12

WAR

CELE MAI BUNE ROMANE DE RĂZBOI

ACȚIUNI DE COMANDO URMĂRIRI SPECTACULOAS

SPIONAJ SCENE DE COȘMAR SABOTAJE

ÎNTR-UN CUVÂNT "WAR" - O COLECȚIE SENZAȚIONALĂ

PAUL BONNECARRÈRE

ÎNDRĂZNEȚII ÎNVING

PAUL BONNECARRÈRE

ÎNDRĂZNEŢII ÎNVING
I

Traducere de
SOFIA MARIAN şi BEN MARIAN

EDITURA Z 1994

PAUL BONNECARRÈRE
Qui ose vaincra
1971

Această carte este dedicată căpitanului
Pierre Marienne şi camarazilor săi,
paraşutişti S.A.S. morţi pentru Franţa.

Îndrăzneţii învinq - Deviza paraşutiştilor S.A.S

Pentru paraşutişti, războiul a însemnat primejdie, îndrăzneală solitudine.

Cei mai expuşi dintre toţi, cei mai curajoşi, cei mai singuratici au fost cei ai Franţei libere.

Lovituri îndrăzneţe în Creta, în Libia, în Franţa ocupată ; luptă pentru eliberare în Bretania, în Franţa Centrală, în Ardeni; avangardă zvârlită din înaltul cerului în marea bătălie de pe Rin ; iată ce au făcut, jucând totul pe o carte, de altminteri abandonaţi în mijlocul liniilor duşmane. Iată unde şi-au pierdut morţii şi şi-au cules gloria.

Scopul a fost atins, victoria cucerită. Acum, josnicia să se des-făşoare! Ei privesc cerul fără să pălească şi pământul fără să roşească.

C. de Gaulle

PARTEA ÎNTÂI

PRIMUL SALT

Capitolul 1

Ora zece dimineaţa. Locotenentul Georges Bergé, căpitan cu titlu provizoriu, lasă să-i scape puşca. Îşi duce mâinile la obraz ; sângele îi curge şiroaie printre degete, alunecă de-a lungul încheieturii mâinilor, îi îmbibă mânecile cămăşii mânjite mai dinainte de noroi uscat.

Nori compacţi, duşi de un vânt din nord, gonesc foarte jos, cufundând în întuneric cimitirul englez din Cambraisi. La adăpostul micului zid împrejmuitor, supravieţuitorii companiei de însoţire a regimentului 13 infanterie din Nevers apără poziţia. În pofida oricărei logici, ei se înverşunează să rămână pe această bucată nefolositoare de teren, chiar dacă la mai puţin de zece kilometri blindatele germane înaintează încet spre sud.

Un tânăr medic s-a precipitat dintr-un salt spre Bergé. O privire îi e de ajuns să constate că rana e superficială.

— Glonţul v-a sfărâmat muchia nasului, domnule căpitan. Hemoragia se va opri de la sine dacă ţineţi capul spre spate. Întindeţi-vă şi staţi o clipă liniştit.

Bergé se supune. Priveşte îndelung înaintarea norilor, constată că pământul vibrează.

— Poate am putea rupe contactul cu inamicul,domnule căpitan, sugerează cu timiditate locotenentul-medic.

— Aştept ordine, doctore, dă-mi pace.

La ora prânzului cimitirul rezistă încă. Căpitanul Bergé este lovit de un glonţ în braţ ; rana este evidentă, proiectilul a străbătut carnea fără să provoace vreo fractură.

În timpul după-amiezii oamenii continuă să cadă, dar compania a pricinuit pierderi considerabile agresorilor, care par să dea semne de oboseală.

La ora 16 căpitanul Bergé este atins pentru a treia oară exact deasupra genunchiului. Îşi mişcă încet articulaţia, constată că

este nevătămată, apoi îl ajută pe medic să transforme banda moletierei în garou. Un soldat se furişează prirîtr-o spărtură la vest de cimitir. Ţinuta sa de recrut năuc, tenul său de copil dolofan, de culoare roz-murdar, face încă şi mai impresionante riscurile ce şi le ia pentru a ajunge din urmă compania hărţuită. Lipit de pământ, căpitanul îşi recunoaşte şoferul, e Bastien, flăcăul din Creuse. În toată compania nu exista vreun om să nu fi râs de el, să nu-i fi ironizat înfăţişarea caraghioasă de ţăran prea bine hrănit. Bastien se scuză cu naivitate în faţa căpitanului, de laşitatea caporalului-şef, însărcinat să ţină legătura cu compania.

— A şters-o, domnule căpitan ! Atunci, am venit cu Juvaquatre[1]. Maşina e acolo, prin spate, la mai puţin de un kilometru. Maiorul Dupuis a spus că ar trebui să vă repliaţi. A şi scris asta, dar caporalul-şef şi-a luat tălpăşiţa cu hârtie cu tot.

Bergé dă ordine. Compania va părăsi locul în trei grupe prin breşa vestică. Statul major se găseşte la Cambrai: vreo douăzeci de kilometri de străbătut. Apoi vor hotărî.

Bergé părăseşte ultimul cimitirul. Şi-a fabricat un baston ; susţinut de Bastien, încearcă să meargă, dar foarte curând se prăbuşeşte epuizat, învins de durere şi de tensiunea nervoasă. Bastien îl duce în spinare până la Juvaquatre. Pe jumătate conştient, Bergé vede defilând primele imagini ale exodului. Interminabila omidă de soldaţi buimaci, îndobitociţi, cu expresia rătăcită, care se târăsc, zdrenţăroşi şi vrednici de milă. Nu fug, sunt nepăsători, merg fără să cunoască destinaţia, îl urmează pe
cel dinaintea lor. Pentru a reduce din greutate, şi-au
aruncat armele. Juvaquatre înaintează la pas. Din când în
când Bastien este silit să oprească, blocat de densitatea şirului de soldaţi de pe şosea. Aproape de Cambrai observă purtarea vicleană a unui bătrân ţăran care tocmai ridicase de jos o puşcă, un Mas 36. I-a manevrat cu îndemânare chiulasa ; acum se îndeletniceşte cu recuperarea încărcătoarelor. Ceea ce îl surprinde pe Bergé e reflexul nebănuit al bătrânului care, înainte de a se îndepărta, a ascuns arma într-o manta largă.

---

[1] *Juraquatre* : marcă de automobil dinainte de război (N.tr.)

La Cambrai, statul major a rupt contactul cu inamicul, aşa că e nevoit să improvizeze. În noaptea de 18 spre 19 mai 1940, câteva ore după ce a evacuat cimitirul Cambraisi, Bergé găseşte în gara Arras un tren sanitar pe punctul de a pleca. Dă ordin lui Bastien să-1 lase acolo.

În vagon, trei călugăriţe sunt copleşite, neputincioase în faţa suferinţei, a deznădejdii, a agoniei răniţilor. Bergé este întins pe o cuşetă ; e complet lipsit de îngrijiri, dar nu se neliniştеşte deloc. Într-o stare de plictiseală nepăsătoare, sesizează frământarea convoiului, care se urneşte.

Aproape de el tocmai a murit un om ; o călugăriţă i-a închis ochii, i-a tras cămaşa ruptă în bucăţi peste obraz. Lipsesc păturile.

La ora şapte dimineaţa, când trenul ajunge la Abbeville, o escadrilă de Stuka atacă oraşul şi se înverşunează împotriva gării. O panică dezgustătoare se abate asupra ocupanţilor convoiului sanitar. Cei ce pot merge, cei ce se pot târî, cei ce pot să se caţăre părăsesc vagoanele. Doar cele trei călugăriţe nu-şi părăsesc postul ; una dintre ele are o tresărire bruscă de indignare.

— Chiar medicul a luat-o la fugă ! Un colonel, e o ruşine !

Bergé reacţionează. Aproape răcnind, ordonă :

— Maică, duceţi-vă să-i spuneţi mecanicului să pornească. Trebuie scos trenul de aici.

— Căpitane, mecanicul a plecat împreună cu ceilalţi.

Un infirmier se apropie.

— Locomotiva este sub presiune şi o pot face să funcţioneze. Vreau să spun, dacă-mi daţi ordin, domnule căpitan.

— Du-te, iau totul asupra mea, du-te repede !

Infirmierului nu-i sunt necesare decât câteva minute să ajungă la locomotivă şi s-o pună în mişcare. Ocolit în mod miraculos de bombe, trenul sanitar lunecă încet în direcţia Neufchâtel.

Trei zile i-au trebuit convoiului să ajungă la Caen, trei zile în timpul cărora numeroşi răniţi vor muri din lipsă de îngrijire, trei zile de harababură, trei zile de tratative, de discuţii sterile, de ordine şi contraordine la fiecare etapă.

În cele din urmă, la Caen, răniţii sunt transportaţi la spital. Căpitanul Bergé se va însănătoşi in mai puţin de trei săptămâni.

Născut la Auch, exact cu treizeci de ani în urmă, Georges Bergé este un gascon zdravăn, de talie mijlocie, cu părul negru şi cu privirea întunecată. Îşi datorează puterea şi vigoarea unei tinereţi aspre şi riguroase, unei familii simple şi intransigente, celor mai dure sporturi pe care le practică din copilărie.

Medicul şef al spitalului din Caen nu împărtăşeşte deloc optimismul lui Bergé când, la 9 iunie, căpitanul se declară apt să se înapoieze la unitate şi cere o dovadă de convalescenţă şi o foaie de drum pentru a putea călători. Totuşi, căpitanul reuşeşte să se arate destul de convingător pentru a putea părăsi spitalul în cursul serii, cu autorizaţia procurată. Merge sprijinindu-se într-un simplu baston.

Noaptea îi e suficientă să ajungă la Paris, două zile pentru a se regăsi la Nevers. Căpitanul Bergé se prezintă la unitate, la comandantul de batalion Dupuis, superiorul său direct. Trupele germane şi-au continuat înaintarea, se află la porţile Parisului. Ofiţer conştiincios, Dupuis nu ştie ce să-l sfătuiască pe subordonatul său pe care-l credea prizonier.

— Duceţi-vă să vă îmbrăţişaţi părinţii la Mimizan. După aceea veţi vedea ce e de făcut. Nu îndrăznesc să spun
fiecare pentru sine...

Bergé e descumpănit, spera altceva. De o lună încoace se străduise să-şi alunge din minte evidenţa ; alerga după o speranţă absconsă. O dată ţinta atinsă, baza regimentului său de la Nevers nu-i procura decât o permisie de convalescenţă care-i îngăduia să se îndepărteze de front...

Mai copleşitoare încă urma să fie sosirea în casa familială de la Mimizah. Aspru, aproape dispreţuitor, tatăl său a considerat necesar să-i afirme :

— Să mi se dea o puşcă ; mă voi duce în locul tău...

Atunci, Bergé se duce la Bordeaux. Rătăceşte pe străzi în căutarea utopică a unui contact, a unui sfat, a unui drum de urmat. Se duce la consulatul britanic, unde e primit ca un instrus, dar de la un ajutor de băgător de seamă obţine o informaţie : „Un al doilea convoi de vase poloneze se pregăteşte să plece imediat de la Saint-Jean-de-Luz... Pe primul s-au

îmbarcat un număr de soldaţi francezi, şi nimeni nu cunoaşte precis destinaţia lor...”

Vapoare care pleacă ! Înseamnă să evadeze din infernul care va fi ţara sa ocupată, şi poate va avea noroc să nu îndure umilinţa. Bergé ia trenul pentru Bayonne.

La Bayonne, un reflex militar îl îndreaptă spre fortăreaţă. Nicicând n-a izbutit să intre cu atâta uşurinţă în biroul unui şef de stat major ; domneşte o totală dezordine ; soldaţi, subofiţeri şi ofiţeri sunt ocupaţi să-şi adune lucrurile, să facă troc cu uniforma pentru haine civile. În clipa in care Bergé împinge uşa întredeschisă şi când, din obişnuinţă, încremeneşte în poziţie de drepţi, colonelul are un gest de surpriză.

— Domnul ?...

Bergé realizează că e îmbrăcat în civil.

— Căpitan Bergé, domnule colonel, din regimentul 13 infanterie din Nevers. Sunt în permisie de convalescenţă.

— Ei bine, vacanţă plăcută, căpitane !

— Domnule colonel, venisem să mă pun la dispoziţia dumneavoastră.

— Mă simt măgulit, dar n-am de transmis nici un ordin.

Descumpănit, Bergé bâiguie :

— Aş putea obţine cel puţin un sfat de la dumneavoastră ? Vreo sugestie, domnule colonel ?

— În legătură cu ce ?

— Am auzit sptmându-se că vase poloneze urmează să plece de la Saint-Jean-Luz spre Africa de Nord. Este de datoria noastră să încercăm să ne îmbarcăm la bordul lor ?

— Căpitane, nu mă sinchisesc de nebunia cu starea dumitale sufletească şi mă spăl pe mâini de crizele dumitale de conştiinţă. Neştiind care mi-e datoria mea, cu atât mai mult n-am de unde să ştiu care e a dumitale. Faci cum crezi de cuviinţă, şi nu încerca să arunci responsabilitatea acţiunilor pe care ai de gând să le întreprinzi pe seama autorităţii pe care o reprezint în ochii dumitale. Într-un cuvânt, descurcă-te şi lasă-mă în pace ! Dezolat să nu te fi putut ajuta.

Bergé surâde cu amărăciune.

— Dimpotrivă, domnule colonel, m-aţi ajutat, m-aţi ajutat nemăsurat.

Cu toate că mai şchiopăta uşor, Bergé îşi zvârle bastonul, devenit nefolositor, în momentul în care părăseşte fortăreaţa ; sechelele rănilor nu-i mai pricinuiesc suferinţă. Se îndreaptă spre labirintul de străduţe din vechiul oraş. Cu cele câteva mii de franci ce i-au rămas, se hotărăşte să-şi ofere un pahar cu vin şi să caute un mijloc de transport pentru a ajunge la Saint-Jean-de-Luz. În clipa în care se pregăteşte să împingă uşa unui bistro, îl cuprinde o speranţă. Vede doi ofiţeri polonezi rezemaţi în coate de bar. Bergé comandă un pahar cu vin roşu şi se apropie de ei.

— Mă scuzaţi, domnilor, vorbiţi franceza ?

Cei doi îl privesc insistent, neîncrezător.

— Cine sunteţi ?

— Căpitan Bergé din al 13-lea regiment de infanterie din Nevers.

— Ce doriţi ?

Bergé hotărăşte să intre în joc.

— Am auzit spunându-se că vase poloneze trebuie să părăsească Saint-Jean-de-Luz...

Se întrerupse în faţa privirii ce o schimbară cei doi. Cel mai înalt ridică din umeri.

— Suntem francezi ca şi tine, Bergé ! Polonezii ne-au dat aceste haine militare şi caschetele. Sunt aspirantul Quilici, Francois Quilici. El e aspirantul Bensa. Râzând adăugă : fără nici o îndoială, el reprezintă tot ce e mai francez ; e nepotul lui Clemenceau[1].

Cei trei oameni îşi strâng mâinile şi-şi comandă de băut. Quilici e optimist, nimic nu pare să-i poată altera moralul ; chiar atunci când vrea să fie serios, ochii-i păstrează o lucire de maliţiozitate.

Învechitul pachebot transformat în transportor de trupe se numeşte *Jan Sobieski*. Vreo sută de francezi sunt îngrămădiţi pe punte, toţi înfăşuraţi în câte o manta poloneză îmblănită ; privesc cum se îndepărtează ţărmul ţării lor, obsedaţi de acelaşi

[1] Clemenceau Georges, om politic francez, născut la Mouileron-en- Peredes (1841—1929), şef al aripii radicale de stânga, denumit mai târziu *Tigrul*, el a fost partizanul căpitanului Dreyfus. A negociat tratatul de pace de la Versailles după primul război mondial. (N.tr.)

gând : „Când ne vom întoarce ? Ne vom înapoia vreodată?” Era în 17 iunie 1940.

Marea e liniştită, cerul senin. La miezul nopţii, majoritatea oamenilor dorm. Polonezii s-au dovedit zgârciţi în ce priveşte dezvăluirea destinaţiei vasului lor, dar nici unul nu pare să fie preocupat de acest lucru ; oamenii gândesc cu toţii că vor ajunge în Africa de Nord.

Către ora 2 dimineaţa, Quilici e cuprins de o îndoială au trecut mai bine de şase ore de când continuă invariabil să se îndrepte spre nord-vest.

— Să încercăm să-i întrebăm pe ,,Polaks”[1], sugerează Bergé.

— A şi încercat locotenentul taciturn, cel înalt şi slab, cu ochelari, de-acolo, care nu şi-a descleştat dinţii de la plecare, şi l-au trimis la plimbare.

— Cine e chinuitul ăsta ? Îl cunoşti ?

— Un evreu, Schumann, Maurice Schumann[2], nu ştiu mai mult.

În zori, misterul se lămureşte. Vasul *Jan Sobieski* întâlneşte un convoi de vase de escortă britanice. Direcţia devine plin nord. Destinaţia nu poate fi alta decât Anglia. Quilici se arată entuziast.

— Am o mulţime de prieteni şi nenumărate relaţii, la Londra, anunţă el.

Vasului *Jan Sobieski* îi trebuie trei zile să ajungă la Liverpool. Bergé, Quilici şi Bensa au dat din coate pentru a se găsi cât mai aproape de puntea de debarcare. Calmul şi tihna marelui port îi miră. Nu observă nici cea mai mica urmă din ciocnirile violente de trupe care s-au desfăşurat pe continent. În timpul traversării au fost rupţi de lume şi nu le-a parvenit nici o ştire.

În inevitabila busculadă care se produce pe pasarelă, Quilici câştigă mai multe locuri. Este printre cei dintâi care pune piciorul pe pământ. Din ajun îi prevenise pe Bergé şi pe Bensa :

---

[1] *Polaks* : denumire dată cavalerilor polonezi în serviciul Franţei în secolul al XVIII-lea. (N.tr.)

[2] *Maurice Schumann* : Om politic francez care după eliberarea Franţei, a ocupat diferite demnităţi sub conducerea generalului de Gaulle. (N.tr.)

— Prin orice mijloace trebuie să încerc să telefonez. Oricare ar fi locul unde vom debarca, se va produce dezordine şi încurcătură. O sută de francezi în uniforme poloneze, fără cea mai neînsemnată directivă, nu poate crea decât o fantastică harababură, de care voi încerca să profit.

Nu se înşela. Francezii sunt închişi în ţarc pe chei, încadraţi de câţiva militari, britanici care aşteaptă ordine. Quilici a reuşit să se furişeze, a ajuns la clădirile învecinate.

După o oră, Bergé şi Bensa încep să se îngrijoreze. E neîndoielnic că sosesc ordinele, că vor fi puşi neîntârziat în mişcare. Quilici se înapoiază în ultimul minut, atunci când camioanele care le sunt destinate se orânduiesc în semicerc. Un subofiţer sever îl întreabă de cauza absenţei sale ; se preface că nu cunoaşte engleza, dar cu un gest precis arată că tocmai s-a dus să urineze.

În camion Quilici păstrează tăcerea. Bergé şi Bensa înţeleg că nu socoteşte necesar să dea raportul în public.

De-abia au făcut patru kilometri şi iată tabăra de la Aintree. Neliniştiţi, francezii observă santinelele şi sârma ghimpată. De îndată ce coboară din camion, cei trei ofiţeri se îndepărtează. Quilici îi ia de braţ :

— Trebuie să ne cărăbănim de aici şi să ajungem cât mai repede la Londra. Am reuşit să telefonez unei foste bune prietene, Geneviève Tabouis, o ziaristă, locuieşte la Savoy şi ne aşteaptă. Un general francez a luat hotărârea să continue lupta. Caută ofiţeri să-l urmeze, se numeşte de Gaulle.

— De ce să nu le spunem englezilor ?

— Mi se pare mai simplu să ne procurăm un cleşte ascuţit decât să redactăm un raport în onoarea autorităţilor britanice.

În jurul orei două dimineaţa, Bergé, lungit pe burtă, taie fără greutate cele două rânduri de sârmă ghimpată, ceea ce permite celor trei oameni să se târască în afara taberei. El însuşi a furat un cleşte din lada cu scule a unui camion englez. Ofiţerii francezi ajung pe jos la Liverpool şi se preumblă pe străzile pustii până la ora primului tren care-i duce fără piedici la Londra.

Se bărbieresc în toaletele din gara Victoria la ora 15, şi după o oră sosesc în holul Savoy. Geneviève Tabouis îi întâmpină. După ce i-a îmbrăţişat, le vorbeşte cu înflăcărare despre apelul

din 18 iunie, despre organizaţia care începe să se înfiripe, dar mai ales despre personalitatea lui de Gaulle, despre voinţa sa. Bergé o ascultă cu înfrigurare pe ziaristă. Imaginea noului şef i se conturează în minte, încearcă o imensă satisfacţie că, în sfârşit, a urmat drumul cel bun, că instinctul nu 1-a înşelat şi că lupta va fi dusă mai departe de aici.

Prin telefon, Geneviève Tabouis stabileşte pe loc o întâlnire. Cei trei ofiţeri vor fi primiţi de generalul de Gaulle la reşedinţa sa din St. Stephen's House, la orele 18,30. Au la dispoziţia lor exact o oră. Quilici şi Bensa hotărăsc să umble încolo şi-ncoace pe străzile Londrei, iar Bergé se cufundă într-un fotoliu din imensul hol şi-şi adună gândurile.

În această oră de meditaţie solitară a unui ofiţer la capătul puterilor, urma să se nască ideea paraşutiştilor Franţei libere.

Capitolul 2

St. Stephen's House. Clădire austeră în inima Londrei. Trei etaje, scări acoperite de un covor decolorat, pereţi goi, o sală de aşteptare improvizată pe un palier, scaune fără stil rânduite la întâmplare şi uşi prin care se văd ofiţeri francezi din toate armele dansând un balet îngrijorat.

Bergé a rămas ultimul să fie primit. Biroul generalului este impregnat de un miros plăcut de tutun blond. De Gaulle e în picioare, fumează. Lângă el se află un comandant de batalion de infanterie. Bergé înţepeneşte în poziţie de drepţi, se prezintă şi se scuză pentru ţinuta civilă. Generalul îl întrerupse cu un gest :

— E bine, bătrâne. Ca şi tovarăşilor dumitale de drum îţi spun mulţumesc pentru prezenţă şi devotamentul vostru. Englezii ne-au pus la dispoziţie clădirile de la *Olympia*. Vă veţi duce acolo. În cel mai scurt termen vom hotărî afectarea voastră. Voi coordona toate astea şi voi încerca să am cu voi toţi cât mai multe contacte posibile. În acest moment rezolv probleme vai ! mai mult politice decât militare, dar e indispensabil să pot conta pe voi toţi.

Vocea gravă, tonul apăsat şi categoric al monologului îl surprind pe Bergé. E evident că vorbele generalului nu aşteaptă

replică. Tânărul căpitan se pregăteşte să mulţumească şi să iasă. Cu toate acestea a vădit o involuntară ezitare pe care de Gaulle a remarcat-o :

— Aveţi ceva de adăugat, căpitane ?

— Domnule general, voiam să vă aduc la cunoştinţă că sunt unul dintre puţinii ofiţeri francezi care a urmat stagiile de antrenament paraşutist de la Avignon-Pujaut. În plus, am studiat cu atenţie metodele sovietice şi germane cu referire la unităţile lor specializate. În cazul în care veţi lua în considerare crearea unei mari unităţi similare, aş dori să am onoarea să fac parte din ea.

De Gaulle se aşază şi indică un scaun lui Bergé, pe care pare să-l fi descoperit abia acum. Caută în fişele de pe birou.

— Eşti Bergé Georges, căpitan cu titlu temporar ? Tot ce mi-ai spus, Bergé, mi se pare foarte interesant. Aşadar, ai sărit cu paraşuta ?

Fruntea căpitanului se broboneză de sudoare. Bâiguie :

— Adică, nu prea exact, domnule general.

De Gaulle pare amuzat :

— Haide, bătrâne, explică-te. Ce-i cu stagiul de la Avignon-Pujaut ?

— Am sărit din turnul de antrenament, domnule general. Infanteria aeriană nu avea la dispoziţie aparate de zbor.

— Ei bine, cum e construit un turn de antrenament ?

Bergé nu se poate hotărî să trişeze. Din ce în ce mai stingherit, mărturiseşte :

— Turnul de antrenament de la Istres era scos din uz, domnule general, la fel ca şi cel de la Avignon-Pujaut. Am primit un ordin de misiune prin care mi se permitea să mă duc să efectuez treizeci de sărituri gratuite în parcul de atracţii al Expoziţiei din 1937.

De Gaulle surâde aprinde o nouă ţigară şi conchide :

— Mă voi gândi la dumneata, Bergé, voi studia propunerea care mă încântă. E indiscutabil că paraşutismul este chemat să aibă o menire de seamă în lupta pe care o întreprindem. Lăsaţi-mă o săptămână sau două şi vă voi contacta.

Olympia este un important imobil de şase etaje care serveşte de adăpost francezilor liberi. Bergé şi-a rezervat o încăpere la al doilea etaj. A găsit câteva mobile, un birou şi patru scaune, care nu-i serveau deocamdată decât ca să-şi primească prietenii care, ca şi el, trăiesc în aşteptare, îşi hrănesc sufletele cu proiecte grandioase, cu romaneşti şi utopice revanşe.

În timpul celor douăzeci de zile care au urmat întrevederii sale cu de Gaulle, Bergé se duce în fiecare dimineaţă la *St. Stephen's House*. Nu îndrăzneşte să solicite o nouă audienţă generalului, dar perseverenţa sa îl cucereşte pe unul din cei mai apropiaţi colaboratori ai săi, pe comandantul Passy, care ascultă în fiecare zi valul inepuizabil şi entuziast de proiecte şi sugestii ale tânărului căpitan.

În ziua de 20 iulie, Bergé se încrucişează pe scară cu Passy. Comandantul coboară treptele două câte două, fără să se oprească. Îi face semn lui Bergé să-l urmeze şi, în strada pe care merge cu paşi mari, anunţă :

— Pregăteşte-mi un proiect de cel mult o pagină; altfel, şeful nu va avea vreme să-l citească. Adu-mi-l înainte de ora 16.

Bergé se înapoiază la *Olympia*, se închide în birou şi îşi începe raportul. Redactarea nu-l îngrijorează, căci şi-a început activitatea ca învăţător, dar să cuprindă în câteva rânduri toate speranţele pe care le nutreşte constituie un act de curaj. Şi să găseşti o maşină de scris şi un om care să ştie să se servească de ea, constituie un al doilea. Cu toate astea, la ora patru fără zece Bergé se află în biroul lui
Passy care, surâzând, ia cunoştinţă de conţinutul
raportului. Îi spune cu simplitate :

— Aşteaptă-mă aici.

După mai puţin de trei minute Passy reapare. Ţine în continuare între două degete foaia dactilografiată. Bergé gândeşte : „S-a dus dracului !”, şi dezamăgirea i se poate citi atât de limpede pe obraz încât Passy izbucneşte într-un hohot de râs şi-i trage o palmă zdravănă pe umăr.

— Nu face mutra asta Bergé ! De un minut eşti comandantul Forţelor paraşutiste ale Franţei libere ! Efectiv : un om ! Dumneata ! Pune-te în legătură cu amiralul Muselier de care depinzi până la noi ordine.

Bergé strânge mâna comandantului Passy, bâiguie nişte mulţumiri, se pregăteşte să iasă. Passy îl cheamă înapoi :

-— Îţi înţeleg emoţia, dar nu e un motiv să uiţi arhivele unităţii dumitale...

Îi întinde raportul. Năucit, Bergé descoperă pe marginea hârtiei o notaţie făcută dintr-o trăsătură de condei, precisă şi nervoasă : „De acord”.

E semnată : „C. de Gaulle”.

Capitolul 3

La şase zile după *Jan Sobieski*, un cargou scoţian *Baronul Kirmaid*, reuşea să părăsească Saint-Jean-de- Luz cu destinaţia Marea Britanic Vreo treizeci de soldaţi francezi au reuşit să se îmbarce la bordul său. Printre ei, patru aspiranţi elevi-ofiţeri, sergenţii Kuhner, Lamodière, de Kergolay şi Le Tac

Joël le Tac tocmai împlinise douăzeci şi doi de ani. Motivele care-l îndeamnă să se expatrieze sunt identice cu cele care l-au condus pe Bergé, dar reacţiile sale sunt diferite. Nu se simte răspunzător de felul în care a fost condus războiul ; are în el o sete de aventură, o ardoare
ce-l împinge spre acţiune. Şi el a străbătut Franţa în diagonală, din nord-est spre sud-vest. Aparţine celui de-al 9-lea regiment de geniu, unitate în mijlocul căreia se bucură numai de simpatii. ,,Eşti prea frumos ca să iasă din tine un bun soldat” îi repeta întruna comandantul său de companie. Acest soi de jignire îl lăsa indiferent. Înalt, suplu, atletic, un obraz cu trăsături prea fine şi prea regulate şi care nu-şi găsea virilitatea decât într-o privire limpede şi şireată, se simţea în largul său aşa cum era şi se distra de reputaţia de Don Juan, perfect întemeiată.

Întotdeauna calm şi stăpân pe sine, se putea sesiza sub aparenţa de nepăsare o violenţă stăpânită, o voinţă aspră.

În tabăra de la Aintree, unde de asemenea au fost închişi în ţarc pasagerii vasului *Baron Kirmaid*, Le Tac a fost nevoit să stea săptămâni nesfârşite înainte de a-şi cunoaşte, în sfârşit, revoltătoarea încorporare: cercetaş-şef !

„Breton din naştere, tânăr cercetaş, apoi cercetaş în toată regula, din nou cercetaş cu vârstă depăşită, grad de sergent, aspirant elev-ofiţer, ce idiot am fost să nu-mi bat joc de toate astea !” îşi repeta întruna în trenul ce-l ducea spre postul său, o tabără pierdută în nordul Ţării Galilor. „Cercetaş-şef ! Numai să nu ne pună să defilăm, la Londra, în pantaloni scurţi şi cu pălărie ţuguiată !”

În ceea ce priveşte trupa, nu se asemăna cu nici o alta. Era formată din oameni tineri care au devenit cu toţii bărbaţi în câteva ore. În cea mai mare majoritate bretoni, ei veniseră din insula Sein, din Finistère, din Cotes-du-Nord, din la Manche, din Calvados. Cei mai mulţi dintre ei şi-au riscat viaţa pentru a ajunge în Anglia. Toţi vor deveni soldaţi ai Franţei libere. Aveau între patrusprezece şi optsprezece ani.

În ziua de 29 iulie, Le Tac se înapoiază în tabără după un marş forţat de douăzeci şi patru de ore. Este urmat de turma sa de adolescenţi sleiţi de oboseală. Un sergent înalt şi impertinent îl aşteaptă, mestecând între dinţi o ţigară stinsă.

— Tu eşti sergentul Le Tac ? Sunt Varnier. André Varnier din compania întâi de paraşutişti a Franţei libere.

— Paraşutist ?

— Da, fără paraşută, fără avioane, fără oameni, dar totuşi paraşutist.

Gascon, Varnier accentuează cuvintele cu litera „r” ; e jovial şi are un temperament sangvin.

— Dacă am merge să bem un păhărel în sat, propune Le Tac am o motocicletă.

În cârciuma fumată, Varnier explică :

— Mă plimb pe cheltuiala statului, căci sunt însărcinat să recrutez voluntari. Vizitez taberele franceze, a ta e pe listă. Puştii pot semna şi să vină să ne întâlnească în ziua în care vor împlini optsprezece ani ; pe scurt, cei pe care îi vei numi, să fie oameni de nădejde, înţelegi ce vreau să spun...

— Înţeleg, dar eu sunt major şi voluntar. Vor găsi fără greutate pe cineva să mă înlocuiască aici.

— Mi se pare posibil, Le Tac, te voi pune să-ţi semnezi cererea. Într-un fel mi-ar plăcea să am un breton în compania mea. Până acum, cu toţii sunt din sud-vest.

— Sunteţi mulţi ?

— Doi. Căpitanul Bergé, care e originar din Auch, şi cu mine, care sunt din Tarbes. Ai şanse să fii al treilea...

„*Olympia* e în plin centrul Londrei, oricine te va informa” l-a asigurat Varnier. Dar Le Tac nu prevăzuse plictiselile ce le va avea cu ambreiajul. Cu bătrâna sa Norton nu se încumetă să oprească, de teamă să nu mai poată porni din fîou. De la Bangor a parcurs mai mult de trei sute de kilometri fără să coboare de pe motocicletă. Trecând prin Londra, şi-a ridicat ochelarii pe frunte, lăsând să apară două enorme urme albicioase pe stratul de murdărie care-i acoperă obrazul. Partea de jos a pantalonului de pânză de culoare deschisă este mânjită de pete cafeniu-închise. Niciodată nu s-a simţit atât de murdar. Norocul îi surâde. Doi ofiţeri din Aeronautica franceză îl depăşesc cu un taximetru ; îi e de-ajuns să-i urmeze pentru a se găsi în faţa clădirii *Qlympia*.

— Aţi putea să-mi indicaţi imobilul paraşutiştilor Franţei libere ?

— Paraşutişti ? Nici nu ştiam că există aşa ceva, sergent. N-ai decât să te plimbi printre etaje, căci ce cauţi trebuie să fie indicat pe vreo uşa.

I-a trebuit lui Le Tac mai bine de un sfert de oră de cercetare şi investigări pentru a găsi ceea ce căuta. Bate la uşă, intră şi se prezintă lui Bergé.

— Sergent Le Tac. Vin să mă pun la ordinele dumneavoastră, domnule căpitan.

— Sunt bucuros să te văd, Le Tac Ai străbătut o băltoacă de păcură ?

— Mă scuzaţi, domnule căpitan, vin pe motocicletă din Ţara Galilor şi eram grăbit să mă prezint.

— Asta-i bine. Pe lista voluntarilor pe cale să-i recrutez eşti al treilea care ai semnat. De atunci, unitatea s-a mărit, suntem opt.

Primii opt paraşutişti ai Franţei libere erau :căpitanul Georges Bergé, locotenentul Petitlaurent, sergenţii Varnier, Le Tac şi Kuhner, caporalul-şef Joseph Renault, soldaţii Henry Guétry şi Roger Urbain.

Până la sfârşitul lunii octombrie 1940, Bergé şi paraşutiştii săi au locuit la Londra. Rândurile lor sporeau în fiecare zi, erau acum vreo patruzeci care pluteau de capul lor. Până la urmă n-au ieşit din această perioadă decât două lucruri concrete : mai întâi prima insignă a unităţii : o cruce roşie de Lorena pe un ecuson, şi aripi de argint peste o paraşută albastră-azurie ; apoi primul lor chipiu albastru, confecţionat din mantale vechi recuperate.

Lăsaţi de capul lor în Londra, paraşutiştii nu-şi puneau probleme şi aşteptau evenimentele cu fatalism, dar, în timp ce Le Tac şi tovarăşii săi îşi constituiau un adevărat harem, căpitanul Bergé făcea cunoştinţa unei tinere, Eliane Legrand, ataşată statului major al Forţelor franceze libere.

Făcând cunoştinţă în cursul unei serate, s-au îndrăgostit la prima vedere. La mai puţin de o săptămână, Bergé o cerea în căsătorie pe Eliane. Consternată, tânăra fată explică neintenţionatul ei refuz : „E imposibil fără consimţământul mamei mele, zise ea tulburată. Nu mi-ar ierta-o niciodată, şi ea se află acum în Franţa”.

Mama Elianei era născută la Boisboisselles, văduva lui Franck Legrand, văduvă după a doua căsătorie a lordului Mac-Douglas-Lucas. Sub numele de doamna Lucas, lady Mac-Douglas-Lucas conducea la Paris centrul de Cruce Roşie din Gara de Nord.

Bergé a înţeles reţinerea Elianei, s-a hotărât să se logodească şi să aştepte.

Noiembrie 1940. Colonelul Archdale a fost desemnat ca agent de legătură între statul major britanic şi voluntarii paraşutişti şi, pe neaşteptate, se declanşează acţiunea. Taberele de antrenament se succed în nordul Angliei şi în Scoţia. Paraşutiştii sunt supuşi unui antrenament fizic supraomenesc ; sunt zdrobiţi de marşurile de noapte, de misiuni fictive, de interminabile raiduri cu busola prin terenuri foarte grele, care-i duc la capătul puterilor.

Cei care ajung în ziua de 13 decembrie în tabăra Ringway, foarte aproape de Manchester, sunt nişte automate istovite. Nu ştiu ce înseamnă această nouă schimbare de afectare. Vor înţelege repede. Ringway e un teren de aviaţie. Şase

bombardiere vechi *Wellington* îi aşteaptă : în sfârşit, vor sări cu paraşuta.

A şasea săritură, care-i consfinţeşte în rândul paraşutiştilor, are loc în ajunul Crăciunului. Sunt treizeci de francezi şi treizeci de englezi. În sfârşit, forţele aliate posedă o unitate de paraşutişti brevetaţi : şaizeci de oameni.

Între sărbătorile Crăciunului şi ale Anului nou, Bergé şi echipa sa sunt transportaţi în plină noapte spre o destinaţie necunoscută. Li s-a spus doar că ar fi vorba de noua lor bază de antrenament, că nu trebuie să cunoască nici numele nici locul unde e amplasată. Abia după război au aflat că era vorba de Inchmery House, castelul lui Edmond de Rothschild situat în New Forrest.

Aici, timp de două luni, oamenii lui Bergé sunt supuşi unei noi forme de activitate : sabotajul, folosirea plasticului, lupta individuală sub toate formele. În ce priveşte această ştiinţă în care toate loviturile sunt permise, paraşutiştilor li s-au afectat doi experţi. Sunt doi uriaşi, foşti subofiţeri specializaţi ai poliţiei din Şanhai.

26 februarie 1941. Într-o casă mare din Kent sunt adunaţi de mai multe ore patru oameni. E de acum întuneric de-a binelea când un sergent tocmaî împinge o masă pe rotile pe care se află rânduită o tavă cu ceai şi sandvişuri. De la începutul după-amiezei generalul Gubbins discută cu generalul Spiers, colonelul Archdale şi un ofiţer aparţinând Intelligence-Service-ului. Biroul este imens. Mai multe mese sunt acoperite de hărţi : fotografii uriaşe sunt agăţate pe panouri de lemn montate pe trepied. De la începutul reuniunii, omul de la Intelligence-Service încearcă să-i facă pe superiori să admită autenticitatea informaţiilor ce i-au venit din Franţa, prin intermediul reţelei poloneze. E prima sursă de informaţii provenind dintr-o zonă ocupată de duşman. Este vorba de o escadrilă specializată de vânătoare din Luftwaffe[1], formată de tehnicieni în navigaţie. Precizia acestei unităţi este de neînchipuit. E evident că au fost necesari mai mulţi ani pentru a antrena piloţi care să aibă o asemenea siguranţă.

[1] *Luftwaffe*: Armata aeriană germană din perioada celui de-al doilea război mondial. (N.tr.)

Misiunile acestei escadrile permit bombardamente de o exactitate catastrofală pentru aliaţi. Precedând bombardierele, vânătorii germani decolează de pe aerodromul de la Vannes-Meucon. Lansează bombe incendiare în unghiurile unui patrulater al cărui centru constituie obiectivul de atins. Bombardierele care le urmează determină poziţia, după cele patru incendii, şi n-au altceva de făcut decât să lovească obiectivul.

Reţeaua poloneză afirmă că în seara raidurilor piloţii părăsesc localitatea Vannes, cu autocarul, pentru a ajunge la aeroport. Un comando îndemânatic ar putea totuşi încerca să atace maşina între Vannes şi Meucon.

— Nu pot fi de acord, e prea riscant, declară Archdale pentru a suta oară. Regiunea mişună de nemţi. Probabil paraşutiştii noştri vor fi masacraţi chiar înainte de a fi atins pământul. Este o misiune de sinucidere.

Generalul Spiers se hotărăşte să dea cărţile pe faţă : de ore întregi cântăreşte motivele pentru şi contra, înţelege perfect scrupulele lui Archdale, dar omul din serviciul de informaţii şi-a expus argumentele care până la urmă l-au convins.

— Cred, afirmă el cu calm. că trebuie să încercăm acţiunea chiar dacă nu are decât o şansă dintr-o sută să reuşească. Mai devreme sau mai târziu vom fi chemaţi să paraşutăm agenţi în teren inamic. Ne va fi necesar să creăm reţele de informaţii, să ne asigurăm simpatii, să găsim refugii sigure. Într-o zi sau alta, această problemă va reveni inevitabil pe tapet şi atunci noi ne vom găsi în faţa aceloraşi probleme. Deoarece astăzi se prezintă prilejul, trebuie să încercăm acţiunea.

Aşa că, în ziua de 2 martie, pe o ploaie torenţială, colonelul Archdale rulează la volanul unui automobil oarecare de culoare neagră în direcţia Beaulieu Abbey. A trecut tocmai de Christchurch şi merge de-a lungul litoralului. Marea, neobişnuit de liniştită, nu trăieşte decât prin pârâitul ploii dese care o loveşte. Nici un vas între continent şi insula Wight. Înainte de Beaulieu, Archdale intră pe un drum de pământ care şerpuieşte pe stânga şoselei. De-a lungul a doi kilometri se împotmoleşte şi alunecă in noroi, înainte de a ajunge pe pietrişul de la Inchmery House şi să se oprească în faţa peronului greoaiei clădiri.

Colonelul îşi ia servieta. Conţine un dosar care poartă o etichetă de şcolar pe care s-a scris dintr-o singură trăsătură de condei: SECRET - OPERAŢIUNEA SAVANNAH.

Archdale şi-a calculat timpul pentru a ajunge la ora ceaiului. Este primit de responsabilul regiunii, căpitanul Appleyard. Cu pas vioi intră în birou după ce l-a rugat să-l convoace pe Bergé. Cei doi ofiţeri vorbesc franceza fără dificultăţi, dar cuvintele lor sunt uşor nuanţate de accent. Aşa că instrucţiunile statului major sunt transmise lui Bergé in franceză.

Instrucţiunile constau din ordinul de a paraşuta deasupra Franţei ocupate cinci din oamenii săi. Vor fi lansaţi în civil, într-un câmp situat la doi kilometri de şoseaua Vannes-Meucon. Obiectivul : să nimicească un vehicul inamic, apoi să fie recuperaţi de un submarin, trei săptămâni mai târziu, pe plaja de la Saint-Gilles-Croix-de -Vie.

Bergé l-a ascultat pe colonelul Archdale fără să-l întrerupă ; a studiat în linişte documentele, apoi calm a declarat :

— Nici nu vreau măcar să iau în considerare riscurile, dar misiunea dumneavoastră comportă nouăzeci la sută improvizaţie. Consider că nu am sub ordinele mele un ofiţer suficient de matur pentru a-şi asuma o asemenea responsabilitate. Mai înainte de a continua această discuţie, vreau să fiu sigur că voi prelua conducerea comandoului şi că voi alege oamenii care mă vor însoţi.

— Ne-am gândit că locotenentul Petitlaurent...

— Petitlaurent va face parte, dar pentru a mă asista.

— Deplâng să fiu nevoit să risc de a vă pierde, Bergé, dar sunt împuternicit să vă dau acordul meu. Transmiteţi-mi în cursul serii numele celor trei oameni suplimentari care vă vor însoţi.

— Şi de Gaulle ?

— Generalul dumneavoastră va fi înştiinţat. Serviciile noastre se află într-o permanentă legătură cu el.

6 martie 1941. În trenul care se îndreaptă spre Londra, Bergé se gândeşte la alegerea sa. Petitlaurent. E ofiţer, era obligatoriu să-l desemnez. Este un om rezervat, destoinic, conştiincios. Sergentul-şef Forman e o forţă a naturii, un om solid pe care te poţi bizui în cazuri neprevăzute. Joseph Renault, caporalul-şef, e

puţin exaltat, dar posedă un dar remarcabil pentru meştereală, o uimitoare îndemânare în manipularea explozibilelor.

Rămâne necunoscutul, omul pe care l-a desemnat din instinct, sergentul Joël Le Tac. Nepăsarea sa afectată îl sâcâia pe Bergé. La anunţarea acţiunii, ceilalţi trei şi-au dat drumul entuziasmului, iar Le Tac a spus cu simplitate :

— La ordinele dumneavoastră, domnule căpitan.

— Treaba asta nu prea are aerul să te entuziasmeze peste măsură, a ţinut să remarce Bergé.

— Voi încerca să mă arăt demn de încrederea dumneavoastră, domnule căpitan.

„Tocmai acest talent pe care-1 are de a ocoli răspunsurile folosindu-se de ceremonioase formule militare mă exasperează, gândeşte Bergé. Acest ins este la fel de rece şi de nepătruns ca un... Şi-apoi toate poveştile astea cu femei...”

La *St. Stephen's House*, Bergé este primit pe loc. De Gaulle îl măsoară din priviri, dispreţuitor :

— Tocmai am aflat, domnule, că v-aţi lăsat cumpărat de englezi. Vă rog să ieşiţi şi să nu mai treceţi niciodată pragul acestei uşi.

Bergé e descumpănit. Bâiguie :

— Domnule general cu siguranţă că e o neînţelegere.

— Nici una, domnule. Ieşiţi ! nu-mi place să mă repet.

Bergé iese fără să înţeleagă. Se încrucişează cu generalul Gubbins şi cu Archdale care se pregăteau să intre.

— Vă necăjeşte ceva ? întreabă Archdale văzând mutra căpitanului.

— Tocmai m-a dat pe uşă afară ca pe un netrebnic.

— Înţeleg, spune repede Gubbins surâzând. Nu vă neliniştiţi. Aşteptaţi aici.

La mai puţin de un minut, Gubbins întredeschide uşa şi cu un gest al degetului îi face semn lui Bergé să intre. De Gaulle pare potolit.

— Vă rog să consideraţi ca nul incidentul a cărui victimă aţi fost, căpitane Bergé. Aşadar, vă înapoiaţi în Franţa ? Aprob proiectul, doar cu rezerva unui amănunt. Dumneavoastră şi oamenii dumneavoastră veţi îndeplini misiunea în uniformă. Generalul Gubbins mi-a dat asigurări în această privinţă.

— La ordinele dumneavoastră, domnule general.

În aceeaşi seară, Bergé şi englezii hotărăsc să trişeze. Comandoul va sări în combinezoanele Armatei Aerului. O dată pe pământ, le vor îngropa împreună cu paraşutele, şi astfel se vor afla din nou în civil.

Tabăra de la Ringway. 13 martie 1941. Căpitanul Appleyard transmite ultimele instrucţiuni celor cinci oameni ai comandoului. Se găsesc într-o simplă încăpere din lemn, aproape o baracă. Soba, din centrul camerei, menţine o temperatură ridicată ; afară e ger. Pe o planşetă de lemn dreptunghiulară aşezată pe o capră, cinci grămezi de nimicuri bizare strâng la un loc tot ce vor trebui să conţină buzunarele paraşutiştilor : un fals carnet de identitate, scrisori şi hârtii plăsmuite, chei, un pachet început de ţigări „Gauloises" pentru fiecare om, Appleyard distribuie bani francezi : patru mii de franci pentru Bergé, trei mii pentru Petitlaurent, două mii pentru Le Tac şi Forman, o mie pentru Renault.

— Statul major a hotărât să împartă banii potrivit cu gradele respective, explică Appleyard.

Le Tac surâde şi ridicând din umeri pune stăpânire pe suma care-i revine.

— Nu eşti de acord, Joël ? întreabă Appleyard.

— Ba da, desigur, fiindcă este o minunată logică militară. Şi, oricum, dacă suntem escrocaţi, fiecare dintre noi va avea dreptul la douăsprezece gloanţe. În acest fel, egalitatea va fi restabilită.

— Eşti caraghios, Le Tac, i-o reteză Bergé. Mai ai vreme să renunţi.

— M-aţi înţeles greşit, domnule căpitan ; încercam să explic că în genul de operaţiune pe care avem onoarea s-o inaugurăm, ar fi fost de dorit să înlăturăm intransigenţa sistematică a logicii militare.

Cei cinci francezi îşi îmbracă largile combinezoane, încearcă fermoarele *Fulger* cusute în diagonală, dintre picioare până la gât. Îşi pun pe cap căştile. Renault a făcut rost de ele din ajun ; cu ajutorul izolirbandului, caporalul-şef a fixat în interior şi în exterior bucăţi groase de cauciuc moale.

Avionul Wellington, de o culoare care bate în cenuşiu, de-abia se distinge pe pista de decolare. Este ora 21 şi 20 de minute. Toţi oamenii din tabără au fost consemnaţi. Precedaţi de Appleyard, cei cinci francezi merg în şir indian spre aparat. Un vânt rece le străbate combinezoanele de pânză subţire. Liniştea care apasă pe aerodromul adormit este o încercare pentru nervi ; doar Le Tac pare nepăsător. Se opreşte liniştit pentru a urina şi ajunge din urmă grupul la piciorul scării de îmbarcare. Un tehnician îi ajută să-şi fixeze paraşutele. Sunt de tipul „Irving" cu deschidere automată, o transformare a modelului german. Oamenii nu sunt înzestraţi şi cu paraşute de ajutor.

Un sergent de la *Royal Air Force*, veritabilă caricatură a subofiţerului britanic de carieră, flegmatic, nepăsător şi conştiincios, trece paraşutiştii în revistă.

E liniştitor prin siguranţa gesturilor sale. Când, după o ultimă verificare, declară „Va merge treaba, băieţi, dacă Dumnezeu şi regele o doresc, dacă toate cele cinci umbrele se vor deschide", francezii se înveselesc, atmosfera se calmează.

— Dacă a mea nu se deschide, mă voi gândi la dumneata, sergent, glumeşte Bergé. La revedere şi mulţumesc ; sper în mod foarte sincer să vă întâlnesc din nou.

— Merg cu dumneavoastră, domnule. Sunteţi în responsabilitatea mea până veţi sări. În caz de defecţiune mecanică sunt însărcinat să fac un raport...

Sunt aşezaţi pe jos, cu genunchii la înălţimea bărbiei. Decolarea a avut loc la orele 21 şi 31 de minute. Dacă totul merge bine vor fi lansaţi înainte de miezul nopţii. Deasupra Mării Mânecii bombardierul face joncţiunea cu o escadrilă compusă din cincisprezece aparate de acelaşi tip. Este escorta de diversiune ; are drept misiune un bombardament asupra portului Brest, în timpul căruia *Wellington*-ul paraşutiştilor va ieşi din grup pentru a se îndrepta spre obiectivul său. Le Tac s-a lungit într-un loc depărtat şi doarme liniştit.

Adresându-se lui Bergé, Petitlaurent remarcă :

— Nu e făcut din acelaşi aluat cu mine tipul ăsta ! Să dormi într-un asemenea moment, asta mă depăşeşte.

— Nici ca mine, aprobă Bergé, dar îl admir teribil.

— E curată inconştienţă, domnule căpitan, nu e chiar atât de admirat.

— Nu gândesc ca dumneata, Petitlaurent, e o formă de fatalism care mi se pare foarte apropiată de cel mai pur curaj.

Le Tac se trezeşte deasupra portului Brest, Antiaeriana germană îl obligă pe pilot să clatine brusc aparatul care urcă, coboară, schimbă direcţia. Imperturbabil, sergentul englez soseşte cu o tavă cu pahare de ceai ; distribuie paraşutiştilor băutura clocotindă. Câteva minute mai târziu calmul revine. Bergé îşi consultă ceasul: conform orarului, ar trebui deschisă trapa şi să se prindă paraşutele. Sergentul reapare şi se apleacă spre Bergé.

— Pilotul vă cheamă, domnule.

Bergé intră în cabina de pilotaj, îşi pune mâna pe umărul comandantului şi se apropie spre a-i striga cât mai aproape de ureche :

— Ceva nu e în regulă ?

— Ne-am rătăcit. Bombardamentul deasupra Brest-ului ne-a făcut să pierdem direcţia şi mi-e imposibil să determin cu precizie punctul de lansare. Voi chema Londra pentru a cere autorizaţie să vă aduc înapoi.

— Ce marjă de eroare prevedeţi ?

— Aproape vreo douăzeci de kilometri, dar nu pot garanta.

— Nu mai chemaţi Londra. Lansaţi-ne cât se poate mai bine. Acolo jos, nu e jungla birmană, ne vom descurca.

— E pur amatorism, nu-mi place asta.

— E cam acelaşi lucru, căci nimeni nu ne aşteaptă ; aşa că este o problemă de şansă.

— Bine. De acord. Duceţi-vă să faceţi pregătirile. În orice caz, nu veţi ateriza prea departe de obiectivul vostru.

Sergentul deschide trapa şi prinde chingile. Cei cinci francezi sunt aşezaţi în cerc, cu picioarele în vid. S-a aprins o lumină roşie, trece pe verde la orele 23 şi 41 de minute. Bergé se lasă înghiţit de vid. În spatele său, Le Tac, numărul doi, are impresia că a lovit cu tocul casca şefului său, atât de mult şi-a grăbit lansarea. Ceilalţi au urmat în aceeaşi cadenţă.

Primii paraşutişti aliaţi în misiune de luptă tocmai au fost lansaţi deasupra Europei ocupate.

Capitolul 4

Cei cinci oameni au aterizat, fără nici cel mai mic incident, pe un câmp arat. Se regrupează în tăcere, îşi scot combinezoanele pe care le îngroapă împreună cu paraşutele. Apoi se adună în jurul lui Bergé aşteptând instrucţiunile.

— Nimeni nu mişcă înainte de ivirea zorilor, anunţă el. Ignor cu desăvârşire unde ne aflăm. Am fost lansaţi la întâmplare, englezii au avut grijă să mă prevină. Să mergem să ne ascundem în pădurice. În zori vom decide.

Cei cinci oameni îşi găsesc adăpost în tufişuri.. Cel mai confortabil posibil se instalează Le Tac şi se adânceşte din nou în somn.

De mai bine de o oră s-a făcut ziuă. Paraşutiştii nu îndrăznesc să-şi părăsească adăposturile. Bergé scrutează întinsul peisaj cu binoclul. Nu distinge nimic, nici şosea, nici drum, nici cea mai neînsemnată aşezare omenească. La ora opt se hotărăşte.

— Plec în recunoaştere. Sub nici un pretext nu vă mişcaţi.

Căpitanul este îmbrăcat într-un costum albastru, poartă o cravată sobră, în dungi, are pe cap o bască neagră. Englezii au stăruit ca toţi să ia cu ei o bască - după ei e cel mai bun mijloc să treci neobservat în Franţa...

Bergé a luat-o peste câmp. Se gândeşte că ar fi trebuit să fie paraşutaţi în haine ţărăneşti ; pentru operaţiunile viitoare va trebui să discute treaba asta. Căpitanul urmează un drum, şi după cinci minute de mers zăreşte o fermă. La numai cincizeci de metri de el, un om sapă pământul.

Bergé nu ezită deloc, trebuie să aibă încredere în el. Omul se ridică, se reazemă cu amândouă mâinile de coada uneltei sale, priveşte intrigat şi insistent pe insolitul musafir :

— Bună ziua, domnule, îşi încearcă norocul Bergé cu un ton pe care-l speră jovial.

— Bună ziua, răspunde neîncrezător bătrânul.

— După cum văd, lucraţi devreme.

— Păi, trebuie ; în acest anotimp rişti îngheţul.

— Mergem spre primăvară ; ce-a fost mai greu s-a dus. nu-i aşa ?

Bătrânul aprobă.

— Păi, sigur.

„Discuţia asta poate dura ore întregi” gândeşte Bergé. Bătrânul îşi reia unealta şi-şi continuă munca. Un flăcău solid iese din fermă şi se îndreaptă cu paşi mari spre ei ; trebuie să aibă între optsprezece şi douăzeci de ani. Se opreşte în dreptul lor ; fără să-l ia în seamă pe bătrân, îl întreabă pe Bergé :

— Vă putem fi de folos cu ceva ?

— Fiindcă mă întrebaţi, nu voi refuza o coajă de pâine şi un pahar de cidru ; pot plăti.

— La noi nu-i han ! Vreau să zic : nu se plăteşte. Dar dacă vă e foame, vă putem da o bucată de brânză. Urmaţi-mă.

Înăuntrul fermei miroase plăcut. Un miros nedefinit, un miros pe care l-a uitat. Bergé acceptă un scaun, tânărul îi pune în faţă o bucată de pâine şi brânză proaspătă. Aduce apoi o sticlă de cidru şi două pahare.

— Nu sunteţi de pe aici ? chestionează el.

— Nu, admite Bergé, sunt din Gers. Cunoaşteţi ?

— Păi, nu ! E cam departe asta. În jos de Loara, după cât mi se pare.

— Da, în jos de Loara. Şi vă întrebaţi, ce fac pe aici în dimineaţa asta ?

— Mai bine zis, nu e treaba mea, dar dacă aţi făcut vreo faptă rea, nu trebuie să contaţi pe noi; suntem oameni cinstiţi.

— Sunt un prizonier evadat, minte Bergé. Vă mărturisesc că am nevoie de ajutor.

— Bine, asta-i bună ! Cu siguranţă că tata va încerca să vă ajute, mai ales că şi el a evadat în '917. Asta-i bună !

Fermierii se numeau Renaux. Din prag, Francois Renaux a făcut semn tatălui său să se apropie. Bătrânul n-a avut nici o ezitare :

— Francois, trebuie să-l prevenim pe părintele din Elven. Îl va ajuta pe domnul. O treabă ca asta îi priveşte numai pe el. Du-te şi-1 caută, şi spune-i doar că am nevoie de el.

Bergé nu îndrăzneşte să pună întrebări, dar a înregistrat : Elven. Harta regiunii, de o sută de ori

consultată, o are întipărită în minte. Elven se află la câţiva kilometri spre nord de Vannes. Norocul pare să fie de partea lor.

Lui Francois îi trebuie mai puţin de o oră pentru a se înapoia cu abatele Jarnault. Văzându-i suind din nou drumul pe bicicletele lor amărâte, Bergé se gândeşte că va dispune doar de câteva minute pentru a-şi face o părere despre noul venit. Abatele Jarnault este mic de statură, slab, uscat şi osos. Poartă o sutană spălăcită, uzată şi peticită ; îşi ridicase poalele susţinute de două ace mari, asta, se pare, pentru un dublu scop : mai întâi să pedaleze mai uşor, apoi spre a-şi şterge ochelarii mari de miop, cu ramă de oţel.

Bergé se hotărăşte pe loc. În cine să te încrezi mai mult dacă nu în aceştia trei ? Tocmai au demonstrat răspunderea lor comună, iar pe de altă parte, el nu se putea încurca mai departe în propriile-i minciuni cu povestea de prizonieri evadaţi. Iar ceilalţi nu vor putea aştepta la nesfârşit în tufişul lor şi e chiar posibil să fi început să se îngrijoreze.

Când preotul întreabă surâzând : „Aşadar, domnule, aţi evadat din Germania ?” Bergé răspunde :

— Nu, domnule abate, am minţit din prudenţă.

Cei trei oameni îl privesc insistent, neliniştiţi şi curioşi. Bergé continuă :

— Sosesc din Anglia, domnule abate. Am fost paraşutaţi astă-noapte împreună cu patru tovarăşi. Avem de îndeplinit o misiune în această regiune. Sunt ofiţer al Forţelor franceze libere.

— Mai degrabă nu sunteţi evadat dintr-un azil ? întreabă bătrânul.

— Pot dovedi ceea ce spun, oamenii mei se ascund într-o pădure la câteva sute de metri de locul în care ne găsim.

— Am auzit astă noapte un avion care zbura foarte jos, şi asta m-a trezit, întrerupse Francois.

— Dumnezeule, nu-i posibil ! Sunteţi atunci soldaţii lui de Gaulle ! exclamă abatele.

— Aşa e, domnule abate, şi toţi trei ţineţi acum în mâinile voastre destinul nostru.

— Ce putem face pentru voi ? întrebă bătrânul.

— Să ne ascundeţi douăzeci şi patru sau patruzeci şi opt de ore, vremea necesară până la înapoiere.

— Există o remiză la capătul câmpului, unde nimeni nu vine niciodată. V-ar conveni ?

— E nesperat, domnule, dar datoria mă obligă să vă spun în mod sincer ceea ce riscaţi.

— Oh ! ştiu prea bine ce risc, e afişat peste tot în departament. Dar soţia mea este internată pentru multă vreme în spitalul din Vannes ; cât despre Francois, sper că e de acord. Nemţii n-au dreptul să poruncească pe pământurile mele.

— Vă voi ajuta, declară Francois fără ezitare.

— Eu vă voi aduce băutură şi hrană la căderea nopţii, făgăduieşte abatele. Aşteptaţi venirea nopţii pentru a clinti prietenii din locul în care sunt ascunşi ; nu trece multă lume pe aici, dar nu se ştie niciodată.

De patruzeci şi opt de ore Bergé, Le Tac şi Forman sunt închişi în remiză. Petitlaurent şi Joseph Renault au plecat după informaţii pe biciclete puse la dispoziţie de Francois Renaux. Preotul vine cu regularitate să le aducă alimente, pe care le procură din pivniţa bătrânului.

Primul care întâlneşte grupa paraşutiştilor în zorile celei de-a treia zi este Petitlaurent. E aducătorul unor veşti rele.

După opinia lui, piloţii germani nu mai folosesc autocarul şi dorm la baza din Vannes-Meucon.

Câteva ore mai târziu se înapoiază şi Joseph Renault. Informaţiile sale sunt contradictorii, dar la fel de pesimiste. El crede că piloţii continuă să-şi petreacă noaptea la Vannes, dar folosesc maşini individuale, ceea ce face imposibilă orice intervenţie.

Bergé e sceptic, dar o a treia mărturie vine să sprijine teza colaboratorilor săi : e vorba de tânărul fermier Francois Renaux care s-a informat la rândul său. A dobândit certitudinea că niciodată vreun autocar n-a folosit şoseaua Vannes-Meucon.

— E deznădăjduitor, dar trebuie să abandonăm prima parte a misiunii noastre, decide Bergé. Rămâne a doua. Trebuie să găsim un sprijin sigur în populaţie. Mă voi duce la Paris, apoi în sud-vest. Le Tac va studia situaţia din Bretania, Petitlaurent nordul, Joseph Renault estul iar Forman partea centrală a Franţei.

Am repartizat aceste sectoare după regiunile pe care fiecare din voi le cunoaşte. Nu uitaţi locul întâlnirii din Vandeia, plaja de la Saint-Gilles-Croix-de-Vie, în noaptea din 30 spre 31. Vom pleca în această seară, din două în două ore, de îndată ce se va înnopta. Ultimii doi vor încerca să ajungă pe biciclete într-o gară cât mai îndepărtată, ca Vannes sau Redon.

Luni de zile paraşutiştii au fost antrenaţi să facă reparări pe şes întins, să se orienteze după busolă. După judecata instructorilor lor, vor fi nevoiţi să se deplaseze peste câmpuri, prin păduri şi codri, ascunzându-se ca animalele, înaintând prin salturi prudente, luând cele mai drastice măsuri de precauţie. Era absurd, fiindcă erau francezi şi aveau ca garanţie acte de identitate :ei au înţeles că trenul şi mulţimea constituiau cel mai bun adăpost.

De la Vannes, unde a ajuns mergând pe jos, Bergé îşi luă biletul pentru Paris şi făcu o călătorie netulburată în culoarul unui vagon de clasa a treia.

În ziua de 17 martie, către ora 16, el traversa piaţa Rennes, uimit de ambianţa calmă, de promiscuitatea nepăsătoare a parizienilor şi a ocupanţilor lor.

Bergé nu cunoştea pe nimeni la Paris. În orice caz nimeni de care ar fi putut fi sigur că putea conta. Gândea s-o întâlnească pe mama Elianei, logodnica sa. Era posibil să-l alunge, dar de neconceput să-l trădeze. „Ea conduce
centrul de Cruce Roşie de la Gara de Nord”, afirmase Eliane
care nu-i ştia o altă adresă.

Bergé se precipită într-un metro, ia linia directă Montparnasse - Gara de Nord. În vagonul ticsit simte o îndreptăţită îngrijorare. Un militar al Wehrmacht-ului stă lipit de şoldul lui şi îi îmbrăţişează raniţa pe care o poartă în bandulieră şi care conţine Coltul şi şase încărcătoare. La fiecare staţie, în momentul în care garfiitura de vagoane frânează, simte cum arma atinge coasta neamţului. Bergé transpiră, picături grele de sudoare îi alunecă de pe frunte, se preling pe gât şi se scurg încet în răscroiala cămăşii murdare. Nu îndrăzneşte să se şteargă de teamă sâ nu-şi mişte mai rău raniţa.

Pe peronul Gării de Nord, Bergé se prăbuşeşte pentru mai multă vreme pe o bancă, coapsele îi tremura, nu se poate

împiedica să constate că tocmai şi-a riscat în mod prostesc viaţa, cu toate că problema armelor a dezbătut-o îndelung cu oamenii săi înainte de plecarea din Bretania. Nici unul dintre ei nu s-a putut hotărî să se despartă de pistol. Francois Renaux se obligase să îngroape explozivele şi pistoalele-mitralieră, dar fiecare paraşutist stăruise să-şi păstreze arma individuală.

Bergé urcă scările care duc la gară. Şi-a regăsit oarecum sângele rece, dar nu se simte în largul său. Gândul de a o înfrunta pe mama Elianei în starea de murdărie în care se găseşte, îl tulbură ; are mai mult înfăţişarea unui vagabond în căutarea unei lovituri decât a unui ofiţer din armata franceză. În plus, Georges Bergé e un timid şi provine dintr-o familie modestă ; când se gândeşte la titlul de nobleţe al viitoarei sale soacre, îl cuprinde o violentă nelinişte. Aceste nume : domnişoara de Boisboisselles, lady Mac-Douglas-Lucas, se învârtesc şi se răsucesc în mintea sa, reprezentând un zid de tradiţii în faţa cărora, e convins, se va bâlbâi şi va face dovada unei umilitoare stângăcii.

Căpitanul s-ar fi putut informa cu uşurinţă în holul gării. Preferă să se plimbe, şi în mod inconştient câştigă timp. Când găseşte uşa înaltă, cu geamuri, pe care citeşte Centrul de Cruce Roşie – Paris-Nord, nu se poate hotărî să-i treacă pragul. Îşi acordă o amânare, se duce la toaletă şi încearcă să restabilească o ordine relativă în ţinuta sa respingătoare şi mototolită. Îşi acordă o a doua amânare şi se duce la bufet să înghită cu lăcomie un rom. Bergé se hotărăşte în cele din urmă să treacă pragul ospitalierului Centru. Mai multe infirmiere aferate nu-i observă prezenţa. Se apropie de una din ele şi, cu sfiiciune, întreabă dintr-o răsuflare :

— Nu ştiţi dacă lady Mac-Douglas-Lucas ar putea să mă primească o clipă ?

Vizibil surprinsă, infirmiera îl priveşte insistent.

— Pe cine trebuie să anunţ ?

Era pe cale să spună : „Căpitanul Bergé din Forţele franceze libere”. Ar fi fost atât de liniştitor... Se stăpâneşte şi mormăie :

— Bergé, Georges Bergé.

Pe loc căpitanul e introdus într-un birou ale cărui dimensiuni reduse fac încă şi mai impresionantă silueta înaltă şi uscăţivă a lady-ei Mac-Douglas.

„Nu e aşa cum mi-o închipuiam, gândeşte Bergé, arată chiar şi mai rău."

Primele cuvinte ale infirmierei-şefe cad ca o armă tăioasă.

— Oricine ai fi, eşti un imbecil, tinere.

— Da, doamnă, bâiguie prosteşte Bergé. Vreau să spun, nu văd de ce, dar...

— În cazul în care nu ştii află, domnule, că Anglia se găseşte în război împotriva ocupanţilor noştri.Naţionalitatea şi numele meu ar fi de ajuns să fiu închisă în lagăr. Aici sunt doamna Lucas. Colaboratoarea căreia te-ai adresat, Domnul fie lăudat ! ştie să păstreze o taină. În fine ; de fapt, ce pot face pentru dumneata ?

— Sunt un prieten al fiicei dumneavoastră, doamnă, un bun prieten.

Bănuitoare şi glacială, lady Mac-Douglas îl examinează pe Bergé.

— Asta mă surprinde, dar să admitem...

Ofensat de afrontul primit, căpitanul îşi regăseşte, în parte, posibilităţile intelectuale.

— Aş dori, doamnă, ca această convorbire să continue pe un ton mai cordial. De fapt, printre alte lucruri, venisem să vă cer mâna Elianei. Am fi fost de-acum căsătoriţi dacă ea n-ar fi ţinut să respecte tradiţia şi să obţină, în prealabil, consimţământul dumneavoastră.

— Dacă e o glumă, veţi fi de acord că e de un gust îndoielnic.

Bergé scoate din portofel o fotografie care-l înfăţişează în Pall Mall la braţul Elianei. Amândoi sunt în uniformă. Lady MacDouglas priveşte îndelung imaginea ; emoţia face loc repede mirării. La rândul ei e pusă la încercare şi găseşte cu greu cuvintele potrivite.

— Dar această fotografie a fost făcută la Londra ?

— Exact, doamnă, cu cincisprezece zile în urmă.

— De necrezut ! Prin ce minune...

— Sunt căpitanul Bergé din Forţele franceze libere, şi am fost paraşutat în Bretania, în urmă cu patru zile, în fruntea unui mic comando. Şi trebuie să mă înapoiez în scurtă vreme în Anglia.

— Doamne Dumnezeule ! scuzaţi-mi primirea, căpitane...

În zilele care au urmat, sub conducerea doamnei Mac-Douglas, Bergé contactează toate relaţiile de încredere ale

viitoarei sale soacre. Mai multe personalităţi acceptă să intre în lupta clandestină, să primească dispoziţii de la Londra, să recruteze agenţi. Una din primele reţele oficiale ale Rezistenţei tocmai s-a născut.

Dar vai ! Bergé nu o va mai revedea pe mama Elianei decât după război când, printr-un miracol, s-a înapoiat din deportare. Cei mai mulţi dintre membrii reţelei au cunoscut aceeaşi soartă, dar n-au avut norocul să supravieţuiască.

Capitolul 5

Joël Le Tac a traversat Bretania, din sud spre nord, călătorind cu o serie de trenuri care opresc în toate staţiile. Ajuns pe înserate la Brest, a mers o parte din noapte ajungând pe jos la Saint-Pabu unde ştia că o va găsi, în casa părintească, pe mama sa. Nu a întâmpinat nici o greutate să ţească o reţea de simpatizanţi. Doamna Le Tac şi fiul ei ştiau la ce uşă pot bate, în toată liniştea, şi Joël a
părăsit Finistere doar în ajunul întâlnirii de la Saint-Gilles-Croix-de-Vie.

Nu sunt decât trei dintre ei care se regăsesc pe nisipul vastei plaje vandeiene în amurgul zilei de 30 martie. Absentează Petitlaurent şi Joseph Renault. Cu toate acestea, Bergé încearcă o dublă satisfacţie : mai întâi, bucuria de a-i regăsi pe Le Tac şi Forman, apoi, faptul de a constata că toţi trei au ajuns fără greutate la punctul exact de întâlnire. Locurile sunt pustii, şi logic, submarinul ar trebui să-i găsească cu uşurinţă.

Dai vai ! noaptea s-a scurs într-o aşteptare febrilă, şi în răcoarea zorilor, cei trei bărbaţi decepţionaţi hotărăsc, în amărăciunea lor, să se despartă din nou pentru a nu se regăsi decât la data celei de a doua întâlniri, stabilită dinainte, în ziua de 4 aprilie.

Le Tac îşi închiriază o cameră în Saint-Gilles-Croix-de- Vie. Pretinde că e un bolnav în convalescenţă, doarme, stă tot timpul cu nasul în cărţi, iese cât mai puţin posibil. Stârneşte puţină nedumerire, se străduie să-şi liniştească gazdele prin flecăreală

fără importanţă. În regiune sunt puţini nemţi, şi jandarmeria nu se arată prea curioasă.

Bergé şi Forman au ajuns la Les Sables-d'Olonne, unde fiecare, în legea lui, s-a înscris în câte un hotel modest sub eticheta universal valabilă de „reprezentant de comerţ".

Se regăsesc la a doua întâlnire fără vreun incident notabil. Sunt departe de a avea optimismul din săptămâna trecută. Dinspre larg suflă un vânt violent, valuri mari se sparg de mal aducând alge şi o mulţime de murdării. Cerul e înnorat, orizontul închis, nisipul prăfuit al plajei este îmbibat de burniţa care n-a încetat să cadă din zori. După o oră de aşteptare, cei trei oameni sunt uzi şi îngheţaţi. Orice speranţă i-a părăsit, marea care bate în cenuşiu nu se domoleşte.

La ora patru dimineaţa, când sunt pe punctul de a renunţa, Le Tac zăreşte la vreo sută de metri spre dreapta lor un semnal luminos. Privirile lui Bergé şi Forman erau îndreptate în direcţia opusă. Liniştit, Le Tac le atinge umărul şi şopteşte :

— Pe plajă se vede un semnal, domnule căpitan. Nu prea departe de locul în care ne aflăm.

— Ai visat, Joël.

Mereu sigur pe el Le Tac răspunde :

— Nu, domnule căpitan. Am distins perfect o sclipire de lampă electrică. Trebuie să răspundem.

— În nici un caz ! Trebuiau să semnalizeze de pe mare. Dacă sclipirea vine dinspre plajă nu pot fi ei.

— Lăsaţi-mă să mă duc acolo, domnule căpitan. Dacă nu merge bine, căraţi-vă.

Bergé ezită. Dar e obligat să admită că sergentul are dreptate.

— Bine, du-te !

Le Tac se descalţă şi-şi încarcă pistolul, înaintează ca o pisică pe nisipul umed. O nouă sclipire furişată îl ghidează ; nu mai are nici o îndoială, un om înaintează spre el. Atent Le Tac se culcă pe nisip şi observă cu atenţie.

Curând zăreşte o umbră. Omul e singur. Le Tac îşi pune Coltul în centiron şi lasă umbra să se apropie. Din trei salturi tiptile o ocoleşte, apoi se azvârle şi culcă omul la pământ, imobilizându-1 printr-un tur de braţ. Cu un sânge rece extraordinar, omul izbuteşte să articuleze :

— Dă-mi drumul, Joël, ai să-mi sfărâmi braţul.

Înmărmurit, Le Tac îi dă drumul. Omul se ridică, şi într-o atitudine teatrală îşi scutură uniforma.

— Appleyard ! exclamă Le Tac. Nu vă puteţi imagina cât de fericit sunt că vă văd !

Din reflex, Le Tac a adoptat şi el tonul de indiferenţă flegmatică.

— Sunteţi cu toţii acolo ? întreabă Appleyard.

— Numai trei căpitanul Bergé, Forman şi cu mine.

— Ceilalţi ?

— Nici o veste. Fiindcă veni vorba, cum de m-aţi recunoscut ?

— Nu te-am recunoscut. E doar o problema de logică. Nemţii ar fi orientat un proiector. Nu putea fi decât unul dintre voi care să mă atace prin spate cu metode de derbedeu pe care m-am străduit să vi le insuflu.

Îi întâlnesc pe Bergé, şi Forman, care lasă să le izbucnească entuziasmul. Forman îl îmbrăţişează pe ofiţerul englez. Bergé îi trage o palmă zdravănă pe umeri. Appleyard nu pare să aprecieze peste măsură entuziasmul acestor efuziuni, le pune capăt, le explică repede că timpul e măsurat, că *Tigris*, submarinul care-i aşteaptă, se află la mai mult de două mile în larg, că pentru a ajunge la el nu dispune decât de o uşoară canoe.

Cei patru bărbaţi încearcă să se îmbarce. De fiece dată, ambarcaţiunea se răstoarnă, măturată de enormele valuri care formează un baraj de netrecut. Joël Le Tac, cel mai marinar din cei patru, înţelege că singurul procedeu care le-ar permite să străbată primele valuri comportă sacrificiul unuia dintre ei. Acesta va trebui să menţină ambarcaţiunea în stare de stabilitate, spre larg. Nu reuşeşte să-şi convingă tovarăşii, dar o nouă tentativă îl înduplecă pe Bergé.

Le Tac se aruncă în apă, luptă împotriva contra- curenţilor dezlănţuiţi. Mai uşoară, şi menţinută din spate în stare de stabilitate, canoea străbate barajul. Le Tac le-a declarat cu simplitate :

— Contactaţi-mă la Paris, la fratele meu, în strada Git-le-Coeur numărul 6.

Ajunge la malul râpos, şi în începutul revărsatului de zori urmăreşte cu inima strânsă alunecarea neîndemânatică a luntrii care-i duce tovarăşii spre libertate.

În luna care urmează, lăsat pradă lui însuşi, fără instrucţiuni, fără cea mai mică perspectivă de a contacta Londra, Joël Le Tac va face dovada unui fantastic spirit de iniţiativă, întemeindu-şi cele mai neînsemnate acţiuni ale sale pe certitudinea că într-o zi nu prea îndepărtată va izbuti să se alăture din nou Franţei libere.

Însoţit de fratele său Yves, se înapoiază la Vannes, recuperează explozivele de la Francois Renaux. Câteva nopţi la rând cei doi fraţi încearcă să pregătească o ambuscadă, în speranţa nebună să vadă venind autocarul fantomă. (Joël nu fusese niciodată convins de rapoartele pesimiste făcute de Petitlaurent şi Joseph Renault. Absenţa lor de la întâlnirea din Vandea nu făcuse decât să-i confirme bănuielile. Totuşi, în pofida dârzeniei sale de breton încăpăţânat, Joël a trebuit să cedeze în faţa evidenţei ; nici un autocar german nu urma drumul Vannes-Meucon.

Atunci Le Tac se lansează într-o nouă aventură. Hotărăşte să descopere o filieră care ar permite trecerea din zona ocupată în cea liberă. O cale care le-ar putea servi în iluzoriile operaţiuni viitoare. O găseşte în Landes, cu complicitatea unui camionagiu din Castets care căra lemne. Convins de utilitatea acţiunii sale, se înapoiază la Paris, hotărât să locuiască în strada Git-le-Coeur unde ştie că Londra îl va putea contacta.

La această adresă a fost trezit din somn în noaptea de 14 spre 15 mai 1941 de ciocănit uri uşoare şi timide la uşa micului său apartament. Cu pistolul în mână deschide, şi se găseşte neaşteptat în faţa prietenilor săi Forman şi Varnier care intră surâzători, ca şi cum prezenţa lor era cel mai natural lucru din lume.

Credincios personajului care-1 reprezintă, Joël îşi stăpâneşte bucuria şi surpriza. Le spune cu simplitate

— Nespus de fericit că vă văd, începeam să mă tem că voi face singur-singurel tot războiul.

Forman şi Varnier sunt decepţionaţi că nu au suscitat decât o relativă surpriză.

— Am făcut o excelentă călătorie, Joël. glumeşte Forman. Mulţumim că te-ai interesat îndeaproape...

Le Tac surâde.

— Daţi-i drumul, povestiţi-mi isprăvile voastre dacă vă distrează. Ai venit înot ?

— Am fost paraşutaţi în Gironde. Misiunea noastră se numeşte „JOSEPHINE B”. Trebuie să încercăm să aruncăm în aer centrala electrică din Pessac, aproape de Bordeaux. S-ar părea că e de o importanţă considerabilă. Dacă vorn izbuti, mai mult de douăzeci de submarine germane vor fi lipsite luni de-a rândul de energia care le alimentează bateriile, fără să mai socotim zăpăceala de pe căile lor de comunicaţii.

— Materialul ?

— Pus la adăpost, acolo, la un agricultor recrutat de Bergé. Cetăţeanul nu ne-a decepţionat şi sunt convins că putem conta pe el. Sunt opt ventuze detonatoare de plastic - tot atâtea câte transformatoare se află în centrală.

— Centrala ta e păzită ?

— Nu. De necrezut, dar nimeni nu rămâne acolo peste noapte. E zăvorâtă, dar pustie de la 7 seara la 8 dimineaţa.

— După cum se vede, nici o greutate. Aşadar, un joc de copii treaba asta !

— Doar un amănunt, Joël : după bucuria incendiului vom avea un întreg regiment pe urmele noastre. Sunt la mai puţin de patru kilometri şi nu sunt nişte îngeraşi ! S-au împlinit şase zile de când îi supraveghem ; sunt nişte blonzi înalţi şi frumoşi, cu capete de mort pe gulerul vestoanelor negre şi elegante.

— Un regiment de blindate ?

— Întocmai.

— Ei bine, atunci e perfect : e o unitate greoaie, deci greu de urnit.

Ziua de 14 mai. Ora 22. Le Tac, Varnier şi Forman ajung pe biciclete la Pessac. Cerul este limpede, dar fără lună. Fasciculul subţire al farurilor camuflate de-abia luminează la un metru în faţa lor. Ei transportă în rucsacuri ventuzele de plastic.

Cei trei oameni sunt surprinşi de uşurinţa cu care forţează zăbrelele de la intrare şi poarta centralei. Fiecare dintre ei ştie cu precizie ce trebuie să facă. S-au înţeles să-şi execute misiunea fără să schimbe o vorbă. Dispozitivul cu efect întârziat al explozivelor le lasă pentru fugă un răgaz de cinci minute. Toţi

trei au gândit că era o lacună care ar trebui remediată în operaţiunile viitoare.

Fără nervozitate, paraşutiştii şi-au reluat bicicletele şi pedalează acum într-un ritm dezlănţuit. Nu se vor putea despărţi decât în periferiile portului Bordeaux. Lanţul de la bicicleta lui Le Tac sare cu regularitate din pinion sub loviturile furioase cu care izbeşte pedalele.

Mai sunt de parcurs doi kilometri până la centura localităţii Pessac, când prima explozie sfâşie noaptea. Pe neaşteptate o puternică licărire luminează pe cei trei bărbaţi, umbra lor uriaşă îi precede, sirenele zvâcnesc şi urlă bombastic. Exploziile se succed, Le Tac nu se mai gândeşte la primejdia care-l ameninţă, pedalează surescitat de reuşită.

Nici o clipă germanii nu se gândesc la o acţiune de comando. Ei caută spre cer pe responsabili, şi paraşutiştii îşi datorează salvarea acestei erori de apreciere.

Misiunea „JOSEPHINE B" are reuşită sută la sută, pierderi zero, iar sabotorii reuşesc să ajungă fără nici cel mai mic incident la refugiile lor din Bordeaux. Ei se înapoiază la Londra inaugurând trecerea „Le Tac" către zona liberă. Apoi prin Spania şi Gibraltar.

La sosirea în Anglia, Le Tac este avansat la gradul de locotenent. Îşi va părăsi prietenii pentru a fi vărsat la B.C.R.A., Biroul de informaţii şi acţiune a Franţei libere, în mijlocul căruia va stabili un bizar record, cel al numărului de călătorii dus-întors între Anglia şi Franţa ocupată. Va sfârşi prin a fi capturat şi deportat la Mauthausen, fiind unul dintre miraculoşii salvaţi din lagărul morţii.

Primul salt al căpitanului Bergé şi al lui Joël Le Tac a avut importante consecinţe istorice.

Testul făcut de primul grup de paraşutişti francezi a scos la iveală două idei de bază care pe viitor vor orienta fără rezervă toate acţiunile subversive pe continent : pe de o parte, paraşutajul în Europa ocupată nu prezenta atâtea dificultăţi cum s-a crezut la început ; pe de altă parte, sabotajul într-o ţară plină de voinţa de a rezista germanilor nu necesita folosirea unor unităţi militare de înaltă specializare. B.C.R.A.-ul Franţei libere, serviciul de informaţii pentru Europa ocupată al britanicilor,

puteau crea, ele singure, reţele care vor pârjoli Europa cucerită de Hitler. Strigătul lansat de Churchill : „Daţi foc Europei !” nu mai ţinea de vis, ci de realitate.

După această orgolioasă sfidare adresată celei mai mari puteri militare a tuturor timpurilor, acţiunea comandourilor de paraşutişti nu va mai începe, de-acum înainte, decât acolo unde s-ar opri putinţa Rezistenţei.

PARTEA A DOUA

AEROPORTUL DE LA HERAKLION

Capitolul 6

Mirecourt, munţii Vosgi, 12 iulie 1940. La marginea oraşului, germanii au improvizat un lagăr de prizonieri, apoi, în câteva zile au ridicat în jur posturi de observaţie şi garduri de sârmă ghimpată. Câteva simple barăci servesc de adăpost provizoriu soldaţilor francezi ai Regimentului I de artilerie colonială care, cu o săptămână în urmă, se predase după ce a fost zdrobit într-o scurtă luptă dusă doar pentru onoarea regimentului.

Aşezat deoparte, un rezervist tună şi fulgeră. Atitudinea tovarăşilor săi îl dezgustă. El refuză să accepte captivitatea drept o eliberare, o salvare, cum o consideră ei. Situaţia i se pare umilitoare şi grotescă.

Se numeşte Jacques Mouhot. Tocmai a împlinit douăzeci şi opt de ani ; n-a făcut decât studii elementare, singura sa diplomă fiind cea de profesor de educaţie fizică. Specialitatea : schiul. Înainte de mobilizare a fost instructor
într-o staţiune de iarnă de mâna a doua. Mouhot are un metru şaptezeci şi cinci înălţime, muşchi puternici datoraţi antrenamentelor asidue, structură osoasă şi robustă, o mutră frumoasă de Don Juan de mahala şi până nu de mult a dus o viaţă oarecare. Nimeni nu l-a remarcat în mod deosebit în regiment, şi totuşi, de o săptămână pare să fie singurul capabil să

reacţioneze cu instinctul unei fiare sălbatice prinsă în capcană. Nu putea nici să înţeleagă nici să admită că tovarăşii săi, şi mai ales ofiţerii, adoptă o atitudine contrară. Spiritul logic şi cinstit l-a determinat să-şi aprecieze şi să-şi admire şefii. De aceea, dezamăgirea îi este azi cu atât mai amară.

— Să evadezi, bătrâne ? îl ironizase locotenentul companiei din care făcea parte. Şi de ce s-o faci, Doamne sfinte ? Trebuie să ştim să ne arătăm că ştim să pierdem şi nu ne supărăm. Învingătorii ne tratează corect, să nu le trădăm încrederea.

Mouhot rămăsese mut. Acum, ieşindu-şi din fire, repeta într-una, cu furie, un val de replici insolente.

Răspunsuri asemănătoare a primit şi din partea a trei, patru soldaţi simpli din preajma sa. Atunci se hotărăşte să acţioneze de unul singur, să nu-şi mai împărtăşească proiectele de evadare oricui ar fi.

Imposibil de trecut în timpul nopţii gardul de sârmă ghimpată, deoarece proiectoarele şi patrulele de rond sorteau eşecului orice tentativă. Singura posibilitate să treci dincolo de poarta lagărului era să foloseşti un vicleşug. Găsise metoda.

În fiecare zi ieşea pe poartă un camion german încărcat cu vreo cincizeci de cazane mari şi goale. O oră mai târziu se înapoia aducând recipientele aburinde cu infecta supă care constituie masa zilnică a prizonierilor. Mouhot era sigur că va reuşi să se ghemuiască într-un cazan. Singura dificultate consta în faptul că cei doi soldaţi senegalezi însărcinaţi să urce recipienţii în camion îşi vor da seama de prezenţa sa din cauza greutăţii marmitei. Trebuia să-i
convingă să-i devină complici. A fost surprins de uşurinţa
cu care a izbutit.

— Îndată ce camionul rulează, ieşi din marmită, l-a sfătuit negrul cel înalt. Dacă eşti prins, spui că te-ai ascuns în camion. Aşa, poate, nu vom avea neplăceri.

Şoferul scoate din viteză. Frânează. ,,E poarta” gândeşte Mouhot, înghesuit în cazanul său. ,,În foarte scurt timp sunt afară. Fără să mă grăbesc, număr până la două sute înainte de a ieşi.” Marele recipient este impregnat de mirosul fad şi greţos al supei. Mouhot saltă capacul, iese, se lasă să alunece spre spatele camionului, ridică un colţ al prelatei, riscă o privire în

afară. Este ora 13, străzile din Mirecourt sunt pustii. Camionul încetineşte, şoferul scoate din viteză, coteşte la dreapta. Mouhot sare.

În timp ce se aşază pe trotuar, prefăcându-se că-şi leagă şireturile la bocanci, camionul se îndepărtează. Mouhot pătrunde sub o tindă, găseşte o uşă, o scară, o pivniţă. Se lungeşte cu calm şi aşteaptă noaptea.

Evadatul şi-a scos bocancii care-i atârnă pe piept. Se strecoară cu prudenţă de-a curmezişul străzilor, singurul său punct de reper fiind canalul pe care trebuie să-l găsească şi să-l traverseze. Merge pe străzi, în sensul pantei, şi sfârşeşte prin a zări la o sută de metri depărtare un pod păzit de două santinele. Mai multe străduţe îi îngăduie să-l ocolească, să ajungă la mal.

Canalul trebuie să aibă o lărgime de cel mult treizeci de metri. Fără să ezite, Mouhot se lasă să alunece în apă. Bocancii grei aproape că nu-l stingheresc ; înoată cu supleţe fără să provoace cea mai mică clipoceală. rezistând dorinţei să-şi arunce privirea către pod şi santinele. Fără piedici pune piciorul pe malul opus. Ceasul i s-a oprit la contactul cu apa ; arăta ora zece şi cinci minute.

Merge toată noaptea de-a curmezişul pădurii. În zori se ascunde într-o şură care pare părăsită. Descoperă acolo îmbrăcăminte ţărănească, o haină şi un pantalon de pânză groasă, care le schimbă cu efectele sale militare, încă umede. Se pregăteşte să-şi continue drumul când, animat de o inspiraţie neaşteptată, pune mâna pe o greblă mare pe care şi-o pune pe umăr. Nu are nevoie să-şi studieze silueta într-o oglindă spre a se convinge că se încadrează în peisaj. Atât timp cât va merge peste câmp împopoţonat cu unealta sa, n-ar trebui să trezească nici o bănuială. Va fi luat drept un ţăran care se duce sau se întoarce de la lucru.

Fără o centimă în buzunar, fără nici un act de identitate, Jacques Mouhot străbate Franţa cu grebla pe umăr în mai puţin de o lună, călăuzindu-se după soare. Ocoleşte satele şi oraşele. Se hrăneşte cu ce găseşte să şterpelească în timpul nopţii în grădini de zarzavat sau în hambare. La marginea unei fântâni a descoperit un aparat de ras şi o coajă de săpun ; se rade şi se spală cât mai des posibil.

În prima săptămână din august abandonează grebla în suburbiile Marsiliei. O emoţie ciudată îl încearcă atunci când se desparte de unealta care - e categoric convins - l-a ajutat să-şi realizeze isprava.

Timp de mai multe luni Mouhot umblă fără rost prin port. I se dă din când în când o muncă de docher care-i serveşte drept alibi, îi permite să-şi procure ceva alimente, îl ajută mai ales să se informeze despre mişcările şi naţionalitatea vapoarelor. Nu deznădăjduieşte nici o clipă : tristeţea, asprimea şi monotonia zilelor care trec fără să-i aducă nici cea mai mică speranţă nu-l descurajează. Are încredere în steaua sa, ştie că într-o zi norocul va trece pe la el, şi atunci îl va recunoaşte şi-l va înhăţa.

La apropierea iernii situaţia n-a evoluat în nici un fel, dar Mouhot este de-acum cunoscut şi acceptat de-a lungul cheiului portului comercial unde nimeni nu se mai sinchiseşte de prezenţa lui devenită familiară.

În ziua de 14 decembrie află că trei companii de soldaţi din armata mareşalului Petain, a Franţei ocupate, sunt pe punctul să se îmbarce la bordul vasului *Sidi-Ferruch*, cu destinaţia Africa de Nord. Nu-i dă o atenţie deosebită
acestui fapt, ştiind că e practic imposibil să se îmbarce în
mod clandestin. Dar o întâmplare va declanşa acţiunea sa.

În spatele unui gard de uluci Mouhot descoperă o uniformă abandonată ; era evident că un soldat de-al lui Petain a dezertat. Nu ezită nici o clipă. Se îmbracă cu uniforma care este aproape pe măsura sa, şi cu un pas liniştit se alătură haitei nedisciplinate de recruţi de ocazie. Se pierde printre ei fără cea mai mică piedică şi reuşeşte să urce la bord fără nici un incident. În mod vizibil soldaţii abia se cunosc între ei ; se aseamănă cu o îmbarcare de vite, oamenii sunt indiferenţi şi resemnaţi, singura lor preocupare pare să fie ora mesei şi din ce va fi compusă.

Mouhot găseşte o cuşetă sub cea de-a treia punte, schimbă câteva vorbe anodine cu vecinii săi şi află că destinaţia este Alger. Într-un colţ, patru soldaţi au început o partidă de pocher, sunt înconjuraţi de alţi zece care le urmăresc jocul. Mouhot are

opt sute de franci şi se alătură spectatorilor. Gândeşte : „ăştia joacă la fel ca nişte cizme”.

Vasul iese din port, începe să se clatine, unul dintre jucători este foarte repede într-o stare de tulburare, „În clipa în care îi vine rău, îi iau locul” hotărăşte Mouhot.

Într-adevăr, recrutul părăseşte cu repeziciune locul, vomită la câţiva metri depărtare cu o totală lipsă de ruşine ; nu e nici primul nici ultimul. Aproape peste tot în imensa cală-dormitor, recruţii, în stare de decrepitudine, se lasă pradă răului de mare fără să încerce măcar să găsească un loc mai potrivit.„Ăştia nu sunt bărbaţi” gândeşte Mouhot, scârbit mai mult de atitudinea lipsită de vlagă şi resemnată a bolnavilor, decât de scârboşeniile greţoase pe care le împrăştie pe jos şi care degajă un miros pestilenţial.

Este acceptat ca înlocuitor la partida de pocher. Face ce vrea, închipuindu-şi că joacă cu nişte naivi. Cu abilitate pierde din clipa în care simte că trebuie relansat interesul pentru joc. În zori i-a curăţat pe toţi partenerii săi de cele trei prime primite de ei pentru a pleca peste mare : în total o sută de mii de franci. Hotărăşte să se facă uitat şi se duce
pe puntea superioară, unde reuşeşte să dispară rapid
printre alte grupe de soldaţi.

Pentru a o şterge englezeşte din această grămadă de soldaţi dezorganizaţi de pe cheiul din Alger, nu-i trebuie mai multe eforturi decât fusese pentru a se îmbarca. Sunt primii săi paşi în Africa de Nord dar, ca toată lumea, a auzit vorbindu-se despre Casbah.

Găseşte un tânăr arab care-l conduce acolo mergând câţiva metri înaintea lui. Treaba asta nu l-a costat decât doi franci.

Îşi procură fără nici o greutate haine civile, apoi se duce la gară. Un tren pleacă spre Oujda, la frontiera marocană. Urcă în tren, trece frontieră noaptea, pe jos. Ia din nou trenul, cu destinaţia Casablanca.

Aici Mouhot descoperă cu amărăciune că accesul în port este irealizabil. N-a hotărât încă viitoarea sa destinaţie, căci n-a auzit vorbindu-se decât în mod vag despre Franţa liberă ; de aceea se lasă călăuzit mai mult de instinct şi de evenimente decât de o voinţă precisă. Dar la Casablanca, târându-se din bistro în bistro, aude vorbindu-se de Tanger. I se spune că în oraşul

internaţional totul e posibil. Tanger devine ţinta sa, dar a mai aflat că frontiera care îngăduie accesul nu reprezintă doar o născocire ci, dimpotrivă, este considerată chiar de netraversat.

Mai multe nopţi în şir Mouhot rătăceşte în gara feroviară, studiază mersul mărfarurilor. După patru zile de astfel de explorări, reuşeşte să se strecoare într-un vagon arhiplin de lăzi heteroclite. Pe vagon, o fişă indica destinaţia. Etichetele de pe colete confirmau : TANGER. Ora şi ziua plecării nu figurau în nici un loc.

După lungi clipe, în timpul cărora se ascunde nemişcat, Mouhot descoperă în vagon o prezenţă vie ; cu prudenţă mişcă din loc câteva lăzi pentru a încerca să înţeleagă. Descoperă un coteţ mare de lemn care nu are decât câteva găuri de aerisire : un câine geme încetişor în închisoarea sa. Mouhot are un sac plin de alimente şi trei litri de apă. Îngenunchează lângă coteţ şi vorbeşte cu blândeţe animalului care zgârie cu laba şi mârâie. Mouhot scoate din buzunar un cuţit cu piedică de siguranţă şi dă drumul tăişului. Murmură :

— Amice, tu eşti cel care vei hotărî dacă-mi eşti prieten sau duşman.

Din sac scoate afară câteva bucăţi de carne de oaie pe care le pune în palma mâinii stângi. Deschide apoi cu calm uşa coteţului şi vede un câine ciobănesc german în plină forţă. Neîncrezător, câinele se uită la cel care tocmai l-a eliberat. Mouhot îl simte gata să sară. Pumnul drept i se strânge pe mânerul armei, în timp ce cu mâna stângă întinde animalului bucăţile de carne. Pe neaşteptate, animalul se hotărăşte, şi din trei îmbucături înghite carnea. Mouhot nu-şi retrage mâna, câinele linge grăsimea cu care e impregnată. Mouhot riscă o mângâiere, câinele o acceptă. Cu prudenţă, Mouhot inspectează interiorul coteţului ; înăuntru două străchini goale. Cu mişcări circumspecte pune mâna pe una şi toarnă apă în ea. Câinele se precipită şi lipăie cu lăcomie lichidul. Mouhot încearcă să-l mângâie din nou, câinele închide ochii şi se linişteşte.

Omul şi animalul stau unul lângă altul fără să se întâmple ceva. Când câinele se agită prea mult, Mouhot îl mângâie, îi vorbeşte, îl linişteşte. Se lipseşte de mâncare şi băutură pentru a-şi sătura noul său tovarăş.

Începea să-şi piardă nădejdea când, în cele din urmă,

convoiul se pune în mişcare. În oraşul arab de lângă Casablanca îşi cumpără un ceas. Încearcă să determine viteza trenului şi trage concluzia că mai are vreo zece ore la dispoziţie. Convoiul înaintează încet dar cu regularitate. Către ora 22, Mouhot presupune că frontiera este în apropiere. Atunci intră în coteţ. Mulţumită supleţei sale de necrezut reuşeşte să se ghemuiască. Vârâ apoi câinele, care acum îl asculta cu docilitate. Trecând un deget printr-una din găurile de aerisire, reuşeşte să împingă înapoi zăvorul. Chinul pe care i-l impune poziţia în care se află se prelungeşte mai mult de două ore ; din fericire, câinele ciobănesc doarme liniştit, legănat de zdruncinăturile uniforme ale vagonului.

E trecut de miezul nopţii când, într-un lung scârţâit foarte ascuţit, convoiul frânează şi se opreşte. Mouhot percepe voci dinspre peron, care vorbesc araba şi spaniola. Uşa vagonului este deschisă ; doi oameni îl inspectează, dau lovituri de bâtă pe lăzi. Mouhot ghiceşte că se apropie de coteţ ; câinele ciobănesc latră, mârâie cu furie. Sunt vameşi arabi, care râd, glumesc, întărâtă câinele care mârâie din ce în ce mai tare. Este exact ceea ce dorea Mouhot. În joacă aţâţă animalul, aşa că nu vor îndrăzni niciodată să deschidă uşa pe care nici n-ar fi trebuit s-o închidă. Unul dintre arabi imită mârâitul câinelui. Apoi râd, scuipă şi se îndepărtează satisfăcuţi de acest derivativ neprevăzut.

Oblonul vagonului este închis, convoiul porneşte, înaintează vreo jumătate de oră şi se opreşte din nou. Mouhot are mai multe greutăţi să deschidă cuşca decât a avut s-o închidă. Coboară din vagon şi se pierde în noapte. E trist că trebuie să părăsească câinele, singurul său adevărat tovarăş de aproape două luni.

Exaltat de reuşită, Mouhot aşteaptă cu nerăbdare deschiderea consulatului britanic. Consulul îl primeşte, îi ascultă povestirea, se gândeşte că are de-a face cu un mitoman şi-l pofteşte afară fără politeţe.

Din nou evadatul se află singur într-un oraş necunoscut, neîndrăznind să se destăinuie cuiva, de teamă să nu fie trădat. Ajunge la plaja vastă, se întinde la umbra unei stânci şi adoarme cu greu.

Când se trezeşte, soarele a coborât. În rada portului a ancorat un vapor. Cu toate că după toate aparenţele se află la câţiva kilometri, Mouhot distinge pavilionul britanic. Nu ezită deloc. Îndată ce se va lăsa noaptea va încerca să ajungă la vas înot. Nu e sigur că va putea ajunge la destinaţie. E posibil să fi evaluat greşit distanţa în această lumină care nu-i e familiară. Mai e, deopotrivă, posibil ca vasul să plece în timp ce el va înota spre el.

Dar Mouhot e sătul de nenumăratele eforturi solitare pe care le face de mai multe săptămâni. Ţinta se află la vedere, consideră deci că trebuie să-şi rişte viaţa.

Banii ce i-au mai rămas şi ceasul le-a legat cu un şiret deasupra capului. Restul îmbrăcămintei l-a abandonat pe plajă. Şi-acum înoată cu calm spre a menţine un ritm lent şi suplu. Îşi impune să nu ridice ochii spre vas decât la fiecare o sută de mişcări bras ; se temea mai mult de frig decât de oboseală. Înoată de aproape două ore şi luminile vasului nu sclipesc încă decât destul de puţin. Sub bărbie, şiretul îl jeneză ; cu furie îşi smulge ceasul şi banii ; bancnotele se împrăştie la suprafaţa apei. O clipă se simte mai la largul său.

„Nouăzeci şi opt, nouăzeci şi nouă, o sută...” Ridică ochii. Nu i se pare să se fi apropiat de vas. Atunci e cuprins de spaimă. „Nu înaintez”, gândeşte Mouhot, „probabil că înot împotriva curentului, şi acum sunt prea departe să mă mai înapoiez la ţărm ; voi muri, voi putrezi în fundul acestei strâmtori, voi fi mistuit de gângănii, nimeni nu va şti vreodată ce s-a întâmplat cu mine...” Meditează la aventura sa, se răstoarnă, face pluta, e convins că curentul îl îndepărtează de ţel, îşi aminteşte de locotenentul din Mirecourt: „Învingătorii ne tratează bine, nu trebuie să le trădăm încrederea...”

„Lepădătură, vită încălţată ; şi i-au dat galoane de ofiţer !” Revede în minte îndobitocita turmă vrednică de milă de pe vasul *Sidi-Ferruch*, aceste respingătoare moluşte care îşi întorc maţele în patru labe fără ruşine şi fără demnitate, în timp ce reîncepe să înoate. „Dacă mă înec, asta se va întâmpla luptând până la ultima limită a forţelor mele ; trebuie să alung din mine până la capăt ideea eşecului, şi dacă totuşi mă înec, să fiu cel puţin mulţumit de mine.”

O idee nouă îl obsedează : „Trebuie să ştiu dacă înaintez sau dacă înot pe loc ; îmi trebuie un martor”.

Găseşte unul : slipul. Îl lasă să alunece de-a lungul picioarelor îl stoarce pentru a scoate apa şi-l aruncă cât poate de departe. Observă mica pată albă la suprafaţa apei, apoi înoată spre ea. Nu resimte nici o greutate, se convinge că practic nu e nici un fel de curent. Lasă slipul în urmă şi îşi reia înaintarea domoală şi istovitoare.

Când atinge lanţul ancorei vaporului, înotase şapte ore. E la capătul puterilor, îngheţat, terminat, cu răsuflarea măcinată de apa mării pe care a înghiţit-o în mai multe rânduri. A ajuns pe la prora bastimentului. I-a citit numele: *The Rescue*. Nu ştie că asta înseamnă „Salvatorul”.

Verigă cu verigă se caţără de-a lungul lanţului ancorei. Se urcă pe punte, ajunge la careul unde mai mulţi oameni joacă cărţi. Gol puşcă, cu apa care picură de pe el, dârdâind, împinge uşa. Vrea să vorbească, nu are putere, îşi aminteşte doar de mutrele uluite ale marinarilor englezi, îşi pierde cunoştinţa şi se prăbuşeşte.

Fermecat de fapta eroică a francezului, căpitanul „Salvatorului” a făcut presiuni asupra consulului pentru a îi autorizat să-l ţină la bord. Colonelul Bablon din Legiunea străină, care şi el avea de gând să se alăture Franţei libere trecând prin Gibraltar, şi era la rândul lui pasager al „Salvatorului”, a intervenit pentru Mouhot.

O săptămână mai târziu Jacques Mouhot descoperea în clădirile *Olympiei* din Londra biroul de recrutare a paraşutiştilor. Îşi semna angajamentul cu numărul 26.

Capitolul 7

Dragă mamă,
Te implor, nu mă condamna ; sângele-mi fierbe în vine, visez să port o armă şi să mă folosesc de ea. Am primit o sută de franci şi actul de identitate. Vreau să fiu francez, din nou francez; întotdeauna francez.

Aceste câteva cuvinte pot părea naive, dar trebuie ştiut că atunci când Pierre Léostic le scria avea vârsta de cincisprezece

ani şi opt luni. După un şir de discuţii agitate, mama sa l-a închis în camera pe care o locuia la
primul etaj al unei clădiri modeste din Rosendaël, în
suburbia portului Dunkerque.

— Războiul nu-i treabă de copii, i-o repetase întruna mama sa. Vei rămâne în casă, chiar de ar trebui să te încui înăuntru.

Aşa a şi făcut. Şi plângând, tânărul a scris cu creionul pe o bucată de hârtie grosolană justificarea primei sale nesupuneri.

Doamna Léostic s-a dus să-şi facă cumpărăturile. Fără să ezite, Pierre deschide fereastra, nu ţine cont de jgheabul de streaşină sau oricare alt lucru care să-l împiedice, sare cu pricepere pe pământul moale al grădinii.

În portul Dunkerque vapoare supraîncărcate se pregătesc de plecare. Pierre reuşeşte să se îmbarce pe unul.

La Londra nu se foloseşte de actul său de identitate. Îşi ascunde vârsta, se îmbătrâneşte cu trei ani. Căpitanul Bergé nu pune la îndoială vârsta pretinsă de Pierre Léostic : tânărul breton are un metru optzeci şi cinci înălţime şi o greutate de optzeci de kilograme. E un atlet de soiul celora pe care-i caută întemeietorul corpului de paraşutişti. Maturitatea acestui băiat care n-a împlinit încă şaisprezece ani este de-a dreptul uluitoare.

Numărul paraşutiştilor se ridică la treizeci şi unu la începutul lui iulie 1941. Au fost selecţionaţi după aptitudinile fizice şi morale. Printre cei dintâi care au creat această armă de elită trebuie citate numele de Louis Le Goff, Marcel Drezen, amândoi din Brest, Robert Guichaoua, Quimper, Victor Ituria, poreclit pe dată Sfântul Victor. Timp de mai multe luni, aceşti treizeci de coloşi au fost supraantrenaţi în mod mecanic, cu sprijinul serviciilor de specialitate englez ; Bergé a făcut din ei nişte supraoameni. Şi totuşi, Victor Ituria îşi depăşeşte colegii la fiecare disciplină. Basc, originar din Saint-Jean-de-Luz, „Sfântul Victor” nu bea, nu fumează, nu umblă după femei. Fost campion al jocului basc denumit „pelote”, l-a uimit pe Churchill, cu prilejul unei inspecţii, prin extraordinara sa îndemânare de a arunca mai multe grenade într-o pălărie, de la o distanţă de şaizeci de metri. Ituria îngăduie orice camarazilor săi de arme, înţelege abaterile excesive de care se fac vinovaţi la fiecare permisie, rabdă surâzând glumele cele mai grosolane, dar

rămâne intransigent asupra a două puncte : Cristos şi drapelul. A glumi în prezenţa sa asupra unuia sau celuilalt subiect echivala cu un bilet de internare în infirmerie.

Curând, Bergé nu-şi mai poate stăpâni oamenii, din care făcuse nişte fiare sălbatice. Incidentele se înmulţesc atât în satul New Forrest, în apropierea căruia sunt cantonaţi, cât şi chiar în interiorul taberei. Inacţiunea, sau mai precis faptul de a nu fi participat la nici o luptă, macină nervii chiar şi ai celor mai liniştiţi. De două luni căpitanul îi duce de nas. „Indivizi nemaipomenit de proşti ce sunteţi”, urlă el deseori, „ne antrenează în interesul nostru. Din moment în moment urmează să fim paraşutaţi în Franţa. Credeţi-mă, tot ce ne învaţă aici nu e de prisos.”

Vai ! Cu toate că sunt convinşi că nu mai au nimic de învăţat, un sentiment de invincibilitate a prins rădăcini în ei, nu înţeleg şi nu pot admite să nu fie folosiţi.

În ziua de 16 iulie Bergé îşi adună turma, şi-i anunţă pe oameni că o companie pleacă la Londra unde urmează să i se încredinţeze o misiune.

— Plecăm în Franţa, domnule căpitan ? întreabă tânărul Léostic cu voioşie.

— Vei vedea.

Un delir euforic i-a cuprins în timp ce camioanele se îndreaptă spre capitală. Acel „vei vedea !” al căpitanului a fost interpretat de toţi ca un răspuns afirmativ la întrebarea tânărului breton.

Credincios personajului ce-l reprezintă, Ituria rămâne preocupat.

— Victore, nu prea eşti fericit să mergi în Franţa ? îi aruncă vorba Mouhot.

— Mă gândesc la germani, zice Ituria ridicând din umeri ; nu cred să fie mai mult de o sută de mii în
Bretania. Dacă vom fi paraşutaţi toţi treizeci, vor suferi nenorociţii !

Într-un hohot de râs general Le Goff replică :

— Asta înseamnă câte trei mii pentru fiecare dintre noi ! Băieţi, nu-i aşa că nu-i prea mare lucru ?

Oamenii aprobă, râsetele se înteţesc.

Spre seară sosesc la tabăra de la Barnes, situată în districtul Hammersmith. Este unul din depozitele londoneze de tranzit. Bergé le explică în câteva cuvinte că a doua zi vor primi echipamente, apoi îşi vor relua drumul spre o destinaţie necunoscută.

Seara, paraşutiştii iau masa într-o atmosferă agitată mai înainte de a se îndrepta spre dormitorul ce le-a fost atribuit. Mouhot s-a despărţit de grup ; din instinct, rătăceşte prin tabără ca un motan. Când se înapoiază în dormitor, o expresie de gravitate îi împietreşte obrazul. Aprinde în linişte o ţigară şi nu participă la glumele care continuă să ţîşnească în jurul său.

Ituria îl cercetează o clipă cu coada ochiului mai înainte de a se hotărî să se ridice şi să se apropie.

— Ai aflat ceva, Jacques ? întreabă bascul.

Mouhot răspunde cu un semn trist afirmativ. Le Goff a urmărit scurtul schimb de cuvinte al celor doi camarazi ai săi. La rândul său se proţăpeşte aproape de patul lui Mouhot. Manevra lui declanşează la toţi acelaşi reflex de curiozitate ; unul după altul se ridică. Neliniştiţi, se adună în semicerc în jurul lui Jacques Mouhot.

— Hai, spune o dată, pentru numele lui Dumnezeu ! şuieră printre dinţi Léostic. A fost anulată acţiunea ?

— Important e de ştiut despre ce acţiune e vorba! replică Mouhot.

— Explică-te.

— Am văzut echipamentele ce ne sunt destinate. Şi mi-ar plăcea să văd mutra bretonilor când ne vor vedea sosind în şorţ, bluză şi cască colonială.

— Nu-i adevărat. Spui prostii !

— E mai adevărat ca adevărul ! Nu ştiu unde vom merge, dar cu siguranţă nu în Franţa. Şi trebuie să fie afurisit de cald acolo !

N-au aflat destinaţia decât în seara zilei de 21 iulie. În zori s-au îmbarcat, la Glasgow, pe *Cameronian*, un transportor de trupe de 20.000 de tone. Vasul naviga spre Orientul Apropiat, dar nu ştiau pe ce cale.

Treizeci şi două de zile fără escală i-au trebuit vasului pentru a ajunge la Suez, după ce, din prudenţă, a mers timp de aproape o săptămână spre vest înainte de a înconjura Africa.

Din septembrie 1941 până în ianuarie 1942 din nou aşteptare. Cei câţiva paraşutişti francezi sunt împinşi dintr-o tabără în alta de-a curmezişul Orientului Apropiat. De la Cairo la Beirut, de la Beirut la Damasc, cantonamente provizorii, oraşe deseori ostile, cazărmi lugubre le servesc de adăpost.

Bergé nu le acordă nici o relaxare ; îi e teamă că din cauza inacţiunii, oamenii să nu piardă roadele antrenamentului. Oriunde se află, fac zilnic marşuri istovitoare sub o căldură infernală. Peste tot pe unde trece, comandoul francez îşi lasă amprenta de scandaluri şi bătăi, în cursul cărora paraşutiştii pun în practică, cu eficacitate, noile lor cunoştinţe în materie. Trupele australiene sunt cel mai adesea victimele lor. Baruri, bordeluri, tot felul de locuri de pierzanie sunt devastate în cursul unor spectaculare pugilate colective. Bergé intervine cu moliciune, considerând aceste abateri ca necesare antrenamentului şi moralului lor. Se mulţumeşte să se ducă să-şi recupereze oamenii de la diversele autorităţi poliţieneşti, unde eşuează cu regularitate după fiecare ieşire. O ostilitate justificată îi precede pe francezi în oraşe şi în tabere. Atmosfera devine încordată, o nelinişte crescândă planează asupra grupului de paraşutişti care are sentimentul că e uitat, că reprezintă pentru Aliaţi, care le controlează mişcările, o calamitate de care e bine să se descotorosească expediindu-i să-şi exercite talentele pe alte meleaguri.

La 31 decembrie 1941, cei treizeci de oameni ai lui Bergé primesc, în sfârşit, o afectare concretă. După ce au fost botezaţi *Pluton paraşutist al Levantului*, au devenit întâia companie paraşutistă a Forţelor franceze libere. În noaptea de Sfântul Silvestru, patru camioane încărcate cu oameni şi cu materialul lor iau pista de vest care duce la Port-Fuad, de-a curmezişul deşertului. Doar Bergé cunoaşte destinaţia lor : tabăra de la Kabret, pe malul occidental al canalului de Suez. Francezii se vor alătura unei noi unităţi de paraşutişti britanici, *Special Air Service* [1], a căpitanului David Stirling.

---

[1] *S.A.S. (Special Air Service), serviciul special al aerului, denumire dată trupelor paraşutiste din Anglia. (N.tr.)*

Grupul lui Stirling fusese creat abia cu şase luni în urmă. Avea deja o legendă. Bergé auzise povestindu-se că Stirling reuşise să-şi creeze unitatea forţând uşa generalului Ritchies. Pentru a pătrunde în interiorul statului major de la Cairo, Stirling, pe atunci locotenent, aflat în convalescenţă, nu ezitase să se târască sub gardul de sârmă ghimpată care încingea clădirile şi dependinţele înaltului comandament.

Bergé meditase la „evadarea" sa din tabăra de la Aintree. I se părea acum mai mult decât o coincidenţă plăcută ; vedea o corespondenţă în destinele lor şi era frământat de iminenta luare de contact cu omul de care el şi compania sa vor depinde.

După patruzeci şi opt de ore de drum arzător, camioanele se îndreaptă spre sud, în direcţia Ismailia, în ziua de 2 ianuarie 1942. În zori, paraşutiştii au traversat canalul de la Port-Fuad la Port-Said. Cu puţin înainte de amiază zăresc furnicarul de corturi care formează imensa tabără Kabret. Toate naţionalităţile aliate sunt reprezentate aici : australieni, englezi, hinduşi, neozeelandezi etc.

Oamenii din S.A.S.-ul lui Stirling şi-au ridicat cantonamentul mai la o parte ; ei sunt autonomi.

Când pătrund în incinta taberei S.A.S., cele patru camioane par să fie la ultima limită a posibilităţilor mecanice. Zdrobiţi de oboseală, murdari, epuizaţi, oamenii sar fără energie din vehicule. Curiozitatea nu le suplineşte oboseala ; indiferenţi, se prăbuşesc la umbra camioanelor.

La Port-Said, Bergé s-a ras şi s-a spălat. Şi-a îmbrăcat ţinuta cea mai prezentabilă. Merge sub un soare arzător în întâmpinarea unui uriaş nepăsător care se apropie de el. Stirling abia îşi ridică braţul pentru a pune mâna stângă pe umărul lui Bergé. E surâzător, afabil.

— Dumneavoastră sunteţi căpitanul Bergé ? Mulţumit să vă primesc pe dumneavoastră şi pe ai voştri *bloody frogs*[1]. Sunt David Stirling. Am dat. instrucţiuni cu privire la instalarea voastră. Destindeţi-vă şi veniţi în cortul meu peste o oră.

[1] Broaşte sângeroase. (N.tr.)

Un sergent înalt îi adună pe francezi. Scoate un fluierat strident printre dinţi, fără să se folosească de degetele sale, şi urlă :

— *All right, bloody frogs ! Follow me* ! [1]

Bergé îl interpelează în engleză :

— Sergent ?

— *Yes, sir*, răspunde subofiţerul încremenit în poziţie de drepţi.

— Nu sunt aici decât de cinci minute şi aud pentru a doua oară că oamenii mei sunt desemnaţi sub porecla de *bloody frogs*. Care este originea acestei etichetări ?

— Aparţine căpitanului Stirling, *sir*. De când vă aşteptăm, vă numeşte în felul ăsta. Adoră denumirile fanteziste şi glumele. Nu trebuie să vedeţi în asta vreo lipsă de respect. Ştiţi bine că pentru noi, toţi francezii sunt broaşte ; în ce priveşte sângele, gândesc că este o aluzie la cel al australienilor pe care oamenii dumneavoastră l-au răspândit peste tot pe unde au trecut. Chiar eu am citit asta în rapoartele care vă priveau. Într-un sens, e mai degrabă măgulitor, *sir*.

Afundat într-un fotoliu de răchită, cu un pahar de whisky de cea mai bună calitate în mână, Bergé gândeşte că legăturile sale de serviciu cu Stirling vor fi mai bune dacă s-ar purta convorbirea şezând : căpitanul englez trebuie să măsoare aproape doi metri.

— Se pare că sunteţi deosebit de confortabil instalat. Nu mă aşteptam să găsesc un asemenea lux în mijlocul deşertului. Marele cartier general vă răsfaţă.

Stirling surâde.

— Dragul meu, Marele cartier general ne dispreţuieşte, ne consideră o bandă de extravaganţi inconştienţi, pe jumătate zăpăciţi, pe jumătate bandiţi, dar incapabili în totalitate. Ne refuză totul ; atunci, ne descurcăm. Mobilele, paturile, vesela, provin de la comandoul vecin. E curat jaf, dar asta întreţine moralul şi îndemânarea oamenilor. Cei mai buni clienţi ai noştri sunt neo-zeelandezii ; sunt ghiftuiţi cu de toate.

— Ei bine, se pare că nu sunteţi cotaţi mai bine ca noi.

---

[1] În regulă, broaşte sângeroase ! Urmaţi-mă ! (N.tr.)

— Am doi aliaţi. Mai întâi pe generalul Ritchies: de la început a înţeles şi a admis utilitatea armei pe care am creat-o, şi credeţi-mă, asta i-a atras destule necazuri. Cu
toate astea, a sfârşit prin a ralia cauzei noastre pe generalul Auchinleck.

— E comandantul-şef ?

— Nu e *decât* comandant-şef. Nimeni nu e atotputernic în faţa diversităţii de unităţi staţionate în Orientul Apropiat.

— Totuşi, aţi reuşit parţial mai multe acţiuni de comando destul de primejdioase.

— Asta n-a schimbat nimic. Lipsă de punere în scenă grandioasă, lipsă de publicitate, dar să nu dramatizăm prea mult, Bergé. Rămân convins că într-un viitor foarte apropiat îşi vor da seama de posibilităţile noastre.

— Până atunci ?

— Până atunci : instruire şi antrenament. E singura
metodă de a ţine în mână oamenii. Când se înapoiază după un marş de cincizeci de kilometri prin deşert, cu douăzeci şi cinci de kilograme în spinare, sunt de un calm, ca o zi de vară. Acelaşi plan şi pentru ai voştri până la noi ordine...

— Nu-i chiar în întregime la fel, suspină Bergé. Ai mei n-au avut încă norocul să-i pipăie pe nemţi.

Stirling se ridică etalându-şi imensa statură.

— Nu te sinchisi, dragul meu. Cineva a spus că norocul e dumnezeul paraşutiştilor. Cu puţină baftă, ai voştri *bloody frogs* vor putea face să curgă un alt sânge decât cel al australienilor...

Capitolul 8

Downing Street,10 [1], 15 martie 1942. Generalul Nye, sub-şef de stat major, răspunde cu indiferenţă salutului inspectorului de poliţie care-i deschide cu respect uşa rezervată demnitarilor. Este ora 9 şi 55. Întâlnirea cu primul ministru este fixată pentru ora zece.
Nye nu e în apele lui. Convocarea i-a ajuns la statul major

[1] Downing Street, 10, sediul Primului Ministru al Angliei, la Londra.

târziu în noaptea din ajun, sub forma unei chemări telefonice tăioase şi fără alt comentariu.

Uşierul are tocmai timpul necesar să-l ajute pe general să-şi scoată mantaua; uşa biroului ministerial se deschide şi însuşi Churchill îl pofteşte pe Nye să intre în biroul plin de fum. Îşi mestecă veşnicul său trabuc. Îi arată temutul fotoliu-club ; generalul are obişnuinţa ; înfundat în jilţul adânc, va îndura hora leului care se va învârti în jurul său. Îşi va răsuci capul pentru a urmări mişcările şefului de guvern. Mirosul insuportabil al ţigărilor de foi consumate una după alta începând din zori, îl va îngreţoşa la această oră matinală. Pe de altă parte, este evident că Churchill trece printr-una din perioadele sale de furie rece, ale cărei consecinţe le va suporta generalul.

Fără să exprime cea mai neînsemnată formulă de introducere, primul ministru răcneşte :

— Auchinleck îşi bate joc de mine !

Din prudenţă, Nye stă nemişcat. Îşi lasă şeful să continue.

— L-am convocat, şi el, invocând treburi urgente, a amânat călătoria. Îl zoresc să înceapă ofensiva şi el cere o amânare de patru luni. Ceea ce înseamnă că timp de patru luni, şapte sute de mii de oameni îşi vor prelungi vacanţa sub soarele Orientului Apropiat. Iar duşmanul îşi va intensifica blocada insulei Malta. Dacă pierdem Malta, după ce am pierdut Creta, germanii vor controla Mediterana. Inutil să mai căutăm nod în papură asupra celor ce vor urma.

— Ce aşteptaţi din partea mea, domnule prim – ministru ?

— Vă veţi duce la Cairo să-l convingeţi pe Auchinleck. Stafford Cripps vă va întâlni acolo sau vă va preceda. Am dispus să i se telegrafieze în India despre toate astea.

— Credeţi că presiunile noastre vor fi suficient de convingătoare pentru a-l determina pe generalul Auchinleck să revină asupra strategiei pe care a elaborat-o şi al cărei singur judecător se consideră ?

— Nye, sunt ordinele mele. Să se asigure aprovizionarea Maltei ! Să acţioneze cum crede de cuviinţă, dar convoaiele să treacă ! Malta şi nimic altceva. Soarta războiului poate depinde de asta.

S-au scurs aproape trei luni de când Churchill şi-a trimis mesagerii la Cairo, dar situaţia n-a evoluat în nici un fel. Malta se află acum într-o situaţie catastrofală. Asfixiată de blocada germană, insula este pe cale să fie doborâtă sub povara foametei. În ziua de 1942 şaptesprezece vase de mare tonaj sunt adunate în portul Alexandria ; ele constituie singura şansă de supravieţuire pentru insularii maltezi. O telegramă imperativă a lui Churchill ordonă ca vasele să treacă cu orice risc prin blocadă, ameninţă pe Auchinleck că-l va destitui din comandament în caz de eşec.

Un ventilator uriaş din biroul lui Auchinleck răscoleşte aerul sufocant. Statul major nu este decât o imensă văpaie. Generalul-şef transpiră. Paharele cu apă minerală pe care le înghite cu lăcomie par să ţâşnească instantaneu pe pielea sa jilavă. Cei doi ofiţeri de stat major par la fel de incomodaţi. În faţa lor, într-un fotoliu de lemn, David Stirling suferă mai puţin ; creierul său înregistrează atent dezideratele şefului său. În mod simultan elaborează un plan. Atunci când, calm şi surâzător, declară : „Cred că e realizabil...", atmsofera se destinde. Ofiţerii superiori îl privesc recunoscători şi cu insistenţă. Într-un minut a devenit omul cel mai important din Orientul Apropiat.

— Trebuie să-mi lăsaţi mână liberă, domnilor. Îmi voi împărţi efectivul în opt grupe de comando. În aceeaşi zi şi la aceeaşi oră voi ataca toate aerodromurile duşmane pe care se află avioane gata să-şi ia zborul.

— Crezi în mod serios că e posibil, Stirling ?

— E necesar să vă reamintesc deviza noastră, domnule? „Îndrăzneţii învinq !"

În sfârşit, agitaţia domneşte în tabăra de la Kabret. De la înapoierea lui Stirling toţi au înţeles că se pregăteşte o operaţie de mare amploare. Pentru francezi va fi prima. Stirling, împreună cu patru ofiţeri britanici, Bergé şi doi ofiţeri francezi de curând repartizaţi, locotenentul Jordan şi aspirantul Zirnheld, şi-au petrecut noaptea sub cortul de comandament.

În ziua de 4 iunie, toţi paraşutiştii englezi şi francezi (vreo sută de oameni) sunt convocaţi, în grupe de câte cinci sau şase. Rămân aproape o oră în cortul lui Stirling, de unde ies tulburaţi

şi agitaţi. La ora 19 au trecut cu toţii. Cunosc misiunea ce li s-a încredinţat. Toţi, în afară de trei.

Jack Sibard este ultimul care s-a alăturat paraşutiştilor. Se află la Kabret numai de două luni. Navigator al Marinei comerciale, Sibard, în vârstă de douăzeci de ani, s-a raliat Forţelor franceze libere când vasul său, *Cap-Tourane* a fost oprit şi inspectat de Royal Navy, în largul coastei Africii de Sud.

De la primirea sa în rândul paraşutiştilor, şi-a fixat ca punct de onoare să-şi ajungă din urmă camarazii prin antrenamente asidue. Mulţumită aptitudinilor sale fizice, e al doilea din bandă după Léostic. Măsoară 1 metru şi 82 cm. Are mutra frumoasă şi înfăţişarea masivă a oamenilor originari din sud-vest.

Sibard e deznădăjduit. Luptă să nu plângă ca un copil, se gândeşte că toate eforturile pe care le-a făcut de la sosirea sa au trecut neobservate. N-a fost convocat şi a tras concluzia că este îndepărtat, chiar de la prima misiune, fără să i se dea vreo explicaţie.

În momentul în care camarazii săi pregătesc împachetarea efectelor militare într-o stare de înfrigurare, Sibard iese din incinta taberei, merge prin nisip vreo sută de metri şi se aşază pe o piatră. Priveşte soarele roşu pe care deşertul îl va înghiţi în depărtare, pe malul opus al canalului.

Mouhot şi Léostic i-au remarcat puterea. De la sosirea lui Sibard cei trei oameni s-au simpatizat.

— Interprştezi rolul posomorâtului singuratic ? glumeşte Mouhot întâlnindu-şi camaradul,

— Te-ai înveseli să rămâi singur cu muştele ?

— Cu muştele, cu Pierrot şi cu mine, bătrâne.

Sibard îşi priveşte cu insistenţă prietenii.

— Nici voi nu faceţi parte din combinaţie,nici chiar voi ?

— Habar n-avem. În orice caz, n-am fost convocaţi. Mărimile s-au dus să înfulece. După părerea mea, ne-au ras pe toţi trei.

— În ce mă priveşte, înţeleg, replică Sibard. Sunt un boboc ; au dreptul să nu-mi acorde încredere, dar voi doi, nişte veterani, nu mai pricep boabă.

— Dacă în loc să ai fumuri de fecioară ai cugeta, poate că ai pricepe. Pierrot şi cu mine, noi ne-am gândit. Şi chiar am ajuns la o concluzie.

Sibard se ridică. Aşteaptă. Pierrot Léostic este cel care explică :

— Nu suntem decât trei trecuţi pe linie moartă. De ce noi trei ? Ce avem noi în comun ?

— Suntem prieteni.

— Desigur, şi mai ce încă ?

— Suntem toţi trei cei mai înalţi din companie.

— E deja mai bine. Te apropii.

— Pentru numele lui Dumnezeu ! Veţi înceta oare să vă jucaţi de-a ghicitul ? Dacă ştiţi ceva, spuneţi o dată !

— Cei mai buni înotători ! Noi trei suntem cei mai buni înotători ! Pierrot e marinar, tu eşti marinar, iar eu nu sunt ciung pe un vapor. Fără îndoială, asta ar putea fi o coincidenţă, dar nu este de neluat în seamă.

Sibard se cufundă din nou în amărăciunea sa.

— Cam superficială povestea noastră, cam trasă de păr.

— Mai e şi altceva, îl întrerupse Mouhot. Când am venit în Anglia, am îndurat cu toţii mizeria traversării. Doar Bergé, Pierrot şi cu mine n-am suferit de pe urma tangajului, şi căpitanul vasului ne-a invitat chiar la masă. În ce te priveşte, el ştie că navighezi din fragedă copilărie.

— Cine v-a autorizat să ieşiţi din tabără ? urlă Bergé de la postul de gardă. Toţi trei la cortul meu, şi străduiţi-vă să ajungeţi acolo înaintea mea.

Cei trei oameni ajung la el în pas alergător.

În cort îl găsesc pe Stirling, un ofiţer grec pe care-l văd pentru prima oară şi un ofiţer englez, un roşcovan uriaş, cu faţa plină de pistrui. Toţi trei îl cunosc din vedere.

Stau în faţa aeropagului de ofiţeri în poziţie de drepţi.

— Repaus ! ordonă Bergé. Găsiţi-vă scaune.

Îl arată pe englez.

— Îl cunoaşteţi pe căpitanul Jellicoe. EI este locotenentul Costas Petrakis.

Cei doi ofiţeri se ridică şi, cu totul surprinşi, întind mâna celor trei oameni. Stirling a rămas nemişcat, se mulţumeşte să observe. Adresându-se ofiţerilor. Bergé precizează :

— Iată oamenii pe care i~am desemnat : Jacques Mouhot, Pierre Léostic, Jack Sibard ; cum v-am mai spus, cred că sunt cei mai calificaţi.

Se întoarse spre paraşutişti.

— Nu sunt autorizat să vă spun mai mult asupra misiunii care vă priveşte. Să ştiţi că veţi pleca împreună cu mine, cu căpitanul Jelicoe şi cu locotenentul Petrakis. Căpitanul vă va iniţia de îndată asupra unui nou fel de antrenament. N-aveţi decât douăzeci şi patru de ore înaintea voastră. Ascultaţi cu atenţie sfaturile sale şi nu-l plictisiţi cu întrebări cărora nu vă va putea răspunde. Nu lăsaţi nimic să se audă în afară, nici chiar în tabără. Această întrevedere, ca şi tot ce aţi putea afla, trebuie să rămână strict secrete.

Jellicoe se ridică şi face semn celor trei oameni.

— Bine, broaştelor, urmaţi-mă !

În faţa cortului ofiţerul înalt şi roşcovan se instalează într-un jeep. Paraşutiştii iau loc lângă el în tăcere. Nici măcar între ei nu îndrăznesc să pronunţe cea mai mică vorbă, cu toate că sunt mistuiţi de curiozitate. Jellicoe rupe încordarea.

— Nu suntem totuşi la confesional. Vom face navigaţie de agrement. Presupun că toţi trei ştiţi să vâsliţi.

Ei aprobă.

— Perfect, vom vedea cum vă descurcaţi.

La malul canalului, o barcă mare şi greoaie îi aşteaptă. Jellicoe ia loc la pupă, comandă lui Mouhot şi Sibard să ia vâslele, îi indică lui Léostic un loc în faţă.

— Iată scopul acţiunii, explică el. Învăţaţi să vâsliţi fără să produceţi cea mai mică vâltoare, fără să provocaţi cel mai neînsemnat zgomot.

Schimbându-se reciproc, fără încetare, vâslesc toată noaptea, se exersează să facă să alunece lopeţile, să le afunde uşor şi să le scoată la firul apei. Când se ivesc zorile, au reuşit să execute experienţa fără cusur, spre mulţumirea căpitanului Jellicoe.

— Va merge treaba ; voi face cunoscut căpitanului Bergé că alegerea sa este O.K. ! Vă puteţi duce să dormiţi câteva ore.

Dar ei sunt prea excitaţi pentru a putea dormi. Îşi pregătesc efectele, încearcă să ghicească ce-i aşteaptă, să sesizeze secretul operaţiei.

La ora 18 Jellicoe vine să-i anunţe că plecarea este fixată pentru ora 19. În cort, un sergent se miră de atenţia ce le-o acordă ofiţerul britanic.

— Un căpitan-lord care se deranjează în persoană ! Toţi trei sunteţi pe cale să deveniţi persoane influente.

— Căpitan-lord ? întreabă Sibard.

— Bineînţeles că n-aveai de unde să ştii. E lordul Jellicoe, fiul amiralului învingător în bătălia de la Iutlanda. Tatăl său era şeful atotputernic al Amiralităţii britanice în timpul ultimului război.

Pe patul său, Léostic se strâmba de un râs nervos.

— Ce ţi-a venit, Pierrot ? îi aruncă Mouhot. Devii isteric, sau ce ?

Râsul lui Pierrot se înteţeşte. Râde cu lacrimi. Printre frânturi de cuvinte întrerupte de hohote de râs, răspunde :

— Bine, la dracu, asta nu vă face să vă veseliţi ? Dar mă gândesc la Marele Amiral. Dacă şi-ar fi putut vedea vlăstarul astă-noapte, oho ! cât de mândru ar fi fost !

Camionul a rulat o parte din noapte. La ora 6 dimineaţa, comandoul soseşte în portul Alexandria.

Oamenii se îmbarcă, şi în rada portului urcă pe nava amiral *Midway*.

— Încercaţi să vă odihniţi, le recomandă Bergé, conferinţă la ora 15. Veţi fi puşi la curent.

Instruirea are loc în sala hărţilor. Vreo zece ofiţeri de marină sunt prezenţi. Printre ei, trei greci. Pe perete fotografii aeriene mărite ; pe stelaje - hârtii : ele reprezintă insula Creta.

— Iată ce se aşteaptă de la noi, începe Bergé. Un submarin grec ne va depune în nordul insulei Creta, la acest punct precis.

Şi căpitanul indică pe o hartă uriaşă un punct care trebuie să se găsească la vreo cincisprezce kilometri de Heraklion, unul din principale centre ale insulei.

— La doi kilometri de Heraklion, continuă Bergé, Luftwaffe şi-a instalat baza sa principală. Acest aeroport constituie pentru noi o adevărată cangrenă ; avioanele de vânătoare şi de bombardament decolează de aici şi interceptează cu uşurinţă convoiele pe care încercăm să le dirijăm spre Malta. Unul din aceste convoaie trebuie să plece din Alexandria exact în ziua de

13 iunie. Ca insula să supravieţuiască este esenţial ca el să ajungă la destinaţie.

Pentru a sprijini tentativa de a forţa blocada, şase comandouri formate de camarazii voştri S.A.S. francezi şi englezi vor ataca aeroporturile de pe coasta africană. Dacă vor reuşi, cele şaptesprezece vase de mare tonaj se vor găsi în afara ţintei armatei aeriene germane. Dar mai rămâne Heraklion, în Creta. Evaluaţi importanţa misiunii noastre. La patruzeci şi opt de ore după plecarea convoiului, trecerea sa nu va depinde decât de noi. Pe scurt, dacă trece convoiul Malta e salvată ; dacă eşuăm, înseamnă catastrofa. De noi şase va depinde viaţa miilor de marinari englezi, supravieţuirea sau capitularea unui punct strategic pe care aliaţii au reuşit să-l păstreze cu preţul unor eforturi extraordinare.

— Merg chiar mai departe ca dumneavoastră, domnule căpitan, interveni lord Jellicoe. E o cotitură hotărâtoare în mersul războiului. De controlul asupra Maltei depinde controlul Mediteranei. Cred cu sinceritate că misiunea noastră poate fi considerată ca cea mai importantă care a fost încercată vreodată de la începutul ostilităţilor. Ştiu de la Stirling că Înaltul Comandament şi Londra împărtăşesc în întregime acest punct de vedere.

Imperturbabil, Bergé continuă :

— Vom fi debarcaţi în noaptea de 9 spre 10 iunie. Trebuie să ne îndeplinim misiunea fie în noaptea de 12 spre 13, fie ultimul termen, în cea de 13 spre 14. În scopul de a crea o diversiune, Royal Air Force va bombarda aeroportul în cursul acestor două nopţi la ora 2 dimineaţa.

De la punctul de debarcare la incinta aerodromului nu vom avea de străbătut decât vreo cincisprezece kilometri, dar terenul este dificil, numai munţi, şi noi nu avem nici o legătură în această parte a insulei. Locotenentul Costas Petrakis pe care vi l-am prezentat ieri, este originar din sudul cretan, dintr-un sat aproape de locul unde este prevăzut reîmbarcarea, în noaptea de 19 spre 20 iunie. Va fi pentru noi un avantaj imens. Sunt întrebări ?

Mouhot se ridică :

— Dacă am înţeles bine, domnule căpitan, o dată acţiunea dusă la bun sfârşit (atinge braţul de lemn al scaunului,

provocând zâmbete), va trebui să străbatem insula în toată lărgimea. Dacă mă pot bizui pe scara la care e lucrată harta, asta trebuie să reprezinte vreo sută de kilometri. Aveţi precizări în ce priveşte forţele germane staţionate în Creta ?

Bergé chibzui o clipă înainte de a răspunde :

— Îţi datorez adevărul. Se află o divizie S.S., un regiment de paraşutişti, numeroase elemente din Luftwaffe, reprezentanţi din toată elita lor. Şi singurul element care ne este favorabil e o armă cu două tăişuri : este vorba de diversitatea terenului, munţii care ne vor permite să ne ascundem şi să ne desfăşurăm întrucâtva la adăpost.

— Va fi din cale afară de greu, precizează Petrakis. Muntele este dur, arid, arzător. Sunteţi antrenaţi pentru acest gen de operaţiuni, asta constituie singura noastră şansă de scăpare.

La rândul său, lord Jellicoe ia cuvântul :

— Căpitanul Bergé s-a exprimat perfect. V-a expus importanţa misiunii care vă este încredinţată. Din nou voi merge mai departe decât el. Soarta războiului poate depinde de Malta. În consecinţă, până la un nou ordin, nu trebuie să ne gândim decât să ducem la bun sfârşit acţiunea noastră de comando care constă în a bloca la sol forţa aeriană de la Heraklion. După aceea, şi numai după aceea, ne vom putea gândi la retragere şi la salvarea noastră. Mai înainte de realizarea misiunii, asta trebuie să rămână un amănunt. Sper că m-am făcut bine înţeles.

— Admirabil, domnule, lansează Léostic. Cu condiţia ca avioanele să explodeze, noi ăştia putem crăpa.

Capitolul 9

Spre seară, o vedetă îi transportă pe cei cinci paraşutişti şi pe ghidul lor grec la bordul unui submarin care ancorează la o milă de nava amiral. Se numeşte *Triton*. E un vechi submersibil francez care a fost cedat Greciei în anul 1938. Nici unul din cei şase oameni n-a pus piciorul vreodată într-un submarin. Fără a fi la curent cu detaliile, echipajul grec cunoaşte în linii mari operaţia. Marinarii sunt plini de admiraţie faţă de paraşutişti, atmosfera este de îndată cordială.

Timp de trei nopţi şi trei zile, comandantul şi oamenii săi fac tot ce le stă în putere să creeze oaspeţilor lor o atmosferă plăcută în timpul traversării. Primele reacţii de claustrofobie sunt repede depăşite. În fiecare noapte *Triton* se ridică la suprafaţă câteva clipe ; cei şase oameni profită pentru a se duce să respire şi să fumeze pe punte.

În dimineaţa de 9 iunie, submersibilul se apropie de insula Creta în largul capului Spatha. Un convoi inamic se îndreaptă spre ei. Prin periscop comandantul l-a zărit la timp. Ordonă o scufundare la cea mai mare adâncime. Timp de patru ore submarinul se va imobiliza la şaptezeci şi doi de metri adâncime. Încercarea este îngrijorătoare pentru paraşutişti, care sesizează în mod clar vibraţiile provocate de elicele vaselor care trec greoi la suprafaţă.

Submarinul nu este reperat. La ora 11 dimineaţa îşi reia drumul.

La 10 iunie, la ora 2 şi 35 de minute, *Triton* se ridică la suprafaţă. Comandantul îl îmbrăţişează pe Costas Petrakis, strânge cu căldură mâna celorlalţi cinci. Le recomandă :

— Din clipa în care veţi fi pe punte, păstraţi cea mai desăvârşită linişte. Deşi marea e calmă, o briză uşoară sufla din nord. Ea vă va ajuta să ajungeţi la ţărm, dar va duce în acelaşi timp acolo şi cea mai mică şoaptă.

Trei bărci pneumatice sunt alunecate cu precauţie pe suprafaţa liniştită a mării. În pofida armelor şi a raniţelor, paraşutiştii se împart cu pricepere, doi câte doi, pe fragilele şi instabilele ambarcaţiuni care se îndepărtează în linişte spre uscat. Jellicoe şi Sibard sunt în frunte, ceilalţi îi urmează. Nu e lună. Cei şase oameni de-abia disting ţărmul. Acostează într-un golfuleţ pe o mică plajă acoperită de pietriş. Nu e locul prevăzut ; probabil că au deviat, dar asta nu-i preocupă. Tot fără să schimbe o vorbă, transportă cu greu pe pământ totalitatea armelor şi materialelor : încărcată cu exploziv, fiecare raniţă individuală cântăreşte aproape treizeci de kilograme.

Apoi, lord Jellicoe şi Jacques Mouhot se dezbracă, umplu barca pneumatică cu pietriş, repun ambarcaţiunile pe mare. Ţinând capătul parâmei de la bărcile pneumatice între dinţi, înoaptă vreo sută de metri spre larg. Acolo, cu lovituri de

pumnal, ciuruie cauciucul cu izbituri furioase ; umplute cu pietriş, bărcile se scufundă încetişor.

Cei doi înotători îşi întâlnesc camarazii pe mal. Fără a se preocupa să se şteargă, îşi îmbracă combinezoanele, se echipează cu armele şi cu raniţele lor. Fiecare om deţine un pistol-mitralieră Beretta, un Colt de calibru 11,43, un pumnal de comando al cărui mâner formează un box american şi care, în conformitate cu Convenţia de la Geneva, echivalează cu o condamnare la moarte pentru cel care este prins că îl poartă. Fiecare mai are în plus doi litri de apă, un kilogram de struguri de Corint, un kilogram de curmale şi două tablete de ciocolată infectă.

Comandoul se îndepărtează de plajă în şir indian. Ghetele din pânză cu tălpi cauciucate îi ajută pe cei şase oameni să înainteze în linişte, cu toată greutatea pe care o transportă. Urcă cu greu o colină pietroasă. Pe neaşteptate, când ajung în vârf, sunt blocaţi de o dublă reţea de sârmă ghimpată. Bergé se aşază şi respiră anevoie.

— Imposibil de tăiat porcăria asta, murmură el oamenilor săi care s-au grupat în jur. Asta ar putea trăda prezenţa noastră. Trebuie să ne descurcăm ca să putem trece. Pierrot, scoate-ţi raniţa şi mergi de-a lungul reţelei. Străduieşte-te să găseşti un loc potrivit.

Léostic se execută. E pentru prima oară când căpitanul îl strigă pe numele mic. Şi ceilalţi au remarcat. În aventură, legăturile se strâng, ierarhia şi protocolul se fărâmiţează, e plăcut şi liniştitor.

Nu-l aşteaptă decât un moment. Tânărul breton este atât de agil şi merge cu paşi atât de înăbuşiţi încât camarazii săi nici nu-şi dau seama de înapoierea lui decât când este aproape să-i atingă.

— Cred că am găsit, domnule căpitan. La mai puţin de o sută de metri se află o surpare de teren prin care cred că ne-am putea strecura.

Într-adevăr, reuşesc să treacă.

Atunci, Bergé îşi conduce oamenii, după busolă, în direcţia nord-vest. Oricare ar fi fost natura solului, merg cu un pas de automat, la un metru distanţă unii de alţii, urcă cu greu două coline, străbat un mărăciniş veşted.

Înaintea zorilor, comandoul ajunge la marginea unui teren cultivat. Fără să-l distingă bine, paraşutiştii ghicesc la stânga lor un lanţ muntos. Bergé hotărăşte să părăsească pentru moment direcţia spre care merg şi să se îndrepte spre lanţul muntos. E necesar să găsească un refugiu pentru a se ascunde în timpul zilei.

Începând de la ora 5 dimineaţa, în faţa lor se conturează forme gigantice. Muntele pare să ţâşnească din pământ ; fără a prinde cea mai neînsemnată culoare, o masă enormă de stânci spălăcite striveşte pe neaşteptate peisajul.

Bergé se apropie de Petrakis.

— Acolo, pe dinăuntru, trebuie să fie plin de grote ?

— După toate aparenţele, domnule căpitan. Insula Creta este în totalitate un imens şvaiţer.

— Bine, să mergem acolo ! Să ne dăm osteneala să găsim un refugiu mai înainte de a se lumina.

Fără dificultăţi, comandoul găseşte o grotă. Adâncimea este atât de mare încât le permite să se ascundă în toată liniştea. Fiind la vreo cincizeci de metri deasupra văii, paraşutiştii pot cuprinde o vastă panoramă. Ştiu că ar trebui să doarmă, dar nu se pot hotărî. Târându-se, protejat de două stânei între care şi-a putut trece binoclul, Bergé scrutează peisajul, nu se poate hotărî să-şi părăsească postul.

Pe la ora 8, atunci când soarele începe să încălzească, căpitanul constată că provizia de apă a scăzut în mod îngrijorător : oamenii au mâncat şi au băut fără a fixa raţii.

— Apa va fi o problemă pe care n-am considerat-o cu suficientă răspundere, constată Jellicoe.

— Exact, aprobă Bergé ; la opt sute de metri, în jos pe câmp, se află un puţ. Petrakis va încerca să se ducă acolo.

O dată cu zorile şi-au făcut apariţia mai mulţi ţărani. Petrakis îşi îmbracă haine civile şi-şi părăseşte prietenii. Bergé şi Jellicoe îi observă înaintarea cu binoclul, evaluează reacţia cretanilor la sosirea lui. Se pare că totul merge bine : ţăranii îl ajută pe ofiţerul grec să-şi umple doi saci de pânză.

La înapoiere, Petrakis este optimist şi liniştitor.

— Nici măcar nu mi-au pus întrebări ; sunt oameni cumsecade ; ne-au zărit azi-dimineaţă şi ne-au luat drept o

patrulă de germani. Nici n-am încercat să le schimb părerea. După ei, patrulele trec rar pe aici. În consecinţă, cred că putem încerca să mergem în timpul zilei. Dacă întâlnim şi alţi ţărani, după toate aparenţele vor avea aceeaşi reacţie ca şi aceştia.

— Nu-mi iau riscul, i-o retează Bergé. Vom pleca la căderea nopţii. Dumneata, Costas, vei aştepta aici, nu ai antrenamentul necesar să urmezi cadenţa noastră. După terminarea acţiunii te vom întâlni la această grotă. Atunci ne vei ajuta să ne începem fuga spre sud.

Douăsprezece ore de repaus în grotă. Pe rând, oamenii se silesc să doarmă. Pe la ora 8 lumina începe să scadă. Relaxarea le-a întărit încrederea. Trăncănesc. Mouhot, Léostic şi Sibard se arată mai apropiaţi, cum n-au fost niciodată, faţă de Bergé, care vine să-i anunţe cu veselie :

— Voiam să vă anunţ că de trei luni am fost avansat la gradul de maior. Mă hotărâsem să nu vă fac cunoscută avansarea decât după prima mea misiune. În consecinţă, atât timp cât avioanele nu vor sări în aer, veţi putea continua să mă numiţi „domnule căpitan”. Dar dacă după focul de „artificii” vreunul dintre voi se hotărăşte să nu-mi onoreze noul grad, îl scot la raport la înapoiere. S-a înţeles?

Râzând, paraşutiştii îşi felicită şeful. Încrezător în ambianţa momentului, Léostic îşi dă drumul :

— Aş dori să vă pun o întrebare impertinentă, domnule căpitan.

Bergé surâde.

— Acum sau niciodată ! Te ascultăm.

— Discursul privind Malta, ţinut la bordul crucişătorului *Midway*, soarta războiului care poate depinde de misiunea noastră şi toată vorbăria, erau bancuri ca să ne dea curaj, sau erau adevărate ?

Luând-o înaintea lui Bergé, răspunde Jellicoe :

— Cred că nimic n-a fost mai adevărat vreodată. Bineînţeles că trebuie să intrăm în ipoteze şi ficţiune. Dar să ne imaginăm că pierdem Malta, cum am pierdut Creta : germanii ar deveni irevocabil stăpânii Mediteranei, ceea ce le-ar permite să ne zdrobească în Orientul Apropiat, şi după toate probabilităţile, forţele considerabile de care dispune Rommel vor fi eliberate de pe acest teatru de război şi se vor putea astfel năpusti asupra

Caucazului şi să prindă în cleşte frontul rus. Şi ca să revenim la lucruri concrete, există o certitudine : dacă acest convoi plecat din Alexandria nu ajunge la destinaţie, Malta este condamnată. Şi putem considera că destinul acestui convoi se găseşte astăzi in mâinile noastre. Aşadar, nu erau bancuri, cum zici tu.

— Mulţumesc, căpitane, bâiguie Léostic, nu voiam să fiu necuviincios, voiam doar să ştiu.

— Acum ştii.

Mouhot aprinde o ţigară, ridică gânditor capul şi declară, ca şi cum şi-ar fi vorbit sieşi :

— Nu credeam că într-o zi voi dobândi o asemenea importanţă.

— E prematur să visezi, i-o taie Bergé. Pentru moment gândeşte-te la misiunea pe care o ai de îndeplinit. După ce o vei fi dus la bun sfârşit, vei avea întreaga viaţă la dispoziţie pentru a-ţi povesti toate expediţiile şi să epiloghezi asupra rolului esenţial pe care l-ai avut în acest război. Vei avea tot timpul să-ţi plictiseşti copiii şi nepoţii cu trăncănelile tale despre aeroportul de la Heraklion. Până atunci, trebuie să mergem acolo. Plecarea în cinci minute, Pregătiţi-vă !

Léostic s-a ridicat, pare agitat :

— Domnule căpitan, mai am un lucru să vă spun, cred că e foarte important.

Atitudinea gravă a tânărului breton îl intrigă pe Bergé şi pe tovarăşii săi.

— Ce mai e ? Goleşte-ţi sacul şi să terminăm.

— V-am minţit, domnule căpitan.

— Sigur, e ora mărturisirilor. Dă-i drumul, te ascult, dar fii scurt.

— Când m-am angajat am minţit asupra vârstei.

Bergé ridică din umeri

— Te-ai întinerit din cochetărie, ca o bătrână femeie uşoară ?

— Nu, domnule căpitan, m-am îmbătrânit. Mi s-a spus că dumneavoastră nu mă veţi accepta dacă n-aveam optsprezece ani.

Sever, Bergé îl măsoară din cap până în picioare.

— Şi nu-i împliniseşi ?

— Să vă spun drept, domnule căpitan, nici până acum nu i-am împlinit.

— Ce vârstă ai tu, Léostic ? Şi să nu trişezi.

— Şaptesprezece ani, domnule căpitan.... Adică, îi voi împlini curând.

— Pentru numele lui Dumnezeu ! Derbedeu fără pereche ! Un copil! Am băgat un copil în rahatul ăsta !

Jellicoe îl potoleşte pe Bergé.

— Calmează-te, dragul meu, nu e momentul ! Se împlinesc aproape doi ani de când te minte, şi ceea ce ne interesează nu e vârsta ci aptitudinile sale...

Merg toată noaptea. Fiecare pas reprezintă o nouă durere. Umerii le sunt învineţiţi, ceafa distrusă de greutatea pe care o transportă. Înaintează cu capul aplecat, căutând să ghicească în întuneric solul, urcă şi coboară pe un teren accidentat. Uscăciunea aerului le arde gâtlejul ; provizia de apă se epuizează în mod foarte primejdios.

Înaintea zorilor, cad laţi într-o pădure agăţată de o coastă a stâncii. Dacă navigarea prin noapte a lui Bergé a fost exactă, aerodromul Heraklion trebuie să se afle în vale, în spatele unei ultime creste care trebuie trecută. Primul tur de gardă e încredinţat lui Léostic, ceilalţi dorm.

Căldura îi trezeşte. Chiar umbra e arzătoare. Nu e nici o adiere de aer, aproape că nu mai au pic de apă.

— Trebuie găsită apă, hotărăşte Bergé. Doi dintre voi îşi vor lăsa raniţele şi vor pleca în căutarea unui puţ.

Din proprie iniţiativă se oferă ca voluntari Sibard şi Mouhot şi îşi părăsesc tovarăşii.

Nu se înapoiază decât aproape de ora 21. Au rătăcit toată ziua înainte să descopere o sursă de apă foarte apropiată, şi, la capătul puterilor, cu buzele umflate, cu cerul gurii uscat, şi-au reîntâlnit camarazii. După ce şi-au potolit setea, reiau cu toţii epuizantul marş de noapte.

La ora 2 fără cinci minute, Bergé opreşte pe neaşteptate coloana. Nemişcat, atent, a sesizat un zbârnâit greoi care creşte, se face simţit. Murmură :

— Cu toţii la adăpost ! Trebuie să fie R.A.F.[1]

Nu credeau să fie atât de aproape de ţinta lor.Sirenele le sfâşie urechile, rachete scânteietoare iluminează câmpul de

[1] R.A.F. *Royal Air Force* - Forţele aeriene engleze. (N.tr.)

aviaţie german, care se găseşte doar la câteva sute de metri mai jos. Ei jubilează. Au ajuns exact unde trebuie, şi mărăcinişul înalt şi stufos care-i înconjoară le va permite să se ascundă în timpul zilei.

La lumina rachetelor constată ineficacitatea bombardamentului englez. Avioanele de la Luftwaffe sunt parcate la mare distanţă unul de celălalt, bombele cad la întâmplare. Nici una nu loveşte măcar pista de decolare. De aceea le apare cu atât mai importantă misiunea ce o au de împlinit. Şi infinit mai primejdioasă.

Capitolul 10

În tot timpul zilei de 13 iunie, cei cinci paraşutişti rămân ascunşi ca animalele în vizuină, observând acel du-te-vino al nemţilor, alegând drumul pe care-l vor urma odată cu căderea nopţii.

La ora 9 seara pornesc la drum.

La ora 11 au coborât, în sfârşit, ultima pantă. Îşi reiau respiraţia ghemuiţi în scobitura unei gropi. Gâfâind, cu pumnalul în mână, aşteaptă trecerea unei patrule germane pe care tocmai au reperat-o.

Cizmele soldaţilor patrulei lovesc pământul la vreo douăzeci de centimetri de obrazul lor, împrăştie pietrişul, care le sare pe cască. Li se pare că aceste mitralii acoperă cântecul greierilor, declanşează un vacarm strident, şi totuşi patrula se îndepărtează fără să observe nimic. Le sunt necesare mai multe minute pentru a-şi recăpăta ritmul cardiac ; mâinile lor au dat drumul în mod automat mânerului armei ; le picură o sudoare acră şi jilavă, coapsele le vibrează în mod nervos.

Bergé apasă umărul lui Léostic, Jellicoe pe cel al lui Sibard. Cei doi oameni se eliberează de raniţele lor, de unde scot două perechi de cleşti mari, tăioase. Trec peste şanţ şi înaintează, ca nişte reptile, până la împrejmuirea de sârmă ghimpată. Ceilalţi percep în mod limpede plesnetul oţelului care se frânge ; îi ajung din urmă, găsesc breşa ; una câte una raniţele sunt trecute, apoi, la rândul lor, oamenii se strecoară încet, pe

nesimţite. Fac dovada unui sânge rece stupefiant. Primul - Jellicoe - îşi pune încărcătura pe umeri şi mergând drept înainte, se îndreaptă spre umbra primelor hangare.

Este ora douăsprezece fără zece. E necesar ca ultimele materiale explozive să fie plasate de membrii comandoului înainte de ora două noaptea, deoarece Royal Air Force trebuie să efectueze cel de-al doilea raid la acea oră.

Primul hangar e pustiu ; e un simplu antrepozit care conţine motoare de înlocuire. Fără să schimbe cea mai neînsemnată vorbă, paraşutiştii pregătesc explozivele, dispozitivele de întârziere şi, doi câte doi, ajung la avioanele a căror aşezare au reperat-o în cursul zilei.

Mouhot şi Sibard formează o echipă. Numărul pe care-l execută, mână în mână, sub aripa avioanelor, ar fi demn să figureze într-un program de circ. Ca o pisică, Mouhot se caţără pe umerii tovarăşului său, care-i trece materialul ; încărcăturile sunt fixate într-un loc precis, aproape de rezervoarele de benzină.

Cei doi oameni tocmai au terminat să pună explozivul la cel de-al patrulea avion. Se îndreaptă spre al cincilea, când, pe neaşteptate, erau gata să se împiedice de două trupuri alungite la pământ. Căutând, după toate aparenţele răcoarea, doi aviatori germani dormeau în tihnă, înfăşuraţi în cuverturile lor. Din instinct, Mouhot şi Sibard scot din apărătoare pumnalele. În pofida opacităţii întunericului, ei disting gâtlejul celor doi, care li se expune vederii. Paraşutiştii schimbă între ei o privire ; ochii limpezi ai lui Mouhot strălucesc în noapte. Sibard îşi bagă la loc arma şi ocoleşte trupurile alungite pe pământ.

Uşurat, Mouhot îl imită. Au avut acelaşi gând, s-au îndepărtat în mod primejdios de consemnul primit : dacă germanii se trezesc şi dau alarma, întregul comando riscă să plătească cu viaţa slăbiciunea de care tocmai au dat dovadă.

Este ora 2 fără zece când toţi cinci se reîntâlnesc la hangar. În câteva minute primele explozii vor sfâşia noaptea, toate avioanele şi-au primit porţia de exploziv.

— Ne cărăbănim, murmură Bergé. Acum, ne gândim la noi.

— Daţi-i drumul, vă ajung din urmă, mai am câteva mici treburi de terminat, declară Jellicoe dintr-o suflare.

Cu calm, ofiţerul englez rânduieşte toate încărcăturile de plastic, care-i prisosiseră, în lăzile din hangar ce conţineau motoare şi alte piese de schimb.

Paraşutiştii se mai găsesc încă în interiorul aeroportului german când se declanşează alarma provocată de Royal Air Force. Acoperit de urletul sirenelor, Bergé strigă cu sânge rece :

— Mergeţi drept înainte, şi fără grabă !

Face un efort supraomenesc pentru a-şi păstra stăpânirea de sine.

Ajunşi la breşă, se reped unul câte unul şi se vor rostogoli în şanţ. Înaintea bombelor aruncate de R.A.F., explozia primei maşini infernale pusă de ei răsună, urmată de aprinderea bruscă şi înăbuşită a unui rezervor de benzină rupt în bucăţi şi de lumina vie a combustibilului care se răspândeşte în flăcări.

Léostic izbucneşte în râs. Un râs sincer, fără nervozitate, râsul unui copil care a făcut adineauri cea mai bună glumă din viaţa sa.

— La drum, pentru numele lui Dumnezeu ! răcneşte Bergé. Până la urmă vor înţelege despre ce e vorba.

Cei cinci oameni urcă cu agilitate colina. Raniţele nu mai sunt grele ; Jellicoe îşi are ochii ţintuiţi pe cadranul cronometrului fosforescent. La fiecare două sau trei minute constată o nouă explozie.

În vârful colinei, înainte de a se cufunda pe celălalt versant, paraşutiştii se întorc şi-şi contemplă isprava. E de neînchipuit. Tabăra e un imens rug. Umbre furişate şi înnebunite aleargă în toate sensurile, în timp ce avioanele din Royal Air Force se îndepărtează. Douăzeci şi şase de avioane duşmane au fost nimicite la sol. Pe deasupra, diverse alte materiale au fost sabotate. Bergé strânge braţul lui Jellicoe :

— Au înţeles acolo sus, bătrâne ! Ştiu că am izbutit ! La Cairo, la Londra, la bordul vaselor din convoi vor afla cu toţii în mai puţin de o oră !

— De netăgăduit ! Şi nemţii nu par încă să fi realizat ce s-a întâmplat. Cred că ar fi bine să străbatem cât mai mult drum înainte ca ei să înţeleagă Ne vom felicita mai târziu.

Pornesc din nou într-o cadenţă infernală.

Primele luciri ale zorilor încep să mijească pe când comandoul ajunge la grota unde-i aşteaptă Petrakis. Bergé hotărăşte atunci să rişte să meargă în timpul zilei. De-a curmezişul munţilor şi a mărăcinişului nu e prea riscant. Orice s-ar întâmpla, e un risc ce trebuie luat. Trebuie să se îndepărteze. Nu spre sud se vor duce să-i caute.

Timp de cinci zile şi cinci nopţi, paraşutiştii vor merge ca nişte roboţi. Se vor prăvăli de oboseală şi vor dormi la întâmplare câteva ore în ascunzişuri sigure pe terenuri împădurite. Locurile unde se găseşte apă sunt rare ; setea, foamea, oboseala îi torturează, îi obligă să-şi ia riscul de a cerşi de-ale mâncării unor ţărani care-i iau drept germani.

În zorii zilei,de 19 iunie ţinta lor este în cele din urmă atinsă. Din ajun, Bergé şi Jellicoe au putut determina cu siguranţă poziţia lor. Comandoul se află la mai puţin de zece kilometri de satul Vassilika-Anoya, punct de contact stabilit cu un rezistent grec care trebuie să-i conducă pe plaja în apropierea căreia îi aşteaptă în cursul nopţii submarinul.

Bergé apreciază că ar fi imprudent să intre în sat în grup. Îi trimite înainte pe Jellicoe şi Petrakis. Din clipa în care vor stabili contactul, unul dintre ei se va înapoia pentru a preveni pe ceilalţi patru. Toţi se vor îndrepta într-acolo la căderea nopţii.

Bergé, Mouhot, Sibard şi Léostic îşi încep aşteptarea la adăpostul unui mic zid de piatră. Proviziile lor sunt epuizate în totalitate. De douăzeci şi patru de ore n-au băut, n-au mâncat nimic Bărboşi, cu ochii gata să le iasă din orbite de efort şi de oboseală, cu buzele umflate, crăpate, măcinate de soarele şi aerul arzător, combinezoanele în fâşii, cu bocancii tăiaţi în bucăţi, cu mâinile acoperite de răni dureroase, cu genunchii şi coapsele zdrelite, cei patru paraşutişti stau apatici, amorfi, nereuşind nici chiar să se bucure de apropiata salvare pe care contează.

Sunt într-o asemenea stare de epuizare şi de delăsare încât nici nu aud sosind omul care dădea peste ei. Cel care vine este îmbrăcat mai mult orăşeneşte decât ca un ţăran, şi nu pare surprins de prezenţa lor. Vrea să se arate voios, prietenos ; surâzând şi făcând gesturi, repetă pe un ton întrebător singurul

cuvânt englez pe care pare să-l cunoască : „*Paratroop, paratroop* [1] *!*...”

Omul face un gest care încearcă să ridice un corp care cade din cer. Bergé s-a ridicat, a aruncat o privire circulară, a constatat că grecul e singur.

— A înţeles, domnule maior, scrâşneşte printre dinţi Sibard.

— Fără nici o îndoială, replică Bergé, şi noi nu mai avem interpret.

Îşi scoate Colt-ul şi-l aplică pe pântecele opulent al grecului. Cu mâna stângă îi ordonă să se aşeze. Omul nu pare speriat ; îşi păstrează sângele rece, se azvârle într-o limbă păsărească de neînţeles, dar prin gesturi reuşeşte să facă să se înţeleagă că e un prieten, că se oferă să meargă să caute alimente.

Bergé ezită multă vreme. Starea în care se găsesc oamenii săi îl hotărăşte să se încreadă în cretan. După o nouă zi de aşteptare în această arşiţă, vor avea puterea să reia drumul ? Le rămân de străbătut vreo cincisprezece kilometri.

Omul explică pe cronometrul lui Bergé ora înapoierii sale. Strânge mâna paraşutiştilor şi se îndepărtează, revine la ora 10 dimineaţa ; aduce dovleci, doi litri de apă şi doi litri de vin. Un adevărat festin. Cei patru francezi savurează legumele, îşi potolesc setea, scot din vinul cretan forţe noi. Nu mai pun la îndoială sinceritatea prietenului lor pe care-l lasă să se înapoieze după călduroase mulţumiri.

Ora 13. Trei paraşutişti sunt într-o stare de somnolenţă. Bergé veghează. Cei doi nemţi n-au trecut pe teren descoperit decât în răstimpul unui fulger. Bergé i-a zărit. Acum, cu binoclul, descoperă fără greutate dispozitivul pe care inamicul îl aşază în ieşindul stâncii. Sunt prinşi în pantă ca şoarecii în capcană. Fără aparentă emoţie, Bergé îşi trezeşte oamenii. Murmură :

— Suntem curăţaţi ! Canalia asta de grec ne-a dus de nas pentru doi litri de vin şi patru dovleci ! Găsiţi-vă adăposturi, ne înconjoară prin înălţimi.

Căpitanul armează pistolul-mitralieră, se caţără câţiva metri şi se târâie în spatele unui smochin. Mouhot, Léostic şi Sibard găsesc şi ei adăposturi nesigure, îşi pregătesc încărcătoarele.

---

[1] Paraşutişti, paraşutişti !... (N.tr.)

Purtând câte o puşcă-mitralieră, doi germani sar, cu scopul de a-şi aşeza arma la adăpostul unei pietre mari. Bergé trage, culcă unul la pământ ; al doilea reuşeşte să fugă, abandonându-şi arma. De îndată se dezlănţuie infernul. Puştile-mitralieră duşmane trosnesc, serii de gloanţe sfâşie pământul în jurul paraşutiştilor. Bergé urlă :

— Nu trageţi ! Economisiţi muniţia ; trebuie să rezistăm până la miezul nopţii.

Şi el şi ceilalţi ştiu că e imposibil.

Léostic răcneşte la Mouhot care stă la câţiva metri de el :

— Acoperă-mă, Jacques, încerc să ies.

— Nu ! urlă Mouhot.

Dar tânărul s-a şi zvârlit înainte. O rafală îl atinge pe Léostic la înălţimea coapselor. Cade în genunchi şi geme :

— Mă doare...

O a doua rafală îi zdrobeşte pieptul, se rostogoleşte pe spate cu ochii fixaţi spre cer. Sângele i se răspândeşte pe pământul jilav. De două ori articulează : „Mamă... mamă...”

Un firişor de sânge i se prelinge din gură, se uneşte cu o lacrimă grea care a săpat o brazdă limpede pe murdăria care-i acoperă obrajii. Masca morţii i-a redat puritatea inocenţei pe obrazul de copil.

Sibard plânge. Nu se mai îngrijorează de primejdie, e zguduit de plânsete, bâiguie :

— Pierrot... l-au ucis pe Pierrot.

Bergé îşi depăşeşte emoţia, strigă lui Sibard şi Mouhot :

— Nu-i lăsaţi să se apropie ! Priviţi în faţa voastră !

Cei trei oameni rezistă până la mijlocul după-amiezii. Timp de mai mult de patru ore interzic orice apropiere, orice mişcare a inamicului. Atunci, cu voce ternă, Sibard anunţă :

— Domnule maior, am tras ultimul cartuş...

N-au rămas decât două în Colt-ul lui Bergé, unul în cel al lui Mouhot. Germanii sunt conştienţi de situaţie : de mai multă vreme francezii trag lovitură cu lovitură. Duşmanul se arată mai temerar, prin salturi rapide îşi strânge menghina. Ştie de la început că-i poate nimici pe paraşutişti fără să-şi ia riscuri inutile.

Bergé şi Mouhot întârzie sfârşitul, trag ultimele trei proiectile.

Deodată, răsărit ca un diavol, un soldat german înfige baioneta armei în şalele lui Sibard. Bergé mai încearcă să

fugă, este înconjurat. Mouhot s-a ascuns, dar e descoperit.

Indiferent în faţa armelor îndreptate asupra lui, Bergé se apropie de trupul lui Léostic şi-i închide ochii. Germanii se adună, Bergé constată că sunt vreo cincizeci. E o unitate S.S.

Capitolul 11

Cei trei francezi sunt legaţi cu mâinile la spate, în cruce. Legăturile le înconjoară gâtul, provocând strangularea la cea mai mică mişcare. Un subofiţer arţăgos şi brutal îi împinge în centrul unei lungi coloane care se pune în mişcare coborând o potecă.

Bergé, Sibard şi Mouhot fac eforturi supraomeneşti pentru a urma cadenţa, totuşi înceată. De mai multe ori, unul dintre ei se poticneşte, cade lat, fără să-şi poată proteja căderea ; este ridicat cu lovituri de crosă.

Se târâie trei ore înainte de a ajunge în mica piaţă a satului Vassilika-Anoya. Soldaţii S S. îi împing în curtea unei şcoli, apoi îi obligă să intre într-o mare încăpere dreptunghiulară, sobră şi goală, după toate aparenţele sala de mese. Într-un colţ, culcat pe o masă, soldatul pe care Bergé l-a rănit grav este operat în mod sumar. În unghiul opus, prizonierii disting un birou de lemn grosolan şi un scaun.

Un locotenent intră în cameră. Merge cu un pas rapid şi ritmat, dă un ordin fără să se întoarcă, fără să arunce vreo privire către prizonieri. La înălţimea mesei se întoarce şi, renunţând pe neaşteptate la rigiditatea militară se aşază pe colţul mobilei, scoate din buzunarul bluzei un fel de tabacheră de unde scoate o ţigară lungă, cu capăt aurit, pe care o aprinde cu ajutorul unei brichete de aur. Observă cu atenţie paraşutiştii prinşi în frânghii pe care un soldat îi împinge spre el. Cu voce blândă şopteşte un ordin. Pe dată legăturile le sunt tăiate. Cei trei francezi îşi mişcă articulaţiile, îşi freacă braţele, încheietura mâinilor şi gâtul.

Cu un glas pe care-l doreşte suav, ofiţerul german interoghează într-o excelentă limbă franceză :

— Unul dintre voi vorbeşte franceza sau germana ?

Vai ! domnilor nu ştiu o boabă de limbă engleză.

— Toţi trei suntem francezi, tună Bergé.

Neamţul e în mod sincer surprins.

— Soldaţii lui De Gaulle ?

— Exact.

— Mi-e teamă că asta complică situaţia voastră. Nu numai că veţi fi consideraţi ca franctirori, dar şi ca trădători ai patriei voastre.

— Este un punct de vedere pe care nu-l împărtăşesc. În orice caz, vă va fi greu să ne împuşcaţi pe fiecare mai mult de o singură dată.

Ofiţerul surâde. Este evident că e încântat de această convorbire, în cursul căreia şi-a putut etala perfecta cunoaştere a limbii pe care o vorbesc prizonierii. Reflectează câteva clipe înainte de a relua :

— Mă întreb dacă voi reuşi să manifest o trufie asemănătoare dacă într-o zi m-aş găsi în situaţia voastră. Vreau să sper.

Bergé ezită. Trebuie să riposteze imediat ? Să se facă oare complice acestui dialog ? Se gândeşte că, la urma urmei, nu va fi rău pentru moralul prietenilor săi. Răspunde :

— Dacă veţi supravieţui ca ofiţer S.S., cred că veţi avea într-o zi tot răgazul sa faceţi experienţa. Veţi putea răspunde atunci la întrebarea pe care v-aţi pus-o.

Neamţul izbucneşte într-un râs teatral. Se apleacă să scoată un caiet din sertarul mesei; în continuare jovial, întreabă :

— Nume, grad, matricolă ? Presupun că veţi refuza să răspundeţi la alte întrebări.

— Presupuneţi bine. Sunt Georges Bergé, maior în *French Squadron*-ul ataşat paraşutiştilor S.A.S. şi armatei

britanice. Iată-i pe caporalii Sibard şi Mouhot.

Pe jumătate maliţios, pe jumătate serios, germanul se ridică, se înţepeneşte în poziţie de drepţi şi lansează :

— Respectele mele, domnule maior. Dumneavoastră şi oamenilor voştri vă e foame şi sete ?

Pe afirmaţia lui Bergé, locotenentul dă un ordin: foarte repede sunt aduse pâine, carne conservată şi vin. Cei trei francezi se azvârl asupra mâncării. Şi-au potolit foamea şi setea, când un automobil frânează în curte. Portierele sunt trântite. Aproape imediat toţi ocupanţii sălii de mese se ridică parcă împinşi de acelaşi resort. Un maior, urmat de doi căpitani, intră în încăpere. Cu mâna întinsă, cei trei
noi sosiţi tună : „*Heil Hitler !*" şi se îndreaptă spre prizonieri.

Maiorul este un vlăjgan înalt, cu o înfăţişare de tăietor de lemne. De la intrare, se lansează într-un monolog vociferant, susţinut de o furie deloc prefăcută. Spumegă literalmente, urlă şi scoate sunete guturale care răsună pe zidurile tencuite cu ipsos ale încăperii. Vocea liniştită, intonaţiile voluntar învăluite în blândeţe ale locotenentului care traduce treptat, formează un contrast grotesc.

— Sunteţi nişte bandiţi ! asasini ! franctirori ! Maiorul nostru deplânge blândeţea plutonului de execuţie, consideră că pentru oameni ca voi, pleava societăţii, e o moarte prea nobilă, regretă că în regulamentele noastre militare nu s-a prevăzut un proces de exterminare care s-ar potrivi mai bine şacalilor, canaliilor pe care le personificaţi în ochii săi.

Tonul locotenentului care traduce este cel al unei gazde care primeşte invitaţi de preţ. Neluând în seamă pe maior şi adresându-se locotenentului, Bergé replică cu calm :

— Spuneţi-i paiaţei că-l dau dracului şi să nu mă bată la cap !

În mod evident, locotenentul traduce cu totul altceva. În continuare dezlănţuit, ofiţerul superior îşi continuă monologul :

— Maiorul deplânge faptul că nu e însărcinat el însuşi să vă execute. A primit ordinul să vă predea la *Luftkommandatur* din Heraklin, care vă cere. Veţi fi împuşcaţi acolo. Un tribunal excepţional va fi constituit mâine dimineaţa în onoarea voastră.

După plecarea maiorului, care se produce la fel de neaşteptat ca şi sosirea, cei trei francezi sunt din nou legaţi de astă dată li se împiedică picioarele.

Sunt azvârliţi ca nişte saci pe platforma unui camion cu prelată. Mereu surâzător, locotenentul se apropie de camion :

— Nu îndrăznesc să vă urez călătorie plăcută, domnulu maior. Dar aş vrea să ştiţi că nu împărtăşesc opinia şefului meu. Cred că sunteţi trei dintre cei mai buni soldaţi.

Ofiţerul german salută cu respect. I-a dispărut orice urmă de maliţiozitate. Pentru prima oară pare sincer.

Greoiul vehicul înaintează cu regularitate, fără să se sinchisească de numeroasele imperfecţiuni ale drumului. Fiecare hop îi scutură pe prizonierii legaţi, fiecare izbitură le provoacă dureri imposibil de evitat.

— Credeţi că ne vor împuşca mâine, domnule maior ? întreabă Sibard.

— Probabil, prietene, doar înainte de plecare ştiam riscurile ce ni le-am asumat. Misiunea a reuşit, e esenţialul. Gândeşte-te la asta. Mai gândeşte-te şi la Pierrot, îţi va da curaj.

Convoiul soseşte în cursul nopţii la aerodromul de la Heraklion. Prizonierii străbat locul faptelor lor eroice ; pot zări carcasele calcinate ale avioanelor pe care le-au distrus ; apoi sunt zvârliţi în celule separate.

E ora 8 dimineaţa, 20 iunie. Li s-au pus cătuşe. Mouhot şi Sibard stau pe scaune, cu mâinile aşezate pe burtă. Au trecut douăzeci de minute de când Bergé a intrat în sala unde funcţionează tribunalul excepţional. Iese ; e aşezat lângă oamenii săi.

— Urmează să fim împuşcaţi mâine dimineaţa în zori, declară el fără emoţie. Dar atenţie, e un tribunal de şantajişti. Ţineţi-vă gura la toate întrebările ce vi le pun ! Vă vor promite viaţa în schimbul informaţiilor. Credeţi-mă, asta nu va schimba nimic, nu-şi vor ţine cuvântul.

În faţa tribunalului prezidat de un general din Luftwaffe, cei doi francezi rezistă fără să cedeze. Mouhot face pe încăpăţânatul, iar Sibard pe tâmpitul. Nemţii nu află nimic de la ei. Ca şi Bergé, sunt condamnaţi la moarte.

Timp de aproape douăzeci şi patru de ore se pregătesc să moară. Nici o speranţă nu mai dăinuie în el, şi totuşi, dimineaţa zilei de 21 iunie trece fără ca nimic să se întâmple, nimic altceva decât vizita unui *feldgrau* năuc care le aduce o bucată de pâine şi o supă.

În timpul următoarelor zece zile, cei trei paraşutişti vor trăi într-o groaznică, atroce, inumană incertitudine, supuşi rând pe rând regimului sadic sau binevoitor al unui vrednic de milă duş scoţian. La fereastra celulei vor veni unii să-i liniştească, alţii să-

i stârnească, promiţându-le o execuţie imediată. Înaintea fiecăror zori de zi rămân ore întregi în incertitudine, atenţi la orice zgomot neobişnuit.

La 2 iulie, cei trei francezi sunt scoşi din celule. Nu s-au mai văzut de la şedinţa tribunalului. Doi soldaţi îi escortează până la toaletă ; li se distribuie maşini de ras şi săpun.

— Credeţi că a sosit momentul, domnule maior ? întreabă Mouhot.

— Nu ştiu mai mult ca tine, dar în orice caz prefer să mor curat şi bărbierit.

Li se dă o cămaşă şi un pantalon decent, o pereche de ghete de pânză. Sunt apoi conduşi cu automobilul la marginea taberei, în interiorul unei vile. Într-un salon sobru sunt puşi în faţa mai multor ofiţeri aviatori. Cel mai înalt în grad este un tânăr colonel care ia cuvântul într-o perfectă limbă franceză :

— Aşezaţi-vă, Bergé. Trebuie să vă spun că din cauza dumneavoastră am avut o seamă de necazuri. Sabotajul vostru mi-a compromis avansarea.

Un maior îl întrerupe în limba germană. Cu un semn din cap colonelul aprobă :

— E adevărat, continuă el în franceză, ni se pare mult mai uman să vă anunţăm înainte de toate că Fuhrer-ul a hotărât să vă graţieze. Vă consideră prizonieri de război şi în această calitate sunteţi azi aici, la mine.

Pentru prima oară de la începutul calvarului lor, paraşutiştii simt că le cedează nervii. Sibard se întreabă dacă nu va începe să plângă.

Convorbirea continuă fără ură. Aviatorii lasă să li se vadă sentimentele faţă de paraşutişti : un amestec de ranchiună ascunsă şi de amărăciune faţă de materialele nimicite, de admiraţie în faţa acţiunii demente şi temerare a comandoului a cărui victimă au fost.

În cursul serii, un *Junker 52* îi duce pe cei trei francezi la Brindisi. De acolo, un tren îi duce într-un lagăr de prizonieri, aproape de Munchen [1].

---

[1] Lord Jellicoe şi Costa Pertakis se găseau în satul Vassilika-Anoya când au aflat despre ciocnirea ale cărei victime au fost prietenii lor. Era neîndoielnic că nu puteau face nimic pentru ei. Fără cea mai mică greutate au reuşit să

Pentru ei urma să se deschidă o nouă cale : încercările de evadare. Bergé va eşua. Sibard va reuşi mult mai târziu.

Un întreg volum ar fi necesar pentru a povesti în detaliu evadările lui Jacques Mouhot. Va reuşi de şase ori să fugă din lagărele cu regimuri din ce în ce mai severe în care e închis. A şaptea oară, de-a curmezişul Germaniei, Olandei, Belgiei, Franţei şi Spaniei, va reuşi să se înapoieze la unitatea sa în Anglia. Adăugând escapada de la Mirecourt, Mouhot totalizează opt evadări din lagărele germane, două treceri în Anglia în calitate de prizonier evadat. Cazul său e unic în analele celui de-al doilea război mondial.

Patruzeci şi opt de ore înainte de sabotajul de la Heraklion, celelalte şapte unităţi de comando ale lui Stirling au rezultate mai mult sau mai puţin fericite. Dar laolaltă, acţiunile de sabotaj ale paraşutiştilor englezi şi francezi au fost destul de eficace pentru a permite convoiului care se îndrepta spre Malta să părăsească Alexandria şi să efectueze prima parte a călătoriei, cea care-l punea în afara razei de acţiune a aviaţiei germane cu bazele pe coasta africană, pentru a intra într-o zonă unde doar avioanele de la Heraklion puteau interveni.

Aceste opt operaţiuni simultane de comando n-au fost decât preludiul acţiunilor paraşutiştilor francezi în Orientul Apropiat. Istoricul paraşutiştilor Franţei libere expune în câteva rânduri doi ani de suferinţe şi de eroism.

„Celelale misiuni, sub comanda locotenentului Jordan, au avut rezultate mai mult sau mai puţin fericite.”

„Grupul Jordan, pe aerodromul Siret-el-Chrisba, trădat în ultimă clipă, ratează obiectivul şi se găseşte împrăştiat în plină noapte, în timp ce două din grupele sale comandate de caporalii Bourmont şi Tourneret, respectiv pe aerodromurile de la Derna-Vest şi Martuba 3, suportă contralovitura acestei alarme şi ratează şi ei obiectivele.”

„Într-un loc sau altul vor fi făcuţi prizonieri cu toţii, din care câţiva la locul de întâlnire prevăzut pentru înapoiere. Cu toată inferioritatea lor numerica (trei paraşutişti împotriva unei companii germane) încep lupta.”

întâlnească submarinul care-i aştepta. (N.a.)

„În această învălmăşeală confuză, unul singur va reuşi o faptă eroică. Uşor rănit, Guichaoua se va duce să incendieze un bombardier pe care depune singura grenadă care-i rămăsese. Apoi, rătăcind fără apă, fără hrană, fără arme, rănit de două ori, va fi găsit patru zile mai târziu, pe jumătate mort de epuizare, la marginea unui drum, de către o patrulă italiană."

„Singur locotenentul Jordan va regăsi gruparea L.R.D.G. care trebuia să-i aducă înapoi,"

„Trădarea a costat viaţa a patrusprezece paraşutişti."

„În acest timp, aspirantul Zirnheld împreună cu cei patru oameni ai săi atacă cu succes Berka III, distrugând şase avioane, în timp ce sublocotenentul Jacquier ataca aerodromul de la Barce. Lipsit de efectul surprizei, el reuşeşte, înainte de a părăsi terenul de aviaţie, să mineze un depozit de bombe care explodând, va distruge mai multe avioane duşmane."

„Reveniţi la baza Siwa, paraşutiştii francezi sunt din nou lansaţi să atace aerodromurile de la Fuka 19, apoi Fuka 16. Alte două terenuri de lângă El-Daba suferă asalturile furioase ale paraşutiştilor. În zilele de 21 şi 22 iulie ei organizează un atac de mare anvergură asupra aerodromului Sidi-Haneich, apoi, în septembrie, un raid asupra portului Benghazi care va dura o lună."

„Aceste acţiuni au avut drept rezultat nenumărate sabotaje, şi mai ales pierderea certă a şaptezeci de avioane duşmane."

„Acest ciclu de operaţiuni se sfârşeşte mai cu seamă printr-o serie de misiuni şi sabotaje de căi ferate şi de atacuri asupra convoaielor în Tripolitania şi Tunisia. Misiune grea care va fi eficace dar costisitoare, în cursul căreia francezii pierd pentru a doua oară pe comandant, căpitanul Jordan, şi pe colonelul Stirling, făcuţi prizonieri.

De aceea, marele cartier general al Fuhrer-ului a dat următorul ordin :

Trupele S.A.S. făcute prizoniere vor fi de îndată încredinţate celei mai apropiate unităţi a Gestapoului. Aceşti oameni sunt foarte primejdioşi.

Prezenţa în orice sector a trupelor S.A.S. trebuie imediat semnalată. Vor fi exterminate fără milă.

Semnat : *Adolf Hitler*

PARTEA A TREIA

ZIUA D-1

Capitolul 12

S-a întors, „Ciungul”...

Nu sunt necesare mai multe de unul sau două minute pentru ca, din gură în gură, ştirea să se răspândească în tabăra secretă de la Fairford. Greoaia Rover de culoare bej spălăcită traversează aleile nisipoase fără să încetinească. „Ciungul” are de-acum un picior în afară, înainte ca maşina să frâneze în faţa barăcii comandamentului. Se precipită înăuntru, indiferent la salutul santinelelor.

— S-a întors „Ciungul”, domnule locotenent.

— Când mi te adresezi să spui „Maior”, i-am văzut trecând automobilul, mulţumesc.

Sergentul-şef preferă să nu răspundă nimic. Iese. Când uşa s-a închis, ridică din umeri şi se înapoiază în clădirea subofiţerilor. De-a lungul barului sunt vreo zece care-l întreabă din priviri.

— Nu vă ambalaţi, nu ştiu nimic.

— I-ai spus locotenentului că „Ciungul” a venit ?

— L-am văzut venind. N-am aflat decât un lucru, că atunci când trebuie să te adresezi lui Marienne, vorbind de „Bătrân”, trebuie să spui : .Maiorul.

Pierre Marienne stă în picioare la fereastra cămăruţei strâmte care-i serveşte de birou. Se întreabă dacă avea dreptate să-l ia din scurt pe sergent. În această tabără cine oare nu-l numeşte pe maiorul Bourgoin „Ciungul” ? Pe deasupra, Bourgoin acceptă totuşi această poreclă cu o anumită cochetărie.

Pierre Marienne, locotenent în al 4-lea batalion de infanterie al Aerului alipit S.A.S.-ului britanic. Treizeci şi patru de ani. Un metru optzeci. Uscăţiv, drept, intransigent, tăios, desăvârşit. Ochi negri, pielea închisă la culoare, păr negru. Oamenii săi nu l-au văzut surâzând niciodată. De doi ani batalionul trăieşte într-un ritm de infern din cauza antrenamentului care oboseşte oamenii până la ultimele limite ale forţei omeneşti. Pentru companie, Marienne e şi mai dur. Locotenentul vrea mai mult, întotdeauna mai mult. Şi ceea ce vrea nu e fără rost. Pierre Marienne este obsedat de o speranţă pe care o făureşte şi-o transformă încetul cu încetul în certitudine : să fie primul care în momentul debarcării să fie lansat în Franţa.

Este ora 11 dimineaţa, 1 iunie 1944. Marienne nu ştie deocamdată că pentru statul major această zi a luat numele de „D-4”. Aşteaptă, cu ochii aţintiţi asupra barăcii în care l-a văzut pe Bourgoin precipitându-se. Batalionul este de aproape o lună consemnat la Fairford. Interdicţie absolută pentru ofiţeri ca şi pentru oameni să aibă cel mai neînsemnat contact cu exteriorul. Au înţeles cu toţii că aceste măsuri excepţionale nu pot avea altă explicaţie decât iminenţa debarcării. Aşteptarea nu este mai puţin îngrijorătoare şi penibilă, atmosfera apăsătoare şi înflăcărată.

Plecarea din ajun la Londra a Ciungului, unde a fost convocat la statul major al generalului de brigadă Mac Leod, nu fusese decât un secret ştiut de toată lumea. Întoarcerea sa suscită o curiozitate legitimă şi pasionată.

În cele din urmă, telefonul sună la Marienne.
Locotenentul recunoaşte vocea gravă şi tăioasă a Ciungului. Se sileşte să răspundă cu moderaţie :

— La ora prânzului, am înţeles. La ordinele dumneavoastră, domnule maior.

Pune jos receptorul, constată umezeala mâinilor, apoi îşi recapătă controlul. Câteva luni mai înainte, un maior paraşutist britanic şi-a croit un frumos succes în urma unei vorbe de duh, de un gust îndoielnic, în privinţa maiorului Bourgoin pe care tocmai îl întâlnise :

— Acest ofiţer francez are până într-atât fizicul funcţiei sale, declarase el la popota taberei lui Auchinleck, încât e de-a

dreptul indecent. Sunt convins că a pus să i se taie braţul drept pentru a-şi întregi personajul. A avut dreptate, e superb, grandios, impresionant. Mă face să mă gândesc la căpitanul Achab, eroul din *Moby Dick*. Bineînţeles, Achab avea amputat un picior, dar în afară de acest detaliu...

— Aveţi dreptate, i-a replicat cu asprime un căpitan francez, Bourgoin aleargă şi el după o balenă albă, dar această balenă este victoria Franţei, şi noi îi urăm cu toţii ca acţiunea sa să aibă un rezultat mult mai fericit decât cel al lui Achab.

Când Marienne intră în încăperea comandamentului, îl găseşte pe Bourgoin în picioare, în spatele biroului său. Talia înaltă şi spatele masiv sustrag vederii hărţile pe care ofiţerii convocaţi caută să le zărească. Mâneca sa goală este prinsă în centironul combinezonului. Şi-a pierdut braţul în Tunisia, dar asta nu i-a stăvilit cu nimic elanul : maiorul a învăţat să facă război cu mâna stângă. Cu toată infirmitatea sa, a rămas un uriaş impresionant. La dreapta sa stă adjunctul, căpitanul Puech-Samson ; la stânga, căpitanul Leblond.

Locotenenţii Botella, Deschamps şi Deplante au intrat în urma lui Marienne. Bourgoin le arată scaunele şi taburetele ; el singur rămâne în picioare. Vorbeşte savurând efectul :

— Debarcarea este desemnată prin numele de cod „D.Day” [1]. Pentru noi va fi ziua D. Ne aflăm în D-4, ceea ce înseamnă că aliaţii vor încerca să pornească invazia în patru zile. Marienne, Deplante, Deschamps şi Botella veţi fi paraşutaţi în D-1.

— Aşadar, în noaptea care va preceda primele valuri, domnule maior ? întrerupe Marienne.

— Întocmai.

Cei patru ofiţeri fac sforţări să nu lase să le izbucnească entuziasmul.

— Misiunea noastră va fi să asigurăm un maximum de securitate pe plajele de debarcare ?

— De astă dată n-ai nimerit-o, Marienne. Debarcarea urmează să aibă loc în Normandia. Dumneata vei sări în Bretania. Misiunea dumitale este să pregăteşti paraşutarea totalităţii batalionului care, noapte de noapte, vi se va alătura în

[1] D. Day : nume de cod dat zilei de 6 iunie 1944 când a început debarcarea. (N.tr.)

grupe mici până la D+10. Misiunea noastră este în acelaşi timp imprecisă şi simplă : de a bloca forţele inamice cantonate în Bretania. Să împiedicăm prin toate mijloacele deplasarea germanilor spre Normandia. Între Morbihan şi Côtes-du-Nord ei dispun de minimum o sută cincizeci de mii de oameni, în majoritate trupe de elită. Noi trebuie să hărţuim, să-i facem să creadă că acţiunea noastră constituie preludiul unei noi debarcări care, de altfel, nu e deloc exclusă.

— Şi Rezistenţa, domnule maior ?

— Inexistentă, după informaţiile engleze. E mai mult de un an de când a fost risipită şi nimicită. În schimb, se pare că vom putea conta nouăzeci şi nouă la sută pe populaţia civilă. Este o contribuţie care e departe de a fi neglijabilă : veţi putea recruta şi înarma voluntari, şi eventual să-i instruiţi.

— Admiţând că totalitatea batalionului se va uni în Bretania, vom fi cel mult patru sute de oameni pentru a imobiliza o sută cincizeci de mii !

— La ce te-ai aşteptat ? Aţi fost antrenaţi pentru aşa ceva.

5 iunie 1944. Quadrimotorul *Stirling 1* a decolat de la Fairford la ora 21 şi 50 de minute. După cinci minute un al doilea avion de acelaşi tip l-a urmat. În primul, grupele locotenenţilor Marienne (şapte oameni) şi Botella (şase oameni) : avionul trebuie să lanseze grupul lui Marienne în Morbihan, apoi, la înapoiere, pe cel al lui Botella în Côtes-du-Nord. Acelaşi consemn pentru al doilea *Stirling* : locotenentul Deplante şi oamenii săi vor fi paraşutaţi în Morbihan, iar locotenentul Deschamps şi ai săi în Côtes-du-Nord.

Grupul Marienne înglobează trei radiotelegrafişti : Sauvé, Etrich şi Jourdan precum şi pe Krysik, caporalul Bouétard şi sergentul-şef Raufast.

Cei şapte paraşutişti ştiu că sunt primii. Americanii trebuie să sară o oră mai târziu în Normandia. Punctul de lansare al francezilor a fost ales după fotografii aeriene. N-au nici un fel de informaţii precise asupra locurilor de concentrare a forţelor inamice. Paraşutiştii sunt în plin necunoscut şi norocul va juca un rol de nouăzeci la sută. Obiectivul esenţial al misiunii este de a informa Londra prin radio, astfel ca salturile ulterioare ale

tovarăşilor lor să se efectueze cu o marjă cât mai mare de siguranţă.

— Sosim pe litoralul nordic al Finisterului, *your home, fellows* [1].

Însoţitorul englez a trebuit să urle pentru a se face auzit de toţi. Paraşutiştii răspund prin zâmbete crispate, schimbă priviri între ei. Amestecul de îngrijorare şi exaltare care-i sugrumă din momentul decolării este fixat pe obrazul lor. Trăiesc cea mai frumoasă noapte din viaţa lor, dar nu ignoră că poate fi şi ultima.

Din fundul aparatului s-a ridicat sergentul-şef Raufast ; stingherit de harnaşament şi de instabilitatea avionului, se apropie cu stângăcie de Marienne. Locotenentul este aşezat cu bărbia la înălţimea genunchilor. Îl priveşte insistent pe Raufast, care stă în picioare în faţa lui, ţinându-se cu mâna stângă de cablul central. Sergentul are un aer atât de emoţionat încât Marienne se întreabă ce i s-a putut întâmpla. Raufast scoate din buzunarul vestei un portţigaret de argint ; articulează cu greutate :

— Domnule locotenent...

Ar fi vrut să spună mai mult, dar nu reuşeşte. De altfel e inutil. Oamenii lui Marienne au cu toţii privirea aţintită asupra şefului lor. Marienne surâde, deschide portţigaretul. Au mai rămas şase Players. Locotenentul scoate una, o aprinde cu ajutorul brichetei, apoi scoate din buzunar un pachet început şi, cu grijă, aşază ţigările înăuntru.

Acest portţigaret de argint i-a fost oferit locotenentului Marienne de oamenii săi cu prilejul recordului mondial de viteză pentru salt grupat cu paraşuta, pe care împreună l-au smuls americanilor cu un an în urmă. Portţigaretul are gravate semnăturile participanţilor. Câteva luni mai târziu, în urma refuzului colectiv al companiei de a continua antrenamentele istovitoare, Marienne a înapoiat cadoul, declarând :

— Fiindcă aşa stau lucrurile, raporturile pe care le vom avea de acum înainte nu-mi mai permit să păstrez această dovadă a prieteniei noastre. Începând de azi trebuie să mă consideraţi doar ca şeful vostru, asta-i tot.

---

[1] Casa voastră, prieteni. (N.tr.)

Astăzi, câteva clipe înainte de marea aventură a zilei D-1, gestul lui Raufast, delegat de toţi, consimţământul lui Marienne care pusese adineauri fără ezitare portţigaretul în buzunar, reaşezase la locul lor relaţiile dintre ei.

Capitolul 13

Dintr-un salt uşor pisicul sare pe coapsele lui Alois. Corpolentul neamţ doarme, inconfortabil aşezat pe un scaun de lemn. Pisoiul zgârie tunica obezului, se caţără pe umărul său, miaună, îşi freacă fruntea de gâtul său gros. Alois se trezeşte. Instinctiv se întoarce spre cele două paturi de campanie pe care sforăie Meiners şi Frammler. E liniştit: cei doi oameni nu şi-au dat încă seama că adormise în timpul turului său de gardă. Alois îşi consultă ceasul din buzunarul vestei : este ora 23 şi 25 de minute. Se ridică cu greutate ; cu ajutorul lămpii electrice caută sticla cu Calvados în care n-au rămas pe fund decât două degete de alcool gălbui. Alois le înghite. A băut un litru de la orele 6 după-amiază, adică mai puţin ca de obicei. Se duce la dulap, scoate o a doua sticlă, pe care o aşază aproape de scaun. Apoi toarnă puţin lapte într-o farfurioară pe care o va pune în ungherul pisoiului.

La sosirea în Bretania, cu nouă luni în urmă, când s-a înapoiat de pe frontul din Rusia, Alois a descoperit ţuica de cidru, calvadosul francez ; a fost vărsat în unul din cele două batalioane ale Wehrmacht-ului constituite în principal din bolnavi, de ulceroşi (cazul lui Alois) şi de bolnavi de urechi (cazul lui Meiners şi Frammler, care sunt surzi în proporţie de 80 la sută). Cei trei oameni sunt afectaţi observatorului de la Plumelec, care nu e de altfel decât o fostă moară scoasă din uz, situată pe o colină rotundă care domină micul sat breton. Misiunea lor : să observe şi să raporteze. De aproape un an n-au observat şi n-au raportat nimic.

Sunt trei inşi cumsecade, şi sătenii aproape că i-au adoptat. Glumesc cu plăcere cu ei, îi aprovizionează cu ţuică, un pic de lapte şi câteva ouă pe care le schimbă pentru zahăr, ciocolată şi tutun.

Alois se aşază din nou la postul de observaţie, îşi şterge binoclul cu o batistă murdară. Observă fără entuziasm peisajul inundat de clarul de lună, apoi îşi lasă binoclul pe burtă, pune mâna pe o nouă sticlă şi înghite cu lăcomie un pahar plin. Aţipeşte din nou.

Zumzetul uniform al avionului care se apropie zburând foarte jos nu-l scoate din toropeală. E pe cale să adoarmă greoi când tresare. E o ruptură in ritmul motoarelor, care-l face să-şi revină instantaneu în fire. Are impresia că motoarele s-au oprit în mod brusc, apoi realizează că ele continuă să se învârtească, dar, într-o cadenţă foarte înceată. Alois nu înţelege nimic ; iese, soarbe din ochi cerul, încearcă să zărească avionul şi nu reuşeşte. Îşi coboară privirea. În acea clipă i se pare că visează. Abia la câteva sute de metri distanţă de locul unde se află, corolele uriaşe a şapte paraşute se leagănă alene în noapte. Alois nu le numără ; e convins că a văzut vreo sută ; se repede în interiorul morii, îşi scutură camarazii, urlă :

— Paraşutiştii ! Sute ! Poate chiar mii ! Începe invazia ! Treziţi-vă, a început invazia !

Frammler şi Meiners se trezesc anevoios. Nu înţeleg nimic din vociferările exaltate ale lui Alois. Şi ei au adormit îndobitociţi de alcool ; fac amândoi acelaşi gest, cel de a fixa la urechile lor amplificatoarele individuale cu baterie, graţie cărora reuşesc să înţeleagă sunetele aproape normal.

— Liniştеşte-te Alois, ce tot vorbeşti ?

— Paraşutiştii ! Foarte aproape de noi ! I-am văzut căzând ! Cu miile ! A început invazia.

Frammler se ridică, îşi trage pantalonii cu bretele largi, trece în inspecţie sticlele cu calvados, constată cantitatea de alcool înghiţită de Alois şi începe să râdă cu lacrimi.

— *Schnaps ! Fallschirm-Jaeger ! Calvados ! Paratroop !*[1]

Râsul lui Frammler face ecou ; aşezat în indispensabili, Meiners se loveşte pe coapse repetând prosteşte :

— *Schnaps ! Fallschirm-Jaeger ! Calvados ! Paratroop !*

Alois îl prinde pe Frammler de braţ, îl trage afară pe pragul uşii. Noaptea este fluidă, senină, limpede. O briză uşoară suflă dinspre mare, amestecând parfumul iodat din larg cu cel al

[1] Rachiu ! Paraşutişti ! Calvados ! Paraşutişti.

humusului stepei. Liniştea este absolută, nu există nici cea mai mică mişcare suspectă. Însuşi Alois pare
împietrit de linişte ; totuşi e sigur că n-a fost victima unei halucinaţii.

Frammler se înapoiază liniştit, pune mâna pe sticla de Calvados, o aşază în dulap, pe care-l închide cu cheia. Alunecă cheia sub perna patului său de campanie şi se culcă nepăsător.

— Faci o tâmpenie, Alois ! îi zvârle Frammler. Dacă descoperă că îţi îmbeţi mutra în timp ce eşti de gardă, te vor muta, şi să nu contezi pe noi spre a te susţine. Să ţii minte că te-am prevenit.

La mai puţin de doi kilometri, la tabăra provizorie a „cazacilor", santinela nu înţelege nimic din torentul gutural de sunete grăbite care face să răsune receptorul. Cu toată uniforma ce o poartă, omul nu vorbeşte boabă germana. Resimte destule greutăţi să se exprime în limba natală, rusa. Totuşi, după tonul înspăimântat şi insistenţa brutală a lui Alois, santinela se hotărăşte să-şi ia răspunderea de a-l informa pe locotenent.

Sublocotenentul Herman Hass se trezi nervos. Cu latul palmei l-a împins violent pe rusul care-i zgâlţâie umărul. Omul era gata să cadă. S-a dat înapoi trei metri, fără ca gestul ofiţerului să-l fi tulburat. Face semne groteşti cu mâna, face să se înţeleagă că e vorba de telefon. Hass se ridică - când e de serviciu doarme întotdeauna îmbrăcat - şi iese din cort. În treacăt, scuipă la piciorul rusului.

Hass urăşte şi dispreţuieşte trupa a cărei comandă i-a fost încredinţată. Face parte din divizia 343 de infanterie, subordonată celui de-al 25-lea corp de armată. Divizia a furnizat vreo treizeci de ofiţeri care au fost însărcinaţi să încadreze elementele armatei Vlasov [1] sosită de curând în Bretania : şase sute de ucrainieni şi opt sute de georgieni, toţi prizonieri sovietici care s-au alăturat naziştilor.

Hass îi consideră ca oameni preistorici, nişte trădători,

[1] Vlasov, general care şi-a trădat patria sovietică trecând în solda naziştilor. (N.tr.)

nişte ucigaşi, nişte animale. Tună şi fulgeră împotriva acestui comandament ce i s-a încredinţat. Cei o sută cincizeci de „cazaci” de care răspunde îndură toanele sale
duşmănoase fără să înţeleagă nimic. Ei se mulţumesc să încalece, să jefuiască fermele, să violeze şi să asasineze dacă e cazul. Nu această conduită îl scandalizează pe bătrânul sublocotenent. La urma urmei e război, şi a văzut altele şi mai rele. Ceea ce-i răneşte susceptibilitatea de ofiţer de carieră ieşit din mijlocul trupei e că aceşti „cazaci” le săvârşesc fără ordin. Ei improvizează, şi regula stabilită e ca el să închidă ochii. Cavaleriştii ruşi sunt preţioşi statului major, care-i acoperă, ştiind că într-o zi vor putea servi drept scut spre a fi sacrificaţi.

— Bine, încetează să urli, îl anunţă Hass pe Alois. Venim, dar te previn : dacă ai visat, te dau pe mâna ruşilor să te halească.

Hass închide telefonul şi urlă :

— Adunarea !

Cu tot vacarmul şi greutatea armelor şi explozivelor, paraşutiştii grupului Marienne au atins uşor şi în linişte pământul. Din *Stirling* săriseră în ciorchine. Au aterizat doar la câţiva metri unul de altul.

Înaintea plecării făcuseră cu toţii acelaşi jurământ : „Primul nostru gest va fi să sărutăm pământul Franţei”. În acţiune l-au uitat. Sunt cuprinşi de automatismul repetat de atâtea ori în timpul antrenamentelor : să îngroape în primul rând paraşutele pentru a face să dispară orice urmă de trecere a lor prin acel loc. Apoi se regrupează fără greutate, cu ajutorul unor minuscule sfere luminoase. Marienne a înţeles pe dată că erau victimele unei erori de lansare. Îşi numără oamenii şi şopteşte :

— Containerul ?

Nimeni n-a zărit containerul. Probabil că englezii nu l-au lansat destul de repede, ceea ce reprezintă un mare dezastru. Conţine şaptezeci şi cinci de milioane în bancnote şi material sanitar. Dar mai cu seamă, dacă nemţii îl descoperă, el va trăda nu numai prezenţa paraşutiştilor, dar în acelaşi timp intenţiile lor şi anvergura operaţiei ce o vor desfăşura.

— Trebuie să-l găsim, declară Marienne. Krysik şi Raufast, veniţi cu mine. Radiotelegrafiştii şi Bouétard nu se mişcă din loc. Aşteptaţi-ne.

Cei trei oameni se îndepărtează în direcţia unei păduri a cărei lizieră se zăreşte ; cei patru se rânduiesc în careu, la doi metri distanţă unul de altul. Se alungesc, atenţi la cel mai mic zgomot.

Primul care sesizează cavalcada este Bouétard. Cei patru paraşutişti încearcă puştile-mitraliere şi revolverele, îşi pregătesc grenadele. Îşi dau repede seama că din toate părţile sosesc călăreţi care-i încercuiesc. Se aud în mod distinct glasurile.

— Nu vorbesc germana, afirmă Etrich, trebuie să fie dialectul breton.

— Nu fi prost, sunt soldaţi ! Şi după câte ştiu, nu există o armată bretonă.

Dintr-un salt, Jourdan ajunge la Etrich. A sărit ca o felină, dar a fost zărit. O rafală sfâşie pământul la câţiva centimetri de picioarele lui.

Toţi patru răspund instantaneu.

— Suntem prinşi ca nişte şoareci, urlă Sauve. Emiţătoarele !

Paraşutiştii îşi întorc armele spre emiţătoarele radio şi le ciuruie de gloanţe. Pentru a dobândi un unghi de tragere cât mai precis, Bouétard s-a ridicat. Nepăsător în faţa duşmanului care-l încercuieşte, nu are alt gând decât să distrugă emiţătoarele. Este atins de o rafală în coapse, de un glonte în umăr ; cade pe spate. Ceilalţi continuă să interzică orice apropiere timp de aproape o jumătate de oră. Trag până la ultimul cartuş ; apoi aruncă grenadele ; în cele din urmă îşi scot din teacă pumnalul.

— Dacă ne predăm, poate că îl vor îngriji pe „bătrânul”, sugerează Etrich.

În timpul luptei, caporalul Bouétard, zis „bătrânelul”,

a suferit în tăcere. N-a scos nici cel mai mic geamăt. Şi totuşi a rămas conştient. Cei trei tovarăşi ai săi îşi scot cuţitele, aruncă armele devenite nefolositoare şi aşteaptă.

„Cazacii” se apropie cu prudenţă, le ordonă prin gesturi să-şi ridice braţele. În acelaşi timp, un georgian voinic se apropie cu indiferenţă de Bouétard, constată fără nici un menajament rănile. Apoi, cu o nepăsare uimitoare, scoate un pistol automat, îl încarcă cu calm sub privirile rănitului şi-i trage de foarte aproape un glonţ în mijlocul frunţii.

Hass se precipită, îl loveşte pe rus, vociferează fără să se facă înţeles nici prin limba pe care o vorbeşte nici prin atitudine. Mai mulţi soldaţi fac mare haz de incident.

Până la urmă, sublocotenentul german reuşeşte să-şi restabilească autoritatea după ce a urlat în gura mare. Graţie lui n-au fost executaţi pe loc Jourdan, Sauve şi Etrich ; vor fi duşi şi consideraţi ca prizonieri de război. Şi tot graţie lui, caporalul Bouétard va fi înmormântat decent a doua zi.

Caporalul Bouétard a murit la 6 iunie la ora 0 şi 25 de minute. E, de netăgăduit, prima victimă aliată a debarcării : soldatul american din divizia de paraşutişti 101, căruia i s-a decernat în mod oficial această onoare postumă urma să cadă în Normandia cu o oră şi treizeci de minute mai târziu.

Capitolul 14

Când au auzit salva de focuri de armă, Marienne, Krysik şi Raufast se găseau doar la câteva sute de metri depărtare. Instinctul a luat-o înaintea prudenţei şi a logicii militare ; au făcut cale întoarsă pentru a încerca să vină în ajutorul camarazilor lor. Fără să fie zăriţi, au putut, din fericire, să evalueze numărul agresorilor şi să admită în acelaşi timp că intervenţia lor n-ar fi avut nici un efect. Au plecat din nou în noapte, cu inima zdrobită.

Marienne sesizează totuşi reticenţa tăcută şi pasivă a lui Raufast şi Krysik. Fără să-şi încetinească mersul, şopteşte :

— Credeţi că-mi face plăcere să-mi părăsesc camarazii ? Nu puteam face nimic. Nu se aşteaptă de la noi acte de curaj gratuite, ci eficacitate şi rezultate. N-avem dreptul să ne lăsăm ucişi, băgaţi-vă asta în cap.

— N-am spus nimic, domnule locotenent, mormăie Krysik. Vă urmăm.

După o oră întreagă de goană nebună, cei trei paraşutişti reuşesc să ajungă la malul unui curs de apă. Marienne nu îndrăzneşte să aprindă lanterna, care i-ar fi permis să determine pe hartă locul în care se aflau. El presimte că e vorba de râul

Claie. Încearcă în minte să-l determine. O vagă imagine de fotografie aeriană îi vine în minte şi se hotărăşte să traverseze.

Râul nu e mai lat de zece metri, dar apa e ca gheaţa. Apa urcă până la pieptul celor trei oameni care-şi duc raniţa şi armele deasupra capului. Ajunşi pe celălalt mal, îşi reiau goana tăcută, traversează o pădurice, se caţără pe un deal. Profită de un nor care acoperă luna, pentru a trece în fugă un câmp cultivat, apoi din nou urmează o pantă împădurită.

Timp de trei ore urcă fără să schimbe un cuvânt, economisindu-şi suflul. Marienne se încredinţează instinctului său ; ceilalţi doi îl urmează orbeşte, convinşi că e vorba de un plan dinainte stabilit.

E aproape ora 5, o lumină palidă anunţă ivirea zorilor. Marienne încremeneşte ca un prepelicar : la cincizeci de metri în jos tocmai a zărit o fermă. E o clădire lungă, cu ziduri de pământ, o casă fără stil care pare aşezată în nămol. Dacă ar fi venit cu cincizeci de metri mai la stânga sau mai la dreapta, s-ar fi găsit pe teren descoperit. Dar locul de unde tocmai au zărit clădirea este împădurit, stufos, le permite să se ascundă şi să observe.

Vântul bate dinspre fermă ; pot şopti fără să rişte să fie auziţi. Marienne îşi şterge binoclul şi cercetează cu atenţie, pândeşte vreo mişcare. Krysik şi Raufast se lipesc de şeful lor care, după o clipă, se întoarce spre ei :

— Se găsesc afară şase cai legaţi de căpăstru. Au zăbale şi pături pe spinare, e curios...

— Ce găsiţi atât de straniu că se găsesc şase cai într-o fermă, domnule locotenent ?

— Nu sunt cai de tracţiune : s-ar zice că sunt cai de călărie. Oricum, e cu totul bizar să fie afară în zori, şi am impresia că sunt năduşiţi.

— Cavaleria germană e motorizată, observă Raufast.

— Ştiu, dar trebuie să aşteptăm. Aceşti cai mă pun pe gânduri.

Nimic nu se întâmplă până la ora 6 şi jumătate. E acum plină zi. Primul care zăreşte oamenii care ies din fermă e Krysik. Marienne se precipită pe binoclul său.

— Ăştia sunt nemţi !

În mod vizibil, soldaţii sunt beţi, ei se împleticesc în noroi. Doi dintre ei duc o damigeana, ceilalţi patru sunt încărcaţi cu diverse provizii. Vorbesc zgomotos, din abundenţă, îşi aşază prada în saci de pânză care atârnă pe crupa cailor. Un soldat urinează, un altul se îndreaptă cu un pas nesigur spre staulul de vite, în care pătrunde. Din interior se aude un zgomot de alergare amestecat cu râsete şi cu guiţatul porcilor îngroziţi. Al doilea soldat se îndreaptă la rândul său spre staul ; cu o mână îşi scoate pumnalul însângerat de pe o rână, cu cealaltă îşi încheie din nou nasturii şliţului.

Din staul urcă urletul caracteristic al porcului căruia i se taie beregata. Cei doi oameni reapar. Fiecare din ei ţine de câte o labă de dinapoi un purcel de lapte care mai mişcă încă. Sângele se răspândeşte în şuvoi din gâtlejul retezat al animalului, mânjind cizmele soldaţilor înainte de a îmbiba solul noroios. Încă viu, porcul dispare într-un sac. Cu o agilitate surprinzătoare, cei şase soldaţi urcă apoi pe caii
lor, pe care-i încalecă fără şa şi scări. În cele din urmă,
jefuitorii se îndepărtează în trap mic.

Paraşutiştii francezi sunt împietriţi de spaimă.

— Nu mi-am făcut o asemenea idee despre armata nazistă, constată Krysik.

— Într-adevăr e curios, aprobă Marienne. Nu la jaf m-am gândit, ci la cai şi călăreţi.

Mai trece încă o oră. Cei trei paraşutişti aşteaptă şi observă. Totul pare să fi intrat în normal. Nu constată decât forfota unei familii de ţărani într-o fermă care se trezeşte.

— Trebuie să mergem acolo, decide Marienne.

— Toţi trei, domnule locotenent ?

— Mă duc singur.

— Dacă permiteţi, domnule locotenent, eu sunt cel care mă voi duce.

— Am zis că eu mă duc, i-o retează cu asprime Marienne. Amândoi mă veţi acoperi în caz că voi avea necazuri. Dacă e ceva mai grav, o ştergeţi.

— Astă-noapte ne-am străduit să urmăm consemnele, domnule locotenent. Trebuie să continuăm. Ştiţi bine că n-aveţi dreptul să vă luaţi acest risc.

Marienne a fost prins pe picior greşit. Aprobă cu o mişcare a capului, îşi pune mâna pe umărul lui Raufast în semn de asentiment.

Raufast si-a lăsat raniţa. Şi-a încărcat Coltul, ridică piedica de siguranţă, dar lasă să-i atârne arma la capătul braţului. Nu vrea să arate nici un semn de agresivitate, merge cu pas domol, face eforturi să rămână calm, să dea impresia de nepăsare.

Zărindu-l, fermiera rămâne încremenită pe loc. Doi oameni se alătură pe pragul uşii. Unul e bătrân, celălalt abia un adolescent. Ajuns la doi metri distanţă, Raufast se opreşte :

— Mai sunt germani înăuntru ? întreabă el cu un glas frânt de emoţie.

— Suntem singuri, răspunse omul în vârstă.

Raufast respiră în mod făţiş. Pune piedica de siguranţă a pistolului şi-l bagă în toc. Bretonii îl privesc cu insistenţă, uluiţi, privesc această uniformă necunoscută şi nu îndrăznesc să creadă...

— Sunteţi francez ? întreabă cu prudenţă bătrânul.

— Da, domnule.

Bătrânul ezită. Raufast înţelege că nu îndrăzneşte să întrebe : „Veniţi din Anglia ?” sau „Ce fel de francez sunteţi ?” Cu toate acestea, trebuie ca unul sau altul să-şi ia riscul de a da cărţile pe faţă. Bătrânul îi vine în ajutor.

— Un adevărat francez ?

Raufast se destinde. Surâde.

— Cred şi sper, domnule. Vin din Anglia.

— În acest caz, un paraşutist ! mormăie bătrânul. Un paraşutist !

Înaintează cu un pas vlăguit ; mâinile sale aspre strâng încheietura mâinii lui Raufast. Întâi ezită, apoi îl îmbrăţişează pe soldat. Fără să-i fie ruşine, lasă să-i alunece lacrimi grele prin perii cenuşii care-i acoperă obrajii prost bărbieriţi.

— Intraţi, îi zice femeia, intraţi repede, trebuie să vă fie foame.

Raufast se gândeşte la mama sa. Pe neaşteptate înţelege că se află în Franţa şi că e binevenit. Se lăsă condus spre o masă mare : este sugrumat de emoţie, profund tulburat de această ambianţă. Dintr-un chepeng în pământ, femeia şi fiul ei scot nişte pateu, un bulgăre de unt, o bucată de pâine, o sticlă de

cidru şi, firesc, Raufast mănâncă. Un minut mai devreme, simpla idee de a mânca i-ar fi răvăşit inima, şi-acum savurează cu deliciu felurile de mâncare simple al căror gust îl uitase de patru ani.

Cu timiditate, puţin ruşinat să tulbure festinul oaspetelui, bătrânul întreabă :

— Sunteţi singur ?

Raufast se ridică de parcă s-ar fi trezit dintr-un vis.

— Pentru numele lui Dumnezeu ! Locotenentul ! E ascuns pe înălţime cu un altul. Nu mă mai gândeam la camarazi. Mă duc după ei.

— Lăsaţi. E mai prudent să se ducă nepotul meu ;
să n-aveţi grijă ; îi va găsi.

Precedaţi de băieţandru, Marienne şi Krysik intră în încăpere câteva minute mai târziu. Sunt înhăţaţi de fermieră şi bătrân, constrânşi să mănânce şi să bea. Numai după aceea, Marienne poate pune întrebări.

— Îmi puteţi determina amplasarea fermei voastre pe hartă, domnule ? Mi-e teamă că ne-am rătăcit.

— Sunteţi la mica fermă arendată din Saint-Jean -Brevelay, explică bretonul. Aici e, precizează el cu un deget noduros pe harta pe care Marienne a desfăşurat-o.

Marienne înţelege, stabileşte eroarea lansării, constată drumul pe care l-au parcurs în timpul nopţii.

— Nu e posibil ca soldaţii germani pe care i-am văzut azi dimineaţă să mai vină ?

— Nu sunt germani, explică fermierul, sunt „cazacii” din armata Vlasov, cum se denumesc. Nişte bandiţi, dar rareori sunt văzuţi de două ori în aceeaşi zi. Puteţi rămâne aici, vă vom ascunde cât timp va fi necesar.

— Vă mulţumesc, dar nu putem rămâne. Trebuie să încerc să fac joncţiunea cu un alt grup.

— Nu poţi pleca fără ghid, băiatule, căci vă veţi rătăci cu toţii, aşa că am să vă însoţesc.

Pentru prima oară intervine fermiera.

— Cu sărmanele tale picioare, tăticule, crezi oare că te duci aşa, într-un fel de plimbare, să cutreieri câmpul ? E treaba lui Eugène, o ştii bine.

Cu amărăciune, bătrânul pare să realizeze că a îmbătrânit.

— Păi, sigur că Eugène, pe el îl priveşte treaba asta, bâlbâie el cu ezitări.

— Eugène ? întrebă interesat Marienne.

— E fiul lui Maurizur, explică fermiera. Face să sară trenurile în aer, face pe rezistentul.

— Trebuie găsit Eugène, aprobă locotenentul.

— Yves, vei lua bicicleta şi te vei duce la Plumelec. Dacă nu e acasă, îl găseşti pe câmp sau la cafeneaua din Plumelec Spune-i că vreau să-l văd cât mai repede cu putinţă, dar nu spui nimic altceva ; mai ales să nu scoţi o vorbă despre soldaţii francezi, ai înţeles ?

Copilul se grăbeşte să plece. E conştient că realizează primul lucru important din viaţa sa.

Eugène Maurizur n-are mai mult de douăzeci şi doi de ani, dar temperamentul său năvalnic şi exaltat l-a îndreptat de la sine spre Rezistenţă. Degajă din el o căldură comunicativă şi o constantă bună dispoziţie. În ţinut se spune despre el că are gură mare ; în Rezistenţă, şefii săi găsesc că vorbeşte prea mult ; de mai multe ori a fost vorba să fie exclus. Numai că, pe teren, tânărul patriot dovedeşte un sânge rece uimitor, un curaj fără limită care entuziasmează oamenii care-l întovărăşesc. De altfel, nici un francez nu ignoră apartenenţa sa la armata clandestină, iar germanii pe care-i întâlneşte şi cu care glumeşte bucuros îl consideră un bufon inofensiv.

Tânărul Yves nu-l găseşte pe Eugène Maurizur nici acasă nici pe câmp. În această dimineaţă ploioasă de 6 iunie 1944, rezistentul se află realmente în bistroul din Plumelec.

Şase mese, o tejghea, o sală în spate, care e şi bucătărie, cafeneaua din Plumelec se aseamănă cu toate cafenelele din satele Franţei.

Cu toată ora matinală (nu e încă ora 10), sunt adunaţi în această dimineaţă, în mod cu totul imprudent, vreo douăzeci de oameni. Ca de obicei, Eugène alimentează discuţia. Încearcă să transmită unui auditoriu lipsit de căldură entuziasmul său.

— Dacă vă spun că am auzit cu douăzeci de minute în urmă ! Sute de vapoare, mii de avioane, o întreagă armată !
Vor fi mâine aici, aşa că veţi fi constrânşi să credeţi !

— Nu te stârni, Eugène, răspunde un ţăran îndesându-şi pipa cu un fel de amestec de iarbă şi tutun. Nici nu vrem altceva decât să te credem, dar am ascultat la 9 dimineaţa Radio Paris şi n-au spus o vorbă. Dacă ar fi adevărat, ar trebui să dea şi ei o lămurire oarecare.

Istovit peste măsură, Maurizur ridică din umeri. Se întoarce către patron.

— Haide, în definitiv eu sunt cel care plătesc. Scoate şampania !

Cârciumarul refuză cu o mişcare a capului.

— Nici vorbă, Eugène ! Voi scoate şampania atunci când va fi momentul, şi nimeni nu va trebui să mi-o plătească !

— Ah, dar sunteţi cu toţii nişte catâri, acum e momentul, pentru numele lui Dumnezeu...

Omul cu pipa intervine cu calm :

— Gândeşte-te un pic, Eugène. Nemţii mai sunt aici, pot trece să ne vadă. Ce vor gândi văzându-ne că bem şampanie la 9 dimineaţa ?

Eugène se aşază din nou, învins de argument. Toate privirile se îndreaptă spre uşa care tocmai s-a deschis. Tânărul Yves îşi face o intrare timidă, jenat de numărul celor din faţă şi liniştea care s-a făcut pe neaşteptate. E pentru prima oară că vine la cafenea, şi prezenţa sa insolită suscită curiozitatea. Stingherit, copilul se îndreaptă spre Maurizur. Ar fi vrut să fie natural, dar se bâlbâie şi se roşeşte :

— Dom'le Eugène, bunicul ar vrea să vă vadă.

— Şi ce-i cu asta, flăcăule, nu e cazul să faci mutra asta de mireasă în noaptea nunţii ca să-mi spui aşa ceva. Ce vrea de la mine bătrânul Lorris ?

În râsetele tuturor, băieţandrul devine stacojiu. Minte :

— Nu ştiu nimic.

— Spune-i că am să trec pe seară când mă duc acasă.

— Trebuie să vii acum, dom'le Eugène, e urgent.

O scânteie trece prin mintea lui Maurizur ; înţelege pe neaşteptate că se petrece un lucru important. Totuşi, din reflex, nu ridică tonul.

— E vaca probabil, care fată, aş paria.

— Asta e, se justifică puştiul cam prea repede.

— Ai bicicleta ?
— Da.
— Bine, mergem.

Omul şi copilul rulează în tăcere până la drumul vicinal care duce la Saint-Jean-Brevelay. Atunci, prin câteva lovituri repezi de pedală, Maurizur il ajunge din urmă pe băieţandru.

— Spune-mi, Yves, ştiu la fel de bine ca şi tine că nu e nici o vacă la voi la fermă care fată acum. Acum, că suntem singuri, îmi vei spune de ce m-a chemat bătrânul.

— Am promis să nu spun nimic, dom'le Eugène.

— În faţa celorlalţi, dar mie, numai mie...

Copilul nu mai rezistă. Se opreşte, descăleca de pe bicicletă şi îşi ia un aer conspirator. După ce şi-a rotit privirea în jur, şopteşte :

— Avem o mulţime de paraşutişti la fermă.

— Englezi ?

— Nu francezi.

— Îţi baţi joc de mine ?

— Îi veţi vedea în cinci minute, dom'le Eugène.

Când Maurizur intră în fermă, rămâne o clipă înlemnit pe pragul uşii. Privirea lui trece de la unul la altul, ca şi cum ar fi vrut să se convingă că nu visează văzându-i pe cei trei paraşutişti. În cele din urmă articulează :

— În numele lui Dumnezeu ! Şi dobitocul ăla care n-a vrut să scoată şampania !

La câţiva kilometri mai departe, pe celălalt mal al râului Claie, locotenentul Henri Deplante, împreună cu cei şase oameni ai săi lansaţi din al doilea *Stirling*, se târăsc acum, după ce au aterizat în bune condiţiuni : paraşutiştii s-au regrupat fără dificultăţi, aparatele de emisie şi materialele sunt nevătămate. Dar eroarea de lansare a fost enormă, aproape doisprezece kilometri, şi locotenentul Deplante, ca şi Marienne, nu ştiu unde se află. Grupul său cuprinde trei radiotelegrafişti : Paulin, Charbonnier şi Bally, un subofiţer, adjutantul Chilou, un caporal, Pams.

La liziera unei păduri, cei şase paraşutişti sunt bine camuflaţi ; ar trebui să dai peste ei ca să-i descoperi. Pams a sărit cu o cuşcă agăţată de gâtul său ; conţine trei porumbei călători

destinaţi să asigure legătura în caz de defecţiune sau de distrugere a emiţătoarelor. La îmbarcare, la tabăra din Fairford, inseparabilul său prieten Robert Croenne, cu toată furia lui că n-a făcut parte din primul val, îi adusese un pachet legat îngrijit.

— Să-l deschizi în avion, bătrâne, spusese el cu simplitate, şi pe curând. Reţine-ţi o cameră cu sală de baie şi cu vedere spre mare la Carnac. Şi lasă-ne şi nouă câteva fete !

— Pentru cameră îmi dau acordul, a replicat surâzând Pams.

În avion a constatat că pachetul conţinea o cutie cu mazăre verde şi un bileţel : „Cu porumbeii şi câteva bucăţele de slănină pentru împănat veţi putea da un banchet !”

Chircit în tufişul său, Pams toarnă în cuşcă un pumn de grăunţe.

— Încetează să îndopi aceste gângănii. Nu vor mai avea putere să zboare, scrâşneşte sever locotenentul Deplante.

— Am Londra, întrerupe Paulin.

Atent, cu casca pe urechi, notează. Pe măsură ce scrie, oamenii se adună pentru a citi. Neliniştiţi, ei urmează cu atenţie înaintarea precisă a creionului.

— Alo, Pierre ! alo, Pierre... N-am nici un mesaj pentru voi. Iată ştirile : azi-dimineaţă, din zori, forţele aliate au debarcat pe coasta normandă. Operaţiunile se desfăşoară favorabil. Curaj ! Trăiască Franţa !

— De astă dată e adevărat ! E adevărat ! lansează Deplante.

— Nu ne spune unde ne aflăm, nici unde se găseşte grupul Marienne, remarcă Chilou.

— Pentru momnet, să aşteptăm ora de transmisie. Apoi vom hotărî.

La zece fără cinci, Paulin, Bally şi Charbonnier pregătesc emiţătorul. Paulin lansează mesajul. Locotenentul Deplante scrie o dublură destinată primului porumbel.

„*Out Station two to Home Station* - aterizare bună la zece kilometri - stop - Marienne lipseşte de la întâlnire - stop - regiune calmă - stop - Aşteptăm până dimineaţa la ora 8 - DEPLANTE.”

Dublura mesajului este trecută în inelul porumbelului. Pams mângâie pasărea, murmură cu veselie;

— Uite, colo, bătrâne, călătorie plăcută ! Te duci direct la Fairford, la biroul maiorului Bourgoin. Dar, înainte de a intra, să baţi politicos la fereastră dacă nu vrei să te certe.

Cu un gest ceremonios dă drumul porumbelului, care dă câteva lovituri din aripă spre a-şi regăsi echilibrul şi se aşază pe pământ. Cu paşi mici, sprinteni, pasărea se înapoiază în cuşcă şi ciuguleşte grăunţele care s-au împrăştiat în jur.

A doua încercare este la fel de infructuoasă. Porumbelul îşi ia zborul şi se duce să se cocoţeze pe o ramură, pe care rămâne în tihnă. Paraşutiştii îi aruncă pietre, sfarămă crengile, fac gesturi cu braţele, la care pasărea se arată la fel de indiferentă. Deplante nu e nemulţumit ; e convins că mesajul prin radio a trecut cu bine, şi incidentul destinde atmosfera, înveseleşte oamenii care râd şi fac tărăboi.

— Porcărie de gânganie, azvârle Pams, ştii ce rişti ? Refuz de supunere în serviciu comandant ! Consiliul de război ! Douăsprezece gloanţe în cap ! Şi, pentru a începe, vom face o tocană ; am păstrat mazărea verde. Sunteţi de acord, domnule locotenent ?

— Sunt împotriva principiului de ostatici, răspunde Deplante cu tonul cel mai serios din lume.

— Puneţi-vă la adăpost ! Vine cineva, strigă Chilou.

O turmă de oi se întinde de-a lungul drumului care şerpuieşte în jos, la vreo douăzeci de metri de refugiul lor ; două fete tinere o urmează, cu o nuieluşă în mână.

— Nişte ciobăniţe, constată Deplante. Nu vă mişcaţi ! nu se ştie niciodată. Lăsaţi-le să treacă ; nu au cum să ne descopere.

Paraşutiştii se alungesc, observă printre crengile joase şi prin hăţiş încântătorul tablou.

— Sunt bine făcute, şopteşte Bally.

În timp ce turma îşi continuă mersul lent, un câine de vânătoare corcit s-a înţepenit în urmă ; mârâie înăbuşit, apoi, pe neaşteptate, o şterge drept înainte spre ascunzătoare, lătrând cu înverşunare. Descoperă oamenii, se opreşte la un metru într-un concert de mormăieli de nemulţumire şi de scheunat furios.

— Dacă i-am da o bucată de zahăr ! sugerează Paulin.

— Vino aici, Poilu ! strigă o ciobănită, intrigată.

— Încearcă.

Radiotelegrafistul înaintează cu prudenţă, cu zahărul

aşezat în palma mâinii sale ; câinele mârâie, descoperindu-şi caninii.

Paraşutistul bate în retragere. Pams încearcă altceva.

— Oh ! drăguţul de câine ! Vino aici, Poilu ! hai, culcă-te... Vino-ncoace, frumosul meu căţel.

Câinele înaintează mânios, gata să muşte.

— Încetează s-o faci pe nebunul, Pams ! îi zice Deplante. Nu mai avem altceva de făcut decât să ieşim.

Ciobăniţele se apropie, Deplante se ridică şi le strigă :

— Chemaţi câinele înapoi, domnişoarelor. Nu vrem să vă facem nici un rău. Nu vă fie frică !

Prima ciobănită şi-a pus mâna pe gura deschisă ; e paralizată de frică ; cealaltă păstrează un calm relativ, fără să piardă oamenii din privire, ea reuşeşte să facă câţiva paşi şi să-şi liniştească câinele, pe care-l prinde de zgardă. Sunt necesare mai multe minute ca aceste două tinere fete să înţeleagă cine sunt aceşti ciudaţi soldaţi, apoi cer să fie lăsate să se înapoieze la fermele lor. Deplante se găseşte în faţa unei dileme, realizează repede că trebuie să aibă încredere în cel două ciobănite care jură pe Fecioara să nu spună nimic de întâlnirea lor.

Cu mai puţin de o oră mai târziu, paraşutiştii constată că nu şi-a respectat jurământul. Îşi fac apariţia doi ţărani, care se îndreaptă direct spre ascunzătoarea lor. Sunt surâzători, joviali, poartă o traistă plină cu de-ale mâncării.

— Nu vă îngrijoraţi, anunţă cel mai în vârstă, tatăl nostru s-a dus să caute pe un om din Rezistenţă, ne vor ajunge din urmă curând.

La ora 6 după-amiază, Pams semnalează pe altcineva care se apropie, apoi recunoaşte foarte repede pe Marienne şi pe Krysik care sosesc, conduşi de Eugène Maurizur.

— Vă duc pe toţi la ferma din Pelhue, declară Maurizur. Pentru moment veţi fi în siguranţă. Apoi vom decide.

Prima joncţiune este stabilită : un grup de vreo zece paraşutişti a stabilit contactul cu Rezistenţa din Morbihan.

Capitolul 15

În Côtes-du-Nord lansarea a fost mult mai precisă. După saltul lui Marienne şi a grupului său, locotenentul Boltella a rămas la trapa avionului. A descoperit Bretania inundată de lumina lunii pe care aparatul *Stirling* o survola de la sud spre nord, apoi foarte repede a recunoscut peisajul caracteristic din uriaşele fotografii : pădurea Duault, pârâul, serpentina clară a drumului întortocheat care pătrunde între Saint-Nicodème şi Kerouzerien. Mâna pe umărul său nu-l surprinde mai mult ca presiunea şi
„*Go !*" care-i ordonă să sară. Precizia este desăvârşită. În spatele său, sergentul-şef Litzler, sergentul Payen, sergentul Nicol, Schmermesser, Richard, Urvoy, Téron, radiotelegrafistul Devize şi mezinul, elevul marinar Prigent.

Din al doilea aparat au sărit, de asemenea fără incident, locotenentul Deschamps şi oamenii săi. Joncţiunea celor două echipe a avut loc, cum s-a prevăzut, în noapte, la liziera pădurii de la Duault.

Pădurea Duault se întinde pe vreo cincisprezece kilometri în lungime, între Kergrist-Mouelou şi Saint-Servais ; densitatea copacilor şi vegetaţia sunt atât de mari, încât fiecare metru pătrat constituie un adăpost. După informaţiile confuze comunicate înainte de plecarea lui Botella din Anglia în ce priveşte Rezistenţa bretonă, pădurea din Duault serveşte drept loc de adăpost unei trupe întrucâtva organizată de franctirori şi partizani.

Timp de patruzeci şi opt de ore, paraşutiştii vor vagabonda în pădure, cu prudenţă, în căutarea lor. Singurul incident de semnalat între 6 şi 8 iunie va fi entorsa ce şi-a făcut-o sergentul-şef Litzler la aterizare. Singurele activităţi ale grupului vor fi schimburile de mesaje cu statul-major de la Londra.

Radiotelegrafistul Géo Chamming va transmite cu regularitate la Londra mesajele redactate de Botella. E un tânăr delicat şi reţinut, cu trăsături fine, cu privirea întunecată. Cu toată consonanţa britanică a numelui său, el este francez. La aterizare a rămas suspendat de un copac, şi s-a văzut obligat să taie cu pumnalul suspenta paraşutei pentru a se elibera şi a se putea uni din nou cu grupul său.

În ajunul zilei de 7 iunie, Londra a anunţat că va expedia un transport masiv de paraşutişti în noaptea de 7 spre 8 iunie. O sută de camarazi de-ai lor trebuie să se unească cu primul val.

Tabăra paraşutiştilor este stabilită în pădure, la mai puţin de un kilometru de ferma Ker Hamon. De când se trezesc, oamenii sunt pătrunşi de umezeală şi nu îndrăznesc să facă focul. Tabăra se găseşte la câţiva metri de o potecă de-abia vizibilă. Locotenentul Botella e ocupat să refacă pansamentul care strânge glezna sergentului Litzler ; rănitul se strâmbă de durere. Elevul marinar Prigent este cocoţat într-un copac, pândind orice mişcare suspectă. Ceilalţi stau mai mult sau mai puţin confortabil pe jos, ronţăind biscuiţi, curăţindu-şi armele.

Din locul unde se află cocoţat, elevul marinar Prigent se agită, imită piuitul prepeliţei. Toate privirile converg spre el. Cu degetul indică o direcţie, apoi cu indexul şi cu degetul mijlociu formează un V.

— Doi inşi se apropie, traduce Botella. Ascundeţi-vă.

Elevul marinar coboară cu agilitate de pe cracă.

— Germani ? întreabă locotenentul.

— Nu, civili. Da unul din ei poartă o armă.

— Probabil rezistenţi, dar fiţi atenţi.

Cotul potecii. Cei doi oameni înaintează în linişte, nu par a se teme orice ar fi. Într-adevăr, unul din ei poartă în bandulieră o puşcă veche de vânătoare. Atunci când ajunge la înălţimea paraşutiştilor, Botello strigă cu calm :

— Stop. Staţi pe loc. Şi-acum apropiaţi-vă, cu mâinile în sus.

Oamenii se execută cu supunere. Unul din ei e aproape un copil, celălalt e şi el foarte tânăr.

— Cine sunteţi ? întrebă Botello.

— Bine, dar dumneavoastră ? replică cel mai vârstnic în zeflemea.

— Eu sunt cel ce pun întrebări, îl repede cu asprime Botello.

— Eu îs Charlot. Prietenul meu e Jojo, răspunde surâzând flăcăul.

— Ajunge, n-o mai face pe caraghiosul ! întrerupe Litzler. O s-o iei pe cocoaşă dacă ăsta cauţi

— Oh ! e-n regulă, arde-o ! Nu se vede ce suntem, nu ? Suntem rezistenţi, facem parte dintre franctirori, se împlinesc

patruzeci şi opt de ore de când vă căutăm. Aşa că, acum când ne-am întâlnit, n-o să ne halim, nu-i aşa ?

— Aşezaţi-vă, voi doi. Aveţi hârtii de identitate?

— Sunteţi curcani sau paraşutişti ? Desigur că n-avem hârtii ! Asta mai lipsea.

— Numele, vârsta, profesiunea ? continuă Botella.

— Moreau Charles, douăzeci de ani. Lucrez la Paris, în uzină, dar sunt din Pontivy. El e Jojo, are şaisprezece ani, trudeşte la Nantes.

— Bine, unde vă sunt şefii ?

— Oh ! ştiţi, şefii noştri fac ca noi, se ascund în pădure. Ne adunăm cât mai rar posibil.

— Sau, mai bine zis, nu aveţi deloc şefi, nu aparţineţi de nici o organizaţie şi vă jucaţi amândoi de-a soldaţii !

Charlot schimbă tonul, e mâhnit că a fost atât de uşor demascat.

— Ascultaţi, domnule locotenent, există o organizaţie, F.T.P.-ul. Şi apoi mai sunt în pădure vreo douăzeci de băieţi ca noi : franctirori la franctirori. Ceilalţi ne tolerează, am dezertat de la S.T.O.

— De ce nu vă înrolează ? Probabil că au motivele lor.

— N-au arme să ne dea. Priviţi puşcocile noastre, sunt din Evul Mediu. Ei zic că mai mult i-am încurca, dar s-au împlinit şase luni de când trăim în pădure, o cunoaştem bine, vă putem servi drept ghizi.

— Ne puteţi ajuta să-i întâlnim pe şefii din F.T.P. ?

— I-auzi ce tâmpenie ! Suntem aici pentru asta.

Graţie lui Charlot şi Jojo se face în cursul serii joncţiunea între franctirori, partizani şi paraşutişti. Botella este surprins de buna organizare, şi disciplina trupei. La ora 23 totul este pregătit pentru a primi al doilea val care va fi paraşutat. Baza din pădurea Duault a primit numele de cod „Samwest”.

De la anunţarea debarcării din Normandia, maiorul Fueller nu mai părăseşte sala de lucru. Şi-a instalat postul de comandă într-o casă mare izolată, la doi kilometri de Belle-Isle-en-Terre. Doarme pe un pat de campanie, îşi mută mereu telefonul, să-l aibă la îndemână. Cu toată vârsta şi gradul său, asumă doar provizoriu responsabilitatea celei de-a 71-a divizii de infanterie a

Wehrmacht-ului. Depinde de generalul Koltitz care, de la Guingamp, dirijează în totalitate al 74-lea corp de armată.

Fueller n-a împlinit patruzeci de ani. O rană căpătată pe frontul de est i-a blocat pentru totdeauna articulaţia genunchiului drept ; cu toate astea, a păstrat o alură marţiala. Cu toate că şchiopătează, îi accentuează mersul de automat. Pereţii încăperii sobre sunt acoperiţi de fotografii şi hărţi ale regiunii ; un panou întreg este consacrat pădurii de la Duault. Această pădure îi obsedează somnul tânărului maior german.

Nu îndrăzneşte să trimită patrule, căci informaţiile privind forţele Rezistenţei care-l preocupă sunt imprecise, contradictorii, agravate în ultimele patruzeci şi şi opt de ore de un zvon : paraşutiştii aliaţi s-ar fi alăturat în pădurea Duault forţelor Rezistenţei.

Generalul Koltitz tocmai a telefonat de la Guingamp. Fueller aude în ureche zbieretele fonfe ale şefului său :

— Zvârliţi foc cu tot ce aveţi ! Distrugeţi copacii, dar scoteţi-mi afară din gaura lor această bandă de şoareci ! Am destule griji în nord ca să nu mai fiu otrăvit şi de copiii înarmaţi cu praştii. Aveţi mână liberă, Fueller. Şi eu vreau să aud pentru ultima oară că se vorbeşte despre acest blestemat morman de lemne !

Copii înarmaţi cu praştii ? Poate că-i posibil, dar Fueller are îndoieli. În orice caz, acum nu mai are de ales. Va transmite ordinul de care-i era silă, îşi va descărca responsabilitatea asupra omului pe care-l dispreţuieşte. Se duce la uşă şi cere santinelei de gardă să-l cheme pe adjutantul-şef Munch.

Resentimentul maiorului faţă de Ernst Munch e reciproc. Adjunctul Munch este un blond cu ochii spălăciţi, cu tenul ca ceara, cu buze subţiri. Lipsa mare de cadre i-a permis să formeze şi să comande o companie pe care a făurit-o după imaginea sa. Şi-a ales singur oamenii : toţi nişte ucigaşi.

Munch stă în poziţie de drepţi. Privirea sa vagă şi arcuirea buzelor sale subţiri sunt suficiente spre a trăda puţina stimă ce o are pentru şeful său. Fueller nici nu se sinchiseşte de părerea subofiţerului, mai curând încearcă să se justifice pentru el însuşi.

— Ordinele generalului Koltitz mă constrâng să vă încredinţez asanarea pădurii de la Duault. Plecaţi imediat, şi raportaţi-mi de două ori pe zi.

— Am mână liberă, domnule maior ?

Fueller se întoarce, îşi adânceşte privirea în parc; ghiceşte surâsul subofiţerului în spatele său. Nu îndrăzneşte să stea cu faţa spre el, să-l înfrunte, şi se
gândeşte că este a doua laşitate a sa din această dimineaţă.

— Aveţi mână libera, articulează el în cele din urmă.

O maşină cu tracţiune pe faţă, revopsită în culoare căcănie, trece prin Callac. Şoferul este abil, conduce foarte repede, dar cu multă siguranţă. De vreo zece kilometri a părăsit cele trei camioane care transportă compania Munch.

În spatele tracţiunii, Munch se lăfăie alături de sergentul care-l secondează. În faţă, lângă şofer, un francez de vreo treizeci de ani - subofiţerii îl numesc Joseph - nu pare în apele lui în rol de trădător. Entuziasmul convingerilor sale s-a degradat vizibil de la anunţarea debarcării aliate. Dar mai ales Munch i-a făcut adineauri o porcărie. Timp de două ore, la Belle-Isle-en-Terre, l-a făcut să lase să-i scape numele tuturor suspecţilor din satul Duault. În schimb, germanul i-a promis lui Joseph că nu va participa la expediţie. Dar o dată numele comunicate, adjutantul a izbucnit în râs. În clipa în care Joseph se pregătea să plece, l-a apucat fără nici un fel de menajament de braţ şi l-a târât până la maşină.

— De ce ţi-e teamă ? glumi el cu cinism. Doar lupţi alături de cei puternici, nu-i aşa ?

Joseph era cunoscut de toţi la Duault, şi dacă vreodată roata s-ar întoarce, pielea lui n-ar mai valora două parale. Văzând trecându-i pe dinaintea ochilor drumul pe care-l cunoştea metru cu metru, Joseph făcea eforturi să-şi scoată din minte acest gând incomod.

La Duault, sinistrul balet începe o dată cu sosirea trupei. Casele sunt vizitate şi jefuite ; oamenii sunt răniţi cu lovituri de crosă ; geamuri, mobile, uşi sunt sfărâmate. Munch nu-şi opreşte oamenii dezlănţuiţi decât pentru a-şi pune întrebarea :

— Unde sunt teroriştii ?

Întregul sat păstrează tăcere. Nimeni nu ştie nimic. Oamenii strâng din dinţi sub lovituri ; femeile asistă în tăcere la demonstraţia de teroare.

— Iau cu mine ostatici, declară Munch în cele din urmă. Voi reveni mâine. Dacă nici unul din voi nu se decide să vorbească, ostaticii vor fi împuşcaţi.

Sunt aleşi, la întâmplare, şase oameni. Fără să ezite, urcă în camioane.

În cursul dimineţii, la câţiva kilometri depărtare, s-a produs un incident minor în sine, dar care se va dovedi tragic în consecinţă.

Câţiva soldaţi din trupele germane de geniu au fost însărcinaţi să balizeze drumurile vicinale de-a lungul lizierei pădurii. Activitatea soldaţilor a fost observată de un rezistent din F.T.P. care, în mod firesc, a întors pancartele după trecerea soldaţilor, cu scopul evident de a-l încurca pe duşman. Şi tocmai acest drum s-a hotărât să-l urmeze Munch pentru a ajunge la Maël-Pestivien, unde a dat întâlnire restului companiei sale, care, ea, va urma axa Callac-Saint-Servais.

Este, ora 18 şi treizeci de minute şi plouă torenţial. Amăgit de stâlpii sabotaţi, maşina hurducă într-un drum noroios şi se înfundă în inima pădurii. În spate, Munch vociferează împotriva şoferului său care nu poate face nimic : să facă acum cale întoarsă este imposibil. În cele din urmă, Munch zăreşte o fermă.

Ferma se numeşte Ker Hamon.

În interior, patru paraşutişti şi doi rezistenţi se încălzesc la un foc de lemne. Din prudenţă, Munch a
dispus ca maşina să fie oprită la vreo treizeci de metri, şi vuietul ploii acoperă zgomotul motorului.

Cei doi subofiţeri şi-au scos pistoalele. Cu o mişcare bruscă ei deschid uşa şi rămân înmărmuriţi. Se aşteptau la orice în afară de a găsi soldaţi aliaţi în uniformă. În loc să
profite de avantajul ce li-1 dă arma în mână, ies pe uşă şi
aleargă ca nebunii spre maşină.

Foarte repede se pornesc focurile de armă din fermă. Munch se lungeşte în noroi ; sergentul se întoarce şi goleşte încărcătorul pistolului automat, permiţând adjutantului să se ridice. Ud leoarcă, murdărit de noroi, Munch se prăvăleşte în

maşină. Şoferul e paralizat de surpriză ; sergentul pune mâna pe un un al doilea pistol şi-şi continuă tirul. Joseph tremură ca o frunză şi se ghemuieşte pe scaunul din faţă ; în mod stupid, începe să strige după ajutor.

Maşina porneşte. Munch îşi trece furia şi umilirea suferită asupra lui Joseph ; îl apucă de păr şi-i izbeşte de mai multe ori capul de parbriz. Sângele şiruie din nasul şi arcadele sprâncenelor sparte ale francezului.

— Riscaţi să spargeţi parbrizul, domnule adjutant, remarcă cu calm sergentul.

Munch îi dă drumul lui Joseph, care se prăbuşeşte ca o cârpă şi începe să plângă. Abia atunci adjutantul pare să-şi revină în fire şi să priceapă cele întâmplate.

— Paraşutişti englezi ! Pădurea mişună de paraşutişti englezi. Erau mai mult de douăzeci în această fermă.

— Erau doar patru, rectifică flegmatic sergentul.

Maşina adjutantului-şef Munch şi-a regăsit drumul. Tocmai a trecut prin Le Bourgneuf şi rulează pe un drum plin de hopuri în direcţia Kerviou, unde va întâlni şoseaua departamentala. Ploaia a încetat. Germanii se încrucişează cu un ţăran care din prudenţă se dă în lături pentru a lăsa să treacă maşina.

— Opreşte ! ordonă Munch şoferului.

Munch coboară, îşi scoate pistolul-mitralieră. Mai mult intrigat decât speriat, ţăranul pune jos cazmaua, se sprijină cu amândouă mâinile de mâner, Munch îi trage, de la o distanţă foarte mică, patru gloanţe în cap, apoi urcă din nou în maşină şi spune cu simplitate :

— Dă-i drumul !

Sergentul ridică din umeri, indiferent.

Capitolul 16

Ziua D+4. Lansarea de întăriri militare s-a efectuat fără piedici. Paraşutiştii s-au împrăştiat în grupe mici prin pădurea Duault ; li s-au alăturat cei din F.T.P. Baza Samwest este pusă sub comanda căpitanului Leblond care a fost paraşutat în ajun.

Incidentul de la ferma Ker Hamon a declanşat îngrijorarea ; Leblond şi Botella au interzis oamenilor lor să se apropie de fermă. Rugaţi să părăsească împrejurimile, fermierii de la Ker Hamon, un cuplu de bătrâni, au refuzat cu mult curaj.

Vai ! Ei întreţin un primitor foc de lemne, deţin ceva alimente, câteva sticle de vin şi de cidru.

Calmul din ziua de 9 iunie incită un grup de paraşutişti şi de partizani să meargă să, se încălzească şi să se recreeze în atmosfera ospitalieră a familiei bretone.

Sunt patru paraşutişti : caporalul şef Taupin, rezerviştii Werry, Bourdon şi Ruelle ; partizanii sunt doi : Henri Ruppert şi Nicolas.

Este ora 7 dimineaţa şi cele trei camioane ale companiei Munch s-au oprit, la adăpost, la cinci sute de metri distanţă de fermă. Vreo sută de oameni se desfăşoară în tiraliori, încercuind ferma şi, pas cu pas, o prind în cleşte. Aşază în baterie mitralierele grele.

În interior, soldaţii şi fermierii iau micul dejun, Bourdon şi Taupin îşi încălzesc coapsele cu spatele întors la şemineu.

Pe neaşteptate, mitralierele germane împroaşcă la întâmplare ; gloanţele fac ţăndări geamurile, sfâşie lemnul uşii, lasă o dâră de găuri în pereţii proaspăt tencuiţi. Marele bufet breton vibrează, se cutremură sub rafale ; o uşă se desprinde, cade peste Nicolas care, ca şi ceilalţi, s-au aruncat la pământ ; vesela sfărâmată se împrăştie într-un zornăit cristalin.

Werry este primul care reacţionează, determină poziţia uneia din mitraliere, amorsează două grenade pe care le zvârle printr-una din ferestre. Ceilalţi se năpustesc, răspund prompt armelor grele prin scurte rafale de pistol-mitralieră.

Paraşutiştii rezistă mai mult de o jumătate de oră, economisind muniţia, diminuând treptat, din minut în minut, cadenţa tirului lor. Primul este ucis Nicolas de un glonţ care 1-a lovit drept în frunte. Atins de trei glonte, caporalul-şef Taupin continuă să tragă ; primeşte încă patru gloanţe, cade pe spate, mai trăieşte zece minute. Werry primeşte un glonţ în coapsă, Bourdon şi Ruelle sunt răniţi la umăr şi şold. Fermierii sunt morţi.

Afară, Munch ordonă încetarea focului. O linişte grea face loc infernului, nici un semn de viaţă nu mai parvine din fermă. Un

grup de şase soldaţi este desemnat şi înaintează cu prudenţă. Munch îi urmează la distanţă de un metru. Germanii îi descoperă pe cei trei paraşutişti care au supravieţuit ; înoată în sânge, au tras până la ultimul cartuş, au aruncat ultima lor grenadă. Munch jubilează : trei prizonieri, e nesperat. Cu o brutalitate afectată examinează rănile. Când se apleacă asupra lui Werry, care-şi făcuse un garou la coapsă, e surâzător.

Din toate puterile, Werry îşi zvârle piciorul rănit şi-şi atinge ţinta. Adjutantul face o strâmbătura, îşi duce mâinile la organele genitale ; rupt în două, alb ca varul, se prăbuşeşte de durere şi de furie. Se zvârcoleşte câteva timp pe pământ, apoi durerea se diminuează, se ridică, şi cu o lovitură de pumnal taie garoul lui Werry. Eliberat din strânsoare, sângele apare pe ţesătura de pânză grosolană a pantalonului şi se întinde într-o pată opacă.

Munch îşi urlă ordinele, cei trei răniţi sunt traşi afară. În timp ce patru soldaţi ies în fugă, un infirmier pansează rănile lui Ruelle şi Bourdon, apoi se apropie de Werry. Munch îl opreşte cu un gest.

— Lasă-l pe ăsta să crape ! Să crape ! Voi avea destulă bătaie de cap cu ceilalţi doi să-i interoghez.

Infirmierul se supune.

Cei patru soldaţi se înapoiază aducând opt canistre de benzină. La un gest al lui Munch, ei intră în fermă şi împrăştie combustibilul fără să se preocupe de trupurile care zac în poziţia în care au căzut.

Pe neaşteptate, Munch îşi ajunge din urmă oamenii, pune mâna pe o canistră pe jumătate plină, se apropie de Werry care agonizează, dar care şi-a păstrat cunoştinţa. Când soldaţii ies la rândul lor din fermă, Munch îşi încarcă un *Sturm-Gewehr* şi goleşte încărcătorul pistolului- mitralieră asupra fermei, care ia foc ca un braţ de vreascuri uscate.

Apoi, surâzător şi cu calm, varsă restul benzinei din canistră pe trupul lui Werry. Paraşutistul nu-şi pleacă privirea, nu lasă să-i scape nici cel mai mic geamăt când lichidul se răspândeşte pe coapsă şi alunecă de-a lungul ranei.

Munch face un semn. Doi oameni îl ridică pe Werry, ţinându-l de sub braţe şi de picioare. Se apropie de văpaie şi balansează trupul rănitului, făcându-l să descrie o mişcare în semilună. În

cele din urmă îi dau drumul. Trupul se aprinde înainte să fi atins solul.

Ruelle şi Bourdon au asistat, neputincioşi, la supliciu. Mai mulţi soldaţi nemţi şi-au întors privirea ; unul dintre ei cade în patru labe şi vomită.

Munch urlă ordinul de retragere. Ruelle şi Bourdon sunt duşi în direcţia camioanelor, ţeava unui pistol- mitralieră le sfâşie rinichii.

Botella şi cei şapte oameni sunt la mai puţin de un kilometru de Ker Hamon când primele focuri de armă se fac auzite.

Ca tehnician, locotenentul a evaluat pe loc tirul inamic, numărul aproximativ al agresorilor, locul atacului. Paraşutiştii săi s-au destins ca nişte resorturi, gata să intervină.

— E ferma, declară Botella, se află acolo cel puţin o companie, toate astea pentru un cuplu de bătrâni.

— Domnule locotenent, întrerupe Litzler, mi-e teamă că se găsesc acolo şi patru băieţi de-ai noştri.

— Cum ! Doar am interzis accesul !

— Ştiu, domnule locotenent, dar Taupin a plecat împreună cu trei oameni şi doi partizani ; mi-a spus că se duce să se aprovizioneze cu alimente şi se înapoiază fără întârziere. Am încercat să-l fac să-şi schimbe hotărârea şi m-a tratat ca pe o fată fricoasă. Trebuie să mergem imediat, domnule locotenent ! Vor fi măcelăriţi !

— Şi sugerezi să ne lăsăm masacraţi împreună cu ei pentru a pune totul în ordine ! urlă Botella. Aţi devenit cu toţii nişte smintiţi. Sunt aproape trei ani de când vă antrenează pentru acţiune şi vă comportaţi ca nişte cercetaşi înapoiaţi mintal. Prin actul lor de nesupunere, aceşti patru cretini pun în joc viaţa a vreo sută de camarazi de-ai lor şi, ceea ce e mai grav, rezultatul misiunii noastre. Dacă se salvează, îi voi traduce în faţa consiliului de război.

— Totuşi, mergem acolo, domnule locotenent.

Botella îşi schimbă atitudinea, amărăciunea se transformă în furie.

— Ştiţi bine că dacă ar exista o şansă dintr-o mie aş încerca-o ! Tot ce putem face e să întindem nemţilor nişte capcane pe

drumul de întoarcere. Dacă stau destul de mult, poate vom avea vreme să plasăm dispozitivul.

Botella desfăşoară pe pământ o hartă şi se lasă în genunchi.

— Iată ferma, explică el. Presupun că germanii sunt motorizaţi, prezenţa armelor grele o confirmă. Aşa că au urmat în mod obligatoriu acest drum pentru a ajunge la fermă şi să o încercuiască. În mod logic, tot pe aici se vor înapoia. Mă duc aici, la liziera pădurii. Două mitraliere bine plasate şi efectul surprizei trebuie să fie suficient să producă o sfântă harababură. Litzler, te vei plasa aici : dacă germanii se retrag, pe aici vor trece.

— Sau pe acolo, domnule locotenent, remarcă Litzler îndreptând vârful degetului său pe o linie a hărţii.

— Ai dreptate. Înainte de a-ţi ocupa poziţia, înştiinţează-l pe locotenentul Lasserre să întindă o cursă aci şi, pentru mai multă siguranţă, aspirantul Metz şi oamenii săi să se aşeze la pândă în acest punct. Ia-l pe Jojo, eu îl opresc pe Charlot. Acţionează repede, totul depinde de asta.

Când liniştea s-a lăsat din nou, văzând că orice rezistenţă a încetat la fermă, grupul Botella s-a ascuns cu eficacitate la punctul prevăzut. Fără să scoată un cuvânt, paraşutiştii se privesc. Se gândesc la tovarăşii lor.

Elevul marinar Prigent şterge crosa puştii-mitralieră. Cu ajutorul unui fular de mătase tăiat dintr-o paraşută îşi şterge palma mâinii sale jilave, îşi trece mătasea pe frunte. Transpiră, în pofida răcoarei matinale. Trec minute grele într-o linişte apăsătoare.

La auzul celor patru pocnete surde ale pistolului lui Munch, paraşutiştii tresar, nu pot înţelege semnificaţia lor. Primul care sesizează mirosul focului este elevul marinar Prigent.

— Arde, domnule locotenent. Lepădăturile au dat foc fermei.

— Fiţi gata şi tăceţi din gură.

Primul camion geme în viteza întâi. Botella nu s-a înşelat : nemţii vor intra direct în capcană. Mâinile se înţepenesc pe crosa armelor. Primul vehicul apare, înaintează greoi, dar în spatele său nu mai este nimic. Botella tună şi fulgeră. Ar fi trebuit să bănuiască el că germanii se pricep să facă război : au lăsat o distanţă de cincizeci de metri între camioanele lor.

— Nu trageţi înainte de a vă da ordin, lăsaţi-l pe primul să treacă, şuieră printre dinţi Botella. Concentraţi tirul pe primele două vehicule.

E un măcel. Efectul surprizei e atât de mare încât germanii nu-şi pot nici măcar evacua vehiculele, care sunt ciuruite de focul încrucişat al armelor. Prelatele de pânză care învelesc spatele caroseriei sunt ciopârţite.

Şoferul primului camion se răstoarnă peste volan ; se prinde de întrerupătorul de faruri care se aprind, apoi explodează rezervorul şi vehiculul ia foc.

Patru soldaţi au reuşit să iasă din al doilea vehicul ; nu încearcă să lupte, nu se gândesc decât să fugă. Sunt ucişi în timp ce-aleargă.

Aflat la o sută de metri în urmă, al treilea camion are timp să se oprească şi să se întoarcă. În graba sa de a scăpa din ambuscadă, şoferul ciocneşte radiatorul maşinii lui Munch care-i urma. Munch, sergentul şi şoferul părăsesc vechiculul inutilizabil.

— Împinge cu toată forţa ! urlă Munch în direcţia camionului.

Cele cinci tone ale Mercedes-ului sunt abia stingherite de greutatea automobilului care se roteşte de-a curmezişul şi se răstoarnă în afară, lăsând drum liber camionului.

— Treci prin spatele fermei, ordonă Munch. Ne vom, înapoia în liniile noastre de-a curmezişul pădurii.

Alergând, se înfundă în pădure, urmat de sergent şi de şofer.

Al treilea camion face cale întoarsă în faţa fermei incendiate. Aerul e irespirabil. Vehiculul se apropie în mod periculos de flăcări. Oamenii tuşesc, plâng, îşi ascund capetele în mâini şi caută un firişor de aer strecurat prin mânecile bluzonului de pânză groasă. Gata să fie asfixiat, şoferul urmează poteca din spatele fermei, care duce în pădure. Are exact timp să tragă trei guri de aer înainte de a cădea în a doua ambuscadă, cea a sergentului Litzler.

Pentru Litzler şi oamenii săi va fi un joc, un veritabil tir la porumbei : un singur camion încărcat cu soldaţi orbiţi de lacrimi, dezavantajaţi de accese de tuse violentă care-i zgâlţâie.

În acel moment începe drama. Din camion se aude un urlet:

— Încetaţi, pentru numele lui Dumnezeu ! Suntem aici; încetaţi ! Încetaţi !

Imediat, Litzler ordonă „încetarea focului”.

Germanii profită de acest ordin. Sar din camion şi fug în pădure, luându-l pe Ruelle cu ei. Nu mai e vorba de vânător şi pradă, ci de două grupe bine înarmate, dispunând de aceleaşi resurse, de aceleaşi adăposturi.

E prea târziu când Litzler realizează că a greşit, nici n-a salvat măcar viaţa prizonierilor. Lipsit de vlagă, Ruelle nu-i poate urma din cauza rănii. Un soldat se descotoroseşte de el, dându-i lovitura de graţie printr-un glonţ tras în ceafă.

În timpul ciocnirii ce urmează, doi paraşutişti sunt ucişi pe loc. Litzler este lovit de un glonte în piept. Sergentul va plăti cu viaţa reflexul său de umanitate şi de camaraderie.

Nimeni nu şi-a dat seama că doi oameni n-au părăsit camionul : Bourdon paraşutistul francez a cărui rană din şold îl paralizează, şi un german - un băiat foarte tânăr, de şaisprezece ani, poate numai de cincisprezece.

Spaima i-a declanşat adolescentului o criză nervoasă. De mai multe minute freamătă, cu ochii ieşiţi din orbite, cu picioarele înţepenite. Aşezat pe bancheta de lemn, îl fixează pe Bourdon culcat la picioarele lui. Pe neaşteptate, tânărul se destinde, scoate pumnalul şi taie gâtlejul paraşutistului. Rămâne postat în picioare, contemplându-şi îngrozit opera. Apoi, ca un automat, pune mâna pe arma care rămăsese pe bancă - un Mauser greu, cu cinci gloanţe, a cărui curea i-a lăsat pe umăr, în cursul lunilor ce au trecut, o vânătaie albăstrie. S-a aşezat pe bancă, pune patul puştii pe sol, îşi, lasă să-i atârne capul pe ţeava armei pe care o declanşează cu o apăsare a degetului mare. Glonţul îi traversează în mod precis craniul ; moare în aceeaşi poziţie.

Capitolul 17

La liziera pădurii, unde se află acum, Botella este convins că grupul Litzler a exterminat oamenii din al treilea camion. Se pregătea să dea ordin de desprindere când soseşte o ştafetă, aducând un mesaj de la căpitanul Leblond. Posturile de observaţie semnalează că întăriri masive de forţe germane sunt pe cale să pătrundă în pădure : trebuie găsit pe dată poziţii de

luptă. La rândul său, Botella desemnează un om însărcinat să transmită consemne grupelor Metz şi Litzler (a căror rănire n-o ştie) şi Lasserre.

Sunt pregătite noi puncte de ambuscadă, armele sunt încărcate iarăşi, muniţia adusă în grabă şi, din nou, începe aşteptarea.

Botella s-a aşezat în ambuscadă într-un şanţ providenţial. Puştile-mitralieră sunt camuflate de ierburi înalte ; în spatele lui se află pădurea care-i permite o eventuală retragere ; în faţă, în axa de tir, un imens câmp pustiu.

Locotenentul Botella n-are încredere în utilitatea poziţiei sale. Nici un militar nu s-ar gândi să înainteze într-un spaţiu atât de descoperit ; totuşi, locul nu poate fi trecut cu vederea, să lase un gol în dispozitiv.

Paraşutiştii sunt decontractaţi ; fumează în linişte ; nu riscă nimic, căci unui alergător i-ar trebui un sfert de oră să străbată pe jos spaţiul gol care se întinde în faţa lor.

Şi totuşi, inimaginabilul se produce. Botella nu-şi crede ochilor. La orizont, la celălalt capăt al câmpului, înşirate, camioanele aduc cu ele Wehrmacht-ul. O sută cincizeci de oameni, poate două sute, evaluează locotenentul, cu binoclul ţintă la ochi. Germanii se rânduiesc în linie, formează un şir lung, înaintează încet, stingheriţi de caracterul diferit al terenului. S-ar zice, o ceată de hăitaşi într-o dimineaţă de deschidere a unei vânători în Sologne.

Încetineala înaintării germane îi permite lui Botella să-şi desfăşoare dispozitivul, să-şi instaleze oamenii de o manieră, încât atacul lor să se declanşeze cu maximum de eficacitate.

— Nimeni nu trage înaintea mea, transmiteţi consemnul, ordonă el.

Aşadar, el lasă să se apropie prada, această uriaşă ţintă orizontală care se detaşează cu o limpezime crescândă.

Germanii nu se mai află la o depărtare mai mare de treizeci de metri când Botella deschide focul cu pistolul-mitralieră, lovind trei soldaţi, şi pe dată începe măcelul, hecatomba. Puştile-mitralieră împroaşcă moartea într-o cadenţă halucinantă. Francezii sunt de zece ori mai puţini, dar duşmanul lor n-are nici o perspectivă ; nici nu încearcă să riposteze ; tot ce vrea e să fugă, să găsească un adăpost care nu există.

Câmpul este presărat de cadavre, de muribunzi, de răniţi care încearcă să se îndepărteze târâş. În rândul paraşutiştilor excitaţia este la culme, oamenii se simt invincibili, invulnerabili. Sunt necesare sângele rece şi ştiinţa militară a şefilor lor pentru a le calma entuziasmul. Unii se expun în mod inutil, urmărindu-i pe fugari.

Locotenentul Lasserre l-a regăsit pe Botella ; cei doi ofiţeri încearcă să analizeze situaţia la rece.

— E de neînchipuit ! Sunt nebuni !

— Cred că nu e chiar atât de necrezut, remarcă Botella.

Ei nu ştiau, n-aveau habar că suntem aici. Se gândeau la câteva mici grupe camuflate în pădure, de aceea au folosit mijlocul cel mai rapid pentru a pătrunde prin această parte. Nu ştiau nimic. Numai că acum ştiu.

— Crezi că vom avea plăcerea unei noi partituri muzicale ?

— Fără îndoială, dar o altfel de muzică.

Întregul dispozitiv de sub comanda căpitanului Leblond este schimbat ; paraşutiştii şi partizanii aşteaptă asaltul noilor întăriri germane care - sunt convinşi - nu va întârzia să se producă.

Către ora 15 sunt descoperite primele mişcări ale inamicului. De asta dată începe greul : companii întregi se grupează, încearcă să încercuiască pădurea, sosesc de peste tot. Germanii sunt cel puţin de douăzeci de ori mai mulţi ca prada lor, şi totuşi, bătălia va dura mai mult de patru ore.

Paraşutiştii şi partizanii provoacă din nou o hecatombă în rândurile germanilor care, pas cu pas, îi cuprind, închid menghina după un plan precis, care nu păcătuieşte decât printr-un total dispreţ pentru vieţile oamenilor. Apreciază că germanii vor să fie stăpânii pădurii înainte de căderea nopţii, şi asta, oricare ar fi preţul plătit.

În jurul orei 17, grupul Botella este pe punctul de a fi copleşit. E a patra oară că se repliază, şi loviturile ce le dă agresorilor se vădesc a fi fără efect. Germanii par să iasă de peste tot, sărind de la un arbore la celălalt, înaintând spre ei metru cu metru.

Botella se află în fruntea grupei sale. Îşi reîncarcă pistolul-mitralieră, se întoarce şi urlă în direcţia oamenilor săi :

— Repliaţi-vă cel puţin o sută de metri ! Căutaţi adăposturi ! Vă ajung din urmă.

Apoi, locotenentul îşi descarcă arma în direcţia germanilor care se pregătesc să-l urmeze ; azvârle două grenade, incitând duşmanul la mai puţină îndrăzneală, permiţând paraşutiştilor să se desprindă.

Timp de câteva minute, Botella mai trage, apoi face un salt, în speranţa de a găsi noi poziţii de apărare. În acea clipă este atins de o rafală în coapsă, un glonţ îl loveşte sub fesă, alte două mai jos. Locotenentul se prăbuşeşte, se târăşte sub un copac, dă drumul unei noi rafale înspre nemţi pentru a le dovedi totuşi că mai e în viaţă. Piciorul său rănit e imobilizat, pierde sânge, îşi pierde puterile. Nu-i mai rămâne decât o ieşire : să-şi vândă scump pielea, ceea ce ar permite oamenilor să-şi mai tragă răsuflarea. Se întoarce, încearcă să determine poziţia alor săi. Atunci zăreşte un om care sare din adăpost cu o agilitate de cangur.

— Am dat ordin de retragere ! urlă Botella. Cară-te, asta nu serveşte la nimic.

Omul îşi continuă înaintarea. Botella strigă din nou :

— Cară-te ! E un ordin ! Cară-te !

Insensibil, alergătorul îşi continuă înaintarea. Gloanţele pârâie în jurul său, dar din spate, secţia de paraşutişti îl acoperă.

Acum, însuşi Botella trage în direcţia asaltatorilor. Omul a ajuns în spatele său.

— Asta te va costa scump ! scrâşneşte Botella. Nesupunere sub foc duşman.

— Nu mă va costa decât o lespede, replică băiatul, fiindcă nu sunt soldat.

Abia atunci îşi dă seama Botella că e Charlot, puştiul pe care nu-l voia nimeni.

Charlot îl ia pe locotenent în spinare şi târâş, reuşeşte să se îndepărteze, rămânând în axa unui arbore protector ; apoi găseşte un alt arbore, o nouă axă.

Omul şi povara sa înaintează metru cu metru, dar progresează. Trec de compania ambuscată.Atunci Charlot se înalţă, îl ridică pe locotenent de jos, îl pune pe umeri şi-l duce

de-a curmezişul pădurii spre un adăpost făcut de paraşute întinse pe pământ, care serveşte drept infirmerie provizorie.

Botella este alungit alături de sergentul Litzler, care agonizează, şi de locotenentul Lasserre, al cărui piept a fost străpuns de un glonte. Doctorul Sassons, medic paraşutist, le dă primele îngrijiri, face un garou, un pansament, administrează o injecţie cu morfină.

Botella se calmează, piciorul i se înţepeneşte, durerea se estompează sub efectul drogului. Constată că bătălia se linişteşte, intensitatea tirului slăbeşte : se pare că de ambele părţi s-au hotărât să-şi recapete suflul. Germanii trebuie să-şi evacueze răniţii şi morţii lor.

Charlot este aşezat alături de locotenent, cu capul la înălţimea genunchilor. El a explicat :

— Nu e cazul să mă înapoiez, nu mai am muniţii. Aveam unsprezece cartuşe, le-am tras, de altfel erau alice pentru pui de potârniche.

Botella găseşte forţa de a surâde : e adevărat că a refuzat să-l înroleze şi să-l înarmeze pe acest copil care adineauri i-a salvat viaţa cu riscul vieţii sale.

Către ora 18, un grup ajunge la adăpost precedat de căpitanul Leblond. Oamenii au un aer rătăcit, istovit, plini de noroi. Se lasă să cadă pe loc, cu ochii fără expresie.

Nici Leblond nu arată mai bine ; se apleacă pentru a se lăsa să alunece sub bolta paraşutelor şi se aşază pe o piatră. Constată că Botella şi Lasserre sunt conştienţi, Litzler se află mai departe în comă. Comandantul Leblond face un efort pentru a nu coborî privirea în timp ce vorbeşte.

— Adineauri am primit ordin să evacuăm Samwest şi să ne ducem către Saint-Marcel, la baza din Morbihan, anunţă el.

— Puteţi trece ? întrebă Botella.

— Se pare să există o spărtură în dispozitivul nemţilor, înspre vest. După aceea ne vom strecura în grupe mici pentru a străbate Bretania. Oh ! încă nu s-a terminat ! Dar am primit ordin şi trebuie să spun că e pentru prima oară când par coerente.

Leblond are o ezitare, apoi pare să facă un efort supraomenesc.

— Ascultă, Botella...

— Oh, nu vă obosiţi, domnule căpitan ! Ştiu foarte bine că nu vă puteţi încărca cu noi. Lăsaţi coarda sensibilă, aveţi ceva mai bun de făcut. Dacă începeţi să vă înduioşaţi de soarta noastră, unde vom ajunge ? Şi, de altfel, nu vă văd într-o situaţie mai bună ca a noastră ! Duceţi-vă, la revedere şi noroc !

Leblond strânge mâna lui Botella şi a lui Lassarre, apoi privirea sa se îndreaptă spre Litzler, care horcăie neregulat.

— Vrei să-l ducem puţin mai departe ?

— La ce i-ar mai folosi ? Lăsaţi-l să moară printre noi.

— Şi acela ? întreabă Leblond indicându-l pe Charles Moreau care nu s-a mişcat din locul său.

— E Charlot, partizanul care m-a adus aici.

— Rămân cu dumneavoastră, domnule locotenent, anunţă Charlot.

— Mulţumesc băiete, replică Leblond, voi propune să fii citat.

— Domnule căpitan, întrerupe Botella, vă solicit o favoare înainte de plecare.

— Orice vrei, dragul meu.

— Am refuzat să-l înrolez pe Moreau la noi. De atunci şi-a dovedit aptitudinile. Deci, faceţi din el un S.A.S., o merită.

— Aprobat, Botella.

— Imediat, domnule căpitan.

— De acord. Te poţi considera ca unul de-ai noştri, Moreau. Vei semna mai târziu.

— Şi-acum, domnule căpitan, daţi-i ordin să vă urmeze şi să mă lase în pace.

— Ai înţeles, Moreau ? Executarea !

— Du-te, Charlot, pleacă ! adăugă Botella. Şi mulţumesc. Pleacă, mai bine să mori în altă parte.

Noaptea este splendidă sub mătasea transparentă a paraşutelor. Botella are privirea fixată pe cornul lumii care se desenează fosforescent. Până la miezul nopţii, germanii au scotocit pădurea. De mai multe ori răniţii i-au auzit foarte aproape ; printr-un miracol n-au fost descoperiţi.

Cei doi răniţi şi muribundul au apă, o ploscă cu whisky, biscuiţi, brânză în cutie, lanţete de morfină şi Colturile lor cu nouă gloanţe.

În zori, Botella a aţipit ; Lasserre îl trezeşte :

— Cred că Litzler s-a sfârşit, bătrâne.

Botella se întoarce, reuşeşte să-şi ţină echilibrul pe un cot. Priveşte pe sergentul cel înalt : a murit cu ochii deschişi, fixaţi spre cerul senin care se luminează din umbră, filtrat de mătasea diafană. O barbă stufoasă, de trei zile, îi acoperă obrajii de marmură. Ca şi tovarăşii săi, Litzler este culcat pe o paraşută. Cu preţul unor dureroase eforturi, ofiţerii trag marginea paraşutei spre ei. Botella închide ochii sergentului şi-l acoperă cu mătasea bălţată.

Lasserre resimte nevoia şi dorinţa de a vorbi, dar nu îndrăzneşte. Îi e frică să discute despre temerile lor. La ce ar servi să-şi deschidă inima în privinţa morţii ce-i aşteaptă, să afle în cât timp se vor hotărî să-şi tragă un glonte în cap ? Îşi fac o injecţie cu morfină şi aţipesc amândoi.

Botella deschide ochii către ora 11 : doi puşti de vreo zece ani fiecare se află în faţa adăpostului şi-i privesc cu gura căscată. Botella vrea să vorbească ; copiii spală putina, înspăimântaţi.

Ora 19. Lumina coboară la asfinţit, nu s-a întâmplat nimic în cursul după-amiezii. Cei doi oameni au băut câteva înghiţituri de apă, au încercat în zadar să ronţăie câte un biscuit. Lassarre se plânge de dureri în piept, de rana din spate care-i produce suferinţe în locul unde a ieşit glonţul şi pe care stă întreaga greutate a bustului său. Dar de o clipă păstrează tăcere, înlemniţi şi atenţi la un foşnet furişat care le ajunge la ureche. Cineva merge în jurul adăpostului lor. Botella armează Coltul, după ce l-a învelit
cu mătasea paraşutei pentru a înăbuşi zăngănitul. Şi apoi,
i se pare că visează.

O fată tânără stă în deschizătura adăpostului. Surâde cu timiditate. Trebuie să aibă în jur de douăzeci de ani. Botella îi remarcă dinţii strălucitori, privirea plină de energie ; nu e o ţărancă, cu toată îmbrăcămintea ordinară, cu pantalonul ei de catifea strâns în cizme de cauciuc, cu puloverul albastru de marinar cu guler rulat.

— Bunule Dumnezeu, cine eşti, ia spune ? întrebă Lasserre.

— Nu vorbiţi. Economisiţi-vă forţele, nu vă fie teamă de nimic, şopteşte tânăra fată. Numele meu e Edith Moquet. Mă duc după ajutor. Aşteptaţi-mă şi nu pierdeţi nădejdea.

La ora 1 după miezul nopţii, Botella şi Lasserre au pierdut totuşi orice speranţă. Sunt la capătul puterilor. Se întreabă dacă acea apariţie din cursul scrii n-a fost un vis. În acel moment o nouă spaimă îi cuprinde : sesizează zgomotul unui motor. Un vehicul se apropie, pare că se îndreaptă direct spre adăpostul lor.

Din nou pun mâna pe pistoalele-mitralieră, aşteaptă foarte îngrijoraţi, cu ochii ţintuiţi asupra fulgerului intermitent al unei lămpi electrice care explorează noaptea.

— Nu vă fie teamă, eu sunt, are prudenţa să anunţe Edith Moquet înainte de a se lăsa să alunece în adăpost.

Ea intră, urmată de trei oameni, apoi îi prezintă :

— Iată-l pe doctorul Lebreton, cumnatul meu. Am găsit o camionetă, vă vom transporta într-un loc sigur.

— Mă voi ocupa mai târziu de rănile voastre, întrerupe medicul. Am adus o targă, aceşti doi oameni vă vor duce la maşină. Ne vom înapoia mâine să-l înmormântăm pe sărmanul vostru camarad.

— Ştiţi ce riscaţi, doctore ? Şi dumneata de asemenea, domnişoară ?

Lebreton riclică din umeri.

Camioneta cu gazogen rulează cu greutate ; la tot pasul se sufocă, farurile camuflate trasează un mic fascicul de lumină pe şosea. Fugarii au trecut de Saint-Servais şi Maël-Festivien ; calea e complet pustie. Au parcurs vreo douăzeci de kilometri înainte de a urma un drum vicinal. Acum merg pe o potecă luând o cale abia trasată de-a curmezişul pădurii, oprindu-se la marginea unui pârâu în faţa unei mori în ruină.

— Aparţine familiei mele, explică medicul. Nimeni nu vine vreodată, veţi fi aici în totală siguranţă.

Lebreton şi Edith Moquet au pregătit o cameră relativ intactă, cu două saltele, cearşafuri şi pături. Paraşutiştii sunt culcaţi. Atunci Lebreton le examinează rănile. Edith Moquet le luminează cu ajutorul unei lămpi portative. Tânăra fată este cuprinsă de greaţă când descoperă rana

din spatele lui Lasserre. Sfâşietura este mare, rana colcăie de insecte parazite.

— Nu e momentul să ai tulburări de fecioară, Edith, scrâşneşte medicul. În mod paradoxal, e probabil că această vermină i-a salvat viaţa : a împiedicat infecţia.

Tânăra fată îşi revine, ajută să cureţe rana, să confecţioneze un pansament curat.

— Va scăpa, anunţă doctorul Lebreton : să-l vedem pe celălalt.

Pentru Botella treburile se anunţă mai rău : gloanţele au provocat o fractură destul de gravă a femurului. Lebreton clatină cu tristeţe capul :

— Nu pot face nimic pentru dumneata, bătrâne. Mi-e teamă să nu fie necesară amputarea ; de nu, rişti cangrena.

— Iau acest risc, doctore, ţin la piciorul meu.

— Nu-i chiar atât de simplu. Oricum, ar trebui redusă fractura, şi eu nu sunt chirurg.

— Atunci, cu atât mai puţin mi-l puteţi amputa !

— Vai !

— Situaţia mea pare fără ieşire.

— Am un coleg de facultate care este chirurg la spitalul din Saint-Brieuc. Va trebui să mergem acolo, să-l hotărâm, anunţă Lebreton ca şi cum şi-ar vorbi sieşi.

— Rivoualan ! Mă duc acolo, întrerupe Edith Moquet ; cu bicicleta nu fac mai mult de patru ore, îl hotărăsc eu.

Se înapoiază a doua zi după-amiază. Doctorul Rivoualan n-a ezitat, a încărcat bicicleta fetei în spatele Peugeot-ului 401 şi s-a pornit fără întârziere.

Botella este operat, pus în ghips. Îşi va salva piciorul.

Până la eliberare, Edith Moquet va servi de infirmieră celor doi răniţi. Va veni zilnic să-i aprovizioneze, să le aducă veşti, să-i amuze cu o veselă flecăreală.

Botella şi Lasserre erau consideraţi căzuţi pe câmpul de luptă, când miraculoasa veste că au supravieţuit a ajuns la regiment.

Capitolul 18

Când în ziua D-4 a fost vorba să fie repartizate misiunile de sabotaj în Bretania, Bourgoin şi Puech-Samson s-au găsit în mai multe rânduri în faţa unor dileme delicate.

Optsprezece noi comandouri trebuiau să fie lansate în ziua D+l, dar riscurile erau aproape egale pentru toate ; însă unele misiuni erau mult mai importante ca altele. Una dintre ele, subliniase generalul Mac Leod, era vitală.

Era vorba să fie blocată linia ferată Paris-Rennes- Brest. Specialiştii din B.C.R.A. au fost paraşutaţi cu şase luni în urmă pentru a studia problema, şi s-au înapoiat cu o unică soluţie : tunelul de la Corbinière.

Tunelul de la Corbinière este situat aproape de Messac, la o distanţă de vreo cincizeci de kilometri de Rennes. Este încastrat în fundul unei râpe strâmte : un convoi care ar sări în aer şi s-ar lăsa pe o coastă în interior va bloca sigur calea de comunicaţie pe cel puţin o lună de zile.

Dacă linia ferată Paris-Brest ar deveni inutilizabilă pentru germani, e mai mult ca sigur că această stare de lucruri ar schimba în mod considerabil fizionomia luptelor din Normandia.

Bourgoin trebuia să desemneze cinci din paraşutiştii săi, cinci oameni capabili să reuşească imposibilul. Căci dacă toate concluziile specialiştilor de la B.CR.A. erau evidente, fără îndoială că şi germanii au ajuns la aceleaşi. Tunelul era păzit ziua şi noaptea de grupe de elită din Wehrmacht ; trei cuiburi de mitraliere interziceau orice apropiere.

Pentru a conduce comandoul se cuvenea deci să fie desemnat un ofiţer de o mare îndrăzneală, de o temeritate nebună, un om care nu s-ar descuraja niciodată, oricare ar fi greutăţile sau riscurile în faţa cărora s-ar găsi.

De două ore Bourgoin şi Puech-Samson trec în revistă lista tinerilor lor ofiţeri. Ajung la fericita concluzie că aproape toţi ar fi buni, dar în acelaşi timp şi la o dureroasă încurcătură : o alegere logică era practic imposibilă.

Totuşi, exista o pasăre rară. Un ofiţer fusese numit primul, şi fără încetare numele său revenea pe tapet ; şi dacă exista un enorm „pentru”, el era contrabalansat de un nu mai mic „contra”.

Acest nume în jurul căruia cei doi şefi nu încetau să se învârtească era cel al sublocotenentului Michel de Camaret.

— Sunt de acord cu tine că e nebun, admitea Puech-Samson. E, de altfel, un incontestabil avantaj, o imensă calitate, dar temeritatea lui Camaret riscă să i se întoarcă împotrivă. Dacă mi s-ar cere să desemnez un ins pentru a porni singur de tot un atac la baionetă împotriva unei divizii blindate, cântând chiar *Marsilieza*, alegerea mea s-ar opri fără nici o ezitare asupra lui Camaret. Dar ştii la fel de bine ca şi mine că nu despre asta e vorba. Şi dacă s-ar lăsa Camaret ucis în prima jumătate de oră după aterizarea sa, asta n-ar împiedica cu nimic ca trenul Paris-Brest să treacă. Chiar dacă Michel ar obţine cea mai frumoasă citare postumă pe batalion.

— E ceva adevărat, dar exagerezi, recunoaşte Bourgoin. Ştii la fel de bine ca şi mine că acest Camaret e ager la minte. Dacă i se explică importanţa misiunii ce o are de îndeplinit, îl cred capabil să-şi înfrâneze ardoarea şi ura. Va fi de asemenea capabil să meargă mai departe ca alţii. Pentru asta, alegerea noastră, după părerea mea, trebuie să se oprească asupra lui. Mai adaug că va fi însoţit de un subofiţer şi trei oameni. Pentru a-l contrabalansa pe Camaret putem selecţiona dintre cei mai moderaţi, oameni care vor putea să ţină în frâu cu bună ştiinţă ardoarea şefului lor.

— Îţi baţi joc de mine, sau ce ? domnule comandant. Crezi în mod serios că un sergent poate să-i zică lui Camaret : „E poate cam riscant, cam primejdios ceea ce ne cereţi acum, domnule locotenent !” Dacă subofiţerul tău moderat se alege cu un glonţ de 11,43 în mutră se va putea considera norocos ! Şi spunând asta, îmi dai o idee. Există un tip în batalion, unul singur, care ar fi capabil să potolească impetuozitatea lui Camaret, un *alter ego* al său, Denys Cochin. Amândoi fac parte din aceeaşi bandă de desfrânaţi, dar Cochin este, să zicem, mai nuanţat. Dacă-i trimiţi pe amândoi să-şi exercite talentele de duelişti în Bretania, dacă pun aceeaşi pasiune ca aceea de care fac dovada când se bat în bordeluri la fiecare din permisiile lor, atunci va fi efectiv periculos ca cineva să se plimbe în tunelul tău.

Bourgoin rămâne pe gânduri.

— E limpede, răspunse el. Dar asta înseamnă să trimitem doi sublocotenenţi pentru aceeaşi misiune.

— Da, dar ce fel de misiune !

— Fără îndoială, Don Quijote şi Sancho Panza, reia Bourgoin. Şi mai putem adăuga pe sergentul Détroit, pe Collobert şi Nunès.

— Şi dacă, de pildă, după un asemenea amestec chimic, trenul Brest-Paris continuă să meargă, nu ne rămâne altceva de făcut decât să cerem mutarea batalionului la Teatrul Armatei.

Ziua de 6 iunie. Ziua D. Michel de Camaret şi Denys Cochin tocmai au aflat că vor fi lansaţi în timpul nopţii. Bourgoin şi Puech-Samson le-au expus detaliile şi importanţa misiunii ce o au de îndeplinit. Se înapoiază cu paşi mari la baraca lor în care i-au şi convocat pe Détroit, Collobert şi Nunès.

— Şi totuşi e bizar, constată Camaret ; doi ofiţeri pentru aceeaşi misiune. Cu atât mai mult cu cât suntem singurii din batalion în această situaţie.

— Nu e nimic bizar, îi răspunde Cochin. Te puteai gândi oare că te vor lăsa să pleci singur ? Le era cu siguranţă teamă să te lase fără cineva de nădejde, şi de aceea m-au desemnat să te împing din spate.

Camaret ridică din umeri.

— Sau ca să mă distrezi, căci eşti atât de caraghios.

8 iunie, ora 6 şi jumătate dimineaţa. S-au împlinit douăzeci şi patru de ore de când comandoul Camaret-Cochin s-a ascuns într-un tufiş stufos. Paraşutiştii sunt la o înălţime de cincizeci de metri deasupra tunelului, a liniei ferate şi a santinelelor germane. Cochin şi Camaret îşi trec pe rând binoclul notează cele mai neînsemnate mişcări ale soldaţilor de pază.

Totul a mers minunat la început. Căţărându-se în timpul nopţii ca pisicile, au constatat că posturile de pază germane erau din cale afară de prost plasate. Pentru evidente raţiuni practice, cele trei cuiburi de mitraliere se aflau în fundul văgăunei.

În pofida temerilor enunţate de agenţii trimişi de B.C.R.A., germanii nu păreau să se aştepte la un atac asupra tunelului, iar santinelele considerau acest post ca un loc de semirepaus. Dacă s-ar fi aşezat mitralierele exact în punctul în care se găseau

acum paraşutiştii, cu siguranţă că orice acţiune ar fi fost mult mai delicată.

Dar vai ! euforia paraşutiştilor s-a risipit foarte repede în faţa unui fapt mult mai grav : de douăzeci şi patru de ore n-a trecut nici un tren prin tunel, nu s-a produs nici cea mai neînsemnată mişcare pe linia ferată, şi acest lucru explica toate celelalte.

Michel de Camaret este la capătul răbdării. Vrea să acţioneze. E furios, exasperat să-i vadă pe germani şi să nu facă nimic Pentru a zecea oară îi cere din nou lui Cochin :

— În fine, hai să-i omoram, la dracu ! Nu sunt decât nouă, şi aproape că moţăie. N-avem treabă cu ei nici măcar un minut. Apoi punem explozibilul şi aşteptăm.

— Nu vrei să încetezi să spui prostii, Michel ? E mai mult ca sigur că au contacte telefonice şi prin radio de mai multe ori pe zi cu baza lor. Dacă nu cheamă, sau ei nu răspund, li se vor trimite întăriri pentru a vedea ce se petrece aici.

— Ei şi ? Vom aştepta întăririle. E o singură potecă prin care se poate ajunge până aici. Baza nu va trimite o întreagă divizie să vadă dacă telefonul e deranjat.

— Acum opreşte-te, îmi oboseşti cerebelul. Ştiu la fel de bine ca şi tine că putem ucide nemţi şi că putem omorî chiar mulţi. Dar nu pentru asta ne plătesc. Ci pentru a face să deraieze un tren în tunel. Şi un tren nu există.

— Oricum, dacă vine unul, nu riscă să sară în aer.

— Mă plictiseşti, Michel. Ceea ce-i necesar e să ne informăm. E obligatoriu să fie cineva la curent cu mişcarea de pe căile ferate.

— Vrei să te duci la gară să te informezi de mersul trenurilor ? îl ia la vale Camaret.

— Şi de ce nu ? Ai ceva mai bun să-mi sugerezi ?

— Vorbeşti serios, Denys ?

— N-am fost în viaţa mea mai serios. De îndată ce se va înnopta, vom merge la Messac ; nu sunt nici trei kilometri ; acolo vom încerca să-l găsim pe şeful gării.

— Şi să sperăm că un neamţ îl încornorează şi el, ca să se răzbune, ne va spune totul...

— Primo, doar un neamţ îi poate pune coarne, fiindcă toţi francezii valizi din locul ăsta se află în rezistenţă. Secundo,

funcţionarii căilor ferate franceze n-au reputaţia să fie neapărat colaboraţionişti.

— Şi dacă nu-i încornorat ? intervine sergentul Détroit

— Aşa ceva nu s-a mai pomenit, răspund aproape în cor cei doi sublocotenenţi care şi-au regăsit optimismul.

Messac, ora 19 şi 30 de minute. Cochin şi Camaret i-au lăsat pe Détroit, Collobert şi Nunès la locul de pândă, în ascunzătoare. Cei doi ofiţeri se strecoară încet prin întuneric până la gară, pe care o înconjoară, şi în care pătrund urmând linia ferată. În afara unei lămpi obosite, care luminează palid biroul, totul pare pustiu.

Camaret se lipeşte de zid la stânga uşii. Cochin se apleacă pentru a trece şi se lipeşte la dreapta.Unul după altul riscă o serie de scurte priviri de-a curmezişul uşii cu geamuri.

În faţa unui birou murdar şi în dezordine stă aşezat un om ; înghite cu plăcere linguri pline de ciorbă ; nu-şi întrerupe festinul decât pentru a rupe în bucăţi mici pâinea tare cu care îşi îngroaşă ciorba.

Nu lasă impresia să fie şeful gării, ci mai degrabă un obscur ajutor de băgător de seamă de gardă. În orice caz, nu poate constitui nici cea mai mică primejdie. În vârstă de vreo şaizeci de ani, are părul rar şi pântecele rotund. La un semn al lui Camaret, cei doi paraşutişti intră pe neaşteptate în birou şi închid uşa după ei.

— Poftă bună, bunicule, zice Camaret. Nu te deranja pentru noi. Doar am trecut pe aici.

Cu toate că e surprins, omul nu se fâstâceşte absolut deloc. Cu gura plină, mormăie, vorbindu-şi lui însuşi :

— Cine or mai fi şi ăştia ?

— Doar o informaţie, reia Cochin. Am fi vrut doar să ştim când va trece astă seară un tren fie spre Brest, fie spre Paris.

Bătrânul dă dovadă de un calm surprinzător. Cu siguranţă că nu e breton. Vorbeşte încetişor, cu moderaţie ; timbrul vocii îi trădează obârşia gasconă. Întreabă :

— la spune, voi doi nu sunteţi din întâmplare gaulişti ?

Camaret îşi pierde răbdarea.

— Nu ţi se poate ascunde nimic, bunicule. Dar nu avem timp de pierdut pentru a sporovăi cu tine.Ţi-am pus o întrebare. Tot

ce te rugăm e să răspunzi. Despre rest, îţi vom explica mai târziu.

— Asta e, sunt cu adevărat gaulişti, bâlbâie bătrânul. Iată că încep plictiselile. Doar pe capul meu cad asemenea năzdrăvănii. Toate mergeau prea bine, trebuia să mai vină şi ăştia pe deasupra.

— Şi spuneai că nu există colaboraţionişti la căile ferate, hai ? mârâie Camaret adresându-se lui Cochin ; ai să mi-o plăteşti.

— Hei ! hei ! uşurel, micuţule, replică bătrânul. N-am spus niciodată asta. Nu-i sufăr pe nemţi tot atât de mult ca şi tine. Dar mă găsesc la două luni de pensionare şi nu mai am vârsta tâmpeniilor voastre. În 1914 treburile astea încă mă mai distrau dar acum mi-e de ajuns pescuitul acolo la mine, aproape de Bergerac.

Cochin şi Camaret nu se pot împiedica să surâdă.

— Ascultă, zice Cochin încetişor, spune-ne pe şleau dacă eşti la curent cu mişcarea trenurilor.

— Vreţi să aruncaţi în aer un tren în interiorul tunelului de la Corbinière ? întreabă bătrânul.

Cei doi paraşutişti schimbă între ei o privire de surpriză.

— Oh ! nu sunt un vizionar, continuă bătrânul, dar e atât de evident ! Se împlineşte aproape un an de când mă întreb, ce aşteaptă micuţii ăia nostimi din Rezistenţă.

— Ascultă, întrerupe Camaret, tot ce spui e foarte amuzant, dar nu răspunde la întrebarea noastră.

— Vai ! sărmanii mei băieţi, nu trece nimic după un orar precis, şi iată sunt cincisprezece zile de când n-am văzut vreun tren. Şi-apoi, dintr-o dată, pe neaşteptate, convoaiele se succed timp de mai multe ore fără să se oprească.

— Şi nu vă anunţă nimic dinainte ?

— Ei, absolut nimic ! Dar ne sosesc informaţii vagi prin Rezistenţă. Ştiu, de exemplu, că un important convoi de antiaeriană va pleca din Brest în direcţia Rennes. Dar
când ? Azi ? Mâine ? Săptămâna viitoare ?

Cochin clătină capul, gânditor.

— Am putea monta o puternică încărcătură pe linie, încărcătură care ar exploda prin contact.

— Nu, băieţi. Nemţii verifică tunelul de două ori pe zi, şi credeţi-mă, sunt cu toţii nişte specialişti.

— Şi dacă am arunca tunelul în aer ?

— E rezistent. Nu aţi reuşi decât să-l deterioraţi. Şi dacă va fi necesar, vor trimite două mii de oameni. În mai puţin de douăzeci şi patru de ore l-ar degaja.

— În sfârşit, Dumnezeule, cu siguranţă că trebuie să existe o soluţie, tună şi fulgeră Camaret.

Bătrânul aruncă o privire spre gamelă şi-şi reia masa după ce spuse :

— Cu poveştile voastre mi se va răci supa.

Înghite restul ciorbei, răzuie cu grijă gamela pentru a aduna fărâmiturile de pâine lipite pe fund ; după ultima lingură, o şterge cu un şervet dubios şi se duce să-şi aşeze ustensilele în dulap.

Îşi ia haina din cuier şi o îmbracă. Cochin şi Camaret remarcă panglica şi însemnele : Medalia militară şi Crucea de război 1914—1918.

Bătrânul se aşază din nou. Din buzunarele vestei scoate un pachet de tutun cenuşiu, aproape gol, un mic toc de piele cu foiţe ; începe apoi să confecţioneze cu abilitate o ţigară abia mai groasă ca o andrea de tricotat. Aprinde un chibrit şi aşteaptă visător ca sulful să se consume. Trage din ţigară un fum lung, apoi, pironindu-şi privirea asupra paraşutiştilor, vesteşte :

— Poate că există o posibilitate.

Cei doi sublocotenenţi îl privesc insistent, cu atenţie. Conştient de interesul ce-l suscită, bătrânul continuă :

— Numai că, iată. Voi amândoi, aveţi biştari ?

— Nu, dar n-ai ruşine, bătrân derbedeu, îi azvârle indignat Camaret.

— Aveţi sau n-aveţi biştari ?

— Avem bani, bancnote ale Eliberării, făcute în Anglia, care vor avea putere de cumpărare în teritoriile eliberate.

— Iată ceva nou, zise sceptic bătrânul feroviar. Dă-ncoa să văd.

Cochin scoate din buzunar un bilet de o sută de franci, de forma şi culoarea unui dolar. Bătrânul pune mâna, îl pipăie între degetele sale aspre, îl examinează în transparenţă şi-l înapoiază paraşutiştilor, spunând :

— La urma urmei, poate că va merge.

Camaret loveşte masa cu latul palmei.

— Ajunge, acum spune o dată preţul ce-l ceri şi ce idee ai.

Cochin se arată mai rezervat. E în mod vizibil intrigat de atitudinea bătrânului care, fără să se fâstâcească, declară :

— Am o locomotivă, un *Pacific*, o locomotivă mare, care v-ar conveni.

— Şi vrei s-o vinzi ?

— Într-un fel, da, dacă vreţi. Dar sub valoarea ei. Cred că trei sau patru mii ar ajunge.

— O dată pentru totdeauna, explică-te.

Cu un surâs blând, bătrânul cedează în cele din urmă.

— Nu sunteţi primii care aveţi această idee, copiii mei. Băieţandrii din Rezistenţă au studiat-o sub toate aspectele, dar ei nu sunt bine înarmaţi şi pentru a merge în tunel trebuie început prin a nimici pe nemţii care-l păzesc. Dacă vă însărcinaţi cu această parte a trebii, noi putem să lansăm locomotiva în tunel. Numai că mecanicul şi fochistul n-au nici o dorinţă să se sinucidă. Vor trebui să sară după ce au dat toată presiunea şi după ce au sărit va fi necesar să-şi croiască repede o cale de salvare. Şi pentru asta le vor fi necesare biciclete pentru că nemţii nu vor aştepta prea mult să se trezească, şi biciclete n-au. Şi pe vremurile astea, bicicletele costă destui bişatri.

— Într-un cuvânt, răspunde Camaret, dacă-ţi dăm banii pentru două biciclete, poate fi luată în considerare montarea operaţiunii ?

— Se poate.

— Şi băieţii, mecanicul şi fochistul, eşti sigur de ei ?

— Nu vă îngrijiţi de asta ; de altfel unul din cei doi e băiatul meu.

— Şi locomotiva ta poate fi văzută ?

— Bineînţeles ! n-am să vă vând o marfă fără să v-o arăt. Urmaţi-mă până la depou. Nu trebuie să mergem decât vreo cinci sute de metri de-a lungul liniei.

— Germanii ? Nu e vreo patrulă ?

— În acest moment, totu-i calm, şi apoi, dacă-mi iau riscul, puteţi face cât şi mine, nu sunteţi de aceeaşi
părere ?

Locomotiva este enormă. E neîndoielnic că ar fi mult mai uşor de degajat un tractor decât un convoi sfărâmat în bucăţi, culcat de-a curmezişul tunelului ; e aproape sigur că locomotiva *Pacific* va bloca linia mai multe zile.

Extravaganta afacere este negociată. Cinci mii de franci trec în altă mână. Bătrânul se însărcinează cu toate treburile, afirmă că locomotiva pornită la drum va ajunge la tunel a doua zi la orele 12 şi 30 de minute precis. Va merge pe linia din dreapta, cu viteză mare, în direcţia Messac-Brest. Treaba paraşutiştilor este să pună la punct detaliile privind neutralizarea germanilor şi deraierea. Cochin şi Camaret se înapoiază în timpul nopţii la camarazii lor, împreună cu care pregătesc cu minuţiozitate planul de atac, pe care-l fixează pentru a doua zi la ora 12.

Capitolul 19

Ziua de 9 iunie, ora 11 şi 45 minute. Paraşutiştii se pregătesc să încerce acţiunea asupra postului de pază a tunelului. Nunès şi Collobert au coborât în văgăună de o oră. Printr-un mare ocol trebuie să înconjoare tabăra germană, să se apropie la bătaia unei arme şi să atace cu grenade, în timp ce de sus, sergentul şi cei doi ofiţeri vor deschide focul cu puşca-mitralieră.

Se pare că nu au a se teme de nici o surpriză neplăcută, şi totuşi Camaret este de o nerăbdare febrilă. Pentru a zecea oară îşi verifica arma.

Va avea o mare decepţie.

Paraşutiştii zăresc în jos, pe poteca plină de gropi, sosirea unui camion. Vehiculul efectuează o delicată cale-ntoarsă ; atunci germanii din campament se caţără pe platforma din spate, vorbesc tare, par total decontractaţi, râd cu voioşie. Maşinal, Cochin îi numără : sunt nouă.

Camionul se îndepărtează pe drum ; întreaga operaţie n-a durat nici un minut. Cochin îşi abandonează puşca-mitralieră şi-şi duce binoclul la ochi. Nu descoperă decât tabăra pustie, apoi îl zăreşte pe Nunès care înaintează cu prudenţă.

Fără îndoială că e acoperit de Collobert, care rămâne ascuns.

Nunès rătăceşte prin campament, constată că nu e nimeni, ridică ochii şi, prin gesturi mari, face semn că linia este liberă.

Camaret se apropie de Cochin.

— Ei, înţelegi ceva ? se lamentează el. E o măgărie.

— Ascultă, Michel, e nesperat, chiar dacă îţi ia bucuria să faci o schiţă... Dacă nemţii se întorc înainte ca noi să fi depus încărcăturile, va fi un joc de copii pentru Nunès şi Collobert să-i nimerească cu grenade în timp ce vor trece. N-ai decât să te duci să le spui să se caţăre în cei doi copaci aflaţi pe ambele laturi ale potecii. Acum, să ne ascundem, şi încetează să faci mutra asta de copil frustrat.

Extremitatea unei lungi coarde de rapel este fixată de trunchiul unui arbore. Camaret coboară prin salturi succesive panta lungă şi abruptă, cu agilitatea unui alpinist. După aceea este coborât sacul conţinând douăzeci şi cinci de kilograme de plastic.

Cu ajutorul unei lămpi electrice, cu încărcătura de explozibil în spate, Camaret atinge fără grabă punctul central al tunelului. Cu o scrie de mişcări precise rânduieşte apoi explozibilul. După ce şi-a terminat treaba, verifică de două ori legăturile, constată perfecţiunea instalaţiei făcute şi face cale întoarsă. Ajuns afară, lansează printre dinţi un şuierat strident. Nunès şi Collobert coboară din copacii în care se aflau ; alergând, se încrucişează pe drum cu şeful lor. Succedându-se la doi metri distanţă, paraşutiştii se angajează atunci în anevoioasa ascensiune, ajutându-se de coardă. Când ajung în partea de sus a râpei sunt năduşiţi leoarcă ; toţi trei au acelaşi reflex : se prăvălesc pe spate pentru a-şi recăpăta suflul. Este ora 12 şi 20 de minute. Dacă feroviarii şi-au ţinut cuvântul, locomotiva trebuie să sosească în zece minute.

La ora 12 şi 26 de minute se înapoiază camionul german. Ocupanţii încep să coboare, apoi se ocupă de transbordarea lăzilor cu alimente. Neîndoielnic că s-au dus după aprovizionare ; coincidenţa este fenomenală.

Cu patruzeci şi cinci de secunde înainte de ora 12,30 apare locomotiva. Camaret îi evaluează viteza la vreo şaizeci de kilometri pe oră. Murmură :

— Dacă ar fi aici, l-aş îmbrăţişa pe bătrân !

Când locomotiva pătrunde în tunel, cei cinci paraşutişti îşi astupă urechile, se culcă pe burtă cu capul în pământ, în aşteptarea nervoasă şi crispată a deflagraţiei.

Cochin este primul care-şi ia mâinile de la urechi şi ridică, intrigat, capul. Zăreşte locomotiva care iese din tunel şi-şi urmează drumul în cadenţa sa uniformă şi liniştită. Cochin îşi scutură tovarăşul de umeri. La rândul său, Camaret se ridică şi constată catastrofa. Ceilalţi trei paraşutişti sunt aşezaţi acum şi ei, tâmpi, contemplând locomotiva care dispare după un cot, spre apus.

— Pentru numele lui Dumnezeu ! se văicăreşte Cochin. Dar cum ai putut face asemenea calcule, tâmpitule ? Timp de doi ani ai fost învăţat să instalezi o încărcătură pe linia ferată ! Nu e posibil să fii atât de cretin !

— Aşa cum spui, nu e posibil să fiu atât de cretin ! replică cu violenţă Camaret. Ai văzut unde a trecut locomotiva ta ? Pe linia din stânga ! Iată ce poţi câştiga dacă ai încredere în cei din Rezistenţă, care habar n-au ce fac !

— Acum ne-am curăţat, nemţii vor descoperi sabotajul la următoarea trecere a patrulei, fără a mai socoti locomotiva, care se va duce să se sfărâme nu ştiu unde.

— E curat ghinion. Am făcut tot ce am putut. E dezgustător, dar asta e !

— Gura ! întrerupse sergentul Détroit. Ascultaţi.

— Să ascultăm ce ? Auzi glasuri ?

— Am auzit un fluierat, un fluierat de locomotivă.

— Lasă prostiile. Nu mai e nimeni pe locomotivă, nu e posibil să fluiere singură de tot.

— Pentru Dumnezeu, tacă-ţi gura ! Ascultaţi, se aude iar.

— Cred că are dreptate. Şi mie mi s-a părut că aud ceva, adaugă Nunès.

— Şi domoliţi-i pe nemţi acolo jos ; se agită grozav, lansează Collobert.

Realmente, cei nouă germani ies din baracamentele lor cu arma în mână. Se eşalonează de-a lungul liniei ferate, şi acum, cu toţii, paraşutişti şi germani, percep un fluierat lung, lugubru.

— Trenul cu antiaeriana ! Nu e posibil ! Ar fi prea frumos ! aproape că ţipă Camaret pradă unei fantastice excitaţii.

— Gura, Michel, gura ! Simt convins că e chiar el ! E uimitor, dar cred că vine ! Ascultă...

Vibraţiile provocate de apropierea unui convoi mare sunt acum sesizabile.

— Cu condiţia ca şi el să nu fie pe linia pe care n-am întins capcana, declară Nunès fără să chibzuiască.

— Ar fi ciocnit *Pacificul*, cretinule ! replică Détroit.

Cu viteză mică, locomotiva apare în cotul liniei. Tractează un interminabil şir de vagoane, simple platforme pe roate deasupra cărora sunt legate tancuri, auto-mitraliere, tunuri de calibru greu.

Paraşutiştii nu se mai gândesc să-şi ascundă faţa şi să-şi astupe urechile. Împietriţi şi plini de admiraţie, contemplă spectacolul.

Locomotiva intră în tunel. Viteza ei e de douăzeci şi cinci, maximum treizeci de kilometri pe oră. În trecere, mecanicii, în uniformă, au făcut un semn amical din mână santinelelor care păzesc linia.

Patrusprezece vagoane pătrunseseră în tunel când s-a produs explozia. Totul se va prăbuşi, gândesc o clipă paraşutiştii. Violenţa deflagraţiei este atât de mare încât a provocat un adevărat cutremur.

Impulsionate de mişcarea în lanţ, două vagoane, care se găseau încă în afara tunelului, se răstoarnă cu toată greutatea. Un tanc greu, de tip *Tigru*, rupe legăturile şi într-o greoaie învârtire în jurul axei sale, striveşte trei santinele care rămăseseră pe loc, năucite.

— Şi tu spuneai că avem ghinion ! murmură Denys Cochin.

Sergentul este zdruncinat de o criză nervoasă de râs nebun. Şi-a înfundat obrazul în mâini pentru a înăbuşi sughiţurile care-l scutură. Aproape că plânge. Palmele îi sunt mânjite de pământ negricios ; lacrimile îi lipesc obrajii cu un strat întunecat.

În momentul în care tovarăşii săi îi descoperă obrazul de clovn, sunt cuprinşi la rândul lor de un râs molipsitor. Cochin îşi afundă capul în mânecă, Camaret şi-a desfăcut fularul de „mătase paraşută” şi îl foloseşte pentru a atenua izbucnirile de râs.

Prin semne, Cochin dă ordin ca toţi să plece. Paraşutiştii se avântă, alergând de-a curmezişul pădurii. Dar Camaret, care nu-

şi poate stăpâni râsul, se opreşte cu spatele de un arbore, pentru a-şi recăpăta respiraţia.

— Ajunge ! Acum trebuie să mergem, îi azvârle Cochin, care şi-a regăsit gravitatea.

— Ştii la ce m-am gândit, Denys ? Când voi povesti cele întâmplate nepoţilor mei, nu vor vroi să mă creadă.

— Dacă nu ne urmezi imediat, nu vei mai avea niciodată prilejul să povesteşti orice ar fi, oricui ar fi.

Camaret se linişteşte, reia goana împreună cu ceilalţi către alte sabotaje, către alte lupte.

PARTEA A PATRA

SAINT MARCEL

Capitolul 20

În orele care au urmat joncţiunea *sticks* [1]-urilor Marienne şi Deplante, un optimism uşor de înţeles dar de prisos a plutit deasupra grupului.

Eugène Maurizur i-a condus pe paraşutişti la ferma din Pelhue. Entuziasmul său, talentul de povestitor, ambianţa caldă şi tihnită a fermei a contribuit să ridice moralul ofiţerilor S.A.S. La plecarea lor din Anglia li s-a precizat că nu pot conta deloc pe sprijinul Rezistenţei. Or, Maurizur era pe cale să le facă o demonstraţie strălucitoare care punea în evidenţă lipsa de fundament a acestor afirmaţii.

— Mai mult de două mii de oameni înarmaţi şi organizaţi ascultă de ordinele şefului lor, colonelul Morice, afirma tânărul rezistent. Noi putem aduna şi înarma triplul acestui număr. De la anunţarea debarcării se îndreaptă cu toţii spre un punct precis :

---

[1] *Stick* – grup de paraşutişti lansat din acelaşi avion (n.tr.)

postul de comandă al colonelului Morice, stabilit într-o fermă, la Nouette, în vecinătatea orăşelului Saint-Marcel. De la înfiinţarea lor, va fi cea mai mare adunare a Forţelor franceze din interior. Dacă ne încadraţi, veţi putea ridica o întreagă armată.

Marienne nu-şi crede ochilor : sinceritatea, încrederea lui Maurizur sunt comunicative. Deplante e mai rezervat, el întrevede primejdia unei grupări atât de mari, dar îi e teamă să nu fie considerat drept defetist. Totuşi remarcă :

— E împotriva instrucţiunilor primite. Noi trebuie să sabotăm cu grupe mici, să blocăm căile de comunicaţie, să evităm la maximum să fim reperaţi.

Marienne izbucneşte :

— Statul major a făcut tocmai dovada de deficienţele sale în materie de informaţii. Ordinele ce ni s-au dat ne-au fost transmise în funcţie de datele ce le-au avut la dispoziţie şi care se dovedesc greşite. Trebuie să prevenim Londra,
să-i determinăm să-şi revizuiască planul.

— Ce ştim noi despre eficacitatea acestor luptători ? Nu pun la îndoială nici patriotismul lor, nici curajul lor, dar ştii la fel de bine ca şi mine că asta nu ajunge.

— Suntem aici să-i secondăm, să-i încadrăm, să-i înarmăm.

— Şi să le insuflam în câteva ore ceea ce am trudit ani de-a rândul să învăţăm ?

Dar nimic nu poate altera ardoarea lui Marienne. Eugène Maurizur, locotenent al forţelor franceze din interior, pare să-i fi transmis în mod miraculos pasiunea sa înflăcărată.

— Oricum, conchide Marienne, trebuie să-l urmăm pe Maurizur şi să intrăm în raporturi cu şeful său, colonelul Morice. În consecinţă, mergem către satul Saint-Marcel.

Maurizur dispune de o maşină veche ; cunoaşte drumurile secundare, obiceiurile germanilor. În zorii zilei de 8 iunie, paraşutiştii se înghesuie în vehicul ; au de parcurs vreo douăzeci de kilometri şi nu vor întâlni pe nimeni.

Minusculul burg Saint-Marcel se situează în unghiul din est al triunghiului izolat format de satele Malestroit la nord-est, Serent la nord-vest şi Elven la sud-vest. La trei kilometri vest de Saint-Marcel, ferma de la Nouette apare de îndată înaintea ochilor paraşutiştilor ca un adăpost bine ales. Suprafaţa de 500 de hectare pe care Rezistenţa îşi propune să stabilească baza sa

principală posedă toate elementele necesare unei securităţi depline : posibilităţi de camuflare şi numeroase puncte de luptă adăpostite ; o suprafaţă ideală în vederea paraşutajelor ; o pădure deasă, un teren accidentat tăiat de numeroase şanţuri ; posturi de observaţie de unde poate fi descoperită orice mişcare la distanţă de kilometri.

Alegerea burgului Saint-Marcel, a fermei de la Nouette, întăreşte convingerea lui Marienne : Rezistenţa este organizată de militari pricepuţi.

Maurice Chenailler, zis colonelul Morice, şeful Rezistenţei în Morbihan, i-a precedat pe paraşutişti la ferma de la Nouette cu o oră. În vârstă de vreo cincizeci de ani, înalt, drept, uscăţiv, colonelul Morice dă o imagine foarte frumoasă despre armata clandestină.

E un ofiţer ponderat, chibzuit şi lucid, care îi primeşte pe Marienne, Deplante şi oamenii lor. Marienne află că două posturi emiţătoare sunt instalate, un *Eurêka* şi un *S. Phone* ; echipa de radio a Rezistenţei este în contact cu Londra.

Marienne şi Deplante îi salută pe fermierii Pondard şi pe cele cinci fiice ale lor. Apoi, în timp ce Deplante pleacă să caute un refugiu unde şi-ar putea instala antenele, Marienne se închide în conferinţă cu colonelul Morice. Încep să apară la orizont grupuri armate ; sosesc cu ajutorul celor mai diverse mijloace de locomoţie, căruţe, biciclete si droage.

Într-o cameră primitoare, cea a familiei Pondard, prima reacţie a locotenentului Marienne este să se mire de lipsa de precauţie cu care se înconjoară mişcarea rezistenţilor.

— E abia începutul, explică Morice. Am lansat un ordin de mobilizare generală batalioanelor din Ploërmee, Josselin, Vannes, Auray şi Guehenno. Afluenţa va continua să crească la Saint-Marcel în zilele ce vor veni. Peste câteva zile cred că vom fi mai mult de trei mii. Totul e pregătit să-i primească, să-i alimenteze şi să instruiască acest efectiv. Nu vă ascund că rezultatul acţiunii depinde în mare măsură de ajutorul şi de sprjjinul vostru : trebuie convinsă Londra să trimită întăriri, arme şi muniţii.

— Crearea unei fortificaţii n-a fost niciodată luată în considerare de statul major, remarcă Marienne.

— Ştiu, i-o reteză colonelul Morice, dar e treaba voastră să-i faceţi să revină asupra hotărârii, să le deschideţi ochii asupra realităţii. Adaug că misiunile voastre de sabotaj vor putea pleca în fiece zi din tabăra Saint-Marcel. Oamenii noştri, care cunosc regiunea, vă vor însoţi. După ce misiunile vor fi îndeplinite, grupele se vor putea înapoia în tabără, unde se vor găsi la adăpost.

— Este imposibil ca această tabără să nu fie descoperită de germani. Ce se va întâmpla dacă vor ataca ?

— Totul se bazează pe logică, locotenente. Germanii nu vor ataca, nu-şi pot permite acest lucru. O singură privire v-a fost de-ajuns să evaluaţi poziţia strategică a bazei noastre : le-ar trebui un corp de armată să ne alunge. Aliaţii progresează în Normandia, germanii nu vor da o bătălie în care ar risca să sufere pierderi enorme şi asta, pentru a ocupă o poziţie care nu-i interesează deloc.

Argumentul îl convinge pe Marienne. Este evident că dacă ar respinge eventualitatea unui atac în forţă (şi de fapt, câte forţe vor fi necesare !), crearea uriaşei baze este de dorit şi va constitui un pas imens spre eliberarea Bretaniei. Marienne cedează. Din acel moment se hotărăşte să facă jocul, cu toate riscurile. La prânz lansează următorul mesaj, inspirat de Morice :

„Pierre I, indicativ 101 - Confirm mesajul trimis de comandantul F.F.I - Confirm 10 companii slab înarmate din 25 - Trimiteţi urgent toţi ofiţerii disponibili, trupe şi materiale, în special mitraliere Bren – Prezenţa dumneavoastră aici indispensabilă. Urgenţă - Sunt entuziasmat de organizare şi de imensele ei posibilităţi - Cartierul general al Rezistenţei afirmă că poate ajuta de aici Samwest - Charlotte şi Dudule vor fi puternic instalaţi şi apăraţi - Preveniţi toate misiunile că cei ce au fixat locul întâlnirii sunt sănătoşi - Confirmă D.Z. 418.233 O.K.9. De acord deopotrivă pentru planoare. Vă aşteptăm în noaptea D + 3 spre D + 4. Veţi fi ghidaţi de Eurêka - Teren balizat şi apărat - Scrisoarea de recunoaştere stabilită - 50 camioane de 3 tone, 50 autoturisme disponibile. Avem mari rezerve de alimente şi şeptel, lipseşte făina - Trimiteţi urgent benzină, material sanitar şi uniforme, dacă e posibil, cu acte de identitate - Aşteptăm confirmarea sosirii voastre - Vom rămâne o clipă tăcuţi - Semnat : PIERRE I.”

La tabăra secretă de la Fairford, mesajul lui Marienne îi cufundă pe şefi într-o totală înmărmurire. Statelor majore nu le place să reexamineze previziunile făcute, să schimbe datele problemelor.

Colonelul Bourgoin şi căpitanul Puech-Samson caută să înţeleagă entuziasmul delirant al lui Marienne. Generalul Mac Leod a venit să-i întâlnească ; adineauri a transmis mesajul în sfere sus-puse şi comentează răspunsul.

— Ştabii se spală pe mâini în ce priveşte Bretania. Până la un nou ordin, au ochii aţintiţi asupra Normandiei. Pentru rest, ei se bazează pe un principiu fundamental : paraşutiştii imobilizează 150.000 de germani care sunt cantonaţi în Bretania ; atât timp cât aceste trupe nu se îndreaptă spre nord, nu le stârneşte interesul în nici un fel. Răspunsul pe care l-am obţinut poate fi rezumat într-o singură frază : „Nu avem pretenţia să vă învăţăm meseria. Aveţi o misiune, îndepliniţi-o şi lăsaţi-ne în pace !”

— Bineînţeles, mâna liberă - bombăne Ciungul - e mult mai practic.

Destinul regimentului se găseşte în mâinile lui Marienne. Dacă s-a înşelat în estimările sale, rămas bun frumoasă tinereţe ! Germanii sunt în număr de 150.000 în Bretania şi printre ei trupe S.S., paraşutişti din divizia Creta - o bandă grozavă de duri.

— Marienne e unul din cei mai buni ofiţeri, încearcă să remarce Puech-Samson. Nu e nici visător, nici poet.

— Ştiu, ştiu, dar mă tem de exaltarea ce poate rezulta din fantastica situaţie în care se găseşte.

— Atunci ?

— Atunci, mergem în orice caz. La faţa locului, vom judeca mai bine. Lansaţi paraşutiştii deasupra burgului Saint-Marcel. Începeţi în noaptea asta. Eşalonaţi rotirile. Totalitatea oamenilor să fie pe loc într-o săptămână. Dumneata şi cu mine vom sări în noaptea următoare.

Caporalul Robert Croenne tocmai a aflat că face parte din cei care pleacă în noaptea de 9 spre 10 iunie. Are puţine informaţii în privinţa situaţiei camarazilor săi din Franţa care l-au precedat din ziua de 4 iunie, şi se întreabă dacă îl va regăsi cu uşurinţă pe prietenul său Pams.

Cortul care le serveşte drept adăpost este asaltat de paraşutişti pe punctul de a se îmbarca ; li se distribuie gratuit bomboane, dulciuri „pentru copiii Franţei”.

Croenne a asistat trist la plecarea camarazilor săi. Împreună cu alţii, se ducea în fiecare noapte la scara avionului pentru a urmări îmbarcarea acelora pe care-i considera privilegiaţi.

În seara asta e rândul lor, al lui.

Sunt şaisprezece la bord şi Croenne se gândeşte că uşa avionului va fi închisă. Avionul *Stirling* pare complet, când se produce o forfoteală în partea din faţă a avionului : un automobil frânează lângă scara de îmbarcare. Urmat de căpitanul Puech-Samson coboară Ciungul. Un om îl ajută să-şi fixeze paraşuta specială.

Puţin mai târziu, Ciungul stă în picioare în cabina avionului, în spatele scaunului pilotului. Braţul său valid
s-a aşezat uşor pe umărul ofiţerului englez.

— Ne apropiem, domnule colonel, urlă aviatorul. Ar trebui să vă pregătiţi.

— În cât timp ?

— Cinci, şase sau şapte minute maximum... Iata, se zăreşte baliza, drept înainte. Continuu sau vă dau drumul la înapoiere ?

Balizele ! Bourgoin nu-şi crede ochilor, şi totuşi, o multitudine de puncte luminează noaptea şi desenează perfect perimetrul zonei de aterizare.

Cu Bourgoin în frunte, sar în ciorchine. Paraşuta sa specială se desfăşoară ; e tricoloră - o amabilitate a englezilor.

Ciungul se loveşte la gleznă în contact cu pământul, dar realizează repede că nu e nici măcar o entorsă. E recunoscut după paraşută şi, din cele patru colţuri ale taberei, oamenii aleargă spre el cu o bucurie extraordinară. Strigăte de bun venit şi ura se aud în noapte. O ceată gălăgioasă de voinici exaltaţi învârtesc armele deasupra capului, se îndreaptă spre comandant, care s-a eliberat de paraşută şi stă uluit în faţa lor de primirea ce i se face. În cele din urmă, Bourgoin îl zăreşte pe Marienne care aleargă în faţa unei grupe, se opreşte la trei metri şi salută respectuos.

— Pentru Dumnezeu, ce-i cu chermeza asta, Marienne ?

Marienne se aştepta la întrebare, se apropie.

— Ştiu, domnule colonel, dar nu-i dezamăgiţi. Prezenţa dumneavoastră reprezintă atâtea lucruri pentru ei... Băieţii au vorbit despre dumneavoastră, trebuie să-i înţelegeţi.

— Sunt foarte recunoscător serviciului dumitale de protocol, dar dezaprob că te face să uiţi elementarele reguli de securitate. Acest bâlci de derbedei este cu siguranţă perceptibil de la distanţă de kilometri.

— Germanii nu ignoră prezenţa noastră ; am să vă explic.

Ciungul îşi îndulceşte glasul.

— În adevăr, cred că ai multe lucruri de explicat.

Pronunţând cuvintele de chermeză, bâlci şi derbedei, colonelul Bourgoin nu era departe de adevăr. Inspecţia pe care o efectuează a doua zi dimineaţa îi confirmă părerea.

Partizanii aparţinând Forţelor franceze din interior sunt acum în număr de aproape două mii. Cei mai mulţi dintre ei sunt bine înarmaţi ; paraşutajele din nopţile precedente au permis să li se distribuie puşti-mitralieră, pistoale-mitralieră, pistoale, grenade şi muniţie.

Oamenii - în majoritate băieţi tineri - caută să dea o alură militară hainelor lor civile. Şi, ca o consecinţă logică, par deseori caraghioşi. Atitudinea lor în timpul trecerii lui Bourgoin este emoţionantă şi grotescă ; salutul le e fantezist şi poziţia de drepţi stângace, cărora comandantul se străduie să le răspundă.

După o anchetă de mai mulţi ani, Roger Leroux, corespondent al Comitetului de istorie privind cel de-al doilea război mondial în Morbihan, a făcut o dare de seamă de o extremă exactitate asupra bătăliei de la Saint-Marcel. Iată un extras :

„Comandantul departamental al partizanilor F.F.I. dispune de o companie de transport condusă de căpitanul Mounier, din Ploërmel, preşedintele sindicatului de transporturi şi membru al statului major. Doctorul Maheo organizează serviciul sanitar pentru a primi şi îngriji răniţii. Două infirmiere sunt instalate una într-un garaj, cealaltă în podul casei din la Nouette, deasupra bucătăriei familiei Pondard. Birourile statului major au fost instalate cam peste tot ; unele sunt în hambare. Nenumărate secretare şi dactilografe lucrează toată ziua, alte fete tinere lu-

crează la confecţionarea a mii de brasarde, drapele şi fanioane. În sfârşit, doi preoţi se află din ziua de 6 iunie la ferma Nouette.

În urma telegramelor lui Marienne, maiorul Bourgoin hotărăşte să se lase paraşutat la Dingson, împreună cu restul batalionului care va fi lansat prin grupe de câte zece oameni. Soseşte în batalionul său în noaptea de 9 spre 10, în acelaşi timp cu vreo cincizeci de oameni şi cu cincizeci de containere pline cu arme ; este surprins de atmosfera de chermeză (expresia aparţine colonelului Bourgoin) care domneşte la Nouette ; există pretutindeni lumini. Patrioţii se duc şi vin cu nerăbdare în cele mai bizare haine. Toţi civilii din împrejurimi au asistat la paraşutarea trupei. Există lume peste tot, în case, în hangare, în grajduri, pe câmp şi în păduri. O stare de exaltare extraordinară i-a cuprins pe cei din F.F.I la vederea oamenilor care cad din cer, care vin să-i înarmeze, să-i instruiască, să lupte, pentru a contribui la eliberarea pământului strămoşesc de care războiul i-a despărţit de mai mulţi ani.

Paraşutiştii se bucură de un enorm prestigiu, fiindcă vin din Anglia, fiindcă au luptat împotriva germanilor în Libia, fiindcă, în plus, prezenţa lor le dă certitudinea că armele vor veni în masă. Alţi paraşutişti vor veni în nopţile următoare ; până la urmă vor fi mai mulţi de o sută cincizeci.

La cererea maiorului Bourgoin, Morice ordonă batalioanelor F.F.I să se regrupeze la Nouette (începe să se spună, tabăra de la Saint-Marcel) în detaşamente mici pentru a fi înarmate. În fiecare noapte (în afara celor de 11 şi 15 iunie când vremea nefavorabilă nu le-a permis), avioane *Stirling* dau drumul containerelor, în număr de 28 de fiecare aparat. În ziua de 13 iunie, 25 de avioane lansează în jur de 700 de containere şi colete, împreună cu locotent-colonelul Wilk (alias Fonction). Este cel mai important paraşutaj din Franţa ocupată (după mărturia fostului şef al departamentului englez de aprovizionare pe calea aerului). De la 9 la 17 iunie. 68 de avioane au paraşutat oameni şi containere pe terenul Baleine.

Armamentul primit era de fabricaţie engleză şi cuprindea pistoale, pistoale-mitralieră, carabine, puşti, puşti-mitralieră, materiale antitanc, mine, grenade.

La 17 iunie soseşte *stick*-ul locotenentului de La Grandière, cu patru jeep-uri. Aceste jeep-uri au fost special amenajate ; n-

aveau nici parbriz nici capotă. Scaunul din spate era suprimat pentru a lăsa loc mitraliorului-servant al unei Vickers montată pe un pivot mobil ”.

Efectivul partizanilor astfel înarmaţi în fortificaţia de la Saint-Marcel este impresionant : depăşeşte trei mii de oameni.

Capitolul 21

Generalul Fahrmbacher, comandantul celui de-al 25-lea corp de armată, şi-a instalat postul de comandament la Pontivy. Începând din ziua de 6 iunie, pe umerii săi apasă responsabilitatea celei mai fierbinţi regiuni din Bretania. E un om mediu în toate. Fizicul său n-are nimic excepţional ; îşi datorează avansarea disciplinei, punctualităţii, gândirii clare, respectului său pentru rutină. De la debarcarea din Normandia, superiorii săi şi în special generalul Dolmann, şeful celei de-a 7-a armate, care comandă de la Mans sistemul defensiv Normandia-Bretania, îi cere să improvizeze ; din această clipă, nimic nu mai merge. Fahrmbacher se găseşte în faţa unui puzzle uriaş, ale cărui fragmente nu reuşeşte să le strângă la un loc.

Cu toate acestea, la început totul părea să fie limpede : al 25-lea corp de armată trebuia să dirijeze spre Normandia forţele de rezervă puse la dispoziţia sa - formaţiuni din a
3-a şi a 5-a divizie de paraşutişti şi a 353-a divizie de infanterie.

Dar liniile fiind tăiate, convoaiele feroviare n-au putut trece ; sabotorii loveau cu eficacitate. Şi era suficient ca liniile să fie reparate, ca ele să sară în aer câţiva kilometri mai departe.

Fahrmbacher, care ignora principiile luptei împotriva unui inamic invizibil, era exasperat. Din această cauză, îl convocase în această dimineaţă pe căpitanul Herre, ofiţer al serviciului de informaţii al armatei, cunoscut sub numele de „căpitan Hermann Petter”, agent de legătură al Gestapo-ului francez sub numele de „Pierre Lyon”.

Herre este un om cu un cap prea mic pentru proporţiile stranii ale trupului său. Un cap de vrabie e aşezat pe umeri colţuroşi, nemăsurat de largi în raport cu excesiva slăbiciune şi cu înfăţişarea filiformă a restului trupului său. O piele

oleaginoasă, un ten gălbui ca ceara accentuează antipatia şi ostilitatea violentă ce se degajă din acest personaj.

— Amploarea acţiunilor de sabotaj, loviturile date convoaielor noastre iau proporţii îngrozitoare, explodează generalul comandant al celui de-al 25-lea corp de armată. Frontul normand cere trupe proaspete ; dispun de ele, dar pare imposibil să le pot trimite. Trebuie să lovim repede şi eficace, să-i nimicim pe aceşti terorişti pentru a permite trupelor de geniu să restabilească rapid căile de comunicaţie şi să mă pună în posibilitatea de a executa ordinele ce-mi sunt transmise.

Herre jubilează. Scoate un carneţel obişnuit, de şcolar, din buzunarul interior al costumului civil pe care-l poartă. Apoi, cu o voce spartă, care nu surprinde, recită pe un ton de elev care ştie bine lecţia :

— Cu mai mult de un an în urmă, în mai 1943, v-am trimis, domnule general, un raport de peste cincizeci de pagini în privinţa activităţii în creştere a grupelor de luptători clandestini din Morbihan. A rămas fără răspuns. În iulie 1943 vă solicit o întrevedere, care-mi este refuzată. Un nou refuz în ianuarie 1944. În cele din urmă, trebuie să vă reamintesc, îmi acordaţi o audienţă în 3 aprilie trecut, dar abia mă ascultaţi în cele ce vă raportam. Am sentimentul că vă indispun şi vă ofensez supunându-vă atenţiei probleme minore, nedemne de gradul dumneavoastră. Dar, ceea ce e mai grav, domnule general, îmi refuzaţi sprijinul militar pe care, vi-l cer.

De la începutul monologului ofiţerului de informaţii, Fahrmbacher a înţeles că nu va reuşi să se stăpânească. Explodează, dând cu latul mâinii o lovitură furioasă pe birou :

— Pentru numele lui Dumnezeu ! Herre renunţă la acest ton şi realizează cui te adresezi. Comand unor soldaţi şi nu poliţiştilor sau unor călăi ! Reclamaţia dumitale era ilegală şi insultătoare. Refuzul meu va fi şi azi la fel de hotărât dacă-mi adresezi aceeaşi cerere, şi asta oricare ar fi situaţia în care ne găsim. Aştept să-ţi faci meseria - nu îndrăznesc să spun datoria - şi să-mi aduci informaţii pe care să mă pot bizui pentru a angaja operaţiuni militare.

— Şi să vă faceţi meseria după capul dumneavoastră, scuzaţi datoria ?

— Trec peste obrăznicia dumitale din cauza situaţiei.

— Ei bine, mărturisiţi, domnule general : aveţi nevoie de mine, o ştiţi bine, şi sunteţi conştient de greşelile ce le-aţi făcut.

Fahrmabacher de-abia reuşeşte să articuleze :

— Am nevoie de dumneata, Herre, dar nimic nu mă va obliga să te stimez.

Maurice Zeller şi-a conservat până la patruzeci şi nouă de ani înfăţişară de om tânăr. N-a încetat niciodată să se preocupe de forma sa fizică, să-şi şlefuiască distincţia gesturilor, umbletul suplu, dezinvoltura trupului său.

Este îmbrăcat întotdeauna cu o eleganţă căutată, cu o sobrietate voită. Mâinile sale delicate sunt manichiurate, şi părul său lung, grizonat, este dat pe spate. Alsacian de origine, meridional din naştere, Maurice Zeller a fost în 1913 un strălucit candidat la şcoala navală. Din 1914 până în 1918 a făcut războiul, din care a ieşit cu mai multe citări pe armată, crucea de cavaler al Legiunii de onoare şi gradul de locotenent-comandor.

Pentru acest strălucit ofiţer de marină destinat unui viitor fără umbre, lucrurile iau o întorsătură proastă în anul 1925. Zeller este mutat în Indochina. Timp de doi ani va rămâne la amiralitatea din Saigon. În primele luni de şedere Zeller se plictiseşte, apoi, foarte repede, se lasă amăgit de farmecul Extremului Orient, cuprins şi depăşit de o atracţie sexuală pentru cei de rasă galbenă. Această tendinţă îl duce în mod natural şi repede spre localurile de fumat opiu ; curând îşi petrece acolo nopţile. De la consumarea drogurilor până la trafic nu e decât un pas : îl face. Prăbuşirea lui e vertiginoasă ; e descoperit, degradat, şters din cadrele Marinei. Nici măcar opiul, al cărui adept a rămas, nu-i domoleşte ura pe care o închină foştilor săi camarazi. Povara umilinţei pe care a suferit-o nu se alină niciodată ; suferinţa se intensifică în 1939, când la oferta ce o face de a se reintegra în rândurile armatei i se opune un dispreţuitor refuz.

Crede că îşi ia revanşa în anul 1941, când se angajează în Liga voluntarilor francezi împotriva bolşevismului. Luptă cu bravură pe frontul de est. Ne-având încotro, a încetat pentru moment să fumeze opiu.

Cu prilejul unei permisii, îl întâlneşte pe Doriot [1] şi din vorbă în vorbă devine unul dintre agenţii cei mai stimaţi ai Abwerh [2]-ului. La începutul anului 1944 e vărsat în grupul căpitanului Herre (grupul Pierre Lyon) şi se instalează în Morbihan, la Pontivy.

Nimeni nu va şti niciodată prin ce mijloace şi-a procurat cinci kilograme de opiu. Are de unde să-şi întreţină viciul timp de mulţi ani.

Maurice Zeller a rechiziţionat o aripă a unei clădiri obişnuite la marginea marelui burg. A instalat-o cu false mobile chinezeşti, a pus peste tot bibelouri exotice ; doarme pe jos, pe o rogojină.

Tocmai a băgat o andrea lungă în vasul de dulceaţă pe jumătate plin cu substanţă brună, vâscoasă. Învârtind acul deasupra vasului, amalgamează un cocoloş de mărimea unui bob de mazăre pe care-l plimbă deasupra flăcării unei lămpi cu ulei. Cocoloşul se umflă în contact cu căldura, ia o frumoasă culoare acaju. Zeller aşază cocoloşul în minusculul horn al pipei şi, cu o mişcare precisă o găureşte, apoi apropie pipa de flacără, îşi goleşte plămânii şi aspiră cu voluptate fumul în sfârâitul drogului care arde. Cocoloşul se topeşte tot. Continuându-şi aspiraţia, Zeller împinge, cu ajutorul acului, reziduurile de opiu către minusculul horn, pentru a nu pierde cea mai mică fărâmitură. Cu plămânii plini, gata să explodeze, Zeller se reţine să nu expire, ia o ceaşcă cu lapte călduţ pe care o înghite dintr-o dată. Atunci se întoarce. Culcat pe spate, cu ochii aţintiţi în plafon; dă drumul cu încetul fumului albăstrui.

Zeller rămâne un minut nemişcat, apoi se ridică şi pune ordine în bunurile sale care dispar într-un bufet. Îşi reia poziţia alungită şi aşteaptă în linişte sosirea oamenilor săi.

Luiz Munoz, douăzeci şi şapte de ani, inginer din Andaluzia, naturalizat francez în 1932. Alfred Gross, douăzeci şi şase de ani, alsacian născut la Strasbourg.

De la începutul ocupaţiei germane, cele două ajutoare ale lui Maurice Zeller au cunoscut destine paralele : Poliţie, Gestapo şi

---

[1] Doriot, fost ministru de interne în guvernul pro-german în Franţa ocupată. Judecat, condamnat şi executat după Eliberarea Franţei.(N.tr.)

[2] Abwehr : serviciul de contra-informaţii al armatei germane (N. tr.).

în cele din urmă Abwehr, dar aici se opreşte afinităţile lor. Gross este o brută de proporţii uriaşe şi cu o minte obtuză. Munoz este un mic falsificator şiret şi perfid.

Cei doi oameni au abia timpul să se aşeze pe scaune joase când soseşte şi căpitanul Herre, alias Pierre Lyon. Ofiţerul de informaţii îşi scoate impermeabilul care-i ajunge până la glezne şi mica pălărie verde. Trage pe nas, ca un cunoscător, parfumul dulceag al drogului de care este încă impregnată încăperea, azvârle o privire dispreţuitoare către chimonoul cu care s-a împopoţonat Zeller. Dispreţuitor, şuieră :

— Crezi că momentul e bine ales să te deghizezi şi să te abrutizezi cu porcăria ta, Zeller ?

— Schimbă tonul, Lyon. Nu eşti şeful meu, ci doar colaboratorul meu.

Un surâs încordat se desenează pe buzele subţiri ale căpitanului Herre.

— Îmi place acest cuvânt în gura dumitale. Să încetăm cu copilăriile, vin acum de la Fahrmbacher. Paiaţa asta pare că s-a hotărât în sfârşit să ne lase să acţionăm.

— Nu văd ce se schimbă.

— Eu văd foarte bine. Wehrmacht-ul a pus mâna ieri pe doi terorişti care circulau cu bicicleta în regiunea Malestroit. Până aici nimic altceva decât ceva obişnuit, dar am aflat că erau în posesia unor arme engleze noi, arme care n-au fost folosite niciodată până acum. Sprijinul generalului ne va permite să ne fie încredinţaţi aceşti doi ticăloşi. E un punct de plecare.

Pe neaşteptate, Zeller devine interesat. Se ridică.

— Două minute pentru a mă îmbrăca, vă urmez.

La închisoarea din Pontivy, subofiţerul responsabil a cerut să i se confirme prin telefon ordinul de a încredinţa prizonierii. Nu are nici un fel de simpatie pentru cei doi băieţi, dar cu toate acestea îi priveşte cu milă cum urmează sinistrul cvartet.

Sediul Gestapo-ului din Pontivy este situat într-o tristă şi sobră clădire cu ziduri de piatră, la patru kilometri de oraş, în direcţia Cleguerec. Au fost improvizate celule într-o mare pivniţă ; la parter sunt rezervate două camere pentru serviciile Abwehr-ului.

Cei doi prizonieri sunt împinşi fără menajamente într-una din ele. Încăperea este vastă, goală, rece ; un bec electric atârnă, la

capătul unui fir, de plafon ; mobilierul se compune dintr-o masă din lemn brut, patru scaune, trei taburete.

Căpitanul se aşază în spatele mesei. La stânga sa pune un pachet de ţigări şi o brichetă. Scoate dintr-un sertar un maculator de şcolar, o călimară şi un toc. Munoz depune, în plus, două pistoale-mitralieră Sten învelite într-o pânză şi o fişă de carton.

În faţa lor, cei doi băieţi stau în picioare. Sunt doi tineri cultivatori din împrejurimile localităţii Malestroit. Sunt aproape livizi.

Vorbeşte Herre. Caută să dea cuvintelor sale un ton patern şi totuşi timbrul vocii sale nu e mai puţin aspru. În pofida unui accent evident, se exprimă într-o franţuzească limpede.

— Uite, zice el, nu văd pe această fişă decât prenumele vostru. Care din voi este Rene ?

— Eu sunt, anunţă cu greutate cel mai tânăr.

— Perfect. Deci, Henri e celălalt. Nu ţin să vă plictisesc cu întrebări secundare. Numele vostru nu mă interesează. În schimb, ceea ce urmează să-mi explicaţi în amănunt sunt condiţiile în care aţi primit aceste arme.

Se joacă cu un pistol-mitralieră din care a scos încărcătorul, îşi trece degetul mic în interiorul cavităţii cubice, constată curăţenia unsorii, apoi, gânditor, cu mâna stângă şi cu ajutorul degetului mare, extrage, unul câte unul, cu o dexteritate de profesionist, gloanţele încărcătorului.

— Arme absolut noi, adăugă el gânditor. Cineva vi le-a dat; doar n-au căzut din cer !

Râde singur de gluma făcută.

— Nu-i aşa ?

Henri,, cel mai vârstnic, repetă fără convingere versiunea sa asupra faptelor :

— Tocmai le-am găsit pe marginea drumului. Abia ne-am dat seama că era vorba de arme, când soldaţii voştri au dat peste noi. Dacă nu veneau, le duceam singuri la comandatură.

Herre strâmbă un zâmbet.

— În acest caz, nu ne rămâne decât să vă felicităm. Cred chiar că s-a prevăzut o recompensă pentru francezii care ne sprijină.

Zeller se apropie de cei doi tineri şi zice cu calm:

— Dezbrăcaţi-vă !

— Am mai fost percheziţionaţi, replică Rene.

— Dezbrăcaţi-vă ! La piele, ca pentru vizita medicală la recrutare.

Cu gesturi lente, oamenii se execută. Rămân în slip şi ciorapi.

— A zis : la piele ! urlă Gross. distribuind două palme.

Stingheriţi, ruşinaţi, ţăranii îşi scot slipurile şi ciorapii.

Gross face o grămadă din hainele lor şi le aruncă într-un colţ al camerei,

— Acum, s-o luăm de la început, declară cu moderaţie Herre. De unde aveţi armele ?

— V-am spus adevărul, domnule bâlbâie Rene.

Căpitanul Herre se ridică. Tonul i se schimbă,vocea sa şuieră :

— Credeţi că vă veţi bate joc multă vreme de mine ? îmi veţi răspunde, vă garantez.

Zeller îl întrerupse cu un gest :

— Hei, băieţi, un pic de curaj. Sunt francez, ca şi voi. Aţi fost traşi pe sfoară, e timpul să vă recunoaşteţi greşelile. Vom ţine seama de bunăvoinţa voastră la proces : totul depinde de raportul pe care-l vom face. Vorbiţi, e în interesul tuturor.

S-a apropiat de Henri, care-l scuipă în obraz.

Zeller se dă înapoi, scoate din buzunar o batistă de mătase, imaculată, şi se şterge ; e livid. În schimb, lui Herre, care râde, incidentul se pare că i-a readus buna dispoziţie. Face un semn lui Gross şi Munoz. Cele două lichele ies din încăpere.

— Vă vom face să vorbiţi, anunţă căpitanul, cu toate că dezaprob aceste metode, dar voi mă siliţi să le folosesc.

Cei doi oameni se înapoiază, aducând o găleată cu apă. Cu ajutorul unei frânghioare le leagă gleznele, încheieturile mâinilor prizonierilor la spate, şi infamia începe.

Unul după altul sunt azvârliţi în genunchi lângă găleată, în care le este menţinut capul până la sufocare, şi asta de patru sau de cinci ori. Între afundări au exact timpul să tragă o gură de aer. Când unul dintre ei e gata să leşine, este aruncat la o parte ; i se aruncă apă îngheţată deasupra trupului gol. Atunci călăii se duc să umple din nou găleata şi trec la celălalt.

Cei doi martiri rezistă timp de zece ore. Mutismul bretonilor încăpăţânaţi i-a exasperat pe torţionari, care i-au lovit de mai

multe ori cu sălbăticie. Au obrazul plin de sânge, dinţi sfărâmaţi, arcadele sparte, ochii tumefiaţi. Dârdâie.

La ora 4, Rene, cel mai tânăr, nu mai rezistă. E într-un hal fără de hal. În schimbul liberării membrelor, al unei pături şi a unui pahar cu vin cald, spune tot ce ştie, între două sughiţuri ; tabăra de la Saint-Marcel, efectivele, armamentul, poziţiile, sosirea zilnică a paraşutiştilor, aşteptarea comandantului ciung.

Lăsat mai departe legat într-un colţ, Henri asistă neputincios la trădarea tânărului său camarad. Nu reuşeşte să-i poarte pică, se întreabă dacă şi el ar mai fi rezistat multă vreme.

Herre şi Zeller jubilează. Au desfăcut o hartă de stat major, cer să li se precizeze locurile, iau notă.

— Trei sau patru mii de partizani, cinci sau şase sute de paraşutişti ; nu crezi că blufează ? întreabă Zeller.

— Nu. În orice caz, nu prea mult. Nu mă îndoiam. Nu e decât acest tâmpit de Fahrmbacher să nu fi văzut nimic, să tăgăduiască evidenţa. Îi vom cere o audienţă, şi de astă dată mă va primi. În aşteptare, voi dormi. Dă ordin să fie împuşcate aceste două insecte parazite.

Capitolul 22

În noaptea de 7 spre 8 iunie, în timp ce grosul celui de-al 2-lea regiment de vânători paraşutişti era lansat la Saint-Marcel, grupe de trei până la cinci oameni săreau în diferite locuri din Bretania, în general aproape de liniile de comunicaţii, cu o misiune precisă de sabotaj.

Căpitanul, contele Henri de Mauduit, era dintre aceştia, şi paraşutiştii care-l însoţeau, Créau şi Violland, binecuvântau soarta care îi plasase sub comandamentul decanului regimentului.

După toate probabilităţile, niciodată un om de lume n-a avut înfăţişarea funcţiei sale ca Henri de Mauduit, în uniforma sa de ofiţer paraşutist. Contele Mauduit e mic de statură, plinuţ, jovial. Văzându-l în civil, te-ai putea gândi la un mic funcţionar care aşteaptă, într-o permanentă bună dispoziţie, vârsta pensionării. Eternul său surâs liniştitor e legendar în tot regimentul. Când te

găseşti în prezenţa lui ţi se pare, în mod miraculos, că nimic nu e grav. Căpitanul împrăştie optimism şi încredere, pe care le are din belşug. S-ar putea crede că nu are nici o grijă, că steaua lui l-a înzestrat cu un destin în care nici o suferinţă nu trebuie să arunce vreodată o umbră. Şi totuşi...

Contesa de Mauduit este scoţiană. Înaintea căsătoriei, Betty de Mauduit trăia în Statele Unite, dar când, în anul 1941, Henri s-a hotărât să plece în Anglia, s-ă văzut constrâns să-şi lase soţia la castelul Bourg-Blanc, domiciliul strămoşilor săi, unul din cele mai frumoase castele feudale din Bretania, situat la câţiva kilometri de Paimpol.

Înainte de plecarea din Paimpol cu o corabie mica cu pânze, în compania a doi pescari bretoni, contele recomandase soţiei sale :

— Dragă prietenă, numele ce-l porţi trebuie să te protejeze. Nu uita totuşi că originile tale subzistă, aşa că, fă tot posibilul să nu atragi atenţia asupra ta în nici un chip. Promite-mi să stai deoparte de acest război care ne desparte. Trăieşte, aşteaptă şi speră. Voi putea astfel împlini din toată inima, în pace, datoria mea.

Contesa a promis. A jurat. Mauduit a sosit în Anglia şi s-a înrolat în al 2-lea regiment de vânători paraşutişti.

În noiembrie 1943, regimentul era cantonat în Scoţia. Ca şi tovarăşii săi, Mauduit presimţea că sfârşitul era aproape ; începea să se zvonească despre o iminentă debarcare.

Căpitanul stătea lungit, epuizat, zdrobit de oboseala a două marşuri consecutive de noapte. Supra-antrenamentul la care era supus şi care părea chiar supraomenesc unor uriaşi de douăzeci şi douăzeci şi cinci de ani şi-1 impunea strângând din dinţi, abţinându-se de la fumat şi băutură pentru a-şi conserva suflul. Când nu-i preceda, îi urma, rezista la toate disciplinele de antrenament la care erau supuşi. Trezea admiraţia şefilor săi, ca şi a subalternilor, şi cu toate acestea, cu toţii îi ignorau vârsta : patruzeci şi şapte de ani.

În timp ce atâţia alţii au trebuit să mintă cu prilejul încorporării spre a se îmbătrâni, Mauduit a trebuit să trişeze în celălalt sens ; întinerindu-se cu opt ani, a mărturisit treizeci şi nouă. „Ca o cocotă” a gândit el cu bucurie (vârsta limită pentru

încorporarea paraşutiştilor S.A.S. era de treizeci de ani pentru soldaţi, şi patruzeci pentru ofiţeri).

S-a întâmplat ca în aceeaşi zi, un sergent înalt să tulbure visurile ofiţerului :

— Un colonel american doreşte să vă întâlnească, domnule căpitan, şi vă pofteşte la popotă.

— Pe mine ? Personal ? Nu cunosc nici un ofiţer american ; probabil că te înşeli, amice.

— Sunt foarte sigur, domnule căpitan. De dumneavoastră a întrebat la postul de gardă. Ciungul a ordonat să fie condus la popotă, unde a venit şi el.

La popotă sunt vreo zece care înconjură un uriaş roşcovan care înghite whisky. E un aviator cu pieptul acoperit de decoraţii.

— Iată-l pe căpitanul de Mauduit, domnule colonel, anunţă Bourgoin.

Americanul pune jos paharul şi-l priveşte insistent, vizibil surprins.

— Sunteţi contele Henri de Mauduit, castelanul de la Bourg-Blanc ? întrebă el.

— Doamne sfinte ! da, domnule colonel, şi nu cunosc şi alţii.

Americanul îşi descoperă o dantură de carnasier şi izbucneşte într-un râs enorm.

— Nu-mi imaginam să fiţi aşa, în nici un caz, cum arătaţi.

— Sper că nu v-am dezamăgit prea mult, replică Mauduit intrigat şi în acelaşi timp amuzat.

— Nu, nu, scuzaţi-mi reacţia, nu, desigur, nicidecum.

Cu latul mâinii, gigantul îi trage o lovitură zdravănă pe umărul micului paraşutist, apoi se apleacă şi-l îmbrăţişează.

— Sunt colonelul Sanbron ! Sunt atât de mândru că te cunosc, Mauduit !

— Sunt foarte măgulit de această demonstraţie de afecţiune, domnule colonel, dar, vedeţi dumneavoastră, nu cunosc cauzele.

— Desigur, desigur, trebuie să încep cu asta : datorez viaţa şi libertatea lui Betty. Pare deci logic, că am căutat
să-i întâlnesc soţul.

— Betty, bâlbâie uluit căpitanul.

— Scuzaţi-mi această familiaritate ; ar fi trebuit să spun contesa de Mauduit, nu-i aşa ?

— Nu, nu-i vorba de asta, dar explicaţi-vă, vă rog.

— Fără îndoială. Voi încerca să nu uit nimic. Iată. În noaptea de 15 spre 16 septembrie trecut, în momentul în care plecam într-o misiune de bombardament spre Frankfurt, aparatul meu a fost lovit de o schijă de obuz tras de antiaeriana din jurul portului Brest. Am pierdut repede altitudinea. Am fost constrâns să opresc două motoare, am ordonat evacuarea şi am sărit, echipajul şi cu mine, pentru a ateriza - am aflat după aceea - în pădurea de la Saint-Yves. Cunoaşteţi ?

— Cunosc, articulează Mauduit care, neliniştit, începea să înţeleagă.

— Aparatul nostru s-a sfărâmat la câţiva kilometri de punctul nostru de cădere. Evident, patrulele germane au pornit în căutarea noastră. Norocul a fost de două ori de partea noastră : mai întâi, noi ne-am regrupat fără greutate, cei cinci oameni şi cu mine. Apoi, nişte patrioţi bretoni ne-au găsit înaintea nemţilor. În timpul nopţii ne-au condus la castelul Bourg-Blanc, unde Betty, scuze, contesa, ne-a primit.

— Şi ea a acceptat să vă găzduiască şi să vă ascundă ?

— Cum adică, ea a aceptat ! Dar am găsit acolo optsprezece dintre noi, englezi, americani, canadieni ! Unii dintre ei au traversat Bretania pentru a ajunge la castelul vostru, doi dintre ei veneau chiar de la periferia Parisului. Contesa Mauduit a organizat un mic post de adăpost pentru toţi cei dintre noi care dorim să încercăm să ne înapoiem în Anglia ; conduce filiera care permite să ne
întâlnim cu pescarii care ne trec dincolo.

— Doamne ! respiră greu Henri de Mauduit, căutând un scaun.

— Soţia dumitale are un curaj excepţional ; e în totala noastră admiraţie pentru sângele ei rece şi spiritul ei de organizare. Ea a descoperit un veritabil labirint între podele şi plafoane, în acoperişul castelului. Acolo ne ascundea la fiecare inspecţie germană...

— Ah ! fiindcă germanii...

— Desigur. Soţia dumitale întreţine raporturi mondene cu ofiţerii comandaturii de la Paimpol şi de la Perros-

Guirec ; o vizitează chiar un general S.S. care vine de la Saint-Brieuc, un nobil, un Von, nu mai ştiu cum. Aceste raporturi garantează securitatea oaspeţilor ei clandestini.

— Ar fi trebuit să bănuiesc, bâlbâie Mauduit cu amărăciune. Era fatal. O voi revedea oare vreodată ?

Căpitanul de Mauduit şi cei doi camarazi ai săi au sărit în noaptea de 7 spre 8 iunie între La Forêt şi Morlaix. El n-a uitat să sărute pământul Franţei - a fost primul său gest după ce şi-a scos paraşuta. E la mai puţin de o sută de kilometri de casa sa, de castelul Bourg-Blanc. Nu ştie dacă Betty mai locuieşte încă acolo, nu ştie dacă reţeaua ei de rezistenţă n-a fost descoperită de duşman, ceea ce echivala cu : mai trăieşte sau nu ?

Să se întâlnească la sol toţi trei a fost uşor. Créau şi Violland îşi ajung din urmă ofiţerul. Au aterizat la locul prevăzut. Mauduit a făcut repede această constatare şi se bucură. Vai ! serviciile de informaţii aliate ignorau prezenţa unui observator german situat pe vârful unei coline, la o mie cinci sute de metri de locul unde au aterizat.

Germanii au văzut tot, au auzit tot. Avionul zburând la o sută cincizeci de metri, motoarele care sunt reduse la maximum, cele trei paraşute care coboară, legănate graţios de briză. Au crezut o clipă că paraşutiştii vor ateriza pe acoperişul observatorului lor, dar vântul i-a depărtat încetişor. Germanii au văzut corolele dispărând în noapte.

După momentul de stupoare au auzit ordine urlate într-o excitaţie furioasă. În mai puţin de cinci minute, o patrulă părăseşte observatorul cu arma în mână. Inconştient de primejdia ce-l ameninţă, Henri de Mauduit şi-a regăsit surâsul. E fericit că se află în Bretania, de a fi aterizat fără incident. În noaptea luminoasă, reperează o potecă - potecă ce şerpuieşte de-a curmezişul pădurii, deasupra colinei, în direcţia observatorului german.

— Ne vom căţăra, murmură oamenilor săi.. De sus vom avea o minunată privelişte. În zori vom hotărî.

Şi cei trei paraşutişti încep ascensiunea colinei, unul după altul, pe drumul îngust pe care cobora patrula germană.

Din fericire, germanii coborau val-vârtej, cu zgomot mare. Şeful lor, un subofiţer, aprecia că paraşutiştii au aterizat la două sute cincizeci de metri spre est. Dar, mai cu seamă, nu-şi închipuiau nici o clipă că ar putea să se îndrepte spre observator. Dimpotrivă, se gândea că fug în direcţia opusă, şi asta era cauza grabei mari şi zgomotoase a patrulei.

Mauduit îi aude de la distanţă mai mare de o sută de metri. Cu un semn, îi avertizează pe Créau şi Violland. Prin câteva salturi, cei trei paraşutişti se târăsc în tufiş, asistă stupefiaţi la trecerea patrulei care se desfăşoară în pas alergător la mai puţin de cinci metri de ei.

Înainte de plecare, ştiind că vor fi lansaţi împreună cu Mauduit, mai mulţi soldaţi i-au îmboldit pe Violland şi Créau :

— Urmăriţi-l cu atenţie. Va fi interesant de ştiut dacă în luptă îşi păstrează surâsul şi veselia...

Créau şi Violland aveau de-acum răspunsul : în faţa morţii, care trecuse adineauri la un pas de ei, Mauduit îi privea voios. În noaptea limpede, paraşutiştii descopereau privirea şireată a căpitanului lor, surâsul unui elev poznaş care făcuse adineauri o farsă bună profesorului său.

— Bine i-am mai păcălit, şopteşte el. Probabil că ne-au văzut venind. Să continuăm a merge în direcţia asta. Ei se vor îndârji să adulmece vânatul de cealaltă parte !

Violland şi Créau se întreabă dacă nu vor pufni în râs. Hotărât lucru, căpitanul lor e un omuleţ ciudat !

Reperează fără greutate observatorul german, şi-l ocolesc. Merg toată noaptea spre vest.

În zori începe să cadă pe neaşteptate o ploaie torenţială, care le transformă drumul într-o mocirlă noroiasă. Mauduit determină cu uşurinţă locul. Cu câteva clipe mai înainte a constatat că au parcurs între cincisprezece şi douăzeci de kilometri. Paraşutiştii se găsesc la marginea unui heleşteu aproape de orăşelul Pellinec Zăresc o mică fermă, o casă complet izolată la marginea unei păduri dese.

— Vom încerca să ne ascundem la ţărani, anunţă Mauduit ; cu siguranţă că sunt oameni cumsecade.

— Oameni cumsecade, oameni cumsecade ; cam repede zis, domnule căpitan. Ar trebui să luăm precauţiuni.

— Toţi bretonii sunt oameni cumsecade, prietene, replică Mauduit surâzând. Nu fi pesimist. Haide, urmaţi-mă. Nu ţin să capăt o pneumonie.

Bătrânul Eugène, un sexagenar solid, este cu siguranţă un om cumsecade ; numai că marele defect al neamului său este temeinic ancorat în el ; e încăpăţânat ca un catâr. Mai mult, nu e deloc abil. Soţia sa, Yvonne, are mai multă minte, dar în faţa stăpânului ei tace. Au doi fii marinari, care au ajuns în Anglia încă din 1940.

În spatele ferestrei, papa Eugène priveşte, îngrijorat şi bănuitor, pe cei trei soldaţi care înaintează sub potop.

— Mii de dumnezei, scrâşneşte el, iată-i pe nemţi care vin încoa.

Surâsul lui Mauduit îl năuceşte când acesta bate la uşă. Eugène deschide. Puternica sa statură interzice accesul în casă.

— Suntem soldaţi francezi, explică imediat căpitanul. Venim de la Londra. Ne permiteţi să intrăm ? Suntem epuizaţi şi îngheţaţi.

Eugène priveşte cu insistenţă soldaţii. E fascinat de uniformele necunoscute. Un mecanism confuz se declanşează în mintea sa greoaie. Zice :

— Voi vedea. Aşteptaţi.

Şi închide uşa, lăsându-i pe paraşutişti în ploaie.

Mama Yvonne a asistat fără glas la această scenă. Pentru ea, totu-i limpede, convingerea-i făcută.

— Sunt francezi, Eugène, soldaţi din Anglia, la fel ca Noël şi Yves. Oricum, n-ai să-i laşi afară.

Eugène explodează.

— Voi astea, femeile cumsecade, nu e greu să vă înşelaţi ! Sunt nemţi, francezii tăi, nemţi deghizaţi în francezi ! Iată ce sunt.

— Haide, Eugène, de ce spui asta ?

— Am auzit vorbindu-se. Eu sunt la curent. Iată de ce spun asta : germanii se deghizează, tu îi ajuţi, şi apoi te arestează. Ăştia nu-s nimic altceva.

Yvonne îşi cunoaşte bărbatul. Ştie bine că e inutil să-l facă să revină de la o idee fixă când o are, de aceea încearcă un mijloc indirect.

— Francezi sau germani, n-ai să-i laşi în ploaie !

Eugène pare să facă un efort de gândire considerabil, apoi faţa lui roşiatică se luminează, calmată ;

— Am să le arăt eu lor ! M-au luat drept un prostănac, am să le arăt eu lor că la un şmecher, un şmecher şi jumătate.

Deschide uşa şi declară cu asprime :

— E-n regulă, intraţi voi ăştia.

Paraşutiştii nu aşteptă să li se spună de două ori. Se precipită spre vatră, expunând flăcărilor combinezoanele lor impregnate de apă.

— Cred că veţi lua o gustare, prieteni, propune fermiera, pentru care identitatea soldaţilor nu i-a provocat nici cea mai mică îndoială de la venirea lor.

— Asta e, luaţi gustarea fără grabă, băieţi, anunţă Eugène, eu îmi pun bluzonul şi mă duc chiar acum la comandatură să-i anunţ pe germani că am acasă la mine câţiva terorişti.

Créau îşi încarcă discret pistolul-mitralieră. Mauduit e stupefiat ; îşi încearcă norocul:

— Nu numai că sunt francez, dar sunt breton ca şi dumneata, viteazule. Mă numesc Henri de Mauduit de lângă Paimpol.

Eugène azvârle o privire vicleană;

— Păi, asta-i altceva. Vorbiţi desigur bretona ? Dacă sunteţi din Paimpol, vom putea sta de vorbă.

Mauduit îşi muşcă buzele. Créau ridică încetişor arma.

— Vai ! nu, nu vorbesc bretonă, şi o regret ; părinţii

m-au pus să învăţ engleza şi germana.

— Că vorbiţi germana, n-am nici o îndoială, zvârle Eugène.

Mauduit înţelege pe dată. Surâsul îi apare din nou pe obraz ; îi pare rău că l-a luat, chiar pentru o clipă, pe acest om - compatriotul său - drept un trădător. Spune cu blândeţe :

— Aşadar, asta era ! Nu mă credeţi. Ne luaţi drept germani.

Se întoarse spre oamenii săi :

— Daţi-mi armele, voi amândoi. E un ordin.

Cei doi paraşutişti se execută fără convingere. Mauduit pune pe masă cele două pistoale-mitralieră : o întinde pe a sa bătrânului ţăran.

— Poftim, bătrâne, cu siguranţă că ai făcut celălalt război şi deci ştii să mânuieşti o armă. Dacă în adevăr ne iei drept germani, n-ai decât să tragi. E datoria dumitale. În aşteptarea

hotărârii ce o vei lua, adăugă el cu voioşie, voi accepta invitaţia stăpânei şi voi mânca cu plăcere gustarea.

Violland se gândeşte : căpitanul a devenit complet nebun ; acest bătrân bleg şi mărginit e capabil să ne cureţe ca pe nişte nimicuri.

Mauduit nu pare să fi fost atât de fericit în toată viaţa sa. Fără nici o privire către fermier, care ţine pistolul-mitralieră, în nici un fel descumpănit, căpitanul urmăreşte cu desfătare mişcările Yvonnei, care aşază înaintea lui un pateu de iepure, o bucată mare de pâine, un pahar şi o sticlă de cidru.

— Trebuie să-l cunoaşteţi bine pe Moş Lefloch dacă sunteţi din Paimpol, sfârşeşte prin a articula Eugène, circumspect în continuare, tot cu tonul neîncrezător al celui care nu se lasă amăgit.

— Cu asemenea nume cunosc trei, replică Mauduit cu gura plină, cu un ton indiferent, ca şi cum interogatoriul bătrânului avea în ochii lui mai puţină importanţă decât suculentul pateu.

„Dar, adăugă el, cred că vrei să vorbeşti de Lucien, negustorul de legume, tatăl lui Yannick şi al Jeannei. Frumos flăcău Yannick ăsta. Am aflat că a ajuns în Anglia puţină vreme după mine.”

Bătrânul fermier îi priveşte pe paraşutişti ca şi cum i-ar fi descoperit în acea clipă. Cu gura căscată, cu ochii goi, obosiţi, aşază cu precauţiune arma la picioarele sale. Renunţase să facă să funcţioneze creierul său întortocheat. Descoperă evidenţa faptelor. Maşinal, zice cu o voce zdrobită de emoţie :

— Băieţii mei, şi ei au plecat acolo, se vor împlini curând patru ani de când nu mai avem veşti de la ei.

Scoate din buzunar o batistă mare, în pătrăţele, pe care o ţine cu amândouă mâinile. Îşi afundă obrazul său vlăguit şi plânge încetişor.

Muţi, îngrijoraţi, atenţi, Violland şi Créau au urmărit scena. Créau scoate un lung suspin, îşi scoate pumnalul
şi-l înfige în pateul de iepure.

Săturaţi, reînvioraţi, cei trei paraşutişti îşi reiau mersul în noapte. Misiunea ce o au de îndeplinit este să arunce în aer linia ferată între Loudéac şi Saint-Brieuc. Au de parcurs vreo douăzeci şi cinci de kilometri. Mauduit merge înainte, cu pasul său precipitat. Şi-a ales intinerarul peste câmpie, după busolă şi

puncte de reper. Abia îl întârzie căutarea drumului. În spatele lui oamenii nu pun nici o întrebare, îl urmează orbeşte. Către ora 4 dimineaţa, căpitanul se opreşte, se lasă ajuns din urmă şi anunţă cu veselie :

— Linia ferată trebuie să treacă de sus în jos, la două sute de metri după liziera pădurii. Totul merge bine.

Şinele sunt chiar acolo. E o linie lungă, dreaptă, care sfâşie câmpia. Vremea e frumoasă ; de la plecarea din fermă, noaptea e limpede şi calmă. Mauduit nu pare să fi fost niciodată mai fericit. Dinţii săi mici, de iepure, strălucesc în noapte.

— Vom urma linia până ce vom găsi o curbă, anunţă el. Va fi mult mai eficace.

Violland credea că va spune „Va fi mult mai nostim”.

Merg de-a lungul liniei vreo trei kilometri înainte de a găsi o curbă mare. Zărind-o, căpitanul a grăbit pasul.

— Aici va fi perfect. Dă-mi încărcătoarele şi creioanele detonatoare, am să le reglez. Când mecanicul va observa sabotajul, va fi prea târziu, indiferent dacă vine convoiul dinspre nord sau din sud.

Câteva minute îi sunt suficiente pentru a regla dispozitivul, apoi cei trei oameni se îndepărtează în goană.

Mauduit a reglat încărcăturile la o distanţă de cinci minute ; se înfundă în pădure, cu ochii aţintiţi la cronometrul său.

Deflagraţia sfâşie noaptea. Mauduit se întoarce, obrazul i se luminează, ochii săi maliţioşi scânteiază.

— A mers bine, constată el, a mers foarte bine. Acum trebuie să ajungem la baza noastră din nord. Misiunea noastră a fost îndeplinită.

— Scuzaţi-mă, domnule căpitan, întrebă Créau, dar dumneavoastră sunteţi conştient de riscurile luate ? Aveţi aerul că vă distraţi.

— Desigur că mă distrez, Créau. Nicicând în viaţa mea nu m-am distrat mai bine ; voi nu ?

Capitolul 23

În toată tabăra Saint-Marcel se amplifică ambianţa gălăgioasă de chermesă. Surescitarea creşte în intensitate. Un sentiment primejdios de încredere se instalează în campament. În schimb, la postul de comandă instalat la ferma de la Nouette domneşte ordinea şi disciplina militară. Ciungul ocupă încăperea familiei Pondard, colonelul Morice o cameră vecină. Se mai află instalaţi trei ofiţeri : căpitanul Puech-Samson, locotenenţii Marienne şi Deplante. Bourgoin şi Morice supervizează loviturile comandourilor, acţiunea grupelor care pleacă în fiecare noapte, se înapoiază la tabără în zori, cu misiunea îndeplinită. Mai au de supravegheat transmisiunile, să ţină la curent Londra cu evoluţia situaţiei.

În fiecare dimineaţă între orele 7 şi 9, cei cinci ofiţeri se adună în sufrageria fermei pentru a determina pe hartă situaţia după rapoartele privind operaţiunile şi paraşutările din timpul nopţii.

În afară de ferma unde este instalat postul de comandă, trei clădiri sunt ocupate în margine ca loc de concentrare pentru trupă.

La nord de orăşel, ferma Bois-Joly ; la câteva sute de metri de fermă, impozantul castel Sainte-Geneviève, ocupat de castelană, doamna Bouvard, nepoata ei şi cei şase copii. La sud-vest, un castel medieval de treizeci şi cinci de camere, castelul Hardys-Behelec.

În această dimineaţă de 12 iunie, un sergent din grupul de paraşutişti al lui de Kerillis cere să fie primit. E introdus.

— Domnule maior, declară el. A fost găsit un copil care a petrecut noaptea cu santinelele noastre avansate. M-am gândit că nu era acolo locul lui şi mi-am permis să vi-l aduc.

— Bine, tună Ciungul, ai făcut bine. Nu mai lipsea decât asta ! Acum o vom face şi pe dădaca. Adu-l înăuntru.

Copilul se prezintă. Trebuie să aibă vreo doisprezece ani. În pofida hainelor sale grosolane, dezinvoltura lui sare în ochi. Finețea trăsăturilor, respectul care-l manifestă faţă de interlocutori, uşurinţa cu care vorbeşte vădesc educaţia şi nivelul său social.

— Aşadar, bombăne Bourgoin. Cine eşti ? Şi ce cauţi aici ? Crezi că la vârsta ta trebuie să alergi noaptea prin mijlocul soldaţilor ?

— Mă numesc Guy-Michel Bouvard, sunt fiul doamnei Bouvard de la castelul Sainte Geneviève. Încerc să vă fiu folositor, să vă ajut, domnule maior.

— În plus, cunoaşte gradele, se gândeşte Ciungul. Îşi îndulceşte tonul :

— Ascultă Guy-Michel, ceea ce se întâmplă aici nu e un joc, e o afacere de bărbaţi. Cel mai bun fel în care poţi să ne fii folositor este să te înapoiezi la mama ta, care trebuie să fie moartă de îngrijorare.

— Domnule maior, replică băiatul deloc impresionat, cunosc pădurea, drumurile, câmpia, mai bine ca oricare dintre oamenii voştri şi alerg mai repede. Sunt sigur că vă pot fi de folos. Vă rog, credeţi-mă.

— Ce vârstă ai ?

— Treisprezece ani.

— Marienne, du-te şi condu-l la castel.

Marienne surâde ; la el e rarisim.

— Du-te, dragul meu, zice el împingând copilul de umeri. În maşină. Te înapoiez la tabăra de bază.

Guy-Michel se bosumflă. Cuvintele sale părăsesc sintaxa.

— Oh ! zbiară el. Pe deasupra mai sunt şi ocărât ! Nu prea e elegant, fără să mai adaug că veţi regreta !

— Asta-i sigur ; vom fi chiar obligaţi să facem războiul fără tine, glumeşte Marienne.

Bărbatul şi copilul traversează marea câmpie de grâu care se întinde între la Nouette şi parcul castelului. În pofida paşilor mari ai locotenentului, Guy-Michel îl urmează cu uşurinţă ; continuă să bodogănească :

— Istoria Franţei este plină de băieţi de vârsta mea care au făcut războiul ! Pariez că ţintesc la fel de bine ca dumneavoastră. Vreţi să încercăm ?

— Nu încercăm, nimic. Ne înapoiem, asta-i tot.

— Nu-mi pasă, voi reveni la voi. De altfel, mă plictisesc la castel.

Marienne se opreşte :

— Ascultă, ţânc necuviincios, acum ajunge, sau îi cer mamei tale să te încuie. S-a înţeles ?

— Nu va fi prima dată şi nu va fi nici ultima când voi coborî pe jgheabul de la streaşină !

— E nostim. La prima vedere te luasem drept un băiat bine crescut.

— Asta-i bună ! Vreau să fiu soldat ; nu e o crimă.

— Soldat ! Te-ai uitat în oglindă ? Cu siguranţă că ar trebui să desemnez pe cineva să-ţi schimbe scutecele !...

— Cine ajunge primul ! strigă pe neaşteptate puştiul care se avântă şi spălă putina ca un iepure.

Marienne surâde, aleargă după el, dar puştiul e mult mai uşor şi mult mai agil pe teren greu. Locotenentul nu-l ajunge din urmă decât într-o alee a parcului ; el gâfâind. Guy-Michel este la fel de proaspăt ca înainte de goană, râde cu voioşie.

— Dacă sunteţi obosit, putem face o haltă, domnule locotenent. N-am să spun nimănui ; bătrânii îşi pierd respiraţia mai repede ; e de altfel normal.

Marienne îşi reprimă dorinţa de a râde ; se îndreaptă spre castel fără să facă vreun comentariu.

Doamna Bouvard îl primeşte în bibliotecă. Încăperea este imensă, austeră. Castelana pare să facă parte din cadru, stă drept, dulceaţa melodioasă a glasului ei contrastează cu severitatea personajului.

— Vă mulţumesc, locotenente ; nu eram deloc îngrijorată. Ştiam unde se află. Ce puteam face ? Să-l leg ? Nu e multă vreme de când aţi avut vârsta lui, nu-i aşa ? Puneţi-vă în locul meu, cum aţi fi acţionat ?

Marienne realizează că nici măcar nu s-a gândit ; neîndoielnic că răspunsul nu lasă nici o umbră de dubiu.

— Aveţi dreptate, doamnă, dar datoria mă obligă să vă mărturisesc că situaţia trupelor plasate sub responsabilitatea noastră nu este ferită de surpriză. În pofida liniştii aparente din aceste ultime zile, eventualitatea unui asalt german împotriva taberei noastre nu e exclusă. Primejdia e certă.

— Nu-1 ignor. Sunt chiar conştientă, locotenente ; dar, să fim sinceri, dacă atacul la care faci aluzie ar trebui să se producă, îmi poţi jura că fiii mei vor fi în mai mare siguranţă aici sau altundeva ? Trebuie să vă amintesc că reşedinţa mea a fost transformată în fortăreaţă. Oamenii voştri au instalat posturi de luptă până şi pe acoperiş. Cred că Guy-Michel va fi mai în siguranţă alături de voi ; v-ar putea face servicii.

Marienne e obligat să admită evidenţa celor spuse.

— Voi spune comandantului, doamnă. Eventual voi trimite pe cineva după el. Omagiile mele, doamnă.

— Mulţumesc, pe curând, sper din toată inima.

Marienne e pe punctul de a trece pragul când doamna Bouvard îl chemă din nou :

— Încă un cuvânt, locotenente !

— Doamnă ?

— Ceilalţi trei fii ai mei se învârtesc printre ai voştri. Dacă i-aţi putea ocroti eventual şi pe ei...

— Ceilalţi trei fii ai dumneavoastră ? bâlbâie stupefiat Marienne.

— Da, Loïc, cel mai în vârstă, are cincisprezece ani. Dar cel mai mic, Philippe, mă îngrijorează. Nu are decât unsprezece ani.

— Şi spuneţi că sunt în tabără, în mijlocul soldaţilor ?

— De două zile îşi fac doar scurte apariţii la castel. Nu mă condamnaţi. Aş vrea să vă văd în locul meu !

În timpul după-amiezii Marienne îi găseşte fără greutate pe Loïc şi Philippe. Cei doi puşti servesc drept agenţi de legătură. De patruzeci şi opt de ore aleargă ca iepurii, făcând servicii unora şi altora. Paraşutiştii, ca şi rezidenţii, i-au adoptat. Guy-Michel n-a rămas decât un sfert de oră la castel, timp în care a îngurgitat o ceaşcă de ciocolată, apoi a dispărut, fugind ca un iepure, s-a înapoiat la postul său la locurile de pază cele mai înaintate. Loïc, cel mai vârstnic, a reuşit chiar să facă să i se dea o carabină americană şi
şi-a dovedit calităţile de trăgător. Îngrijorat, căpitanul Puech-Samson a găsit un compromis.

— Tu îmi vei servi de ordonanţă, a declarat el băiatului. Din această clipă nu mă mai părăseşti. Misiune : să mă aperi.

16 iunie, ora 6 dimineaţa. O sută de noi rezistenţi sosesc să îngroaşe rândurile celor retraşi în spatele liniilor de apărare de la Saint-Marcel. Enervarea a devenit, în sine, banală. În fiecare zi sosesc grupe noi, se alipesc celorlalţi, dar cei din 16 iunie fac să pătrundă la Saint-Marcel un element nou : prizonieri. La liziera pădurii Saint-Bily, partizanii F.F.I au atacat un convoi german. Au făcut un adevărat măcel în rândul nemţilor, până ce vreo douăzeci de supravieţuitori, lipiţi de pământ de tirul efi-

cient al rezistenţilor, au constatat că n-au altă ieşire decât să servească drept ţintă. Au aruncat armele şi au ridicat braţele.

În umezeala zorilor, prizonierii, încadraţi de învingători, cu mâinile în cruce după ceafă, traversează tabăra din direcţia fermei. Zvonul zboară ca fulgerul ; rezistenţii sosesc în goană pentru a contempla, muţi, primii germani care-şi înconvoaie şira spinării, pentru a grava pentru totdeauna în mintea lor prima imagine concretă de victorie.

Bourgoin şi Marienne sosesc şi ei.

Cei doi germani sunt livizi ca nişte spectre. Agitaţia şi curiozitatea pe care o suscită îi îngrijorează. Prezenţa ofiţerilor îi linişteşte puţin. Primul care se interesează de gradele şi de insignele lor este Marienne.

Sunt doi subofiţeri, paraşutişti din divizia Creta ; pieptul lor e acoperit de panglici cusute direct pe pânza bluzonului lor.

— Vorbiţi franceza ? întrebă Marienne.

Prizonierii dau din cap.

— Engleza ?

Fac un semn negativ din cap.

— Du-te şi adă-mi-l pe Krysik.

Alsacian de origine, Krysik îşi regăseşte buna dispoziţie când află ce se aşteaptă de la el. Trezirea brutală l-a făcut furios. Trebuie să dea deoparte grupul compact de curioşi pentru a ajunge până la prizonieri. Sigur de superioritatea sa în cunoaşterea celor două limbi, îi interoghează cu brutalitate pe germani. Ţâşnesc întrebări şi răspunsuri. Se înţelege că dialogul e tăios. În jurul lor, cercul se strânge ; oamenii încearcă să înţeleagă sensul cuvintelor, citind pe obrazul lor. După o îndelungată convorbire, Krysik se întoarce spre comandant şi declară :

— Sunt paraşutişti.

— Mulţumesc de informaţie, ironizează Bourgoin. Unde se află unitatea lor ? Care e efectivul ?

— Domnule maior ! gâfâie, indignat, Krysik.

— Bine, renunţă Bourgoin, ocupă-te de ei.

Furios, se interpune un rezistent.

— Lăsaţi-i pe mâna noastră, domnule maior. O să-i facem să vorbească. Şi noi avem un interpret.

— Lupta noastră n-ar mai avea nici un sens, i-o retează Bourgoin. Duceţi-vă, împrăştiaţi-vă !

Krysik îşi petrece dimineaţa în tovărăşia prizonierilor. Înainte de ora prânzului se răspândeşte un zvon. Au vorbit, paraşutistul alsacian a reuşit să le smulgă mărturisiri. Zarva ajunge până la fermă. Bourgoin îl convoacă pe Krysik.

— Toată lumea spune că ai reuşit să-i faci pe prizonieri să vorbească. Dacă e adevărat, aştept raportul.

Krysik stă în poziţie de drepţi, stingherit.

— E inexact, domnule maior.

— Atunci, toată lumea minte. Ai fost văzut luând cu grijă note. Explică-te, şi fără echivoc.

— N-are nici o legătură cu problemele militare, domnule maior.

— Nu crezi că eu sunt cel care trebuie să hotărască ? Dă-mi aceste note.

Vizibil chinuit, Krysik scoate dintr-un buzunar al bluzonului o hârtie împăturită, încearcă să explice, bolboroseşte :

— Sunt nişte adrese, domnule maior.

— Adrese ?

— Un bordel la Vannes, şi apoi femei uşoare, fete care se plătesc... M-am gândit că după ce plecăm din Saint-Marcel...

Trei ofiţeri au asistat la această scenă. La rândul lor îşi ridică toţi capul şi notează adresele.

Capitolul 24

În orice alte împrejurări, locotenentul Wilhelm Gebhardt ar fi fost fără îndoială reformat sută la sută. E mai mult de un an de când locotenentului aviator i-au fost amputate ambele picioare. Merge cu ajutorul protezelor din aliaj de metal, ajutându-se cu două bastoane. La începutul anului 1943, bombardierul său de asalt *Stuka* a fost doborât pe frontul de est, Gebhardt a putut sări cu paraşuta - nu era decât uşor rănit la umăr - dar a trebuit să aştepte zece ore în zăpadă sosirea ajutoarelor care l-au găsit fără cunoştinţă, cu ambele picioare degerate.

Foarte tânărul ofiţer (avea abia optsprezece ani când a reuşit primele sale victorii) era considerat de Luftwaffe ca un erou autentic - era unul din cei mai tineri combatanţi care a primit Crucea de Fier.

Gebhardt a refuzat să fie reformat. Până la urmă a fost afectat unei grupe de recunoaştere, şi de şase luni era cantonat la aerodromul din Rennes.

În zorii însoriţi ai zilei de 16 iunie i se încredinţează locotenentului Wilhelm Gebhard o misiune. Ajunge la avionul *Fieseler Storch*, cu mersul său mecanic, de robot ; îl deranjează moliciunea pământului. Bastoanele se înfundă în pământul îmbibat de ploaia din ultimele zile. De mai multe ori refuză ajutorul celor doi soldaţi care-l însoţesc ; nu apelează la ei decât în caz de extremă necesitate, mai ales pentru a-l cocoţa în avion. Cei trei oameni sunt obişnuiţi cu această operaţie care este sincronizată ca un balet. Cei doi oameni fac din mâinile lor un fel de scaun cu care-l ridică pe ofiţer ; el dă drumul bastoanelor şi înşfacă un hoban de care trage, reuşind astfel să se aşeze la marginea uşii. În momentul acela, Gebhardt îşi pune picioarele artificiale pe umerii celor doi oameni şi se ridică dintr-o mişcare până ce poate să apuce mânerul fixat în mod special pentru el de plafonul postului de pilotaj. Cu un efort suplimentar, făcut doar cu braţul drept, se cocoaţă apoi pe scaun şi-şi trage picioarele artificiale, pe care le aşează pe capătul barei aparatelor de comandă.

Contact. Micul motor lansează o serie de detunături într-un bubuit de motocicletă. Fragila carcasă vibrează în totalitatea structurii sale. Gebhardt face un semn, oamenii dau deoparte calele de fixare a roţilor de pământ, aviatorul împinge la maximum maneta de accelerare. Micul avion rulează pe iarbă, face o decolare anevoioasă şi sfârşeşte prin a părăsi pământul cu stângăcia şovăitoare a unui zmeu mare.

Gebhardt începe interminabilul carusel în jurul terenului, care-i permite să ia înălţime. La trei sute de metri caută şi găseşte direcţia spre care se îndreaptă, vest-sud-vest.

De fiece dată când zboară, Gebhardt simte că trăieşte din nou, îşi uită infirmitatea, nu păstrează în el nici o nostalgie din trecutul atât de apropiat când pilota un monstru năvalnic. Şi-a alungat din minte gloria înfrigurată şi excitantă a înapoierilor

victorioase, s-a îndrăgostit cu o afecţiune recunoscătoare de pasărea greoaie care-i permite să continue să zboare.

Cerul este complet senin, vizibilitatea excelentă. Gebhardt verifică şi cercetează uşor direcţia. Zăreşte drept în axul de zbor heleşteul de la Belouze ; acum e perfect, se poate dirija după sol până la obiectiv.

Saint-Marcel... Ieri seara, pilotul de la Luftwaffe a auzit pronunţându-se pentru prima oară numele acestui cătun. Se zicea că există o concentrare a puternică de terorişti în vecinătatea satului. Misiunea sa consta în verificarea autenticităţii acestei informaţii. Să evalueze, eventual, forţa în discuţie, să facă fotografii, să determine poziţia periferiei taberei.

Gebhardt nu crede în adevărul acestei informaţii. Fără îndoială că e posibil ca o bandă de terorişti să se ascundă în pădure şi în câmpie, dar îl vor auzi venind şi vor avea vreme să se ascundă. Cu toate acestea, el se hotărăşte să coboare până la vârful copacilor, să atingă chiar iarba, pentru a nu se înapoia cu coada între picioare. Nu-i e teamă de împuşcăturile care ar putea fi îndreptate împotriva avionului său. A trage într-un avion e un meşteşug ; trăgătorii bretoni n-au această măiestrie şi nu va fi pentru prima oară că va avea prilejul să se distreze.

Maşinal supraveghează tabloul de bord, consultă ceasornicul care arată ora 8 şi 15 minute, mai are doar câteva minute pentru a-şi atinge obiectivul.

Crede mai întâi că e vorba de o greşeală ridicolă a serviciilor de informaţii. Aceşti imbecili au luat o adunare comercială drept o concentrare militară ; trebuie să fie vorba de un târg de porci sau o piaţă de legume.

Aviatorul se găseşte la o înălţime de două sute de metri când se apropie de Saint-Marcel. Zăreşte în mod clar sute de oameni care-l privesc cu nasul în aer cum trece, împrăştiaţi în grupuri mai mult sau mai puţin compacte. Zboară în diagonală deasupra taberei, virează deasupra mănăstirii din Trébiguen şi revine, reducând la maximum regimul motorului, pierzând din altitudine.

Primele împuşcături trec pe lângă el chiar înainte de a ajunge la liziera taberei. Zburând la firul ierbii cu viteză redusă, treaba

asta se poate totuşi termina prost ; locotenentul accelerează la maximum, trage manşa spre el. Marea pasăre se cabrează, începe o ascensiune greoaie. Gebhardt îi distinge jos pe trăgători ; o mulţime de băieţi agitaţi se înverşunează împotriva lui cu foc de puşcă şi de pistol-mitralieră ; unii dintre ei trag chiar cu pistolul ; distinge limpede braţele întinse. Nu-şi crede ochilor. Cum de-au îndrăznit să se adune în număr atât de mare chiar în centrul a trei corpuri de armată duşmane ? Sunt nebuni ! Gebhardt e furios. Nu împuşcăturile îndreptate împotriva lui îl scandalizează, ci temeritatea insultătoare a acestor oameni. Probabil că îşi închipuie că armata germană a pus un genunchi la pământ, pentru a îndrăzni să facă dovada unui asemenea dispreţ. Îi e suficient să trimită un mesaj prin radio ca această pleavă să fie măturată înainte de sfârşitul dimineţii.

Gebhardt e pe cale să lanseze mesajul, când se răzgândeşte. A uitat o clipă scopul misiunii : trebuie să facă fotografii, să determine poziţiile inamice şi, mai ales, să descopere postul de comandă, astfel ca artileria să-şi dirijeze focul cu eficienţă.

Se gândeşte cu tristeţe la escadrila sa de *Stuka* ; i-ar fi trebuit mai puţin de un sfert de oră pentru a nimici toate astea. Dar vânătorii sunt ocupaţi pe celălalt front, ca şi bombardierele.

La a treia trecere, Gebhardt descoperă impozantul ansamblu al castelului Saint-Geneviève ; consideră de la sine înţeles că fantezistul stat major al teroriştilor s-a instalat acolo. E logic, şi în armata germană războiul se face cu logică. Hotărăşte să coboare la un pas de turnurile castelului. Când se apropie, zăreşte omul cu puşca-mitralieră instalat pe acoperiş. Are timp să se mire constatând că omul nu trage. Ştie bine că la această distanţă şi sub acest unghi ar fi dramatic pentru el, dar cu câteva minute în urmă, când a zburat deasupra taberei, rezistenţii au tras cu toţii fără nici o şansă de a-l atinge. „Probabil că arma i s-a oprit pe neaşteptate, probabil că abia ştie să schimbe încărcătorul”, gândeşte el. Se decide să treacă şi mai aproape. De pe acoperiş, omul trage o singură rafală dintr-o dată, precisă, exact în clipa în care trebuia să lovească cu maximum de eficienţă.

Gebhardt constată ruptura din aripa stângă. Ambalează din nou motorul, trage manşa, resimte o greutate în a urca, dar totuşi urcă, încercând să se îndepărteze de primejdie.

Acum aviatorul e îngrijorat. Cu siguranţă că e un profesionist, un adevărat soldat ; a făcut dovadă de îndemânare, dar mai ales de sânge rece şi inteligenţă - atâtea lucruri care nu se învaţă în câteva săptămâni.

Gebhardt aruncă maşinal o privire iute pe tabloul de bord. Presiunea uleiului scade periculos ; aproape imediat apare pe geamul din stânga un firişor întunecat şi vâscos : un glonte a lovit fără îndoială baia de ulei. Nu reduce acceleraţia şi totuşi ia altitudine din ce în ce mai greu. Aparatul atinge un plafon de trei sute cincizeci de metri şi refuză să mai urce. Motorul geme, un fum gros care bate în cenuşiu iese de sub capotă ; foarte repede încep rateurile motorului, întreruperile zgomotoase, loviturile de trăsnet ale gazelor acumulate şi, pe neaşteptate, liniştea, şuieratul uniform al vântului care atinge uşor hobanele. Pasărea muribundă planează cu graţie, ţinută în poziţie de zbor de comenzile care par intacte.

Gebhardt ar putea ateriza fără dificultate oriunde, dar a vrut mai întâi să fie zărit de ai lui. Îşi prelungeşte cât mai mult zborul, reuşeşte să survoleze Saint-Guyomard şi va ateriza pe un câmp. Dar terenul e prea scurt. Nu poate evita o mare grămadă de pietre, de care se sfarmă botul avionului *Fieseler Storch*. Motorul e scos din uz de violenţa şocului. O grămadă de fier sfâşie partea dinainte a postului de comandă, striveşte şi neutralizează picioarele artificiale ale ofiţerului. Fără să explodeze, motorul ia foc. Gebhardt îşi scoase pumnalul care nu-l părăseşte niciodată, sfâşie în bucăţi pantalonul şi desface cât de repede poate curelele care-i fixează picioarele de oţel. Aerul nu e decât un fum gros, pestilenţial, degajat de uleiul rânced ce se consumă. Gebhardt este pe punctul de a se sufoca ; se aruncă înainte, se rostogoleşte pe pământ cu capul înainte şi face o rotire de paraşutist peste cap. Se îndepărtează, ajutându-se de braţe, de mâini şi de cioturi - moluscă insolită, tulburătoare şi grotescă.

Parcurge astfel vreo cincizeci de metri înainte de a se întoarce pe spate, de a se aşeza, cu braţele în sprijin şi să contemple într-o dureroasă melancolie aparatul său care arde,

care va fi curând un schelet calcinat. Privirea i se îndreaptă spre fâşiile pantalonului, spre cioturile mânjite de pământ reavăn şi, pe neaşteptate, izbucneşte într-un râs nevrotic, aproape isteric.

Nu aşteaptă mai mult de zece minute ; o motocicletă cu ataş, aparţinând Wehrmacht-ului, plecată de la Saint-Guyomard, îl reperează fără greutate, se apropie de el de-a curmezişul câmpului.

— Sunteţi rănit, domnule locotenent ? întrebă conducătorul sărind de pe motocicletă.

— Ambele picioare zdrobite, prietene ! Au rămas în avion, le-am tăiat aşa... crac !

Îşi scoate pumnalul şi face un gest.

O clipa împietrit de spaimă, motociclistul se apropie, ridică o fâşie de pânză, constată lipsa picioarelor şi înţelege.

Mai naiv, al doilea ocupant al motocicletei priveşte din spatele celuilalt pe ofiţer şi zice printre dinţi :

— Asta-i bună !

— Ei da ! Ce credeai, flăcăule ? continuă Gebhardt înveselit. Noi, cei din aviaţie suntem din bronz !

Zăpăcit, soldatul reia :

— Asta-i bună. oricum, nu mai spune !...

Motociclistul îşi scuză camaradul.

— Nu-i daţi atenţie, domnule locotenent, e prostul companiei. Oricine este luat acum să facă războiul.

Gebhardt surâde cu amărăciune :

— Hei, da, bătrâne, oricine !

Obrazul motociclistului virează spre roşu intens ; bolboroseşte :

— Scuzaţi-mă, domnule locotenent, nu asta voiam să spun...

Amărăciunea dispare din surâsul lui Gebhardt.

— E-n regulă, bătrâne ! Haide, ajutaţi-mă amândoi ; trebuie să telefonez.

Cei doi soldaţi îl ridică pe ofiţer, care şi-a trecut braţele pe umerii lor. Îl aşază cu precauţie în ataş, apoi motociclistul explică :

— Din clipa în care v-am văzut zburând anevoie, sergentul care comandă secţiunea noastră a telefonat la comandatura din Serent. Înainte de plecarea noastră, s-a telefonat din nou de la Serent, care contactase Pontivy. Am primit ordinul de a vă

transporta fără întârziere la Pontivy, în măsura în care starea dumneavoastră fizică ar permite acest lucru. Sunteţi singur în măsură să hotărâţi.

— Hai să pornim ! Nicicând în viaţa mea nu m-am simţit mai bine.

În faţa uşii postului de comandă de la Pontivy, subofiţerul de serviciu anunţă că generalul Fahrmbacher a dat ordin ca ofiţerul aviator să fie introdus chiar în clipa sosirii sale. Gebhardt este instalat pe un scaun ; e purtat de doi soldaţi care urcă scara, luând-o pe un coridor lung.

Gebhardt se simte jenat de a se prezenta în această situaţie umilitoare. Atunci când intră în cameră, generalul, care aşteaptă în picioare în spatele biroului, se arată surprins.

— Spusesem : ,,dacă starea dumitale fizică o permite". Eşti rănit, domnule locotenent ?

— Locotenent Wilhelm Gebhardt, din al doilea grup de recunoaştere. La ordinele dumneavoastră, domnule general. Nu, n-am nici o zgârietură. E pentru a doua oară că-mi pierd picioarele. De astă dată, fără nici o consecinţă pentru sănătatea mea.

— Ţi-ai pierdut protezele ?

— Întocmai, domnule general, zdrobite amândouă. Dumnezeul infirmilor mă apără !

— În adevăr. În adevăr. Vă prezint pe căpitanul Herre din serviciile de informaţii ale armatei.

Omul cu cap de vrabie se ridică iute ca un resort, întinde braţul şi tună :

— *Heil Hitler* !

Gebhardt răspunde printr-o mişcare vagă a braţului.

— Gebhardt, continuă generalul, am cerut să fii adus cât mai repede la mine pentru a-ţi asculta raportul prin viu grai. După părerea lui Herre, se află în această tabără de la Saint-Marcel o concentrare puternică de paraşutişti aliaţi, care încadrează un mare efectiv de terorişti.

— Am constatat în adevăr o concentrare puternică. Poate câteva mii de oameni. Mi-e imposibil să evaluez numărul soldaţilor de profesie, dar aş putea jura că servantul puştii-mitralieră care m-a doborât nu e la prima lui încercare. Am făcut

dovada unei temerităţi stupide tocmai fiindcă credeam că am de-a face cu un amator.

— Neîndoielnic, întrerupe Herre ; când vă veţi hotărî să mă credeţi ? Informaţiile mele sunt fără cusur ; sunt aproape zece zile de când paraşutiştii au fost lansaţi deasupra orăşelului Saint-Marcel.

— Ştiu mai bine ca oricine, răspunse gânditor Fahrmbacher. Pe 6 iunie am făcut trei prizonieri, toţi trei paraşutişti francezi.

Herre se destinde, pradă unei brutale uimiri :

— Ce ? Şi abia azi mi-o spuneţi ? Unde i-aţi ascuns ? Vă cer imperios ca aceşti prizonieri să-mi fie imediat încredinţaţi în scopul de a fi interogaţi.

— Herre, îmi ceri imperios ? Da' cui crezi că i te adresezi ? Am ucis pe unul dintre ei în timpul luptei care a precedat arestarea lor. A fost îngropat prin grija noastră şi i-au fost date onorurile militare. Ceilalţi au fost duşi spre un lagăr de prizonieri de război. Sunt soldaţi în uniformă, aparţinând unei unităţi a armatei. Şi-au dat numele, cel al unităţii şi numărul matricol. Datoria îmi interzice să le cer mai mult.

— Datoria voastră este să câştigaţi acest război, să folosiţi toate mijloacele pentru a respinge pe invadator ! Fraţii voştri, fraţii noştri, germani cu toţii, vor muri din cauza concepţiei pe care o aveţi despre datorie.

— Nu sunt în nici un fel frate cu dumneata, Herre. Sunt soldat ; dumneata nu vei fi niciodată unul dintre ei.

Ofiţerul Abwehr-ului iese trântind uşa. Fahrmbacher se lăsă să cadă pe un fotoliu, obrazul său reflectă dezgust. Îl ia pe Gebhardt drept martor.

— Cine are dreptate, locotenente ? De la început m-am dat trup şi suflet regimului în care credeam cum se crede în Biblie. Dar astăzi, regimul se lasă să alunece în mod periculos în mâinile acestor codoşi ordinari, care se înmulţesc ca şoarecii, îşi permit să vină să insulte, chiar în biroul său, un general de corp de armată. Înainte de sosirea dumitale încerca să-mi dicteze ordinele sale. Aproape că m-a tratat drept laş fiindcă n-am lansat infanteria să asalteze orăşelul Saint-Marcel, ceea ce ar fi echivalat cu trimiterea la moarte sigură a cel puţin o mie de oameni de-ai noştri. Refuz să

fac asemenea lucru. Am cerut să mi se trimită blindate. Vor putea fi aici în cinci zile. Până atunci, nu voi mişca.

Vom nimici Saint-Marcel în ziua de 20 iunie.

Capitolul 25

În acelaşi timp cu maiorul Bourgoin au fost paraşutaţi la Saint-Marcel doi străini. Doi ofiţeri de acelaşi grad, maiori, însărcinaţi cu aceeaşi misiune : observatori. Unul era maiorul Cyr şi aparţinea armatei Statelor Unite ; celălalt, maiorul Smith, reprezenta armata britanică.

Nu se cunoşteau înainte de misiunea ce le-a fost încredinţată. Printr-o curioasă întâmplare, aveau un punct comun (de altfel singurul) : amândoi purtau lornioane. În marile împrejurări (paraşutarea sau iminenţa vreunei lupte), americanul Cyr schimba lornionul cu sticle de contact. Smith nu-şi părăsea niciodată ochelarii, fără braţe, cu rame de aur, ce-i atârnau de gât cu o panglică neagră şi pe care-i potrivea în orice împrejurare.

Înalt, slab, chel şi distins, maiorul britanic era la nebunie amorezat de el însuşi ; cu toate acestea, era tipul clasic al ofiţerului englez flegmatic pentru care primează inexorabil două lucruri: umorul şi tradiţia.

De la sosire străbătea tabăra într-o uniformă imaculată, cu o nuia sub braţ. Se oprea frecvent în preajma grupelor de partizani şi privea insistent pe improvizaţii soldaţi, ajustându-şi lornionul, manifestând un dispreţ îngrozit. Cu toate acestea, nu-şi putea ascunde simpatia şi admiraţia ce i-o inspirau băieţii. După scurtele sale inspecţii, ridica ochii spre cer şi bolborosea :

— *Gracious God* ![1]

Partizanii erau literalmente subjugaţi de personalitatea ofiţerului. Pentru ei era ceva nou, vedeau totalitatea armatei britanice după imaginea lui, erau în admiraţie şi desfătaţi de zilnicele originalităţi ale lui Smith.

---

[1] Dumnezeule !

În ziua de 16 iunie, două ore după zborul deasupra taberei fortificate a avionului de recunoaştere german, Bourgoin observă prin fereastra fermei o adunare insolită şi-i cere lui Marienne să-l informeze. Respectuos faţă de tradiţiile militare, Marienne se descarcă de sarcină, cerând caporalului-şef să vadă despre ce este vorba. Paraşutistul se înapoiază repede, zeflemitor :

— E rostbiful [1], îşi face baia, domnule locotenent. Ar trebui să vedeţi asta, nu scăpaţi ocazia.

— Maiorul Smith, traduce Marienne în onoarea Ciungului.

— Se nimereşte bine, replică Bourgoin. Voiam să-l văd, asta ne va mai schimba gândurile. Hai să asistam la spectacol. În ce te priveşte, adăugă el întorcându-se către caporal, încearcă să arăţi mai mult respect când vorbeşti de un ofiţer superior, chiar dacă-i englez.

Caporalul bâlbâi :

— Scuzaţi-mă, domnule maior, nu v-am văzut.

— Halal scuză ! Tu eşti exact tipul de individ care mă numeşte în spate „Ciungul”.

Caporalul simulează în mod grosolan oroarea la o asemenea idee. Pare categoric indignat că un asemenea gând a putut trece prin mintea şefului său.

— Oh, asta nu, asta nu, domnule comandant ! N-aş îndrăzni niciodată, minte el cu neruşinare.

Caporalul avea dreptate. Spectacolul merita deplasarea. Maiorul Smith stă cu genunchii îndoiţi într-o imensă putină ; partizanii îi încălzesc mereu conţinutul, trecându-şi în lanţ căldările cu apă fierbinte ; o cremă groasă, spumoasă, s-a amestecat pe pieptul ofiţerului, se revarsă în afara putinei, în jurul căreia formează o spumă străvezie care scânteiază în soare. Un partizan îi freacă viguros spinarea cu o perie din păr de cal găsită din întâmplare ; un al doilea ţine în faţa lui un raport ale cărui pagini le întoarce. Lornionul maiorului Smith este aşezat perfect drept pe creasta nasului.

Bourgoin surâde. Marienne râde de-a binelea. Ciungul zvârle o privire circulară şi declară cu veselie :

— Nu văd unde sunt ascunse aparatele de filmat.

---

[1] *Roastbeef*, friptură englezească, (n.tr.)

Smith îşi scoate cu precauţie lornionul. pe care-l strânge delicat între degetul mare şi degetul arătător pentru a evita să-l ude.

— Comandantul ! Încântat de vizită şi de reflexia dumneavoastră. Umorul vi se îmbunătăţeşte. Asta mă linişteşte ; nu se poate câştiga un război dacă îl faci fără umor. De la origini şi până acum, războiul e un lucru foarte trist. Dacă, pe deasupra, îl iei şi în serios, devine foarte plictisitor, chiar odios.

Maiorul englez se exprimă în franceză fără cea mai mică greşeală de gramatică. Găseşte fără cel mai mic efort cuvintele potrivite ; dar păstrează un accent atât de pronunţat încât te poţi întreba dacă nu-l întreţine pentru
a-şi întregi personajul.

— Într-un sens, aveţi fără îndoială dreptate, replică Ciungul, dar cu riscul de a părea un om care strică cheful celor din jur, mi-ar face plăcere să vă întreţin cu probleme care, mi-e teama, vă vor părea aspre, dar din nenorocire trebuie să le dezbatem.

— Perfect, perfect, domnule comandant.

Adresându-se unui tânăr F.F.I care-i săpunea umerii, adăugă :

— Marcel, fă-mi serviciul de a te duce să vezi dacă au terminat de scos petele şi mi-au călcat pantalonii.

— Ah ! fiindcă aveţi şi un fier de călcat ? remarcă Bourgoin.

— Da, da, domnule comandant. Desigur, tabăra dumneavoastră e simpatică, domneşte o atmosferă jovială, dar vai ! oribil te mai murdăreşti.

Când Smith se înapoiază la fermă are înfăţişarea unui afiş care laudă meritele armatei. Bourgoin remarcă perfecţiunea dungii pantalonilor.

— Aşează-te, Smith, aş dori să vorbesc cu dumneata câteva minute între patru ochi.

— Vă ascult, domnule comandant.

— Nu, eu sunt cel care voi asculta. De la sosire nu mi-ai împărtăşit nici una din părerile ce le ai despre tabără. Or, trebuie să compar punctele dumitale de vedere cu ale mele. Nu pretind că nu pot greşi.

Smith păstrează o lungă tăcere îngândurată înainte de a răspunde :

— Înainte de toate, vreau să ştiţi că dacă eram în locul dumneavoastră aş fi procedat exact la fel. Dacă eram în locul lui Marienne făceam cum a făcut şi el. Astăzi aş constata că mă găsesc într-o situaţie tragică ; dar nu aş regreta nimic şi conştiinţa m-ar lăsa în pace. Evenimentele v-au impus această gigantică adunare. Ar fi fost zadarnic să caut să opresc acest val seismic atât de entuziast. Chiar Marienne, cu cele patru zile de avans ce le avea asupra voastră, n-ar fi putut să-l zăgăzuiscă. În ce vă priveşte, problema nu se poate pune. V-aţi aflat în faţa unui fapt împlinit.

— Nu spune asta. Comand acest regiment, n-ar putea fi alt responsabil, dar vezi vreo ieşire ?

— Nici una. Să fie trimişi înapoi aceşti oameni, ar echivala să-i sorteşti unei morţi sigure şi este foarte posibil ca germanii să aştepte această hotărâre. Ei gândesc că, mai devreme sau mai târziu, veţi intra în panică şi veţi ordona împrăştirea. Ne aşteaptă la colţul pădurii...

— Împărtăşesc, vai, punctul dumitale de vedere.

— Singura soluţie constă în a înarma şi a instrui pe aceşti tineri lei. A suplini lipsa lor de experienţă cu ardoarea ce sălăşluieşte în ei, a remedia indisciplina prin arzătoarea lor dorinţă. În câteva zile nu se pot făuri soldaţi, dar se pot face luptători. Mi-e teamă doar să nu le micşoreze îndrăzneala. Mai rămâne, evident, ipoteza unei a doua debarcări, de astă dată în Bretania, care ar descongestiona poziţia noastră. În această privinţă trebuie să ştiţi mai mult ca mine.

— Vai ! da. Nu mi s-a spus deschis, dar sunt convins că misiunea noastră este un *bluff* colosal, destinat să împiedice duşmanul să degajeze Bretania.

— Atunci, singura noastră speranţă se întemeiază pe forţa aliată din Normandia. Poate va ajunge până la noi înainte ca germanii să se hotărască să ne atace.

— De respins şi această ipoteză. Aliaţii progresează şi trebuie să progreseze spre est-sud-est şi să treacă peste noi.

Smith clatină cu tristeţe capul.

— Văd. Eterna istorie a unităţii sacrificate...

— Ăsta-i jocul. Nu se poate cere unui stat major să cadă în greşeala de a avea sentimente, mai ales cu un obiectiv de o asemenea anvergură. Nu mă înduioşez asupra soartei

regimentului ce-l comand ; oamenii mei au ştiut întotdeauna încotro merg, nu s-au gândit niciodată că vor fi folosiţi să mătură frontul după bătălie. Dar această bandă de copii...

— Şi ei ştiau încotro merg, domnule comandant ; în orice caz, majoritatea dintre ei. Probabil că mulţi vor muri. Ceilalţi vor deveni în câteva zile bărbaţi. Aşa e războiul.

— Ei da, aşa e războiul. De la ordinul de a lansa al 2-lea regiment de paraşutişti, marii noştri strategi au şters Bretania de pe harta lor.

— Ce vreţi, încheie Smith surâzând, e preţul gloriei. Începând cu Libia, au învăţat să aibă încredere în *bloody frogs* !

Capitolul 26

Dacă în cursul întregii sale vieţi Donald Seymour a avut vreo surpriză, atunci aceasta a fost în ziua în care comisia de reformă l-a declarat apt pentru serviciul militar. Mic de statură, firav, astmatic, bolnăvicios, miop, Seymour trăia în tihnă într-un mic oraş din Massachusetts, îndeplinind funcţia de arhivar la Biblioteca municipală, împărţindu-şi existenţa de celibatar între dosarele sale, pe care le îndrăgea, şi sumedenia de medicamente anodine pe care le clasa într-o rânduială geloasă.

Îi era aproape ruşine să se prezinte în faţa comisiei. Un an mai târziu primea însemnele de sublocotenent. Un concurs de împrejurări a făcut să explodeze capacităţile sale şi a fost vărsat la statul-major al generalului Eisenhower în calitate de locotenent-arhivar. Acest post îl ocupa în ziua debarcării.

Arhivele statului-major suprem aliat erau clasate în imensul subsol de la Southwick House, în împrejurimile portului Portsmouth, la câţiva kilometri de celebra rulotă a comandantului-şef Eisenhower.

Locotenentul Seymour asista, deoparte, la conferinţele zilnice ale oamenilor care ţineau în mâinile lor destinele omenirii. Sosea primul în sala de conferinţe, pleca ultimul,

adunând cu grijă dosarele cele mai importante ale istoriei contemporane.

Pentru şefii de stat major aliat, Seymour era o mobilă. Foarte rar i se adresa vreun cuvânt. Urmărea convorbirea, presimţea necesitatea unui cutare sau cutare document, îşi trimitea adjunctul în goană să-l caute.

Perfecţiunea cu care îşi îndeplinea funcţiunile, discreţia de care dădea dovadă, accentuau modestia rolului său. Nici unul din ofiţerii superiori nu l-ar fi recunoscut dacă s-ar fi încrucişat cu el pe stradă.

În subsol, în marea sală unde domnea peste vreo zece subordonaţi, Seymour acţiona cu aceeaşi rezervă şi nimeni n-ar fi putut sesiza flacăra ce-l mistuia, mândria legitimă pe care o resimţea pentru încrederea ce i se arăta.

Citea cu pasiune, recitea toate rapoartele, îşi făcea un punct de onoare să înţeleagă nu numai conţinutul, dar mai ales mecanismul minţilor care le-au conceput.

Ziua D+10, 16 iunie 1944. În sala de conferinţe, în jurul generalului Bedell-Smith, şef de stat major al generalului Eisenhower, sunt reuniţi amiralul Ramsay, mareşalul aerului Tedder, mareşalul aerului Leigh-Mallory.

La locul său obişnuit, Seymour nu are atitudinea sa normală, dar nimeni nu o remarcă ; obrazul a căpătat culoarea purpurie, transpiră, încearcă să-şi învingă timiditatea maladivă. Începând de dimineaţă e hotărât să intervină să pună problema care-i obsedează de trei zile somnul.

De trei zile, argumente contradictorii se ciocnesc în mintea lui - această minte fără geniu, dar în care ordinea are o funcţiune esenţială. Seymour urmăreşte vârtejul precis al cuvintelor schimbate de minţile luminate ale statului major, doreşte ca problema lui să vină în sfârşit pe tapet, scutindu-l astfel să intervină.

Ora 11 şi 30 de minute. Totul pare terminat pentru ziua de azi. Tedder s-a ridicat, îşi umple pentru a patra oară pipa. Bedell-Smith bea un pahar cu apă. Pe neaşteptate, atmosfera s-a destins, leii schimbă între ei cuvinte anodine, râd de o glumă.

— Pot adăuga un cuvânt, domnule general ?

Seymour este stupefiat că a putut îndrăzni, stupefiat de bonomia care suscită întrebarea sa :

— Te ascult, locotenente, răspunde Bedell-Smith.

— Iertaţi-mi îndrăzneala, domnule general, dar mi-am pierdut somnul.

Un val de sânge îi urcă în cap, se gândeşte : „Sunt idiot, ar fi trebuit să merg direct la ţintă”. Râsetele suscitate de fraza sa îl îngheaţă.

— Caută-l pe maior, îţi va da un somnifer, îi zvârle un colonel.

Bedell-Smith aruncă o privire dojenitoare şi replică :

— Dă-i drumul, Seymour, dar fii scurt.

Seymour recită :

— Domnule general, din D-40 n-a mai fost vorba niciodată de o a doua debarcare, cea din goful Morbihan de la gura râului Vilaine.

Bedell-Smith nu vrea să răspundă cu uşurinţă, e serios:

— E multă vreme de când acest proiect a fost respins. N-a fost luat în considerare decât în cazul unui eşec în Normandia. Nu văd nici un motiv în această problemă care te-ar putea chinui.

— Tocmai, domnule general. Ceea ce mă chinuie e poziţia tactică a paraşutiştilor francezi din Bretania. Se pare că aşteaptă întăriri foarte puternice.

Ştabii schimbă între ei priviri intrigate. Paraşutiştii francezi din Bretania... Nimeni nu i-a uitat, ei îşi îndeplinesc misiunea de vreme ce n-a sosit nici o întărire germană din sud, pe frontul din Normandia.

— Explică-te, Seymour.

Donald Seymour îşi regăseşte siguranţa, a pregătit dosarele, se cufundă din nou în elementul său.

— Iată rapoartele generalului Mac Leod, domnule general.

Bedell-Smith parcurge cu repeziciune filele. Sever, el declară :

— Abia azi iau cunoştinţă de comunicările care datează de şase zile ? Convocaţi-l pe Mac Leod. Astea constituie totalitatea documentelor care ţi-au parvenit, Seymour ?

— Da, domnule general.

— Bine, Seymour, mulţumesc.

Locotenentul Seymour intră în unitate. Rolul care l-a jucat în război a durat mai puţin de cinci minute.

Generalul Mac Leod se aştepta să fie chemat, dar trecând zilele, era convins că statul-major suprem va aproba cu vremea manevrele lui Bourgoin. Se mira puţin, dar nefiind în secretele zeilor, a preferat să rămână pasiv.

— E nemaipomenit, urlă Bedell-Smith, dar cine, cine a dat un asemenea ordin smintit ? De la o oră la alta germanii pot mătura această poziţie care nu poale fi apărată, să-şi elibereze astfel diviziile din Bretania şi să ne zvârle în spinare 150.000 de oameni pe frontul din Normandia ! Toate astea din pricina unui pumn de paraşutişti antrenaţi timp de trei ani să se supună şi care s-au dus să facă ei singuri un mic război.

— E un concurs de împrejurări, domnule general. Bourgoin s-a găsit în faţa unui fapt împlinit. Până în prezent au fost îndeplinite toate misiunile de sabotaj încredinţate batalionului francez, şi pot spune, chiar peste aşteptări.

— Dar e vital să continue, doar o ştiţi ! Transmiteţi imediat un ordin de împrăştiere. Să-şi reia acţiunile de sabotaj în grupuri mici. Suprimaţi această ţintă !

Două ore mai târziu sosea un mesaj la postul de comandă instalat la ferma Nouette, la Saint-Marcel.

„EVITAŢI CU ORICE PREŢ O BĂTĂLIE DIRECTĂ CU DUŞMANUL - STOP - CONTINUAŢI CU ÎNVERŞUNARE GUERILA ŞI ÎNARMAŢI PARTIZANII - STOP - GENERALUL MAC LEOD.”

Capitolul 27

18 iunie 1944, ora 3 si 30 de minute dimineaţa. Două automobile părăsesc Feldjandarmeria de la Ploërmel pentru a patrula. În timp ce diferitele state-majore germane se întreabă dacă un atac e oportun, în timp ce se străduiesc să evalueze puterea forţelor adunate la Saint-Marcel, jandarmeria, care ar fi trebuit să fie informată prima despre concentrarea duşmană, a fost lăsată în mod paradoxal în ignoranţă. Jandarmii îşi continuă obişnuita patrulare.

Şoferii celor două maşini de culoare gălbuie au coborât să pornească motoarele lor uzate, precedând pe cei şase camarazi ai lor care-şi frigeau gâtlejul îngurgitând repede surogatul lor de cafea.

Într-un trosnet apăsat de cizme, oamenii fac să geamă scara de lemn mâncată de carii a caselor vetuste unde sunt încartiruiţi cei optzeci şi şase de jandarmi germani de la Ploërmel. Fără să schimbe o vorbă, se aruncă în maşinile care demarează greu şi se angajează pe şoseaua naţională 166.

Noaptea este încă întunecoasă. Întinderi intermitente de ceaţă, până la nivelul şoselei, îl obligă deseori pe şoferul din faţă să încetinească şi mai mult ritmul târâtor al maşinii sale.

Opt kilometri. Satul La Chapelle-Caro. Vehiculele o iau pe un drum vicinal care le va permite să întâlnească şoseaua naţională 164 în direcţia Malestroit.

De acolo, în conformitate cu ordinul de zi primit, vor pătrunde pe şoseaua 776 pe o distanţă de şase kilometri ; apoi o vor lua la dreapta, spre Saint-Guyomard, pe drumul departamental 112, unde vor întâlni şoseaua de unde au pornit şi care trebuia să-i ducă la Elven.

Depăşind statul Malestroit, nu-şi mai recunosc drumul din cauza ceţii care s-a îngroşat. Cele două maşini uzate gem în viteza întâi; le e necesară aproape o jumătate de oră să parcurgă trei kilometri. E ora 4 şi cinci minute. Micile spărturi de ceaţă împreună cu licărirea palidă care anunţă apropierea dimineţii îi face să confunde marcajele de pe şosea.

Jandarmii zăresc pe deasupra un drum secundar. Nu ezită, se angajează pe această direcţie, convinşi că se găsesc pe itinerarul lor. O briză uşoară se porneşte ; în câteva minute, ceaţa se împrăştie. Configuraţia terenului se precizează, sumbra fâşie bretonă apare sub roua dimineţii.

Ora 4 şi 20 de minute. Cele două maşini sosesc în burgul Saint-Marcel. Feldjandarmii îşi dau seama pe loc de greşeala lor. Se opresc, desfăşoară o hartă pe capota primului automobil, determină poziţia, realizează că s-au angajat la dreapta şoselei departamentale, practic paralelă cu cea pe care ar fi trebuit să meargă. Acest drum întâlneşte, de semenea, şoseaua 166. Decid să nu facă totuşi cale întoarsă şi să continue în direcţia Abbaye.

E drumul care traversează, prin mijloc, tabără paraşutiştilor şi a partizanilor.

În această noapte de 17 spre 18 iunie, locotenentul Pierre Marienne a suferit de insomnie. Mesajul generalului Mac-Leod, primit de Bourgoin în ajunul serii de ieri, l-a tulburat profund. Nu se poate amăgi cu iluzii. Cinstea lui nu-i permite să minimalizeze rolul esenţial pe care l-a jucat în adunarea oamenilor la Saint-Marcel. Ştia că a doua zi, conformându-se ordinelor primite de la Londra, Bourgoin
va hotărî dispersarea celor 150 de paraşutişti şi a celor
3.000 de patrioţi, cărora le va ordona să se fărâmiţeze în grupe de trei sau patru oameni. Aceste grupe vor deveni pentru nemţi un adevărat vânat. Marienne ştie că nouă zecimi dintre patrioţi n-au nici un fel de experienţă militară şi din această cauză vor deveni o pradă uşoară.

Marienne se trezeşte la ora patru dimineaţa. Îşi leagă şireturile de la bocanci şi se duce să se radă la pompa de apă din faţa fermei. Caporalul Pams îl ajunge din urmă. Duce în spinare bazuca sa englezească de care se serveşte cu o abilitate de expert.

— Aţi căzut din pat, domnule locotenent ?

Marienne răspunde printr-un vag mormăit de nemulţumire. Pams îşi cunoaşte ofiţerul, ştie că e mai prudent să-şi continue drumul fără să insiste.

— Tu eşti cel care inspectezi avanposturile ? îi zvârle Marienne îmbrăcând bluzonul de camuflaj.

— Chiar dumneavoastră m-aţi desemnat ieri seară, domnule locotenent.

— Te însoţesc.

Cei doi oameni merg pe potecile noroioase, cu un pas egal şi regulat.

— Cu toate cele patru jeep-uri lansate alaltăieri, patrulăm pe jos ; nu e logic, domnule locotenent.

— Footing matinal. Ne gândim la sănătatea ta, asta-i tot.

Cei doi paraşutişti schimbă câteva cuvinte cu grupele F.F.I. din avangărzi. Totul pare normal. Totul pare în ordine. Ajung în cele din urmă la postul cel mai înaintat. Patru patrioţi servesc o puşcă-mitralieră de fiecare parte a drumului care vine de la

Saint-Marcel. (Barajul se găseşte înaintea drumului ce duce la castelul Hardys-Behelec). Şi la această poziţie, nimic de semnalat. Acum merg pe şosea. Este exact ora 4 şi 30 de minute când îi surprinde zgomotul motoarelor ce se apropie. Se întorc, intrigaţi. În mod maşinal, Pams îşi aşază bazuca pe îndoitura formată de braţ şi antebraţ, gata să intervină. Marienne îşi scoate Coltul, şi din acelaşi salt paraşutiştii se adăpostesc într-un şanţ. Zăresc prima maşină care trece barajul fără piedici, apoi a doua. Tocmai atunci sare în afara refugiului un patriot, urlând cu voce isterică :

— Nemţii, pentru numele lui Dumnezeu ! Opriţi-i ! Nemţii !

— Idiotul ! răcneşte Pams. Nu poate să tragă în loc să urle ?

Prima maşină nu mai e decât la o distanţă de cincizeci de metri de ei. Înaintează foarte încet. Pams îşi pregăteşte bazuca antitanc.

— Lasă prima maşină să treacă, ordonă Marienne. Trebuie totuşi să verificăm. Orice s-ar întâmpla, nu vor ajunge prea departe.

Fără să fie descoperiţi, cei doi paraşutişti recunosc fără greutate uniformele germane. Pams trage asupra celui de-al doilea vehicul, care este atins în plin. Obuzul rupe în bucăţi pe cei doi pasageri din faţă, răneşte grav pe un al treilea, aşezat în spate. Nevătămat, al patrulea reuşeşte să iasă din maşină şi alergă într-o goană nebună prin mijlocul câmpului. Marienne se precipită în urmărirea lui, trage cu
pistolul fără să se oprească. Neamţul îşi aruncă armele, casca, placa de jandarm, bluzonul, continuând să fugă în zigzag. Marienne îşi goleşte încărcătorul fără să-l atingă, apoi abandonează urmărirea.

Cealaltă maşină nu parcurge decât vreo douăzeci de
metri. O scurtă luptă se angajează între patrioţi şi jandarmi. Un german este ucis, ceilalţi trei se predau.

Acest incident va zdruncina din temelii planul statelor-majore : generalul Fahrmbacher nu mai poate aştepta sosirea blindatelor pentru a ataca Saint-Marcel ; paraşutiştii nu vor mai avea vreme să execute ordinele de dispersare date de Londra.

Ordinul de a ataca tabăra parvine garnizoanei Wehrmachtului de la Malestroit la orele 6 şi 30 dimineaţa. La opt şi un sfert,

primele elemente germane sosesc în apropierea orăşelului Saint-Marcel.

Locotenentul Henri Corta a relatat bătălia la care a participat, în lucrarea sa *Les Bérets Rouges* [1]. Am ales-o să citez din ea, deoarece nimeni n-ar putea povesti mai bine o bătălie îndârjită de o asemenea confuzie mai bine ca un luptător care a trăit pe teren orele eroice şi tragice din ziua de 18 iunie 1944.

„Abia se terminase slujba religioasă, când izbucnesc împuşcături ; rafale de puşti-mitralieră se succed cu repeziciune. Fiecare se înapoiază în grabă la postul său. Cât mai repede cu putinţă li se explică acestor tineri aprigi cum să se servească de armele lor, apoi înainte, în linie.

Încăierarea este declanşată în acelaşi loc ca şi ultima. De astă dată nemţii vin în număr mare, dar crezând, fără îndoială, că au de-a face cu un mic grup de patrioţi, fără nici un fel de importanţă, primele patrule sosesc izolate, în şir indian, şi se lasă decimate în mod sistematic. Cu efective mai numeroase, de ordinul a două companii, ocupă orăşelul Saint-Marcel, şi de acolo se îndreaptă spre sectorul Marienne care-i primeşte fără să dea înapoi. Întăririle germane sosesc încetul cu încetul şi pornesc un nou atac împotriva companiei Larralde, compusă în majoritate din paraşutişti.

Germanii sunt ucişi într-o cadenţă vertiginoasă. Înaintează în picioare în mijlocul câmpului, fără să înţeleagă ce se întâmplă. Până la urmă reacţionează şi constituie un front, o linie de bătălie care le permite să aibă o idee concretă de forţele aflate în faţa lor. Instalează mitraliere şi organizează zone de foc, tatonând, dintr-o parte în alta, pentru a găsi punctul slab şi apoi să-l forţeze.

Către ora 9 şi 15 minute, după mai multe atacuri la punctul de întâlnire al companiilor Larralde şi Marienne, ţinut de locotenentul Lesecq, aspirantul Mariani şi câţiva paraşutişti, ferma de la Bois-Joly este ocupată de germani. Aceştia, de altfel foarte bănuitori, se retrag suficient de repede şi se instalează în spatele unor garduri de mărăcini şi în şanţuri. Presiunea germană devine din ce în ce mai puternică, încearcă cu orice preţ să ajungă la castelul Saint-Geneviève, unde-şi imaginează că se află postul de comandă. Clădirea este încă ocupată de

[1] Beretele roşii (N.tr.)

doamna Bouvard şi de cei şase copii ai ei, care aşteaptă în grădină ca încăierarea să înceteze. Această luptă ciudată ia în ochii noştri o semnificaţie extraordinară : este, pentru mulţi dintre ai noştri, botezul focului. Uniţi în luptă, tinerii F.F.I. se bat cu furie. Se fac strălucite acte de eroism. Fiul doamnei Bouvard, Loïc, care are cincisprezece ani, a reuşit să se descurce şi să aibă o carabină americană de care nu s-ar despărţi nici pentru o împărăţie. Se foloseşte de ea vitejeşte în timpul inspecţiilor ce le face împreună cu căpitanul Puech-Samson şi al cărui agent de transmisiune este. Fratele său mic, Guy-Michel, de treisprezece ani, e folosit şi el ca agent de legătură în mijlocul rafalelor, în timp ce Philippe, care a împlinit unsprezece ani, aleargă în „ţara nimănui" pentru a vedea unde se găsesc nemţii, şi revine să ne prevină.

Paraşutiştii sunt extraordinar de precişi, de calmi, cu sânge rece. De doi ani aşteaptă să lupte ; nu pierd nici o clipă. Ce se întâmplă acum seamănă cu manevrele din Scoţia : aici eşti sigur de tine, nu te târăşti în mod inutil. Cea mai mică ridicătură este folosită, sunt luaţi în trecere câţiva patrioţi lăsaţi la voia întâmplării care nu mai au legături cu alte grupe. E o adevărată bătălie de partizani. Foştii luptători din Libia regăsesc în faţa lor pe paraşutiştii germani din faimoasa divizie Creta pe care au atacat-o atât de des pe potecile din deşert sau pe aerodromurile de pe coasta mediteraneană. Lupta este aprigă ; de o parte şi de alta nu se fac prizonieri, de aceea ne băteam cu ardoarea disperaţilor. Nici vorbă să ne predăm, cum ordonă germanii. Rafalele care culcă la pământ pe cei mai îndrăzneţi sunt singurele noastre răspunsuri.

Totuşi, încetul cu încetul, noi slăbim focul. Compania Larralde a fost nevoită să se replieze. Pe aripa stângă a acestei companii, castelul Sainte-Geneviève n-a fost încă ocupat, cu toate că nemţii se înverşunează. Sergentul Navaille, binecunoscut de sportivii amatori de box şi lupte, ştie ce-i aia o încăierare. Timp de trei ani a suferit în închisorile germane şi la Vichy. Pe un acoperiş, ţinând singur la respect o întreagă alee care dă acces la castel, cu toate rănile de la gât şi din coastă, rezistă cu succes. În pofida focului său precis, câţiva nemţi reuşesc totuşi să pătrundă în camera de sub el. Fără să-şi piardă capul,

Navaille pregăteşte o grenadă, o lasă să cadă prin horn, şi camera este pe dată curăţată de duşmani.

Avioane de vânătoare din Royal Air Force sosesc şi mitraliază împrejurimile, în timp ce noi nu ne mişcăm, pentru a evita erorile. Germanii sunt terorizaţi.

Apoi, lupta este reluată cu sprijinul mai multor echipe sosite în ajutorul punctelor ameninţate. Sublocotenentul Brès este ucis de un glonte în cap, caracteristic tirului foarte precis al nemţilor. Paraşutiştii Casa şi Malbert mor şi ei. Locotenentul Lesecq este serios rănit la picior, în timp ce căpitanul Puech-Samson are coapsa străpunsă de un glonte. Locotenentul Camaret, rănit deja la gât, are braţul drept sfărâmat. Marienne, cu o imensă legătură pătată de sânge pe cap şi cu obrazul acoperit de sânge, se bate „ca un leu”, cum declară în unanimitate toţi partizanii.

Locotenentul Tisné, extraordinar de curajos, atacă pretutindeni, se năpusteşte şi curăţă toate desişurile ce le întâlneşte în cale. Trebuie să alergi după el ca să-l vezi ; e insesizabil şi nimic nu-l opreşte.

Michel de Camaret şi Roger de la Grandière, vechi tovarăşi de închisoare şi de evadare, se regăsesc la „petrecere”. Primul, în ciuda bandajului de la braţ, atacă peste tot unde e necesar, stimulează pe tineri şi-i duce cu el.

Amândoi, apoi alţi câţiva, îl întâlnesc pe sublocotenentul Simon, care soseşte în acea clipă pentru a ataca ferma de la Bois-Joly, atac care va fi dus într-o goană nebună. Decimaţi, germanii o iau la fugă, în timp ce Simon ţine cu putere poziţia. După aceea, cei doi ofiţeri îşi continuă drumul mai la nord, curăţă regiunea Saint-Geneviève cu impetuozitatea lor cunoscută.

Pe tot frontul se aude pronunţându-se un nume: „Marienne”. E însuşi tipul paraşutistului şef. Este în acelaşi timp peste tot, reînsufleţind pe toţi aceşti tineri care sunt epuizaţi şi îşi pierd forţa de luptă în faţa îndârjirii inamicului. Nu-i e frică de nimic ; în picioare, în plină luptă, prezentând legătura sa albă ca o ţintă pentru unii, ca un panaş pentru alţii, Marienne e simbolul acestei uniuni a luptătorilor care luptă pentru a elibera solul lor, acest pământ pe care vor să-l păstreze. Singur în jeep, Marienne străbate tot frontul, degajează aici, străpunge acolo, mătură trupele duşmane cu rafalele sale ucigătoare. În copaci, trăgătorii

de elită germani se camuflează şi-i doboară pe ai noştri. Marienne loveşte tare şi metodic pe unde trece. Nemţii cad ca muştele.

Apoi, ca un suflu magic, un ordin trece din gură în gură şi, ca o dâră de pulbere, se întinde pe întregul front. „Înainte !" Noaptea va veni curând şi trebuie degajat cu orice preţ locul, pentru ca la miezul nopţii să ne putem desprinde de inamic. Ştiam că întăriri de artilerie şi infanterie germane se îndreptau spre Saint-Marcel.

Se năpustesc asupra nemţilor, care fug în toate direcţiile. Şanţurile sunt pline de cadavre, de arme părăsite,
de căşti pierdute în grabă şi în fugă.

Duşmanul este copleşit sub acţiunea puternică a celor ca Marienne, Taylor, La Grandière, Camaret, Lesecq, Tisné, Brès, de toţi vârstnicii şi oţeliţii noştri paraşutişti şi de patrioţii care s-au bătut cu ardoare şi nu l-au acceptat niciodată pe invadator.

La căderea nopţii suntem la marginea burgului Saint-Marcel. Am câştigat dintr-o dată trei kilometri. Menţinerea oraşului nu ne interesează pentru că nu ne-ar mai servi la nimic. Ne repliem la posturile deţinute de dimineaţă. Ne instalăm şi aşteptăm ora desprinderii de inamic.

Din timp în timp, câţiva rătăciţi trag ; pe dată trosneşte un răspuns în noapte. Acum e linişte, o linişte mult mai îngrijorătoare decât vuietul luptelor. Fiecare se întoarce să-şi vadă vecinul culcat la câţiva metri de el.Cel mai mic zgomot pare suspect. Fiecare ciuleşte urechea, se ridică foarte încet deasupra taluzului, aruncă o privire circulară în noapte, apoi se lasă încet jos şi aşteaptă din nou până la ora convenită. Incertă, încăierarea se reînsufleţeşte mai departe.

În sfârşit, iată ora hotărâtă pentru repliere spre Callac prin noaptea neagră şi sub o ploaie puternică, salvatoare - sunt sigur - pentru mulţi dintre ai noştri. Una câte una, grupele dispar pe furiş. Ca o grămadă de aspic, tabăra pare că se lichefiază, îşi pierde puţin câte puţin structura şi curând baza nu mai e decât un teren devastat. Tot ce a putut fi încărcat în maşini a plecat. Rămân doar două camioane pline cu patru tone de exploziv, care n-au putut fi evacuate. Căpitanul Puech-Samson, care refuză încă de după-masă să fie evacuat, rămâne doar cu câţiva paraşutişti. În pofida rănii, face o inspecţie la fostele poziţii

înaintate ale santinelelor şi se asigură că toţi au părăsit posturile. Apoi pune foc la încărcătura care trebuie să arunce în aer cele două camioane. Cinci secunde mai târziu se aude o explozie formidabilă şi cerul se luminează de o culoare roşie, vizibilă la mai mulţi kilometri”.

Bătălia de la Saint-Marcel este terminată, misiunea paraşutiştilor continuă. Mai mult ca oricând e necesar să-i împiedice pe germani să părăsească Bretania.

CUPRINS

Partea întâi
Primul salt..... 9
Partea a doua
Aeroportul de la Heraklion..... 58
Partea a treia
Ziua Dl 117
Partea a patra
Saint Marcel 192

EDITURA

Un comando francez ţine în şah armata germană ajunsă la Canalul Mânecii.

O epopee a vânătorilor paraşutişti francezi, începută în iunie 1940. Oameni care sfidează moartea, tineri hotărâţi, îndrăzneţi până la sacrificiu.

„Pentru paraşutişti, războiul a însemnat primejdie, îndrăzneală, solitudine.

Cei mai expuşi dintre toţi, cei mai curajoşi, cei mai singuratici au fost cei ai Franţei libere.

(...) Scopul a fost atins, victoria cucerită. Ei privesc cerul fără să pălească şi pământul fără să roşească."

C. de Gaulle

PAUL BONNECARRÈRE

ÎNDRĂZNEŢII ÎNVING

Vol. I—II Lei 3500